EUROSTUDENT VI

Základní výsledky šetření postojů a životních podmínek studentů vysokých škol v České republice

Jakub Fischer, Kristýna Vltavská a kol.

Praha, říjen 2016







Řešitelský tým šetření a autoři zprávy:

- doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D. – hlavní garant šetření
- Ing. Kristýna Vltavská, Ph.D. – vedoucí řešitelského týmu
- Ing. Michaela Brázdilová
- Ing. Hana Lipovská
- Ing. Petr Mazouch, Ph.D.
- Bc. Veronika Ptáčková
- Ing. Martina Šimková, Ph.D.

Informační a technickou podporu šetření poskytl Ing. Martin Voldřich.

Manažerské shrnutí

Předkládaná zpráva přináší základní výsledky šetření postojů a životních podmínek studentů studujících v bakalářských a magisterských studijních programech vyučovaných v českém jazyce. Šetření bylo na jaře 2016 realizováno jako součást celoevropského šetření EUROSTUDENT VI a v České republice se do něj zapojilo 22 207 studentů s 16 653 vyplněnými dotazníky.

Zpráva je rozdělena do šesti částí. První část je věnována popisu datového souboru a zapojení respondentů z jednotlivých škol. Druhá část popisuje období před vstupem studenta na vysokou školu včetně typu studované střední školy, ekonomické aktivity před vstupem na vysokou školu a podmínek pro přijetí na vysokou školu. Dále popisuje případnou dřívější studijní neúspěšnost, přerušení a jiné přestávky během studia a konečně plány po ukončení studia včetně hodnocení vlastních šancí na národním i mezinárodním trhu práce. Třetí část přináší informace o vztahu studentů ke studované vysoké škole a o spokojenosti se studiem, včetně hodnocení jednotlivých metod a forem výuky. Čtvrtá část je zaměřena na životní podmínky studentů, zejména způsob bydlení a spokojenost s ním, výši a strukturu příjmů a výdajů studentů, ekonomickou aktivitu studentů během studia, časové zatížení prací a studiem a spokojenost s ním a konečně míru hodnocení vlastních finančních problémů. Pátá kapitola je věnována zahraničním mobilitám studentům a vlastnímu hodnocení jazykové vybavenosti studentů, šestá kapitola se týká zdravotně znevýhodněných studentů.

Níže jsou uvedeny vybrané hlavní výsledky šetření. Výsledky se přitom ve většině případů liší podle demografických charakteristik (věk a pohlaví studenta), formy studia (prezenční vs. kombinovaná či distanční), typu vysoké školy (soukromá vs. veřejná či státní), úrovně vzdělání a sociálního postavení rodičů a v řadě případů i podle vlastního sebehodnocení studijních výsledků a podle typu studijního programu (bakalářský, navazující magisterský, dlouhý magisterský). Zmíněné odlišnosti jsou podrobně popsány v jednotlivých částech předkládané zprávy, část z nich je navíc shrnuta v tzv. „Klíčových závěrech“ zařazených na konci každé části.

Studenti před nástupem na vysokou školu nejčastěji studovali odbornou střední školu s maturitou (34,7 %), dále pak čtyřleté anebo víceleté gymnázium. Většina studentů (55,8 %) před nástupem na vysokou školu nepracovala. Pro přijetí na vysokou školu museli studenti nejčastěji složit přijímací zkoušku (55,5 %). Necelá čtvrtina studentů (24,8 %) uvedla, že v minulosti neúspěšně ukončila studium; nejčastějším důvodem je nespokojenost s náplní studia (45,3 %). Studovat vysokou školu přestalo na dobu nejméně jednoho roku 9,4 % studentů, důvodem přestávky je nejčastěji nedostatek motivace (44,3 %). Téměř polovina studentů (46,7 %) se chystá bezprostředně či do roka po dokončení současného studia pokračovat v dalším studiu. Pokud se studenti rozhodnou v dalším studiu pokračovat, většina z nich (82,3 %) je rozhodnuta studovat v České republice. Své šance na trhu práce na národní úrovni studenti nejčastěji hodnotili jako dobré (65,4 % studentů hodnotí své šance jako velmi dobré či dobré). Na mezinárodním trhu práce převažuje hodnocení šancí jako dobrých (21,6 %) či průměrných (22,0 %), přičemž řada studentů (26,4 %) není schopna své šance na mezinárodní úrovni posoudit.

Pro 78 % studentů byla studovaná vysoká škola rozhodně či spíše jejich první volbou. Nejdůležitější roli při výběru studované vysoké školy hrál zájem o obor (pro 93,4 % studentů hrál velmi důležitou či spíše důležitou roli). Pokud by se studenti měli znovu rozhodovat, většina z nich (89,2 %) by šla znovu na

vysokou školu studovat. Většina studentů, kteří by šli znovu studovat, by si ke studiu zvolila stejnou vysokou školu (71,3 %) a dvě třetiny by si zvolily stejný studijní obor (66,8 %). Většina studentů (76,7 %) je velmi či spíše spokojena s vybavením školy (tedy například s knihovnou, počítači či vybavením učeben), nejmenší spokojenost mezi vybranými oblastmi panuje se šíří nabídky předmětů (51,5 %). Více než tři čtvrtiny studentů (77,1 %) se rozhodně či spíše cítí být součástí vysoké školy, na níž studují. Nejvíce studentů označilo za zcela vyhovující výuku s využitím interaktivních metod (44,8 %), nejméně naopak vyhovuje výuka prostřednictvím systémů typu Moodle (15,9 %).

Třetina studentů prezenčního studia (34,1 %) bydlí u rodičů, 33,6 % studentů bydlí na koleji. Nejčastěji (31,8 %) studenti prezenčního studia dojíždějí v typickém dnu semestru do školy 15–30 minut. 39,3 % prezenčních studentů si pravidelně vydělává, 26,9 % si vydělává příležitostně a 33,8 % si nevydělává. Více než dvě třetiny pravidelně vydělávajících studentů studujících v prezenční formě (71,3 %) se cítí být převážně studenty. O posledních letních prázdninách pracovalo 80,2 % všech prezenčních studentů a 74,1 % těch prezenčních studentů, kteří jinak neměli pravidelné zaměstnání. Prezenční studenti nejčastěji pracují kvůli získání pracovních zkušeností (64,0 %) a kvůli financování svého živobytí (63,7 %). Bez práce by si nemohl dovolit studovat přibližně každý šestý prezenční student. U třetiny prezenčních studentů (34,8 %) náplň jejich práce vůbec nesouvisí s oborem jejich studia. Studenti prezenční formy mající pravidelný výdělek nejčastěji pracují na menší než poloviční úvazek (42,0 %). Studenti prezenčního studia se věnují průměrně 33,3 hodin týdně studiu nebo samostudiu, v práci jsou pak průměrně 17,5 hodin týdně. Více než polovina studentů (58 %) v prezenčním studiu se domnívá, že tráví studiem ve škole odpovídající čas. Více času samostudiu by chtěla věnovat necelá polovina studentů (47,2 %), 57,6 % studentů by pak chtělo věnovat více času placenému zaměstnání. Velká část studentů by rovněž ráda věnovala více času volnočasovým aktivitám (70,1 %).

Průměrná výše zdrojů studentů prezenčního studia je 9 113 Kč měsíčně (medián 7 900 Kč), z toho dostávají průměrně 3 994 Kč od rodičů či partnerů a 3 446 Kč průměrně vydělávají v současném zaměstnání. Více než desetina studentů (11,7 %) prezenčního studia nemá příjmy od rodičů/partnera žádné a téměř dvě pětiny studentů (37,8 %) nemají žádné příjmy ze současného zaměstnání. Náklady si prezenční studenti hradí spíše sami. Celkem si v průměru hradí výdaje ve výši 4 731 Kč, někdo jiný za ně průměrně měsíčně hradí 3 624 Kč. S vážnými či velmi vážnými finančními problémy se potýká 16,6 % studentů prezenčního studia. Více než čtvrtina studentů prezenčního studia (25,9 %) je schopna zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 20 000 Kč, naopak 28,9 % není schopno uhradit mimořádný výdaj ani v hodnotě 5 000 Kč.

Se zahraničním studijním pobytem má zkušenost 8,2 % studentů. Naopak 65,3 % studentů se zahraničního výjezdu nezúčastnilo a ani v budoucnu cestu neplánují. Vyjíždějící studenti si nejčastěji (84 %) vybrali pro zahraniční studium některou ze zemí Evropské unie, ostatně stipendium ze zdrojů EU bylo nejčastějším zdrojem financování zahraničního studijního pobytu (63,2 %). Nejnavštěvovanější zemí je Německo, nejčastěji navštěvovanou neevropskou zemí jsou Spojené státy americké. Velké většině vyjíždějících studentů (77 %) byly uznány kredity získané v zahraničí. Mezi nejvýznamnější překážky pro zahraniční studijní pobyt patří odloučení od partnera, dětí a přátel (31,1 %) a finanční náklady (30,8 %). Přibližně 90 % studentů označilo za svůj mateřský jazyk češtinu. Téměř všichni studenti ovládají alespoň jeden cizí jazyk, dva cizí jazyky ovládá 50,8 % studentů a 21,5 % studentů ovládá tři nebo více cizích

jazyků. Nejčastěji ovládaným jazykem je angličtina, jejíž znalosti považuje 37,7 % studentů za velmi dobré a 44,9 % za dobré, druhým nejčastěji ovládaným jazykem je němčina.

Za zdravotně znevýhodněné se označilo 15 % studentů, největší zastoupení mezi nimi mají studenti s psychickými problémy (34,2 %) a s poruchami učení (28,1 %). Zdravotní znevýhodnění není zjevné u 67,4 % studentů. Zdravotní znevýhodnění ovlivňuje velmi vážně studium 7,1 % studentů, vážně ovlivňuje studium 24,5 % studentů. Během studia nepotřebuje podporu ze strany školy 58,6 % zdravotně znevýhodněných studentů. Z těch, kteří podporu potřebují, ji 17,4 % hodnotí jako zcela nedostatečnou. V další části šesté kapitoly jsou následně zpracovány vybrané ukazatele týkající se zdravotně znevýhodněných, které byly v předchozích kapitolách zpracovány pro celou studentskou populaci.

Součástí zprávy je také kompletní dotazník, který byl v šetření využit, technický popis statistických metod, které byly použity při vyhodnocování a v samotném závěru je vytvořen profil „průměrného“ studenta pro ilustraci vztahů mezi jednotlivými oblastmi šetření.

Předkládaná zpráva se může jevit jako obsáhlá, což je výsledkem nejen podrobného zpracování samotných dat, ale zejména tím, že se do šetření podařilo zapojit vysoký počet studentů a výsledky, byť tříděné dle velkého množství znaků, ukazují signifikantní rozdíly mezi jednotlivými skupinami studentů.

Cílem šetření je podat věrohodný obrázek o situaci studentů vysokých škol v různých oblastech a pomoci tak lépe identifikovat slabé a silné stránky podmínek vysokoškolského studia.

Úvod

Předkládaná zpráva přináší základní výsledky šetření EUROSTUDENT VI realizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Nad rámec těchto základních výsledků budou na náklady MŠMT dále zpracovány individuální zprávy pro školy, z nichž byl zapojen významný počet studentů, případně hlubší tematické analýzy jak pro jednotlivé oblasti šetření, tak pro různé typy škol nebo pro studenty studující v jednotlivých skupinách studijních programů.

Řešitelský tým děkuje za účinnou a kolegiální podporu ředitelce a pracovníkům Odboru vysokých škol MŠMT, dále Studentské komoře Rady vysokých škol a zejména zapojeným školám a jejich pracovníkům, kteří na vysokých školách pomohli šetření realizovat. V neposlední řadě děkujeme studentům, kteří se do šetření zapojili, za jejich čas strávený při vyplňování dotazníku.

Autoři zprávy budou vděčni za náměty, připomínky, či dotazy, s nimiž se můžete obracet na Ing. Kristýnu Vltavskou, Ph.D. (kristyna.vltavska@msmt.cz)

V Praze dne 14. října 2016

doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D.

Obsah

1 Popis šetření a datového souboru ... 9

1.1 Popisná statistika vzorku studentů zapojených do šetření (po převážení) ... 10

1.2 Zapojení studentů jednotlivých vysokých škol (nepřevážené) ... 11

2 Studium na vysoké škole v souvislostech ... 13

2.1 Období před nástupem na vysokou školu ... 13

2.1.1 Typ studované školy před nástupem na VŠ ... 13

2.1.2 Ekonomická aktivita před nástupem na vysokou školu ... 17

2.1.3 Podmínky přijetí na vysokou školu ... 19

2.2 Neúspěšné ukončení, přerušení a další přestávky ve studiu ... 21

2.2.1 Neúspěšné ukončení vysokoškolského studia v minulosti ... 21

2.2.2 Důvody neúspěšného ukončení vysokoškolského studia v minulosti ... 23

2.2.3 Faktory, které by pomohly k úspěšnému ukončení studia ... 27

2.2.4 Přerušení studia a přestávky ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku ... 30

2.2.5 Důvody přestávky ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku ... 31

2.3 Období po ukončení studia na vysoké škole ... 33

2.3.1 Volba země pro další studium ... 38

2.3.2 Další plány v případě nepokračování ve studiu ... 41

2.3.3 Šance na trhu práce ... 44

2.4 Klíčové závěry ... 49

3 Vztah ke škole ... 50

3.1 Vztah k vysoké škole ... 50

3.1.1 Výběr vysoké školy ... 50

3.1.2 Spokojenost se studiem ... 55

3.1.3 Vztah ke škole ... 61

3.1.4 Metody a formy výuky ... 64

3.2 Klíčové závěry ... 66

4 Životní podmínky ... 67

4.1 Životní podmínky studentů v prezenční formě studia ... 67

4.1.1 Bydlení a dojížďka ... 67

4.1.2 Ekonomická aktivita ... 71

4.1.3 Časová vytíženost ... 83

4.1.4 Zdroje financí ... 87

4.1.5 Náklady na živobytí a studium ... 94

4.1.6 Finanční problémy ... 97

4.2 Životní podmínky studentů v kombinované formě studia ... 102

4.2.1 Bydlení a dojížďka ... 102

4.2.2 Ekonomická aktivita ... 104

4.2.3 Časová vytíženost ... 106

4.2.4 Zdroje financí ... 108

4.2.5 Náklady na živobytí a studium ... 109

4.2.6 Finanční problémy ... 110

4.3 Klíčové závěry 112
5 Mobilita a jazyková vybavenost studentů 113
5.1 Zájem o zahraniční studijní pobyt 113
5.2 Financování zahraničního studia 117
5.3 Překážky pro zahraniční studijní pobyt 118
5.4 Ostatní typy zahraničních pobytů 119
5.5 Hodnocení jazykových kompetencí 120
5.6 Klíčové závěry 125
6 Zdravotní znevýhodnění 126
6.1 Studijní podmínky zdravotně znevýhodněných studentů 126
6.2 Finanční situace zdravotně znevýhodněných 132
6.3 Spokojenost s bydlením 134
6.4 Klíčové závěry 136
7 Přílohy 137

1 Popis šetření a datového souboru

V rámci šetření EUROSTUDENT VI byly osloveny všechny veřejné a státní vysoké školy a dále soukromé vysoké školy, které mají akreditovány bakalářské, magisterské či navazující magisterské studijní programy vyučované v českém jazyce. Do šetření se zapojilo 24 veřejných, jedna státní a 21 soukromých vysokých škol. Stejně jako u šetření EUROSTUDENT V, které se uskutečnilo v roce 2013, byly školy požádány o zaslání e-mailových adres všech studentů bakalářských, magisterských a navazujících magisterských studijních programů, kteří nemají přerušené studium a studují v prezenční, kombinované nebo distanční formě studia v českém jazyce. Oslovení vybraných studentů proběhlo dvěma způsoby. Studenti škol, které poskytly e-mailové adresy, byli osloveni dopisem zaslaným z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Školy, které adresy poskytnout nemohly[1] nebo nechtěly, obdržely zvací dopis a také seznam přihlašovacích jmen a hesel jedinečných pro každého studenta, pozvánka studentům k šetření byla rozeslána samotnými školami. Ať už proběhlo zapojení škol jakkoli, autoři šetření na tomto místě školám za jejich součinnost upřímně děkují – bez ní by šetření na dané škole vůbec nemohlo proběhnout.

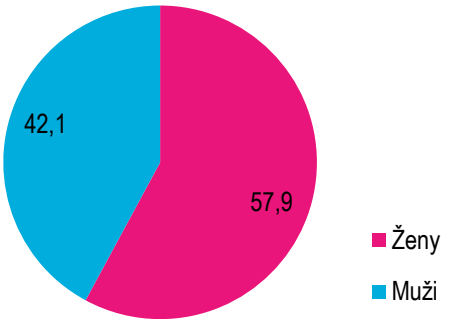
Šetření, které bylo plně anonymní, proběhlo jednokolově. Celkem bylo **osloveno téměř 230 tisíc** studentů. Do dotazníku **vstoupilo** celkem **22 207** studentů, **16 602 dotazníků** bylo vyplněno kompletně. Při podrobné analýze obdržených dat v datovém souboru zůstalo také **51 dotazníků, které nebyly vyplněny kompletně**, ale splňovaly minimální požadavky[2] na zařazení do dalšího zpracování. Celkově tak bylo do analýzy **zahrnuto 16 653 dotazníků**. K zajištění vypovídací schopnosti šetření byla získaná data převážena. Váhový systém byl stanoven na základě dat ze systému Sdružených informací matrik studentů (SIMS) týkajících se pohlaví, věku, typu studijního programu a vysoké školy.

Z důvodu přehlednosti jsou v celé zprávě provedena následující zjednodušení. Údaje za veřejné a státní vysoké školy jsou vzhledem k velmi malému zastoupení studentů státních vysokých škol prezentovány společně pod zjednodušujícím označením „veřejné vysoké školy“. Obdobně studenti kombinované a distanční formy jsou prezentováni společně jako studenti studující v kombinované formě studia. V případě, že jsou statisticky nevýznamné odlišnosti výsledků pro studenty dlouhého magisterského studia (čtyř- a víceletého), jsou prezentovány pro dlouhé a navazující magisterské studium společně.

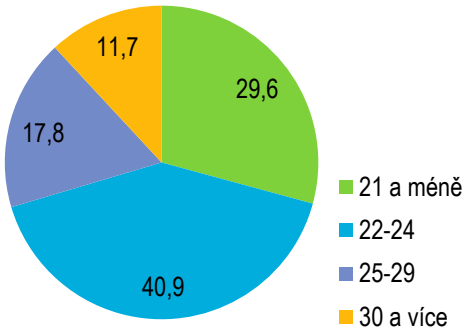
[1] Poskytnutí e-mailových adres jim zakazují vnitřní předpisy.
[2] Věk, pohlaví, vysoká škola a typ studijního programu.

1.1 Popisná statistika vzorku studentů zapojených do šetření (po převážení)

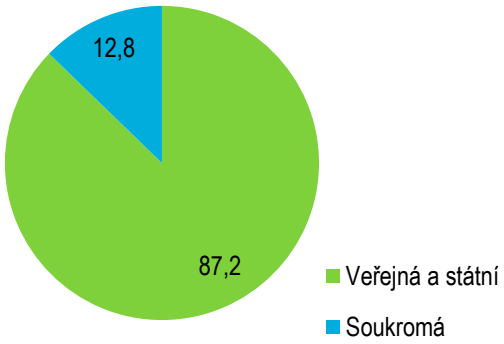
a) Pohlaví (%)



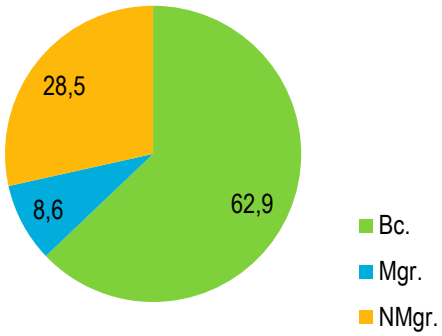
b) Věk (%)



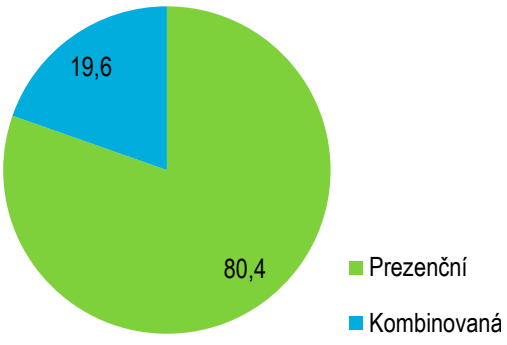
c) Typ školy (%)



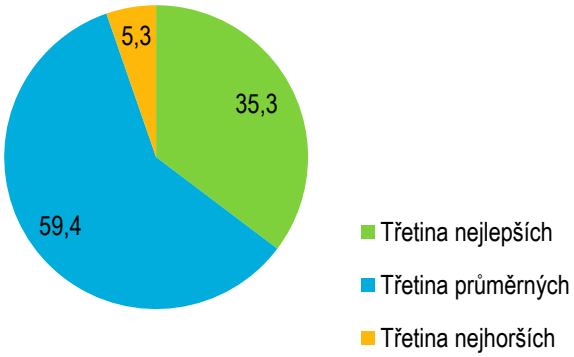
d) Typ studijního programu (%)



e) Forma studia (%)



f) Subjektivní hodnocení výsledků studia (%)



g) Skupiny oborů studia (%)

obory studia	relativně (%)
Přírodovědné	11,8
Technické	21,0
Zemědělsko-lesnické a veterinární	4,9
Zdravotnické, lékařské a farmaceutické	8,7
Ekonomické	20,3
Právnické	4,7
Pedagogické	15,0
Ostatní humanitní a společensko-vědní	11,2
Umělecké	2,4

Pozn.: Rozdělení oborů odpovídá oficiální klasifikaci KKOV se zkráceným názvem. S ohledem na vnitřní rozdíly jsou Společenské vědy, nauky a služby rozděleny do podrobnějších skupin.

1.2 Zapojení studentů jednotlivých vysokých škol (nepřevážené)

	absolutně
Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o.	6
Akademie múzických umění v Praze	39
Akademie výtvarných umění v Praze	8
ART & DESIGN INSTITUT, s.r.o.	6
B.I.B.S., a.s.	28
Česká zemědělská univerzita v Praze	327
České vysoké učení technické v Praze	2 844
Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s.	7
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	21
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	458
Masarykova univerzita	455
Mendelova univerzita v Brně	155
Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.	129
Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.	1
Ostravská univerzita	30
Policejní akademie České republiky v Praze	67
Slezská univerzita v Opavě	103
Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s.r.o.	128
ŠKODA AUTO Vysoká škola, o.p.s.	24
Technická univerzita v Liberci	1
Univerzita Hradec Králové	1
Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.	418
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	276
Univerzita Karlova	4 634
Univerzita obrany	3
Univerzita Palackého v Olomouci	941

Univerzita Pardubice	285
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	80
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	122
Vysoká škola aplikované psychologie, s.r.o.	17
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	357
Vysoká škola ekonomická v Praze	1 517
Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	13
Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.	58
Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r.o.	25
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	410
Vysoká škola Karla Engliše, a.s.	98
Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.	21
Vysoká škola logistiky, o.p.s.	13
Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o.p.s.	11
Vysoká škola obchodní v Praze, o.p.s.	77
Vysoká škola polytechnická Jihlava	66
Vysoká škola sociálně správní, institut celoživotního vzdělávání Havířov, o.p.s.	9
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	18
Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra, spol. s r.o.	8
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	9
Vysoká škola zdravotnická, o.p.s.	12
Vysoké učení technické v Brně	2 104
Západočeská univerzita v Plzni	213
Celkem	**16 653**

2 Studium na vysoké škole v souvislostech

V této kapitole jsou uvedeny výstupy z oblasti průběhu studia. Kapitola je rozdělena na tři podkapitoly zaměřující se na studium a ekonomickou aktivitu před nástupem na vysokou školu, včetně podmínek přijetí, dosavadní studium studentů na vysoké škole se zaměřením na otázky týkající se přerušení studia nebo předchozího neúspěšného studia, a konečně na budoucí plány studentů po ukončení jejich současného studia a včetně plánů případného dalšího studia.

2.1 Období před nástupem na vysokou školu

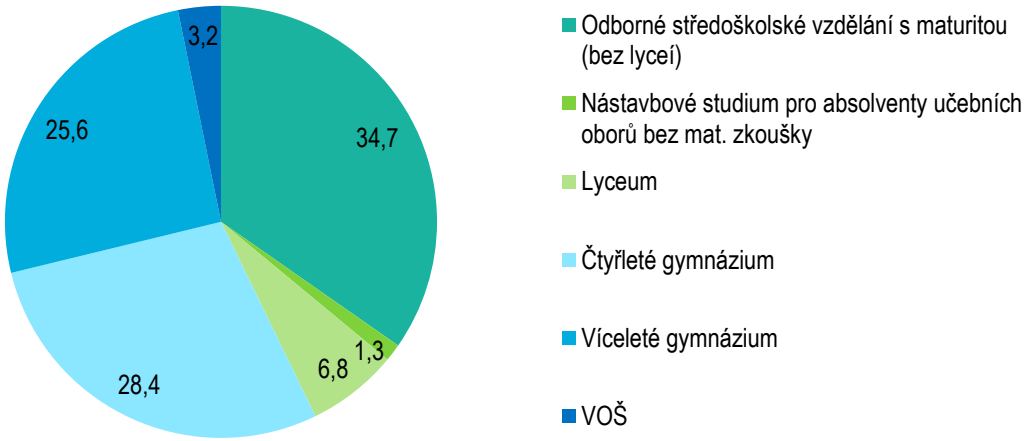
Tato podkapitola obsahuje odpovědi studentů na otázky týkající se jejich dosavadního vzdělání, pracovních zkušeností a podmínek přijetí na vysokou školu.

2.1.1 Typ studované školy před nástupem na VŠ

Podstatným údajem o dosavadním studiu je typ vystudované školy před nástupem na vysokou školu. Mezi ně patří pět typů středních škol a dále vyšší odborné školy (VOŠ).

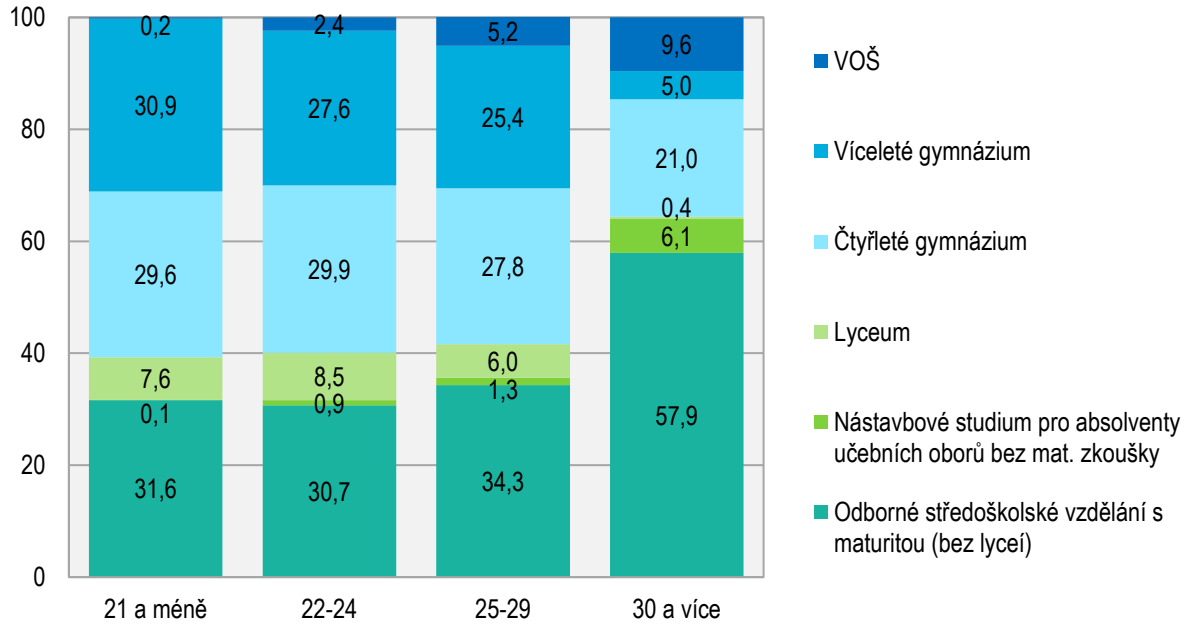
V grafu 2.1 je zobrazena struktura studentů podle typu vystudované školy. Nejčastěji studenti před nástupem na vysokou školu studovali odbornou střední školu s maturitou (34,7 %), dále pak čtyřleté anebo víceleté gymnázium. Pouze 3,2 % studentů vysokých škol dříve studovalo vyšší odbornou školu.

Graf 2.1 Absolvovaná škola před nástupem na vysokou školu (%)



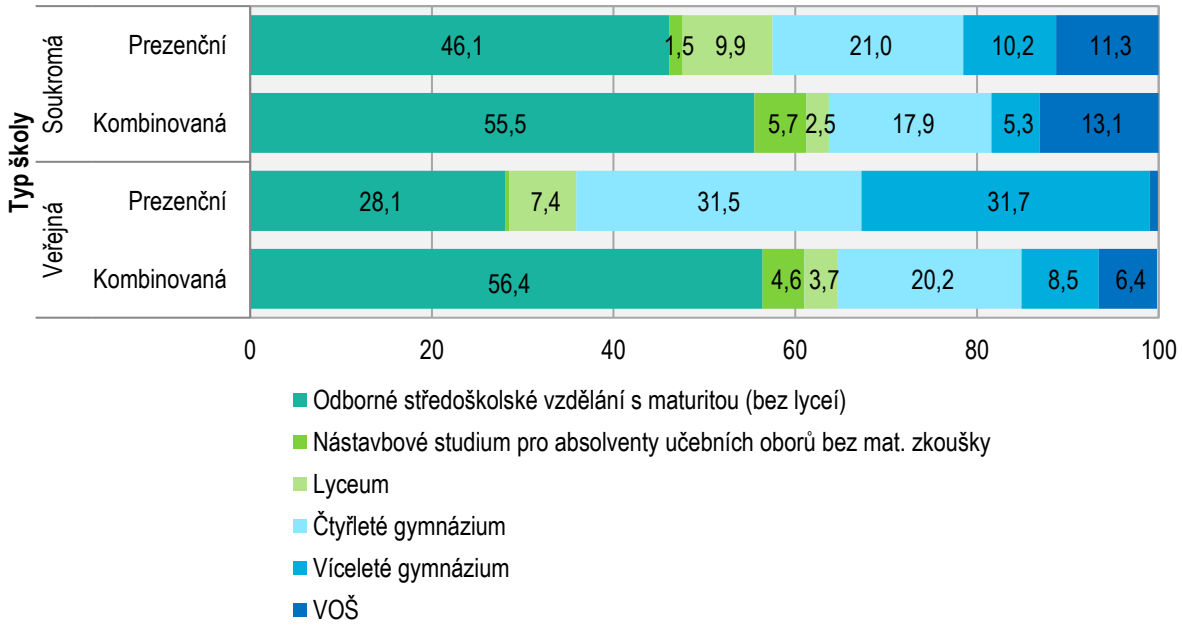
Typ vystudované školy se mění s demografickými charakteristikami studentů. Pohlaví v tomto směru nehraje významnou roli, naopak výrazný vliv má věk současných studentů. Nejstarší studenti (30 a více let) měli výrazně častěji vystudovanou odbornou střední školu s maturitou, nástavbové studium nebo VOŠ. Naopak čím mladší studenti, tím spíše pocházeli z gymnázií.

Graf 2.2 Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle věku (%)



Struktura studentů podle jejich dosavadního vzdělání se liší mezi jednotlivými typy vysokých škol a podle formy studia. Studenti kombinované formy studia častěji přicházeli z odborných středních škol s maturitou a z nástavbových studií, zatímco mezi studenty v prezenční formě studia byl větší podíl studentů, kteří vystudovali některý typ gymnázia. Studenti z gymnázií také tvoří větší podíl mezi studenty veřejných vysokých škol, téměř dvě třetiny (63,2 %) studentů prezenční formy veřejné vysoké školy pocházely z některého typu gymnázia. Naopak studenti z VOŠ zaujímali větší podíl na soukromých vysokých školách a zároveň častěji studovali v kombinované formě studia (graf 2.3).

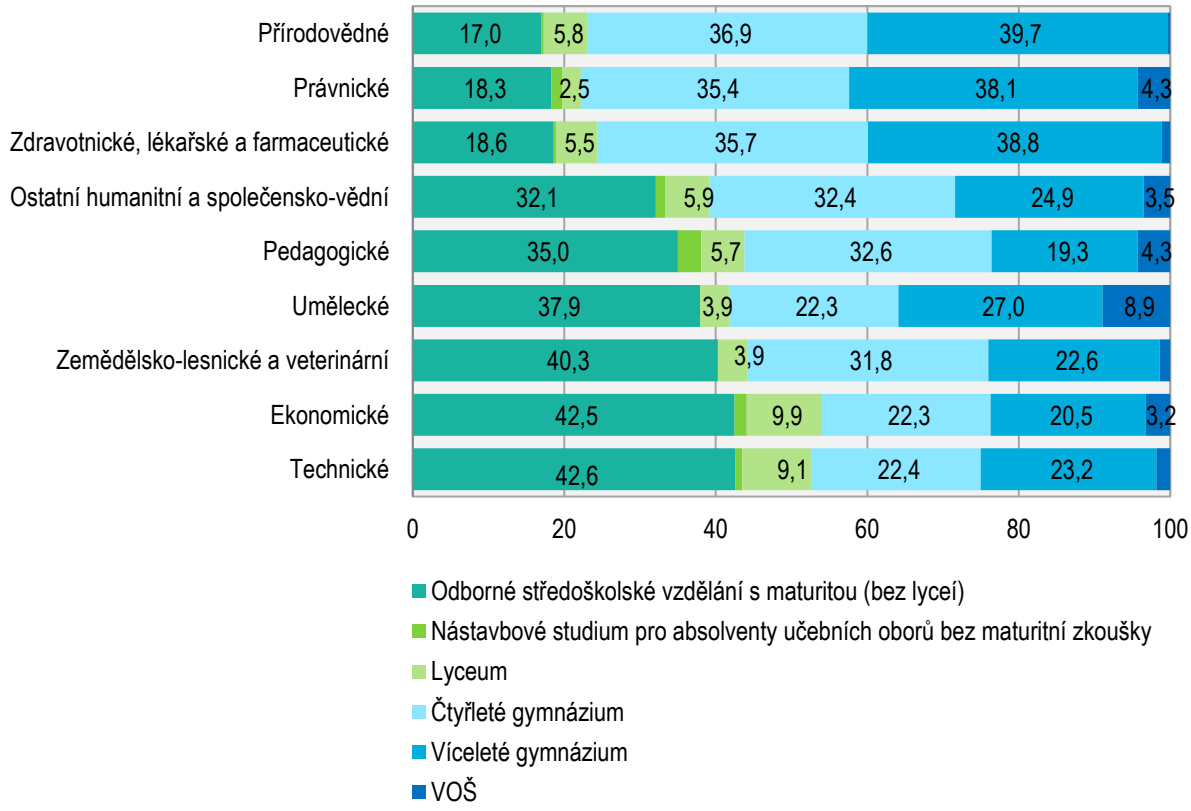
Graf 2.3 Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle typu školy a formy studia (%)



Složení studentů podle jejich dosud vystudované školy se liší v závislosti na studovaném oboru vysoké školy v současnosti (graf 2.4). Největší podíl studentů se střední odbornou školou s maturitou nalezneme

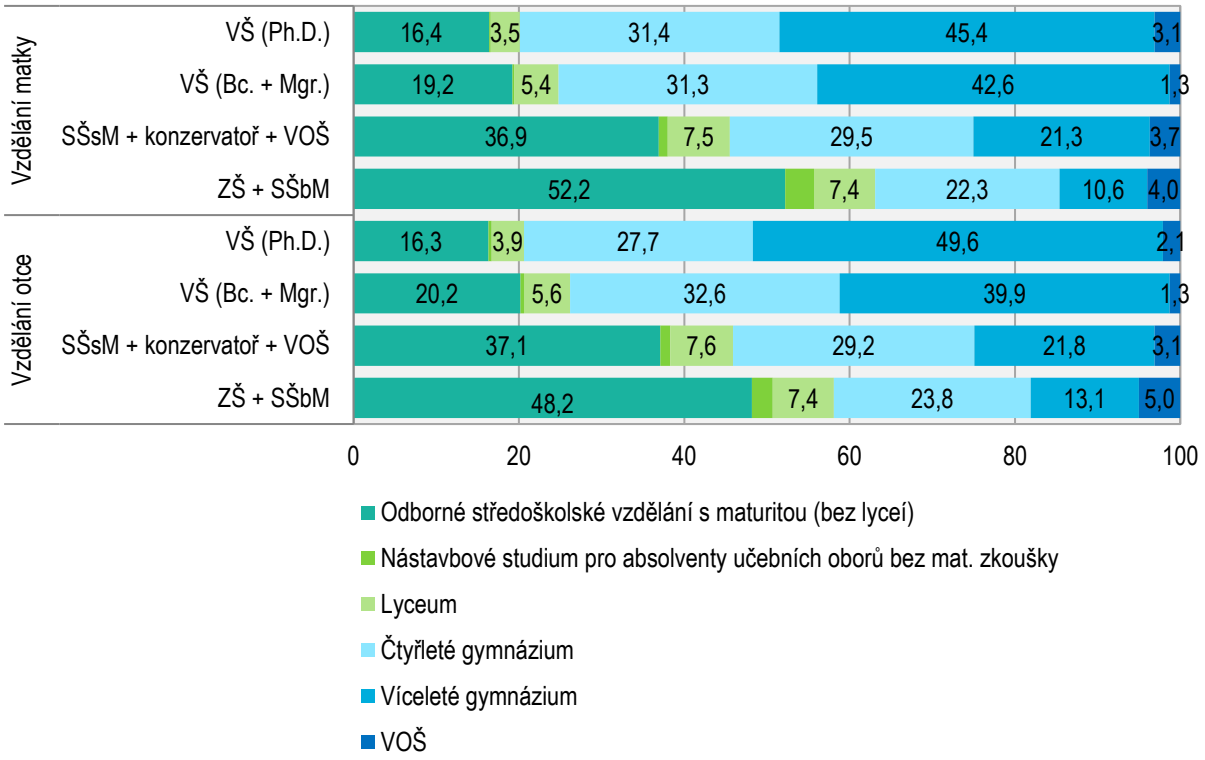
na technických (42,6 %) a ekonomických (42,5 %) oborech. Větší podíl studentů s vyšší odbornou školou zaznamenávají umělecké obory (8,9 %) a větší podíl těch, kteří vystudovali nástavbové studium, je především na oborech pedagogických. Vedle toho jsou studenti gymnázií nejvíce zastoupeni na právnických a přírodovědných oborech, přičemž jsou zde stejně zastoupeni studenti ze čtyřletých i víceletých gymnázií. Zatímco studenti ze čtyřletých gymnázií oproti studentům z gymnázií víceletých převládají na pedagogických oborech, na oborech uměleckých je tomu naopak.

Graf 2.4 Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle skupiny oborů studia (%)



Důležitým faktorem ovlivňujícím vystudovanou střední školu studentů je vzdělání jejich rodičů. Čím vyšší vzdělání rodičů, tím spíše jejich potomci vystudovali gymnázium na úkor všech ostatních typů středních škol. V grafu 2.5 je znázorněno, že potomci matky s dosaženou vědeckou hodností Ph.D. v 77 % případů vystudovali některý typ gymnázia, což platí také pro potomky vysokoškolsky vzdělaných otců; ti ovšem spíše dávali přednost víceletým gymnáziím před čtyřletými. Současné zaměstnání rodičů nehraje v tomto směru významnou roli.

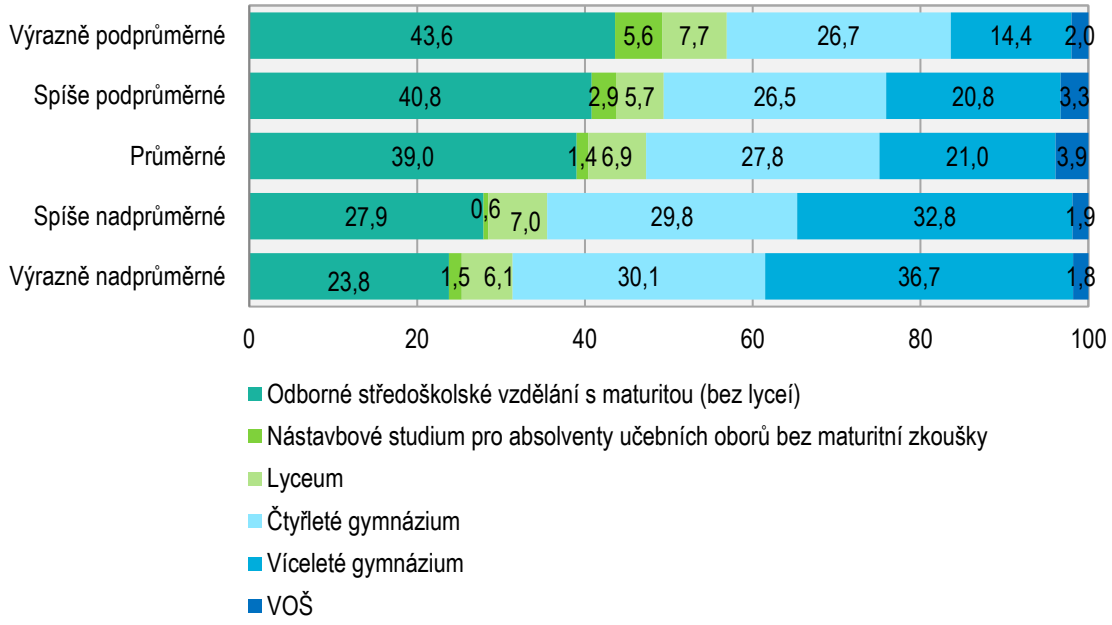
Graf 2.5 Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle vzdělání rodičů (%)



Poznámka: ZŠ = základní škola, SŠbM = střední škola bez maturity, SŠsM = střední škola s maturitou, VOŠ = vyšší odborná škola, VŠ = vysoká škola

Dalším významným faktorem, který má vliv na typ vystudované školy, je postoj studentů k sociálnímu postavení jejich rodičů. Ten hodnotili na pětibodové stupnici (výrazně podprůměrné až výrazně nadprůměrné). Mezi těmi, kdo hodnotili sociální postavení svých rodičů jako výrazně nadprůměrné, je nejvíce absolventů gymnázií; tito podle grafu 2.6 tvořili dokonce 66,8 %. Přesně naopak je tomu u studentů, kteří vnímají sociální situaci svých rodičů jako výrazně podprůměrnou. Ti v téměř polovině případů absolvovali odbornou školu.

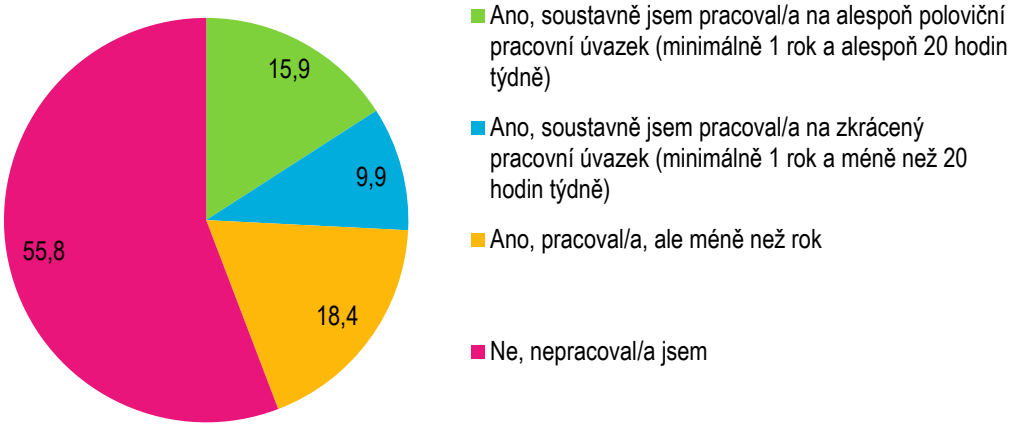
Graf 2.6 Studovaná škola před nástupem na vysokou školu podle sociálního postavení rodičů (%)



2.1.2 Ekonomická aktivita před nástupem na vysokou školu

Následující podkapitola se věnuje otázce, zda studenti měli již před nástupem na vysokou školu nějaké pracovní zkušenosti. Z grafu 2.7 lze vyčíst, že více než polovina studentů dosud nepracovala. Ostatní studenti pracovali, přičemž alespoň poloviční úvazek mělo déle než rok 15,9 % studentů. Každý desátý student pak pracoval déle než rok, ale pouze na zkrácený pracovní úvazek (méně než 20 hodin týdně).

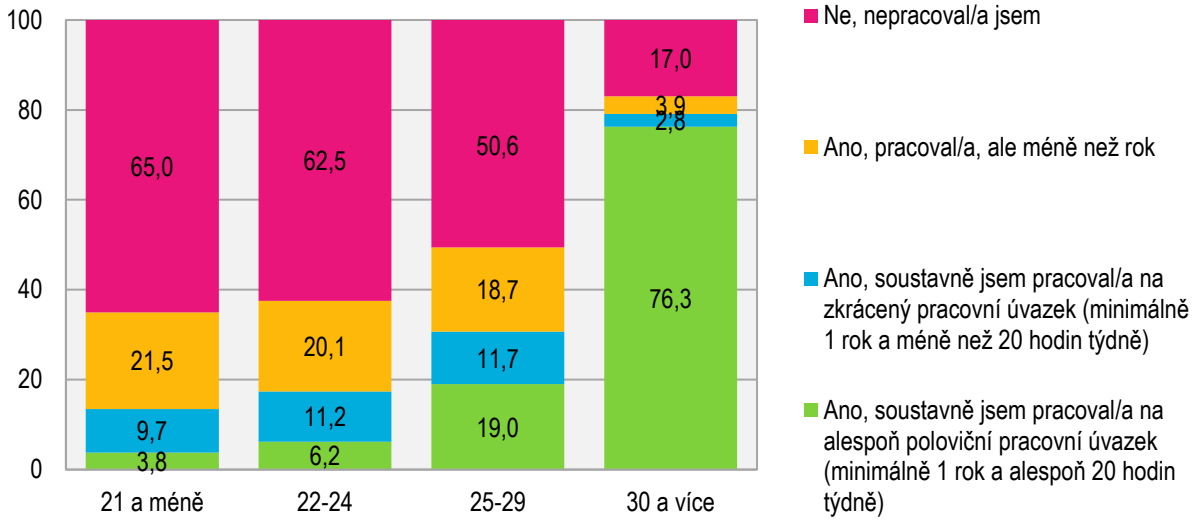
Graf 2.7 Ekonomická aktivita před nástupem na vysokou školu (%)



Skutečnost, zda měl student před nástupem na vysokou školu pracovní zkušenosti, je odlišná v závislosti na formě studia, věku a současném postavení studentů.

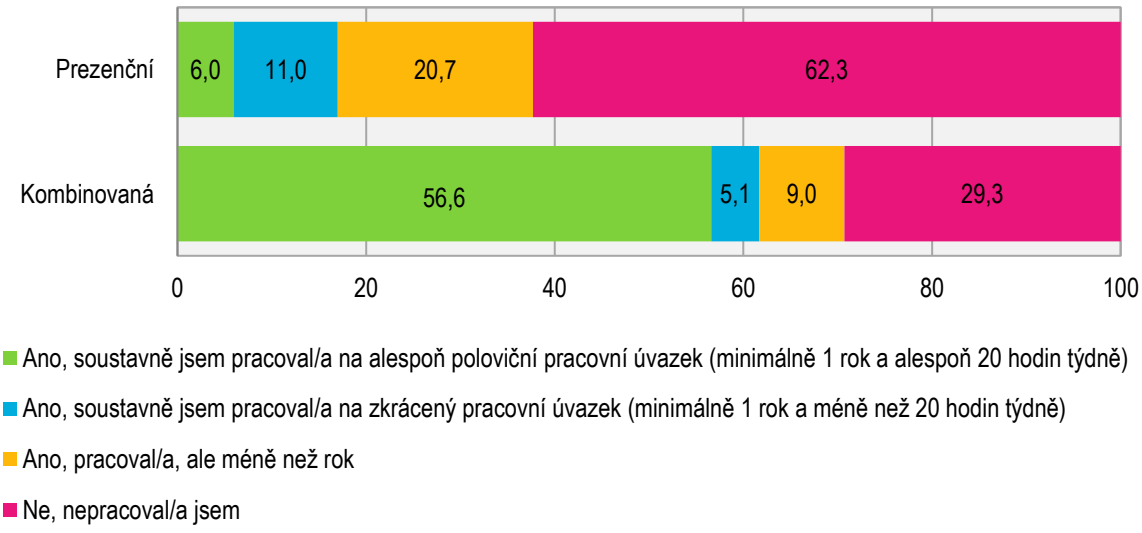
V grafu 2.8 lze pozorovat, že s věkem studentů roste podíl těch, kteří již pracovní zkušenosti mají. Více než 75 % studentů 30letých a starších již pracovalo na alespoň poloviční úvazek déle než rok. Naopak 65 % studentů 21letých a mladších dosud nepracovalo vůbec.

Graf 2.8 Ekonomická aktivita před nástupem na vysokou školu podle věku (%)



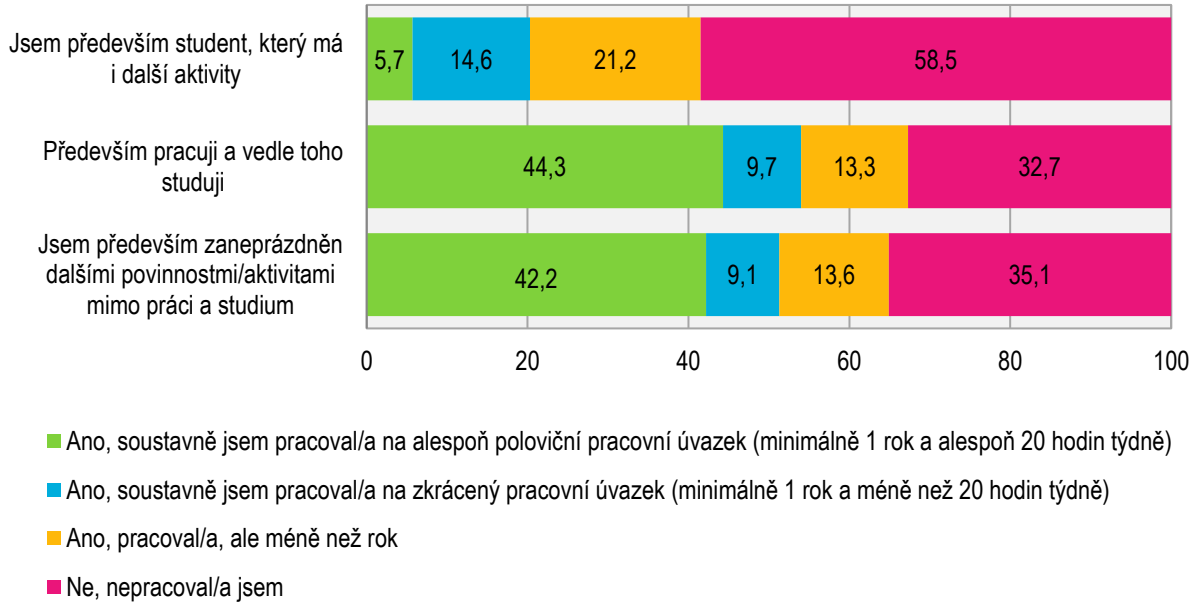
Studenti, kteří studují v kombinované formě studia, častěji pracovali minimálně rok alespoň na poloviční úvazek (graf 2.9). Naopak ti, kteří dosud nepracovali, tvoří 62,3 % studentů prezenční formy studia.

Graf 2.9 Ekonomická aktivita před nástupem na vysokou školu podle formy studia (%)



Více než polovina studentů, kteří v současné době převážně pracují a vedle toho studují, měla již před studiem pracovní zkušenost trvající minimálně jeden rok. Takových je mezi těmi, kteří se naopak považují především za studenty, jen pětina (graf 2.10).

Graf 2.10 Ekonomická aktivita před nástupem na vysokou školu podle současného postavení studenta (%)



2.1.3 Podmínky přijetí na vysokou školu

Podmínky přijetí na vysokou školu jsou různé. Nejčastěji stačí splnit pouze jednu z podmínek, avšak v některých případech musí studenti vyhovět kombinaci více požadavků. Jindy naopak není třeba splnit podmínky žádné, kromě těch vyplývajících ze zákona (tj. úspěšné ukončení středoškolského vzdělání). V tabulce 2.1 jsou uvedeny podíly studentů, kteří museli splnit daný požadavek pro přijetí (při prvním vstupu) na vysokou školu.

Více než 50 % studentů uvedlo, že museli složit přijímací zkoušku na vysoké škole, a to včetně zkoušky v podobě například TSP (testů studijních předpokladů). Národní srovnávací zkoušky SCIO absolvovalo 13 % studentů, třicet procent studentů muselo mít dostatečné studijní výsledky ze střední školy. Talentovou zkoušku pro přijetí na vysokou školu skládalo 5,8 % studentů. Více než desetina studentů (11,6 %) dokonce nepotřebovala splnit pro přijetí na vysokou školu žádné další požadavky nad rámec zákonných.

Tabulka 2.1 Podmínky přijetí při prvním vstupu na vysokou školu

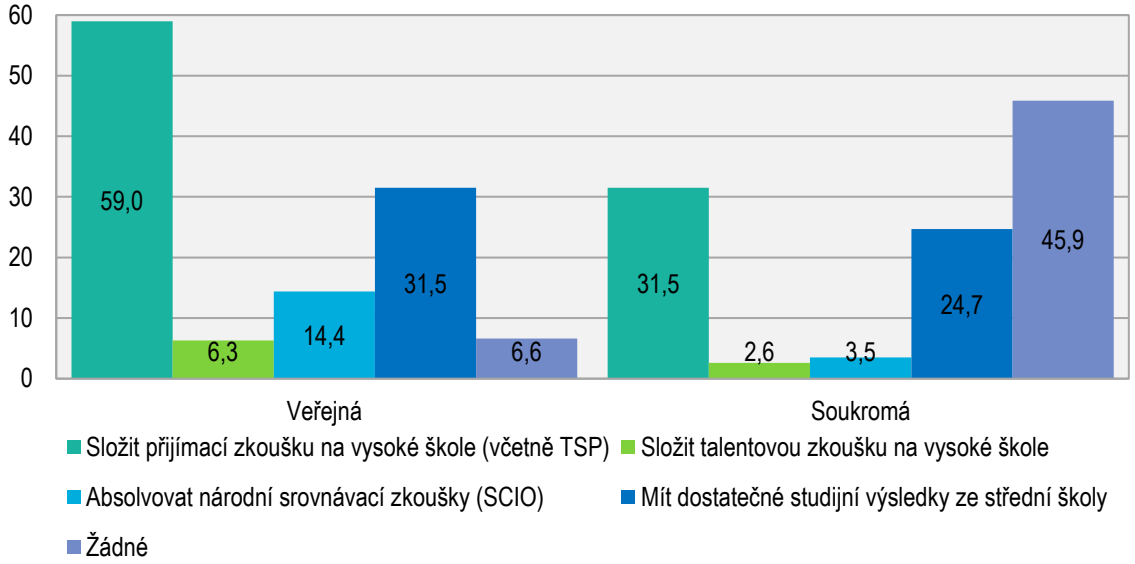
Požadavky	% případů
Složit přijímací zkoušku na vysoké škole (včetně TSP)	55,5
Mít dostatečné studijní výsledky ze střední školy	30,6
Absolvovat národní srovnávací zkoušky (SCIO)	13,0
Složit talentovou zkoušku na vysoké škole	5,8
Žádné	11,6

Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Podmínky přijetí na vysokou školu se podle formy studia téměř neliší, naopak se výrazněji odlišují podle typu vysoké školy. Studenti soukromých škol uvedli ve 45,9 % případů, že nemuseli splnit žádné požadavky nad rámec zákonných (graf 2.11). Naopak 59 % studentů veřejných vysokých škol muselo

složit přijímací zkoušky (včetně TSP), téměř třetina studentů musela prokázat dostatečné studijní výsledky ze střední školy a každý šestý student absolvoval národní srovnávací zkoušky (SCIO).

Graf 2.11 Podmínky přijetí na vysokou školu podle typu školy (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Studijní obor vysoké školy je významným faktorem ovlivňujícím podmínky přijetí na vysokou školu. Rozložení požadavků na jednotlivých studijních oborech se liší od celkového rozložení požadavků všech studentů (tabulka 2.2). Složit přijímací zkoušky (včetně TSP) muselo 82,3 % studentů zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, dále 75,5 % studentů ostatních humanitních a společenskovědních oborů. Více než dvě třetiny studentů uměleckých oborů musely složit přijímací zkoušku a nepatrně nižší byl podíl těch, kteří skládali talentovou zkoušku. Národní srovnávací zkoušky (SCIO) absolvovalo 44,7 % studentů právnických oborů. Dostatečné studijní výsledky ze střední školy byly požadovány od 62,5 % studentů technických oborů.

Tabulka 2.2 Podmínky přijetí na vysokou školu podle skupiny oborů studia (%)

Obor studia	Složit přijímací zkoušku na vysoké škole (včetně TSP)	Složit talentovou zkoušku na vysoké škole	Absolvovat národní srovnávací zkoušky (SCIO)	Mít dostatečné studijní výsledky ze střední školy	Žádné
Zdravotnické, lékařské a farmaceutické	82,3	2,2	4,4	21,7	0,7
Ostatní humanitní a společensko-vědní	75,5	3,1	18,1	13,4	9,6
Pedagogické	70,2	12,4	16,0	12,7	9,3
Umělecké	66,9	62,7	5,0	13,4	1,7
Přírodovědné	52,9	1,1	11,2	37,1	10,8
Ekonomické	58,7	1,2	16,9	23,9	11,3
Zemědělsko-lesnické a veterinární	49,0	5,5	3,2	52,8	14,4
Právnické	44,7	0,2	44,7	13,2	13,6
Technické	28,5	6,4	7,1	62,5	12,3

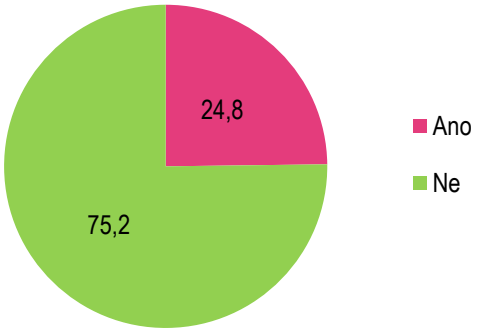
Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

2.2 Neúspěšné ukončení, přerušení a další přestávky ve studiu

2.2.1 Neúspěšné ukončení vysokoškolského studia v minulosti

Neúspěšné ukončení studia bez získání titulu v minulosti uvedlo 24,8 % současných vysokoškolských studentů (graf 2.12). Tento podíl se liší podle současné formy studia studentů, konkrétně byl vyšší u současných studentů kombinované formy vysokoškolského studia, avšak nijak významně se neliší v závislosti na typu vysoké školy či oboru studia vysoké školy, který studenti studují v současnosti.

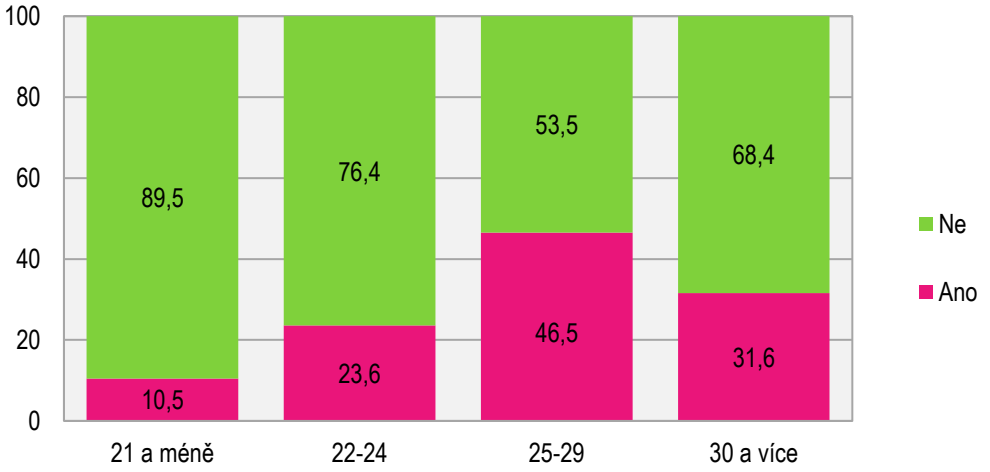
Graf 2.12 Neúspěšné ukončení vysokoškolského studia v minulosti (%)



Výskyt neúspěšného ukončení vysokoškolského studia někdy v minulosti se liší především podle věku a současného postavení studentů, zatímco pohlaví na tento jev vliv nemá.

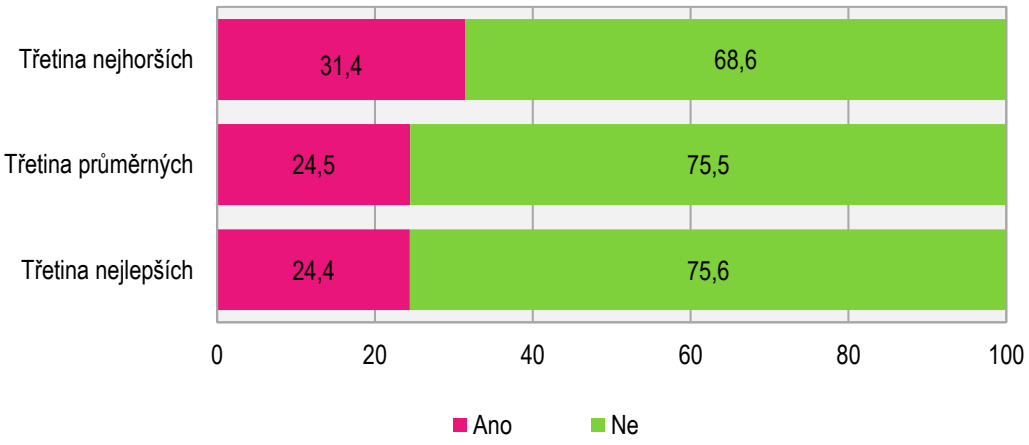
Čím starší student, tím je zřetelně vyšší podíl těch, kteří někdy v minulosti již vysokoškolské studium neúspěšně ukončili. Pouze nejvyšší věková kategorie je výjimkou. Naopak jen přibližně každý desátý 21letý a mladší měl zkušenost s předchozím neúspěšným studiem vysoké školy.

Graf 2.13 Neúspěšné ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle věku (%)



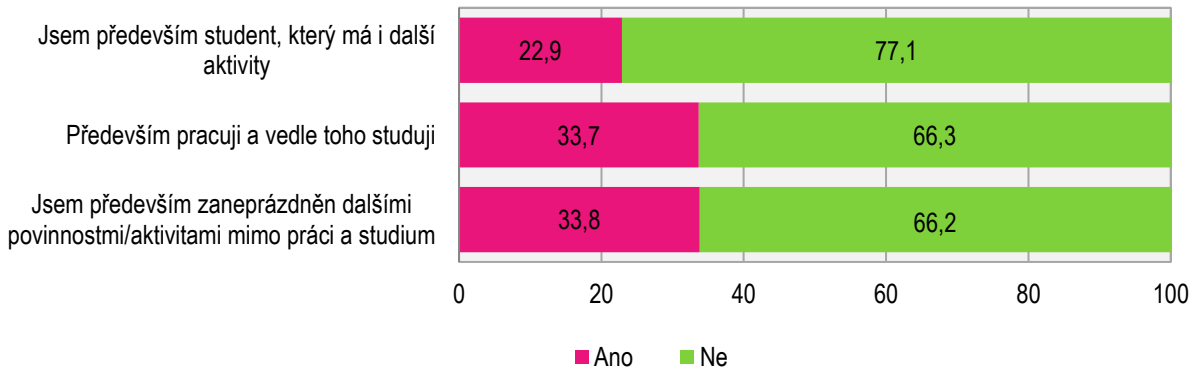
Studenti, kteří by se zařadili mezi třetinu nejhorších studentů dle studijních výsledků, častěji ukončili neúspěšně své vysokoškolské studium než ti, kteří by se hodnotili lépe (graf 2.14).

Graf 2.14 Neúspěšné ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



Předchozí neúspěšné vysokoškolské studium uvedli ve vyšší míře studenti, kteří především pracují a vedle toho studují, případně jsou zaneprázdněni dalšími povinnostmi. Mezi těmi, kteří především pracují nebo jsou zaneprázdněni jinými povinnostmi, jich tuto zkušenost má třetina (graf 2.15).

Graf 2.15 Neúspěšné ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle současného postavení studenta (%)



2.2.2 Důvody neúspěšného ukončení vysokoškolského studia v minulosti

Důvodů pro předchozí neúspěšné ukončení studia vysoké školy může být nespočetně a většinou se jedná o kombinaci několika důvodů zároveň. Studenti, kterých se daná skutečnost týkala, mohli uvést více důvodů, proč v minulosti neúspěšně ukončili studium.

Důvodem ukončení, který byl uveden největším podílem studentů, byla nespokojenost s náplní studia (45,3 %) a dále vysoká náročnost studia (38,6 %). Z tabulky 2.3 lze vyčíst, že každý z ostatních důvodů uvedlo přibližně mezi 9 až 20 % studentů. Příležitost na trhu práce byla důvodem ukončení studia pouze pro 8,4 % studentů.

Tabulka 2.3 Důvody, které významně přispěly k neúspěšnému ukončení vysokoškolského studia v minulosti

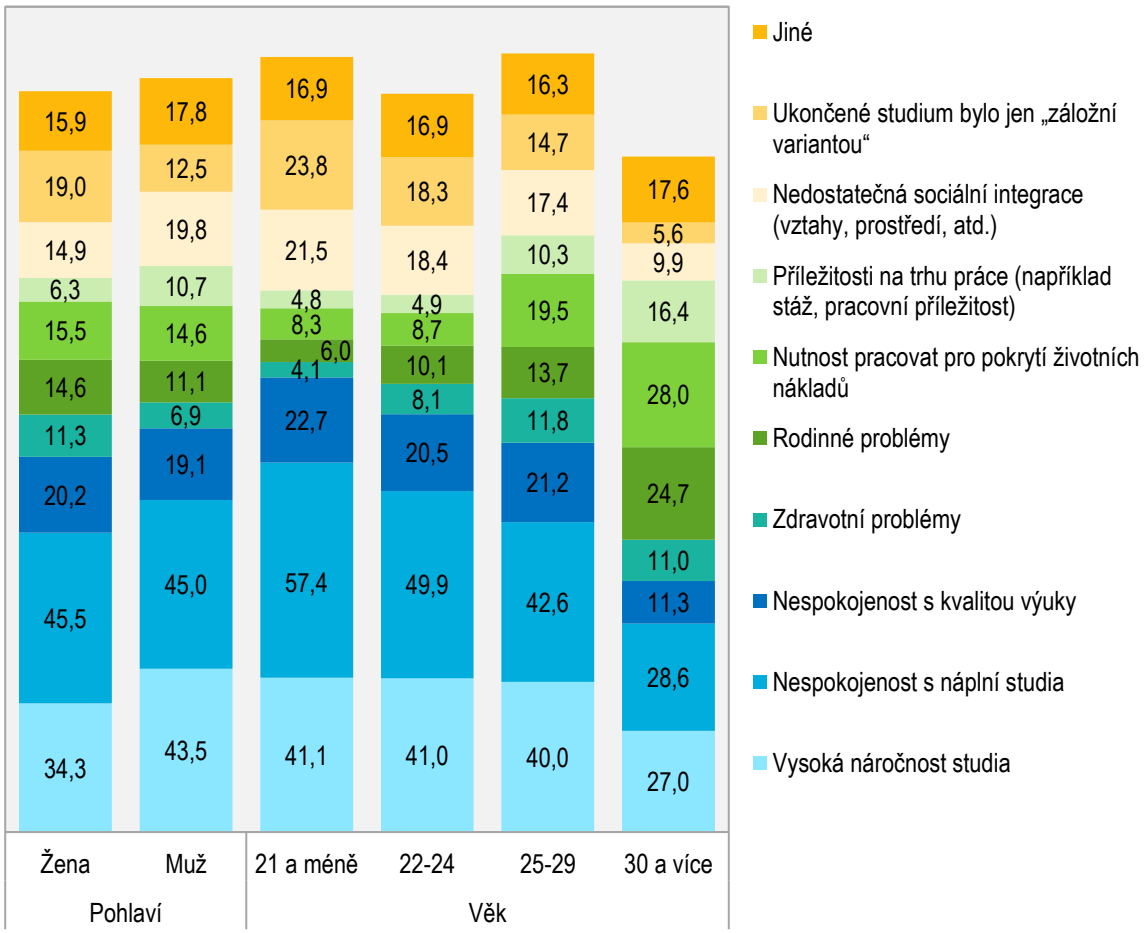
Důvody	% případů
Nespokojenost s náplní studia	45,3
Vysoká náročnost studia	38,6
Nespokojenost s kvalitou výuky	19,6
Nedostatečná sociální integrace (vztahy, prostředí atd.)	17,2
Ukončené studium bylo jen „záložní variantou“	15,9
Nutnost pracovat pro pokrytí životních nákladů	15,1
Rodinné problémy	12,9
Zdravotní problémy	9,3
Příležitosti na trhu práce (například stáž, pracovní příležitost)	8,4
Jiné	16,8

Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Demografické faktory jako jsou věk a pohlaví mají významný vliv na důvody předčasného ukončení studia. V grafu 2.16 lze pozorovat, že muži častěji než ženy zařadili mezi důvody vysokou náročnost studia, příležitost na trhu práce a nedostatečnou sociální integraci, zatímco ženy častěji než muži uváděly zdravotní a rodinné důvody a dále, že studium bylo spíše záložní variantou.

Důvody, které významně přispěly k neúspěšnému ukončení vysokoškolského studia, se mění s přibývajícím věkem. Pro starší studenty jsou častějším důvodem pracovní příležitosti, potřeba pracovat pro pokrytí životních nákladů a rodinné důvody. Naopak nespokojenost s náplní studia, stejně jako nedostatečná sociální integrace či studium pouze coby záložní varianty, jsou častějšími důvody především u studentů nejmladší věkové kategorie 21 let a méně.

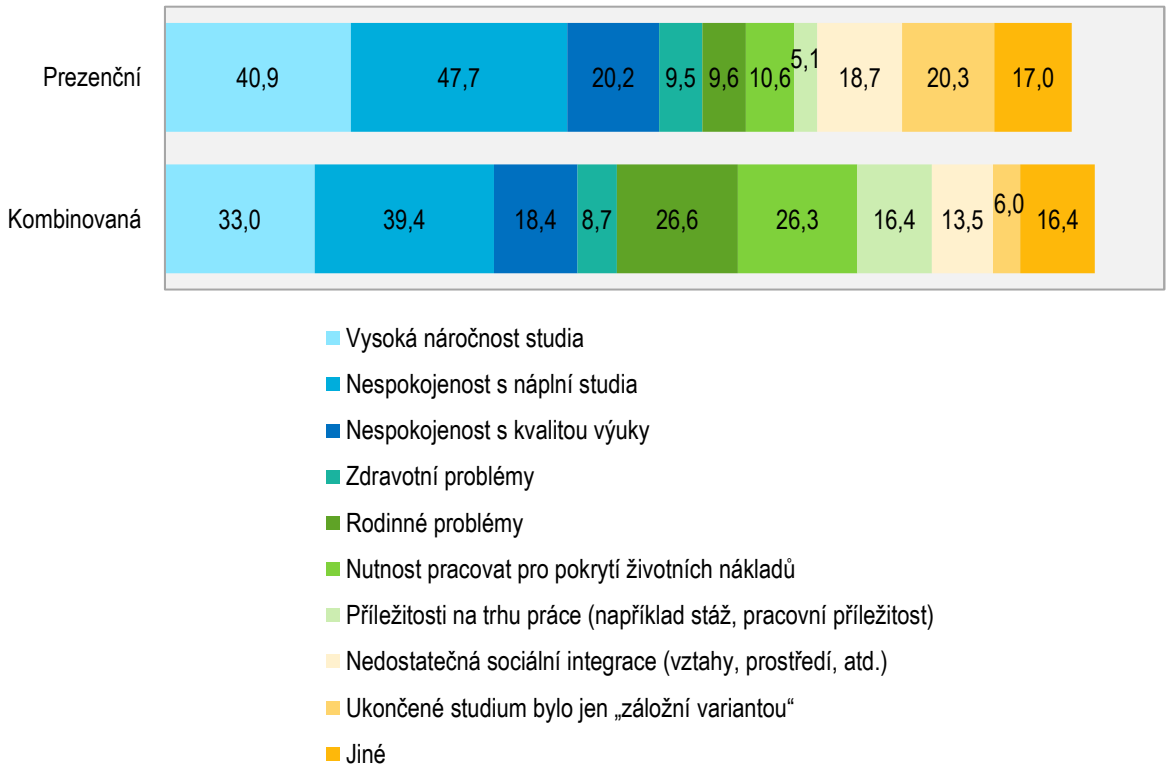
Graf 2.16 Důvody, které významně přispěly k neúspěšnému ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle pohlaví a věku (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Současní studenti prezenční formy vysokoškolského studia, kterých bylo se zkušeností předchozího neúspěšného studia méně než studentů kombinované formy studia, častěji uváděli důvod související přímo se studiem. První dva důvody uvedené v grafu 2.17, zahrnující náročnost či nespokojenost s náplní studia, totiž uvedlo více než 40 %, resp. 47 % studentů prezenčního studia.

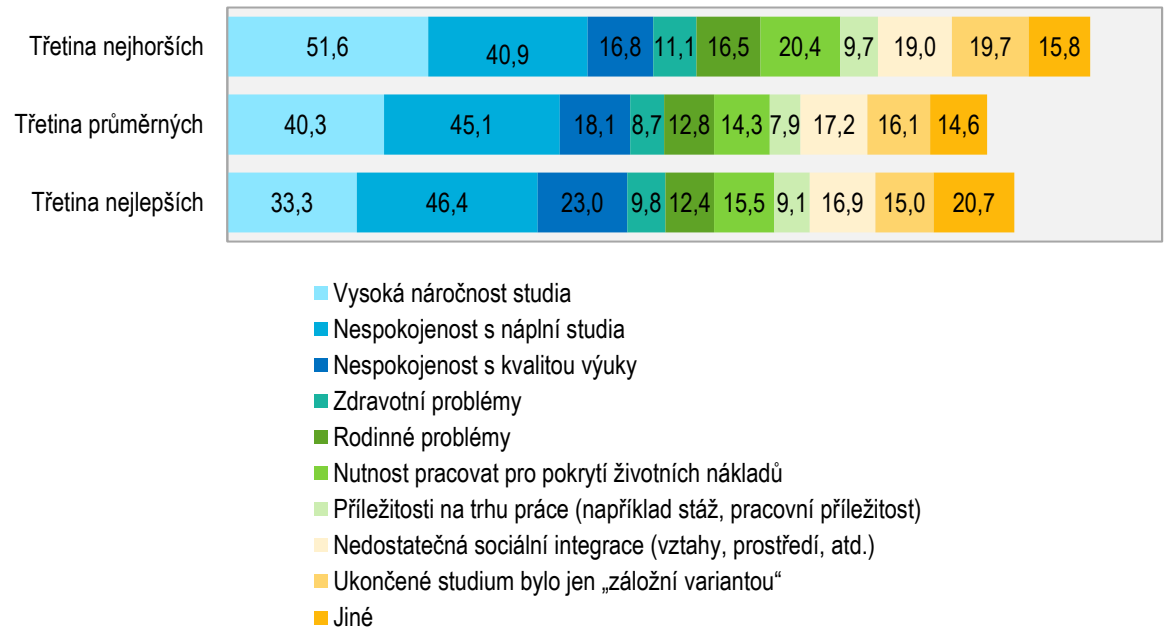
Graf 2.17 Důvody, které významně přispěly k neúspěšnému ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle formy studia (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Důvody neúspěšného ukončení předchozího studia se liší v závislosti na vlastním ohodnocení svých studijních výsledků v porovnání s ostatními studenty. Pro polovinu studentů, řadících se mezi třetinu nejhorších, kteří mají také vyšší výskyt neukončeného studia, byla důvodem ukončení vysoká náročnost studia. Každý pátý pak uvedl nedostatečnou sociální integraci. Naopak studenti hodnotící se jako třetina nejlepších spíše uvedli nespokojenost s náplní studia a kvalitou výuky a zároveň také pracovní příležitosti (graf 2.18). Všimněme si, že studenti řadící se mezi nejlepší mnohem řidčeji uvádějí náročnost studia jako jednu z příčin jeho ukončení, ale naopak oproti ostatním skupinám byli kritičtější k náplni studia a kvalitě výuky.

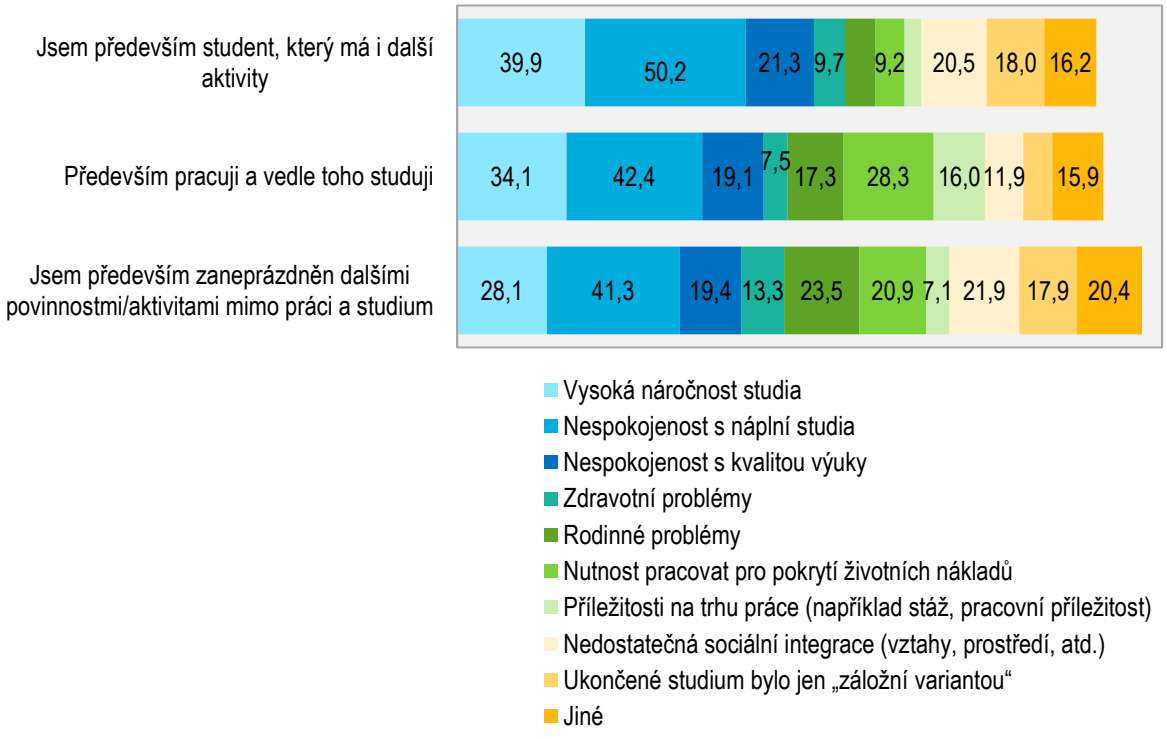
Graf 2.18 Důvody, které významně přispěly k neúspěšnému ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Studenti se statusem „především student“ uvedli důvody neúspěšného ukončení studia související přímo se studiem (graf 2.19). Naopak pracující studenti častěji uvedli důvody související s prací a studenti s jinými aktivitami či povinnostmi častěji uvedli zdravotní a rodinné důvody.

Graf 2.19 Důvody, které významně přispěly k neúspěšnému ukončení vysokoškolského studia v minulosti podle současného postavení (%)

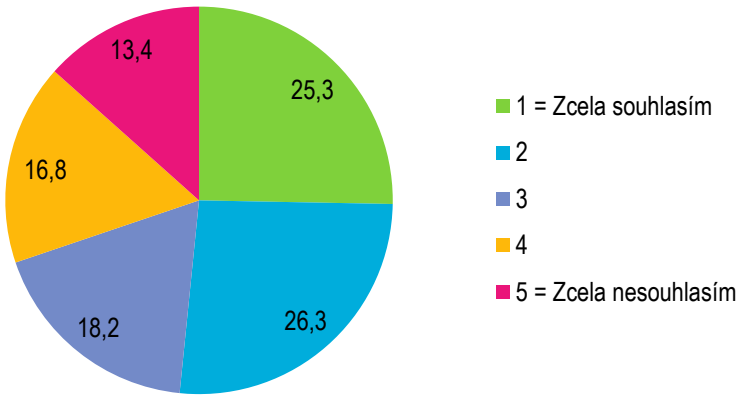


Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

2.2.3 Faktory, které by pomohly k úspěšnému ukončení studia

Polovina studentů[3] se domnívá, že by neúspěšné studium mohla zakončit úspěšně, pokud by mu věnovala více času a energie, nicméně téměř třetina studentů je přesvědčena, že ani to by úspěšnému ukončení nepomohlo[4].

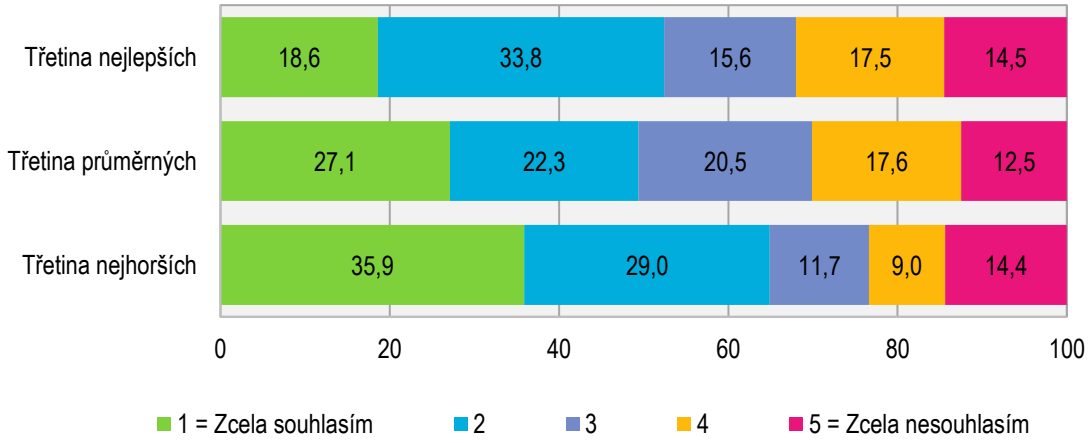
Graf 2.20 V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Domnívám se, že kdybych studiu věnoval/a více času a energie, dokončil/a bych jej úspěšně.“ (%)



Častěji vidí chybu v nedostatku energie věnované studiu studenti (58 %) oproti studentkám (44 %) a studenti starší (téměř 60 % starších 30 let) oproti studentům mladším (45 % studentů mladších 21 let). Žádný významnější rozdíl však nepozorujeme mezi studenty prezenční a kombinované formy studia. Častěji ovšem svůj neúspěch přičítají nedostatku času a energie studenti veřejných škol (52 %) oproti studentům soukromých škol (47 %). Podobně studenti, kteří sami sebe řadí k třetině nejhorších, vidí příčinu neúspěchu v nedostatku času a energie věnované studiu (64,9 %) oproti studentům, kteří se považují za průměrné (49,4 %).

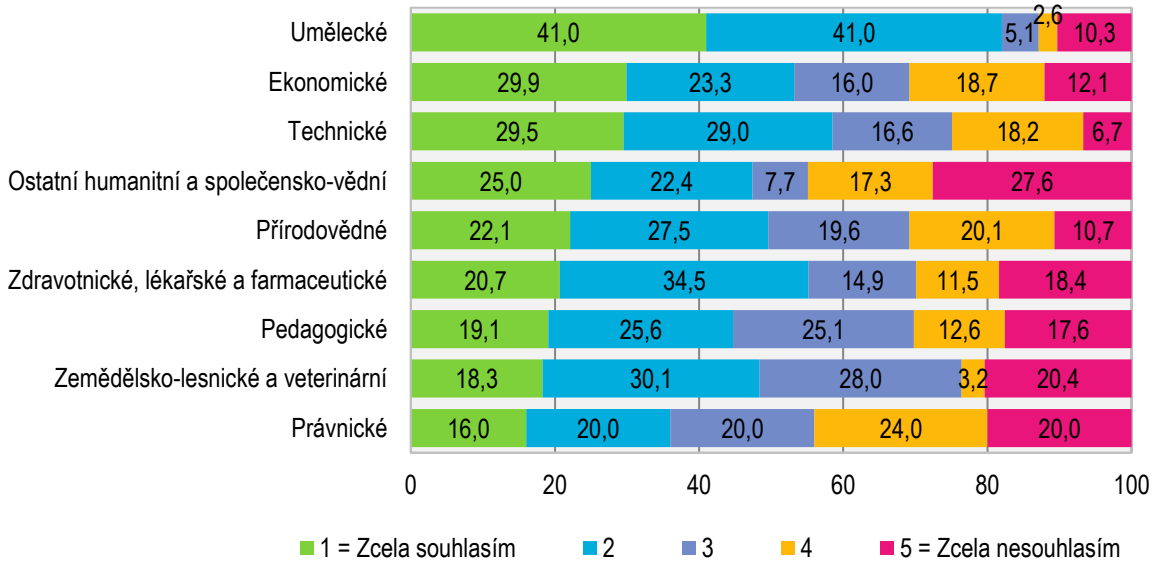
[3] Odpověď „Zcela souhlasím“ a „Souhlasím“.
[4] Odpověď „Nesouhlasím“ a „Zcela nesouhlasím“.

Graf 2.21 V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Domnívám se, že kdybych studiu věnoval/a více času a energie, dokončil/a bych jej úspěšně.“
Členění podle subjektivního hodnocení výsledků studia. (%)



Mezi studenty uměleckých oborů je ve srovnání s ostatními obory nejvyšší podíl těch, kteří souhlasí s tvrzením, že jejich neúspěch byl způsoben nedostatkem času a energie věnované studiu (82 %). Naopak podle 44,9 % studentů ostatních humanitních a společensko-vědních oborů a 44 % studentů právnických oborů by ani více času a energie věnované studiu úspěšné ukončení nezaručilo (graf 2.22).

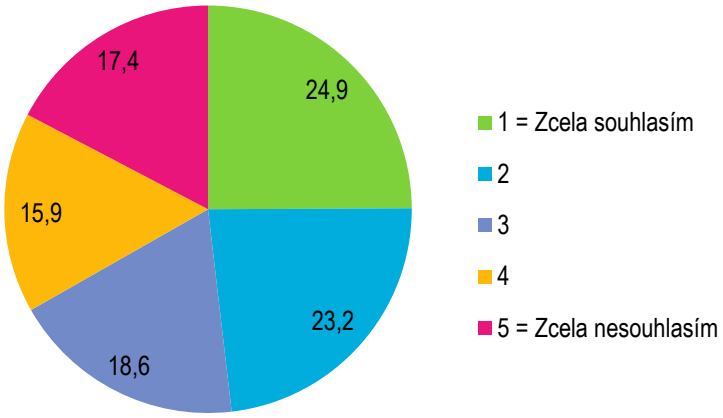
Graf 2.22 V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Domnívám se, že kdybych studiu věnoval/a více času a energie, dokončil/a bych jej úspěšně.“
Členění podle skupin oborů studia. (%)



Téměř polovina studentů tvrdí, že kdyby měla o náplni a podobě studijního oboru více informací, ani by se na něj nepřihlásila[5]. Tento pocit častěji sdílely studentky oproti studentům a studenti mladší (54 % studentů mladších 21 let) oproti studentům starším (36 % studentů starších 30 let).

[5] Odpověď „Zcela souhlasím“ a „Souhlasím“.

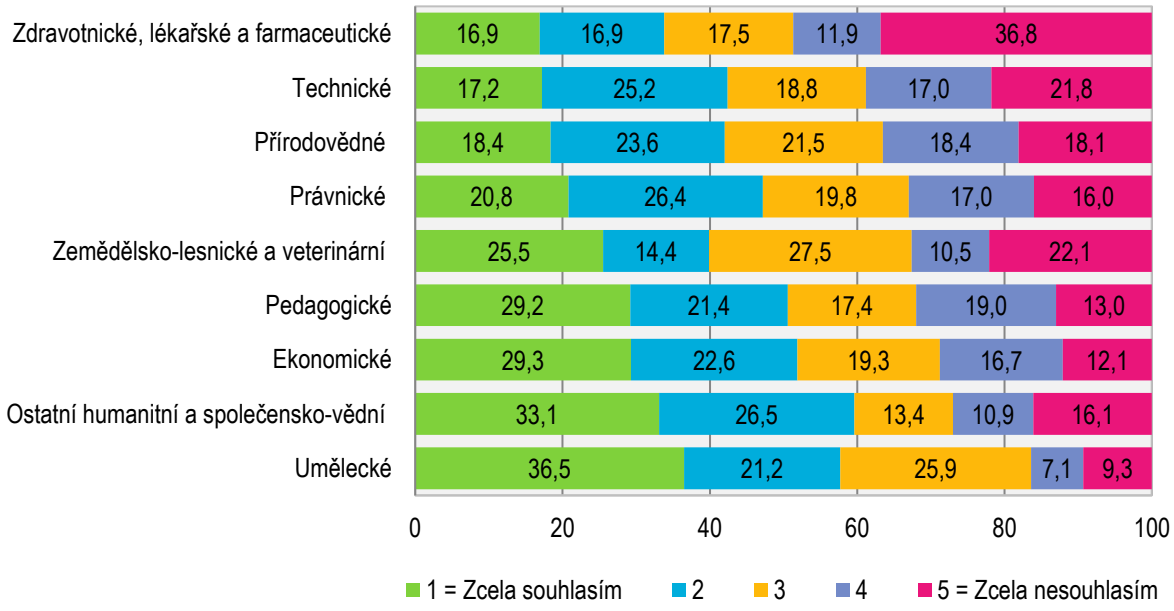
Graf 2.23 V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Domnívám se, že kdybych měl/a více informací o náplni a podobě studijního oboru, ani bych se na něj nepřihlásil/a.“ (%)



Nedostatek informací stál za neúspěchem studia, dle názoru studentů, u téměř 56 % neúspěšných studentů soukromých škol a 47 % neúspěšných studentů škol veřejných. Častěji stál tento faktor za neúspěchem studia u studentů bakalářských programů (50 %) oproti studentům magisterským (34 %). Více než 54 % studentů, kteří sami sebe považují za nejlepší, by si neúspěšný obor při dostatku informací nezvolilo. To samé však uvedlo jen 39 % studentů, kteří se řadí k nejhorším.

Lepší přístup k informacím by změnil volbu oboru především u studentů uměleckých a ostatních humanitních a společensko-vědních oborů, nepomohl by naopak studentům oborů zdravotnických, lékařských a farmaceutických (graf 2.24).

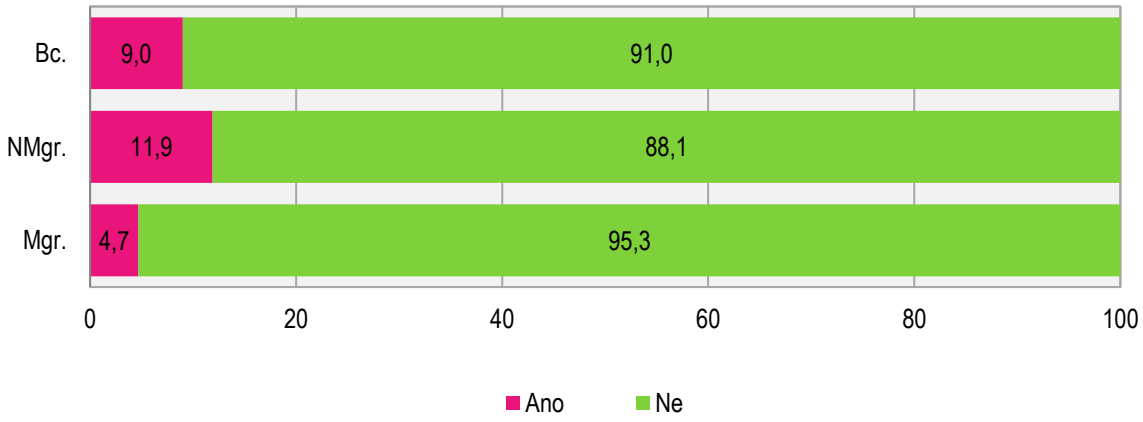
Graf 2.24 V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením: „Domnívám se, že kdybych měl/a více informací o náplni a podobě studijního oboru, ani bych se na něj nepřihlásil/a.“
Členění podle skupiny oborů studia. (%)



2.2.4 Přerušení studia a přestávky ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku

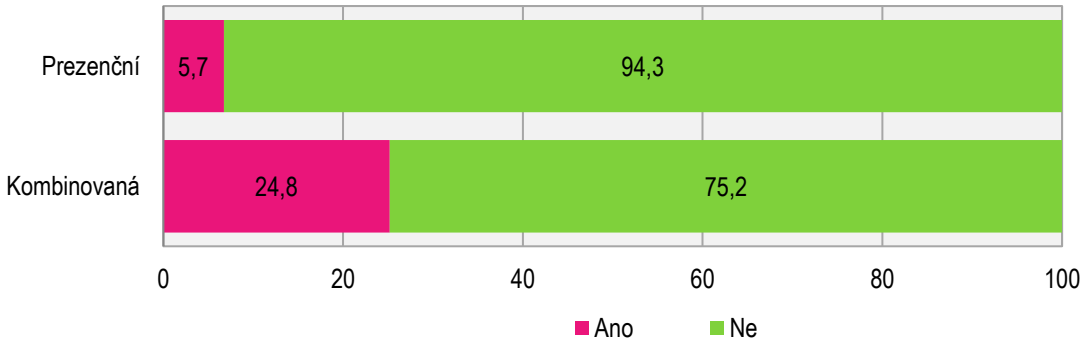
Vysokou školu přestalo studovat na dobu nejméně jednoho roku 9,4 % studentů. Na přerušení studia a přestávky ve studiu vysoké školy má vliv typ studijního programu. Studenti magisterského studia měli nejnižší podíl těch, kteří přerušili studium, a to pouhá 4,7 %, jak je patrné z grafu 2.25.

Graf 2.25 Přerušení studia a přestávky ve studiu vysoké školy podle typu studijního programu (%)



Větší podíl studentů s přestávkou ve studiu nalezneme u soukromých škol a dále především u studentů kombinované formy studia, téměř 25 % současných studentů kombinované formy studia delší než roční přestávku ve studiu vysoké školy (graf 2.26).

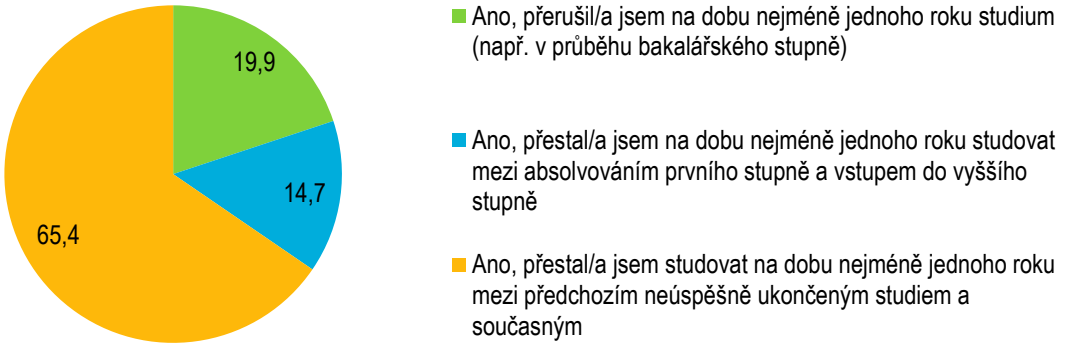
Graf 2.26 Přerušení a přestávky ve studiu studia vysoké školy podle formy studia (%)



V grafu 2.27 je znázorněno, že u téměř dvou třetin odpovědí týkajících se přerušení studia se jednalo o dobu mezi předchozím neúspěšně ukončeným studiem a současným.

Studenti kombinované formy studia častěji uvedli přestávku mezi prvním a vyšším stupněm studia, zatímco studenti prezenční formy spíše mezi předchozím neúspěšným studiem a současným.

Graf 2.27 Podoba přerušení studia a přestávky ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku (%)



2.2.5 Důvody přestávky ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku

Důvodů k přestávce ve studiu může být několik. Studenti opět mohli vybírat více možných odpovědí na otázku, jaké důvody vedly k přestávce ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku. Nejčastějším důvodem byl nedostatek motivace, který uvedlo 44,3 % studentů z těch, kteří měli přestávku ve studiu. Pracovní a finanční důvody uvedlo shodně 25 % studentů.

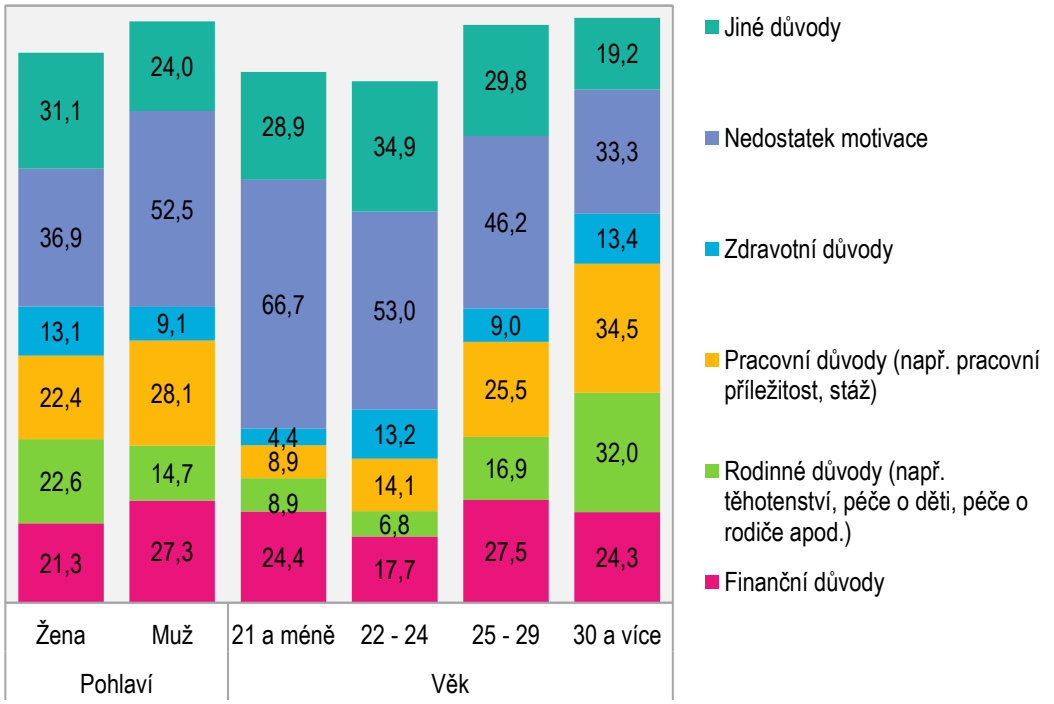
Tabulka 2.4 Důvody přestávky ve studiu vysoké školy na dobu nejméně jednoho roku

Důvody	% případů
Nedostatek motivace	44,3
Pracovní důvody (např. pracovní příležitost, stáž)	25,1
Finanční důvody	24,2
Rodinné důvody (např. těhotenství, péče o děti, péče o rodiče apod.)	18,9
Zdravotní důvody	11,2
Jiné důvody	27,7

Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Důvody přestávky ve studiu vysoké školy ovlivňují demografické faktory. Zejména pohlaví a věk hrají významnou roli. Zatímco ženy mají častěji než muži přestávku ve studiu ze zdravotních a rodinných důvodů, muži častěji jako důvod uvedli nedostatek motivace (52,5 % proti 36,9 %) a pracovní důvody (28,1 % proti 22,4 %). S přibývajícím věkem jsou častější pracovní a rodinné důvody, a naopak ubývá problém s nedostatkem motivace (graf 2.28). Muži a starší studenti častěji uváděli více důvodů než jeden.

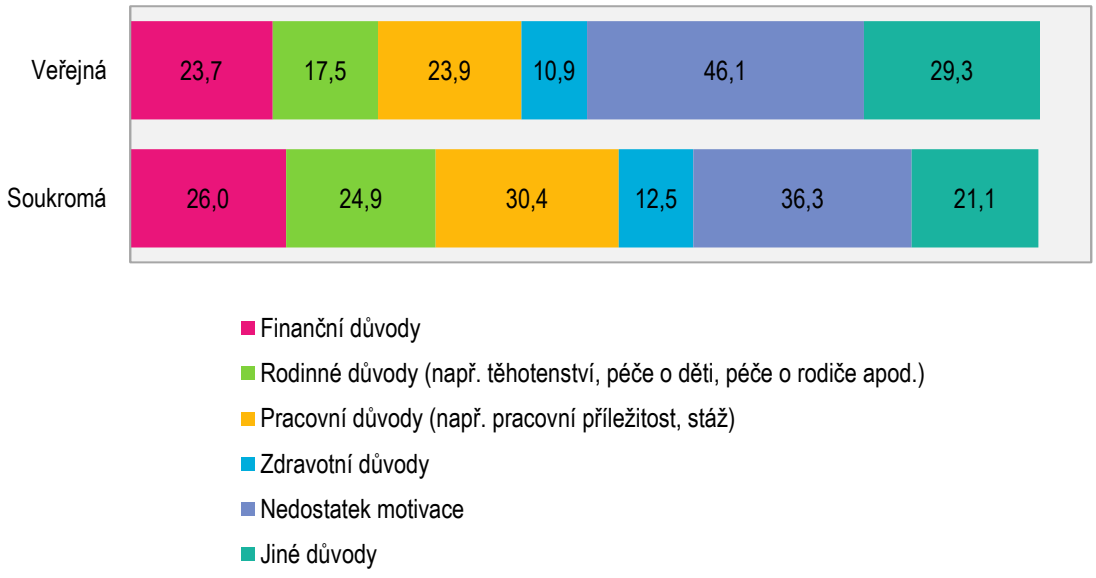
Graf 2.28 Důvody přestávky ve studiu vysoké školy podle pohlaví a věku (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Důvody přestávky ve studiu se liší podle typu vysoké školy. Studenti soukromých škol častěji uváděli finanční, pracovní a rodinné důvody, naopak nedostatek motivace byl častěji příčinou u studentů veřejných škol (graf 2.29).

Graf 2.29 Důvody přestávky ve studiu vysoké školy podle typu školy (%)

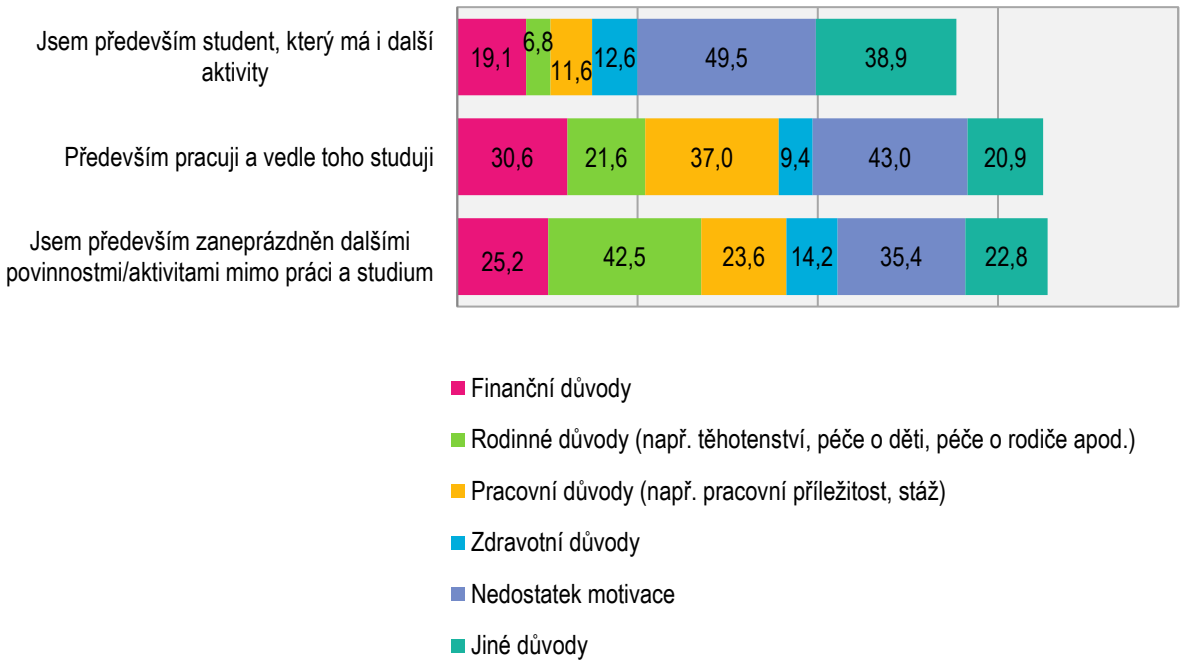


Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Důvody přestávky ve studiu se mění také v závislosti na současném postavení studentů. Studenti ekonomicky aktivní častěji uvedli pracovní a finanční důvody, zatímco studenti s dalšími aktivitami spíše

důvody rodinné. Studenti se statusem „především student“ častěji trpí nedostatkem motivace, téměř polovina (49,5 %) jich ho udává jako svůj důvod přestávky ve studiu.

Graf 2.30 Důvody přestávky ve studiu vysoké školy podle současného postavení studenta (%)



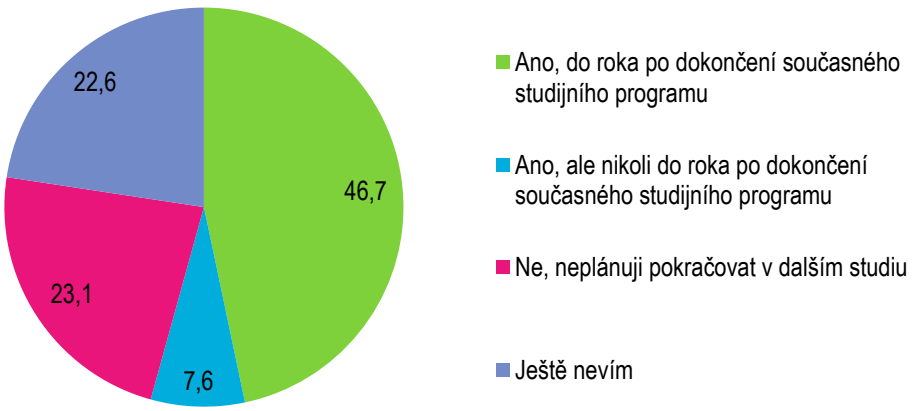
Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není100 %.

2.3 Období po ukončení studia na vysoké škole

V této kapitole budou rozebrány otázky týkající se plánů studentů do budoucna. Bylo zjišťováno, zda chtějí pokračovat ve studiu a popřípadě v jaké zemi, dále jaké jiné plány mají v případě nepokračování ve studiu a jaké očekávají šance na trhu práce.

Více než polovina studentů se chystá dále pokračovat ve studiu, 46,7 % bezprostředně či do roka po dokončení současného studia. Z grafu 2.31 lze vyčíst, že téměř čtvrtina studentů pokračovat ve studiu neplánuje a přibližně každý pátý student ještě neví.

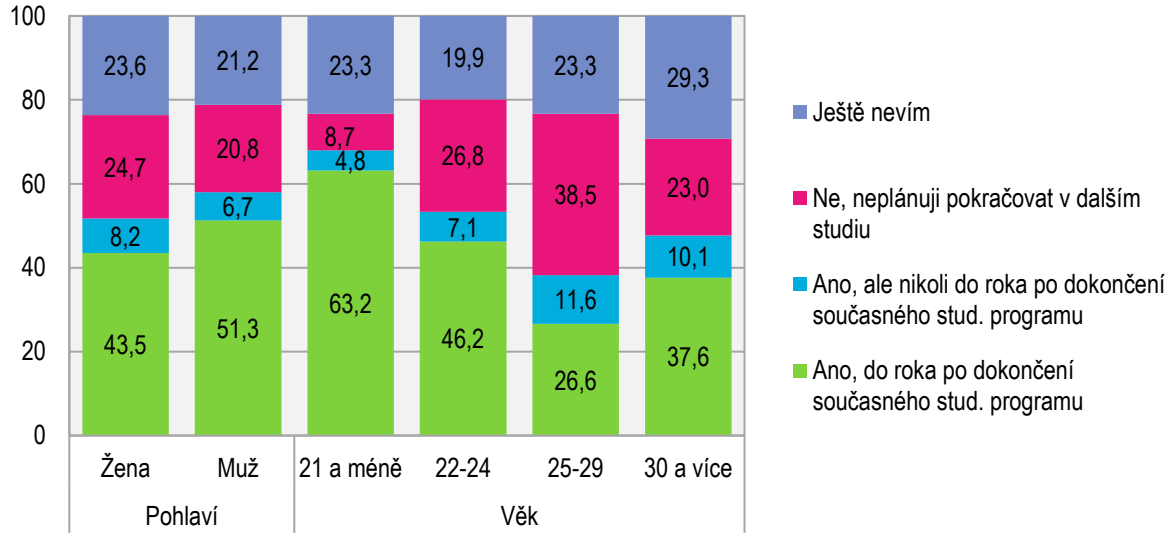
Graf 2.31 Plány pokračovat v dalším studiu (%)



Demografické faktory samozřejmě sehrávají významnou roli při uvažování o budoucím studiu. Tyto plány jsou ovlivněny jak pohlavím a věkem, tak sebehodnocením studentů dle studijních výsledků a také současným postavením studentů.

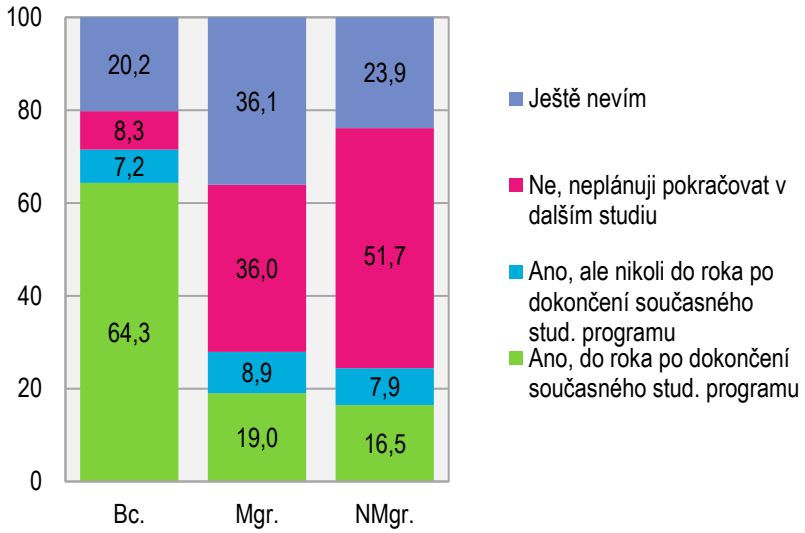
Muži častěji než ženy plánují ihned pokračovat v dalším studiu, zatímco ženy spíše nevědí, nebo dále studovat již neplánují. Z grafu 2.32 může být dále vypozorováno, že největší podíl těch, kteří chtějí pokračovat ve studiu, byl v nejmladší věkové kategorii 21 let a méně, zatímco největší podíl těch, kteří studovat již neplánují, byl mezi 25-29letými studenty. Studenti ve věku 30 a více let častěji nevědí, zda budou ve studiu pokračovat.

Graf 2.32 Plány pokračovat v dalším studiu podle pohlaví a věku (%)



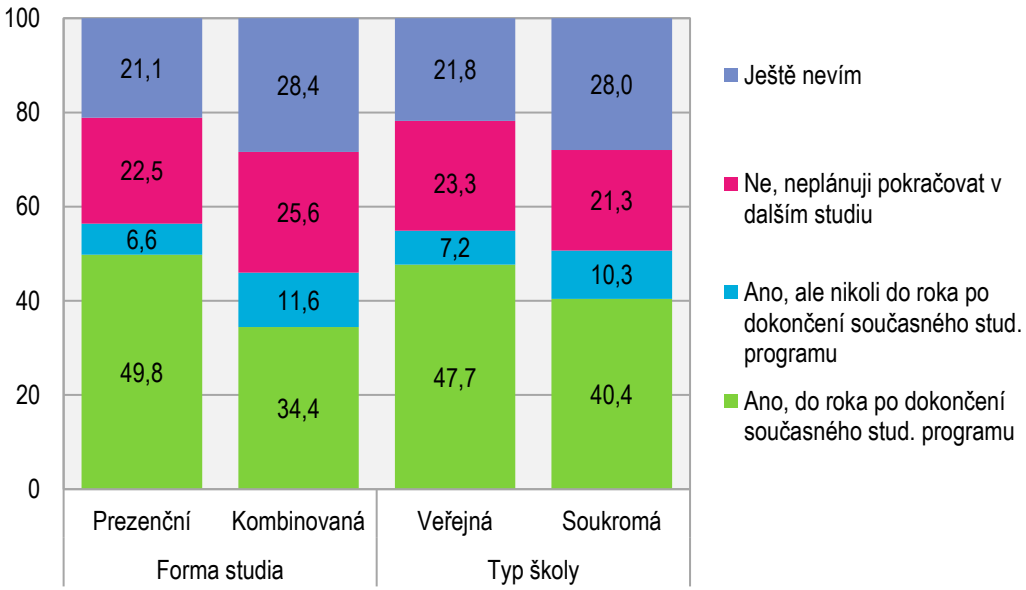
Dále chtějí studovat studenti bakalářských studijních programů (téměř 72 %), nikoli studenti magisterských a navazujících magisterských studijních programů (28, resp. 24 %). Tito studenti by si totiž museli zvolit buď jiný obor studia, nebo pokračovat doktorským studijním programem.

Graf 2.33 Plány pokračovat v dalším studiu podle typu studijního programu (%)



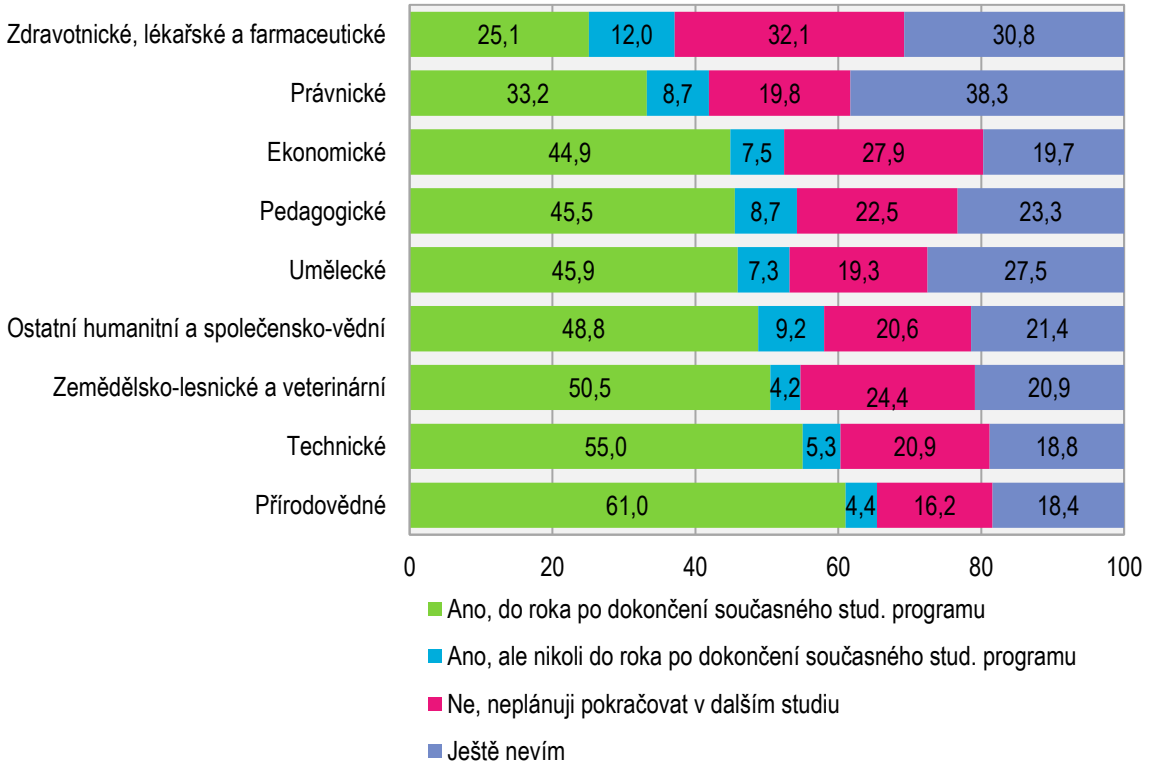
Častěji plánují dále studovat studenti veřejných vysokých škol oproti studentům soukromých vysokých škol, výrazný je pak rozdíl v preferencích dalšího studia mezi studenty prezenční formy (dále studovat hodlá 56,4 % studentů) a kombinované formy (46 %, graf 2.34).

Graf 2.34 Plány pokračovat v dalším studiu podle typu školy a formy studia (%)



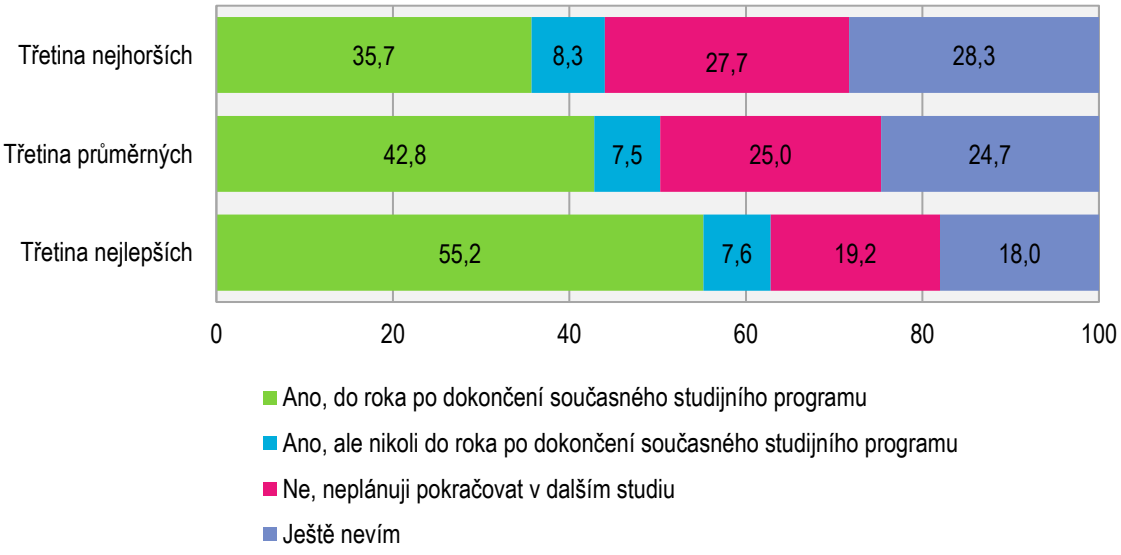
Studijní obor ovlivňuje plány dalšího pokračování studentů ve studiu (graf 2.35). Největší podíl těch, kteří plánují pokračovat do roka po dokončení studia, je u přírodovědných oborů (61 %). Studenti ekonomických a dále také zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, častěji pokračovat v dalším studiu vůbec neplánují. V grafu 2.35 je znázorněno, že nejčastěji se o plánech na další studium ještě nerozhodli studenti právnických oborů (38,3 %).

Graf 2.35 Plány pokračovat v dalším studiu podle skupiny oborů studia (%)



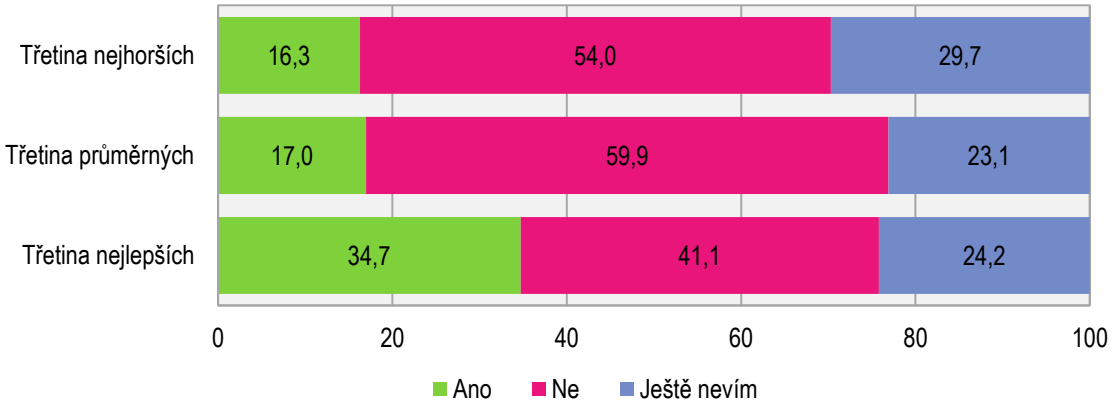
Pokračovat v dalším studiu plánují především studenti řadící se mezi třetinu nejlepších studentů, takoví chtějí pokračovat ihned po dokončení současného studia více než v polovině případů. Naopak téměř 28 % studentů, kteří sami sebe řadí ke třetině nejhorších, dále studovat neplánuje. Z grafu 2.36 je dále zřetelné, že tito častěji ještě nemají představu o svých studijních plánech do budoucna.

Graf 2.36 Plány pokračovat v dalším studiu podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



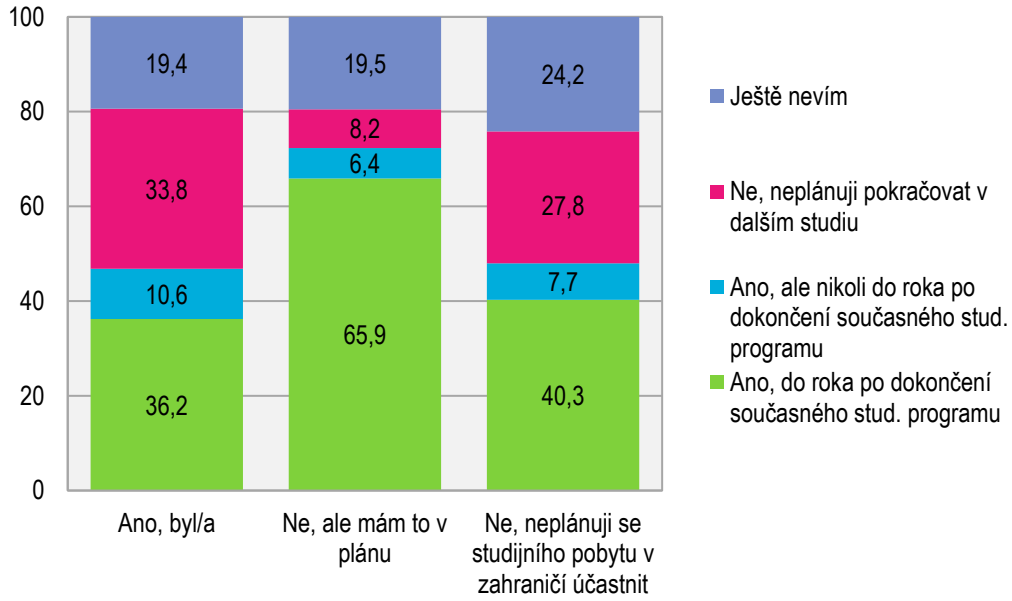
Studenti navazujícího a dlouhého magisterského programu mohou dále pokračovat studiem v doktorském studijním programu. Dále studovat chtějí především ti studenti magisterského studia, kteří sami sebe řadí ke třetině nejlepších (34,7 % oproti 16,3 % studentů, kteří sami sebe řadí ke třetině nejhorších, graf 2.37).

Graf 2.37 Plány pokračovat v dalším studiu magisterských studentů podle sebehodnocení studentů (%)



Dalším faktorem ovlivňujícím plány ohledně dalšího studia je mobilita studentů a jejich názor na ni, konkrétně jejich zkušenost se zahraničním pobytem. Ti, kteří již na zahraničním pobytu byli, častěji uvádějí, že v dalším studiu pokračovat neplánují, což tvrdí třetina z nich[6]. Naopak ti, kteří mají v plánu účastnit se zahraničního pobytu, ve dvou třetinách případů chtějí do roka pokračovat v dalším studiu, což může souviset s jejich snahou o zahraniční pobyt v rámci studia. Z grafu 2.38 dále vyplývá, že studenti neplánující zahraniční pobyt si častěji nejsou jisti svým pokračováním v dalším studiu.

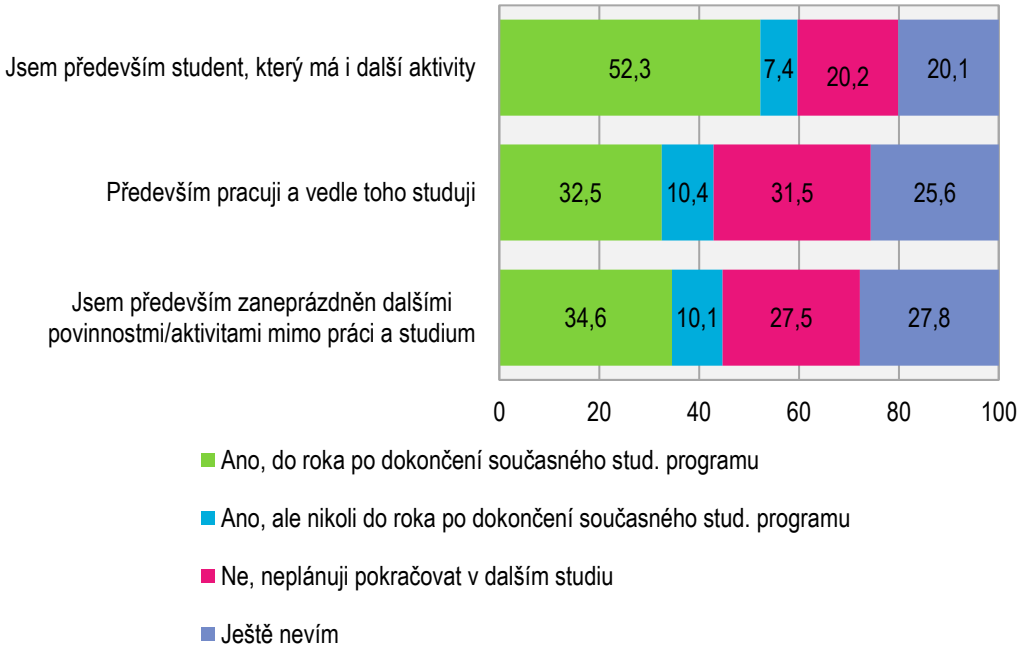
Graf 2.38 Plány pokračovat v dalším studiu podle účasti na studijním pobytu na zahraniční škole (%)



Více než polovina studentů se statusem „především student“ plánuje pokračovat ve studiu do roka po dokončení současného studia. Naopak převážně pracující studenti častěji dále studovat nechtějí a studenti s převážně jinými aktivitami ještě nemají o dalších studijních plánech představu (graf 2.39).

[6] Vysvětlení může spočívat ve skutečnosti, že na zahraniční pobyty častěji vyjíždějí studenti navazujících magisterských programů.

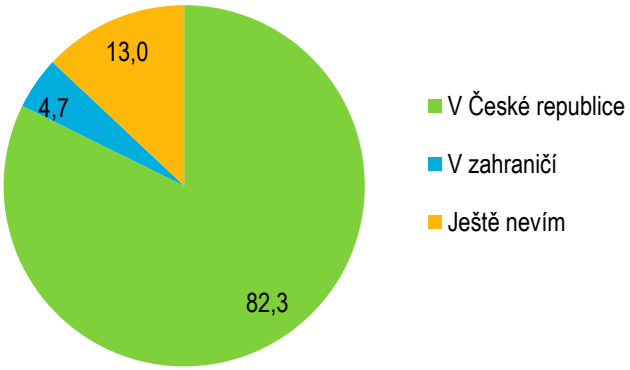
Graf 2.39 Plány pokračovat v dalším studiu podle současného postavení studenta (%)



2.3.1 Volba země pro další studium

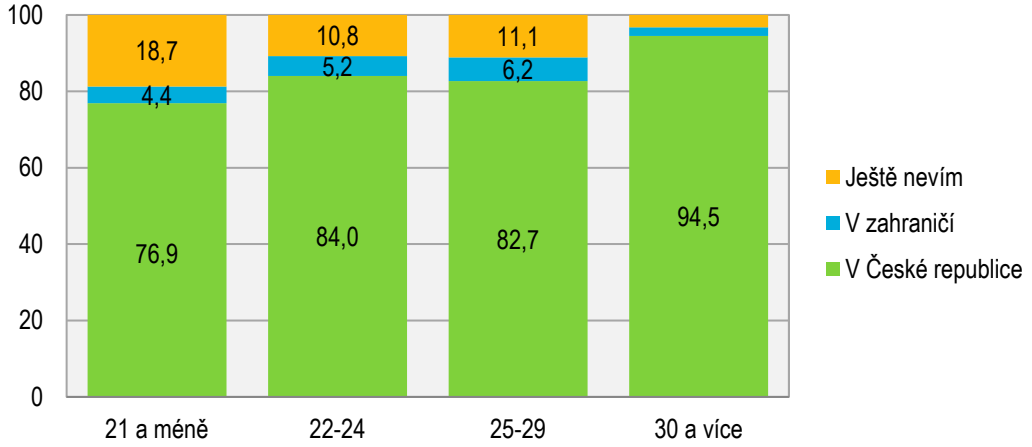
Pokud se studenti rozhodnou v dalším studiu pokračovat, většina z nich by zůstala v České republice, pouze 4,7 % z nich by odešla studovat do zahraničí. V grafu 2.40 je znázorněno, že 13 % studentů nemá jasno v tom, zda by chtěli studovat v České republice či v zahraničí.

Graf 2.40 Volba země dalšího studia (%)



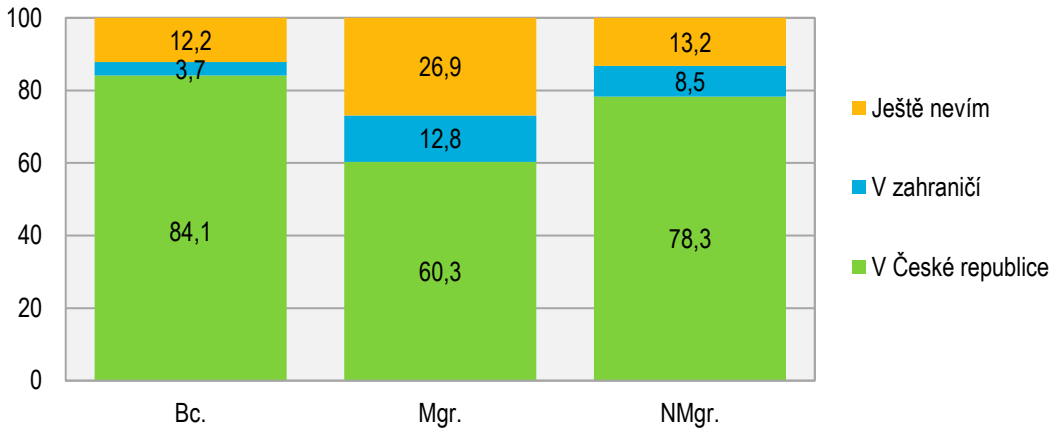
Studovat dále v zahraničí se chystají především studenti ve věku 25-29 let, zatímco starší studenti již výrazně častěji chtějí zůstat studovat v České republice (graf 2.41).

Graf 2.41 Volba země dalšího studia podle věku (%)



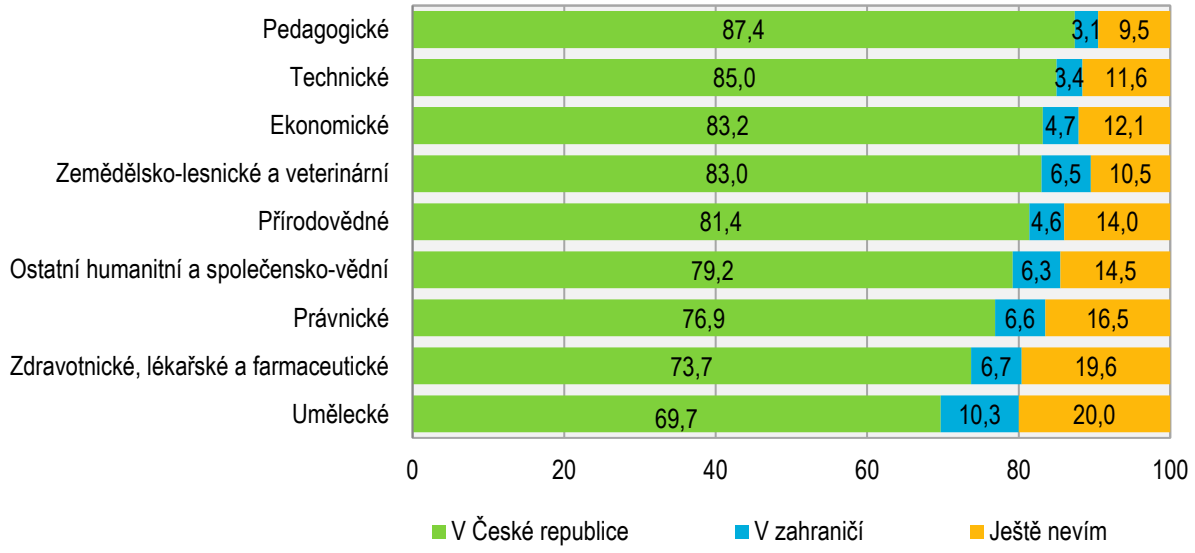
Do zahraničí by nejčastěji zamířili za dalším studiem studenti magisterských oborů, a to 12,8 % (graf 2.42). Studenti prezenční formy studia preferovali v 80 % případů studium v České republice v porovnání se studenty kombinovaného studia (93 % případů).

Graf 2.42 Volba země dalšího studia podle typu studijního programu (%)



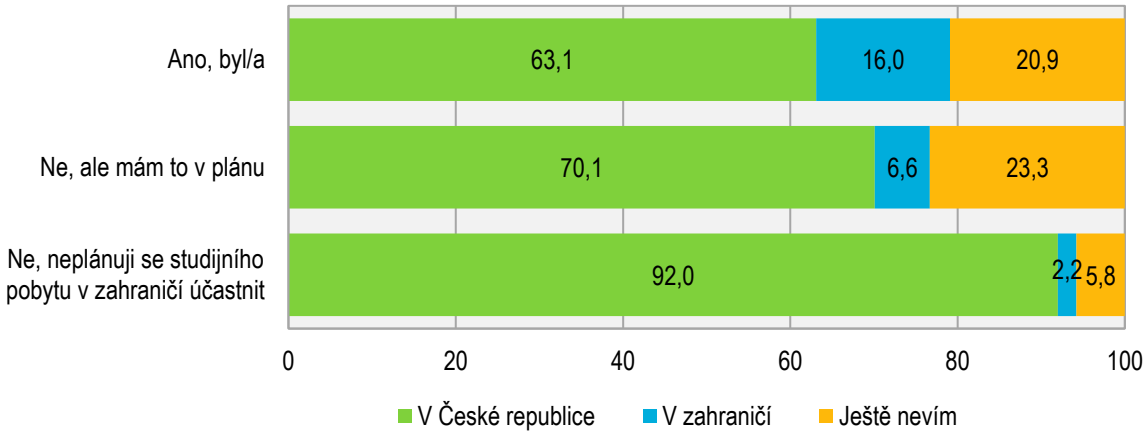
Mezi studenty jednotlivých oborů, kteří ve studiu pokračovat chtějí, zvažují zahraniční studium nejčastěji studenti uměleckých oborů (10,3 %) a studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (6,7 %). Naopak studenti pedagogických a technických oborů chtějí ve srovnání s ostatními obory častěji pokračovat ve studiu v České republice.

Graf 2.43 Volba země dalšího studia podle skupiny oborů studia (%)



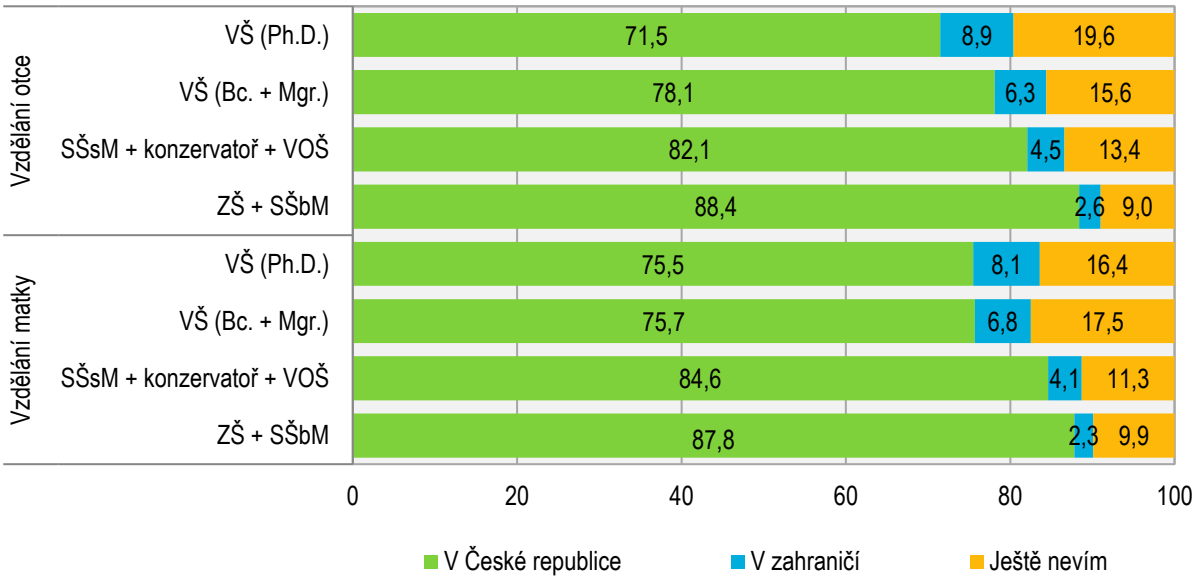
Dalšímu studiu v zahraničí jsou nakloněni převážně studenti, kteří se již nějakého zahraničního pobytu účastnili (16 % − graf 2.44). Ti studenti, kteří plánují nějaký zahraniční pobyt, spíše ještě nejsou rozhodnuti (23,3 %), v jaké zemi budou studovat.

Graf 2.44 Volba země dalšího studia podle studijního pobytu na zahraniční škole (%)



Vzdělání rodičů také ovlivňuje výběr země pro další studium. V grafu 2.45 je znázorněno, že čím vzdělanější rodiče, tím spíše si student vybere pro své další studium zahraničí. Děti vysokoškolsky vzdělaných otců (Ph.D.) by si v 8,9 % případů zvolily zahraničí a zároveň častěji nejsou ještě rozhodnuty (19,6 %). Tyto poznatky platí jak pro vzdělání otců, tak matek víceméně stejnou měrou.

Graf 2.45 Volba země dalšího studia podle vzdělání rodičů (%)

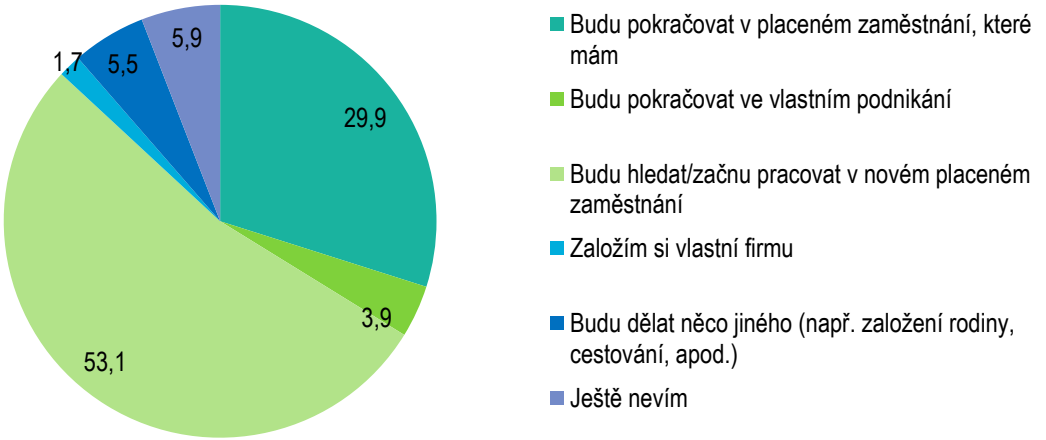


Poznámka: ZŠ = základní škola, SŠbM = střední škola bez maturity, SŠsM = střední škola s maturitou, VOŠ = vyšší odborná škola, VŠ = vysoká škola

2.3.2 Další plány v případě nepokračování ve studiu

Pokud se studenti rozhodnou dále ve studiu nepokračovat, jejich preference plánů do budoucna jsou rozdílné, jak je vidět z grafu 2.46. Hledat si nové placené zaměstnání hodlá 53,1 % z nich, zatímco 33,8 % jich plánuje pokračovat ve vlastním podnikání či zůstat v placeném zaměstnání, které v současnosti mají. Založit vlastní firmu se chystají necelá 2 % studentů, něco jiného (např. založit rodinu nebo cestovat apod.) plánuje 5,5 %, a 6 % ještě neví.

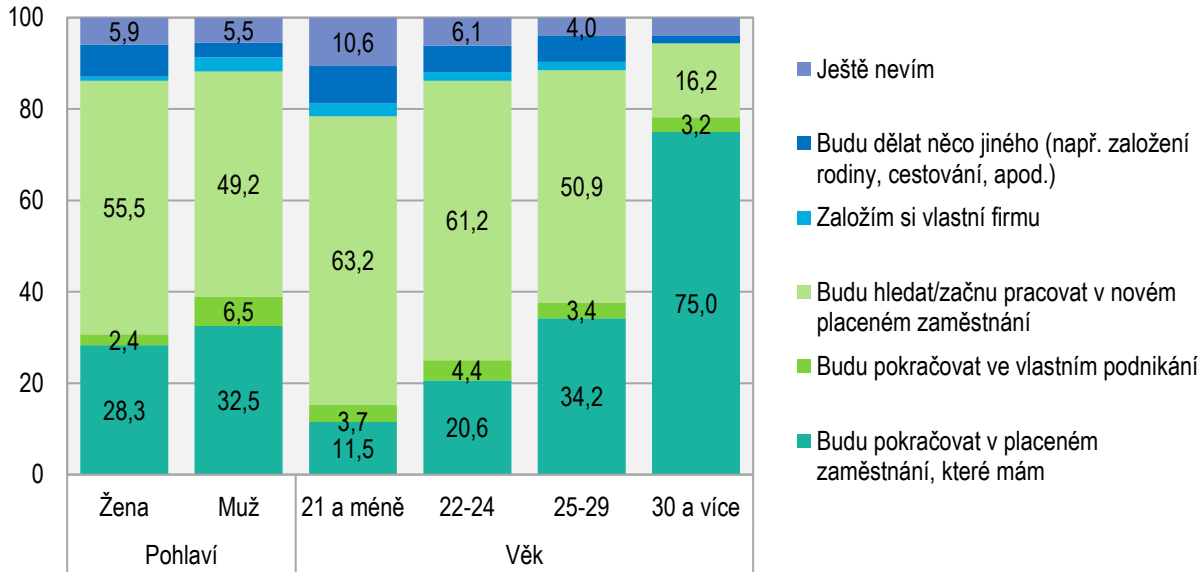
Graf 2.46 Plány v roce následujícím po ukončení aktuálně studovaného programu (%)



Na plány do budoucna mají vliv demografické charakteristiky studentů, mezi něž patří především pohlaví a věk. Založit vlastní firmu nebo pokračovat ve vlastním podnikání plánují v případě nepokračování ve studiu výrazně častěji muži než ženy. Ženy naopak v této situaci plánují spíše jiné životní kroky, jako např. založení rodiny, cestování, aj. (graf 2.47). Stáří studentů pozitivně ovlivňuje rozhodnost ohledně budoucích plánů. Ve věku 25 let a více o svých dalších plánech nemají představu již pouze 4,0 % z nich.

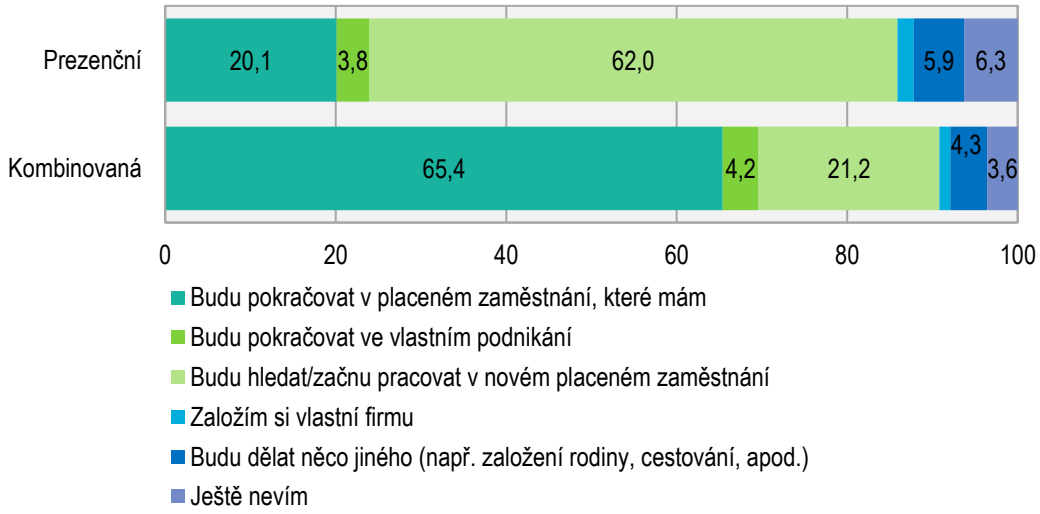
S přibývajícím věkem studentů se také mění jejich preference, a to ve prospěch pokračování v současném placeném zaměstnání (graf 2.47).

Graf 2.47 Plány do budoucna podle pohlaví a věku (%)



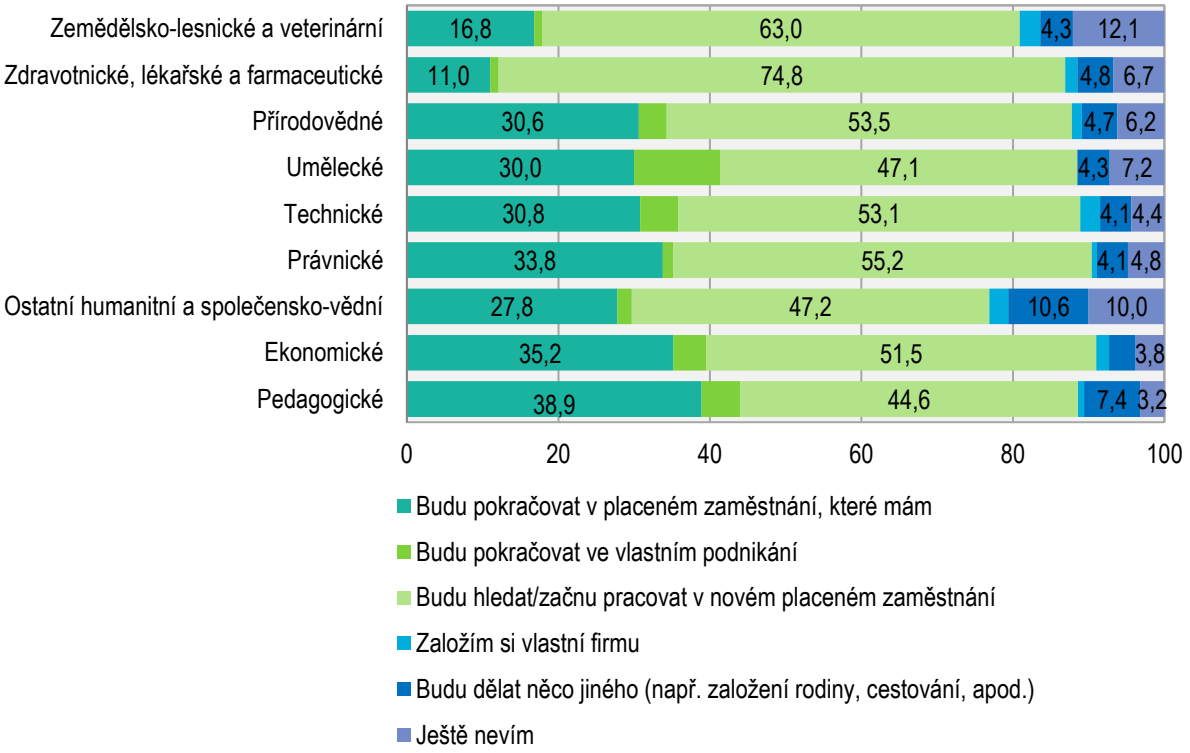
Preference plánů v roce následujícím po ukončení aktuálně studovaného programu se v případě nepokračování ve studiu liší podle formy studia. Studenti prezenčního studia častěji teprve budou hledat či začnou pracovat v novém placeném zaměstnání, naopak pokračovat v současném placeném zaměstnání budou spíše studenti kombinovaného studia (graf 2.48).

Graf 2.48 Plány do budoucna podle formy studia (%)



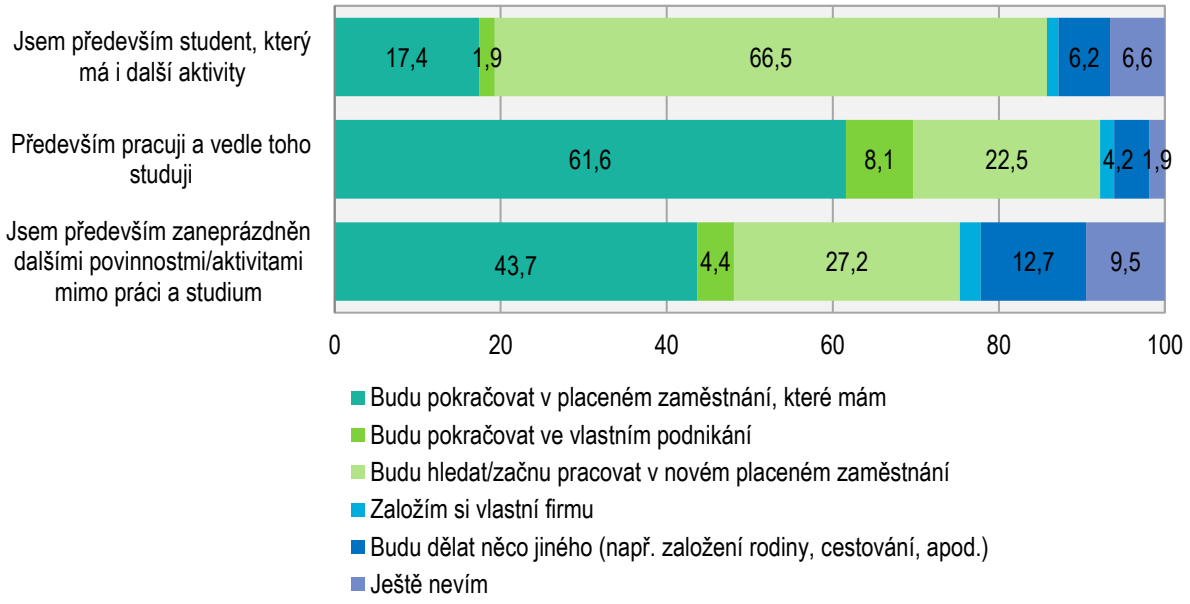
Plány do budoucna v případě nepokračování ve studiu jsou také ovlivněny současným studijním oborem. Studenti pedagogických oborů budou ve srovnání s jinými obory častěji pokračovat v aktuálním placeném zaměstnání (38,9 %) a naopak studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů budou především hledat nové pracovní místo (74,8 % z nich). Největší podíl studentů daného oboru, kteří chtějí založit vlastní firmu, najdeme u zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů, a největší podíl těch, kteří plánují pokračovat ve vlastním podnikání, zaznamenávají umělecké obory.

Graf 2.49 Plány do budoucna podle skupiny oborů studia (%)



V neposlední řadě se budoucí plány odvíjejí od současného postavení studentů. V grafu 2.50 je zobrazeno, že ti, kteří se cítí být především studenty, budou více než v polovině případů hledat či začnou pracovat v novém placeném zaměstnání. Vedle toho 69,7 % těch studentů, kteří především pracují, budou pokračovat v aktuálním zaměstnání nebo ve vlastním podnikání. Studenti zaneprázdnění dalšími povinnostmi a aktivitami mimo práci a studium mají oproti výše uvedeným kategoriím studentů největší podíl těch, kteří si chtějí založit vlastní firmu nebo budou dělat něco jiného.

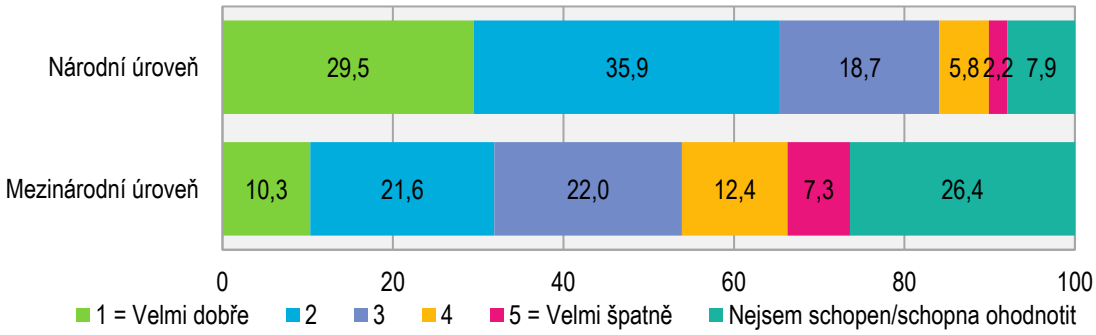
Graf 2.50 Plány do budoucna podle současného postavení studenta (%)



2.3.3 Šance na trhu práce

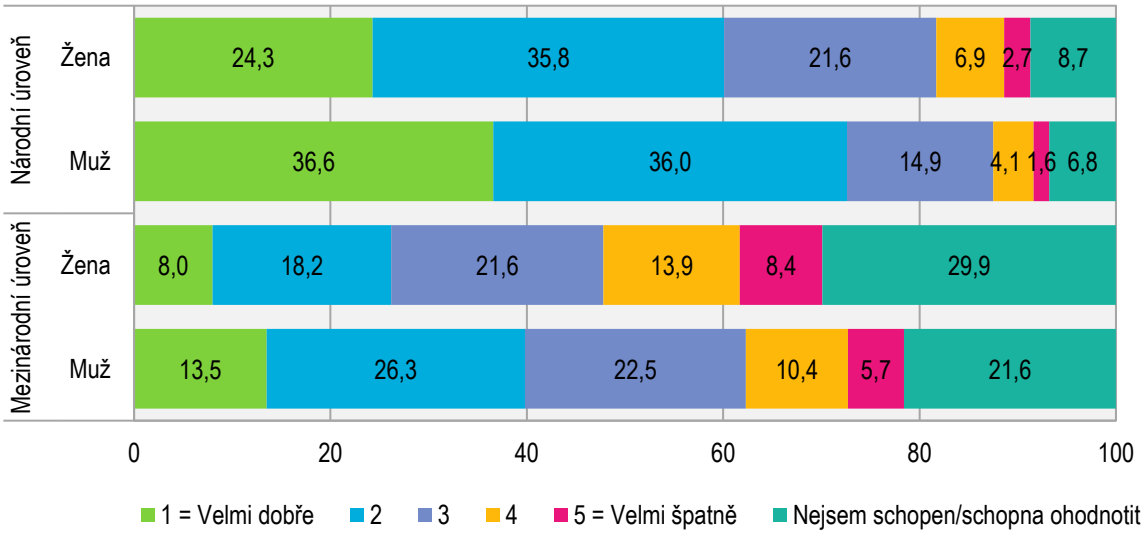
Studenti byli dotázáni, jak by ohodnotili své šance na trhu práce po dokončení jejich současného studia, a to jak na národní, tak také na mezinárodní úrovni. Na národní úrovni toto nebylo schopno posoudit 7,9 % z nich, na mezinárodní úrovni je to již 26,4 % studentů. Ostatní své šance hodnotili na pětibodové škále od 1 (velmi dobře) do 5 (velmi špatně). Na národní úrovni své šance na trhu práce studenti nejčastěji hodnotili jako dobré, přičemž 65,4 % studentů své šance hodnotí jako velmi dobré či dobré. Necelá pětina studentů (18,7 %) zhodnotila své šance na národním trhu práce jako průměrné, a pouze 2,2 % studentů hodnotila své šance jako velmi špatné. Na mezinárodním trhu práce by jen 10,3 % studentů ohodnotilo své šance jako velmi dobré, zatímco 7,3 % své šance hodnotilo jako velmi špatné.

Graf 2.51 Hodnocení šance na trhu práce po dokončení studia (%)



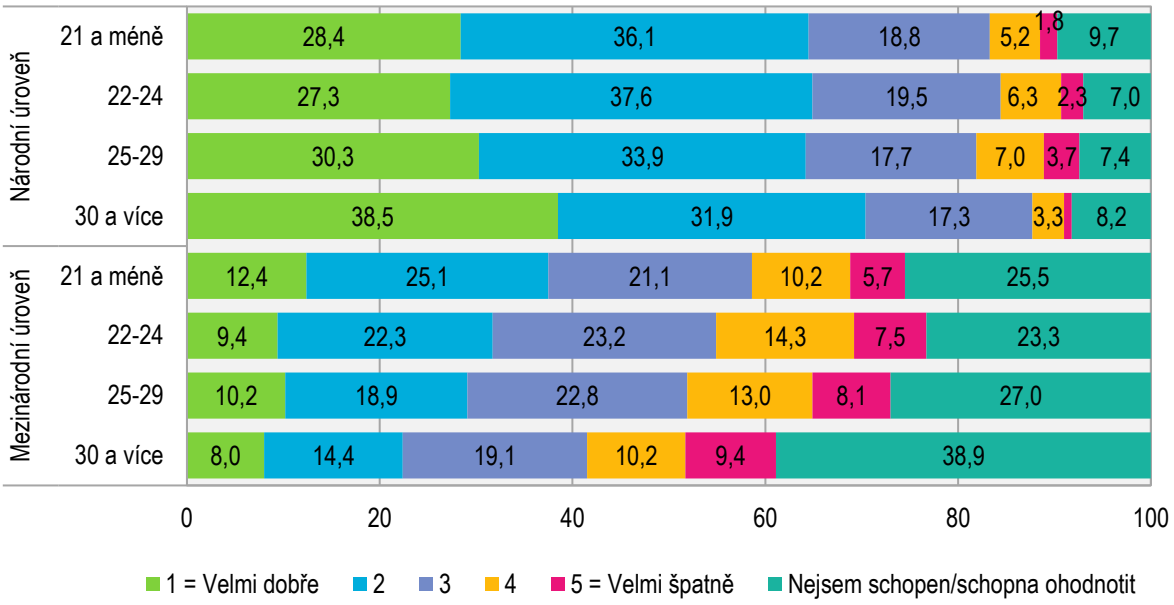
Demografické charakteristiky jsou podstatnými faktory ovlivňujícími hodnocení vlastních šancí na trhu práce. Muži častěji hodnotí své šance jako dobré či velmi dobré, u žen je toto hodnocení znatelně horší. Toto platí pro hodnocení šancí jak na národním, tak na mezinárodním trhu práce (graf 2.54).

Graf 2.52 Hodnocení šance na trhu práce podle pohlaví (%)



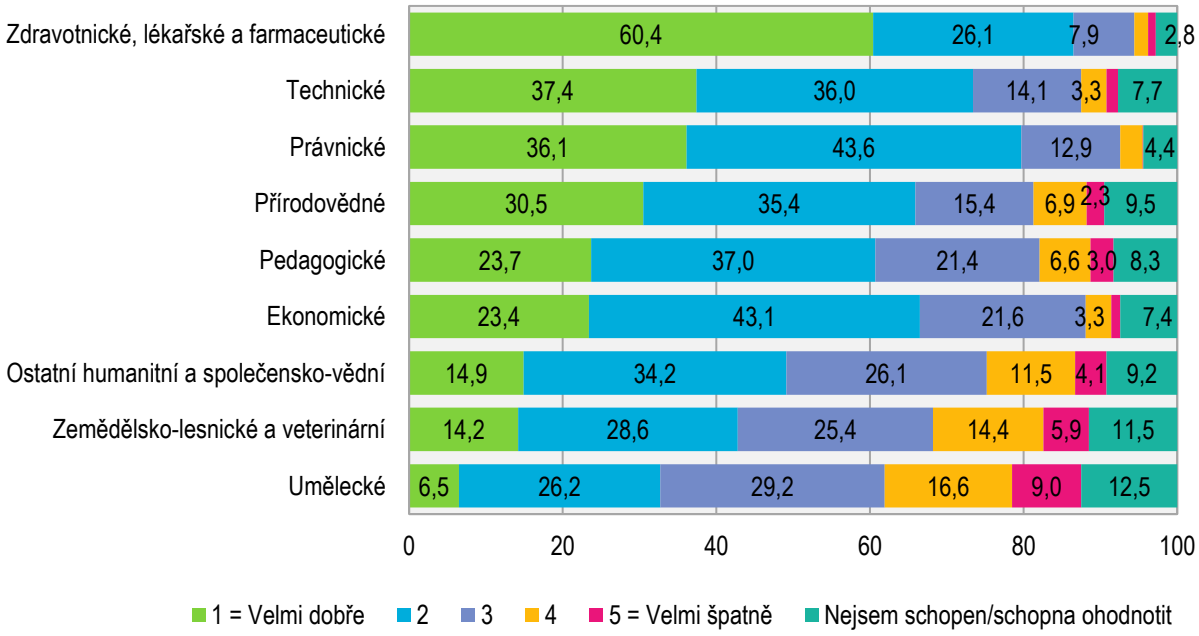
Faktor věku působí opačně na národní oproti mezinárodní úrovni. Zatímco na národní úrovni se s přibývajícím věkem zvyšuje podíl těch, kteří hodnotí své šance jako velmi dobré, na mezinárodní úrovni naopak tento podíl s věkem klesá (graf 2.53).

Graf 2.53 Hodnocení šance na trhu práce podle věku (%)



Hodnocení vlastních šancí na trhu práce se odvíjí od studovaného oboru. V grafu 2.54 lze sledovat, že na národní úrovni by své šance jako velmi dobré ohodnotili studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, a to dokonce v 60,4 % případů. Nejhůře své šance na trhu práce hodnotí studenti uměleckých oborů.

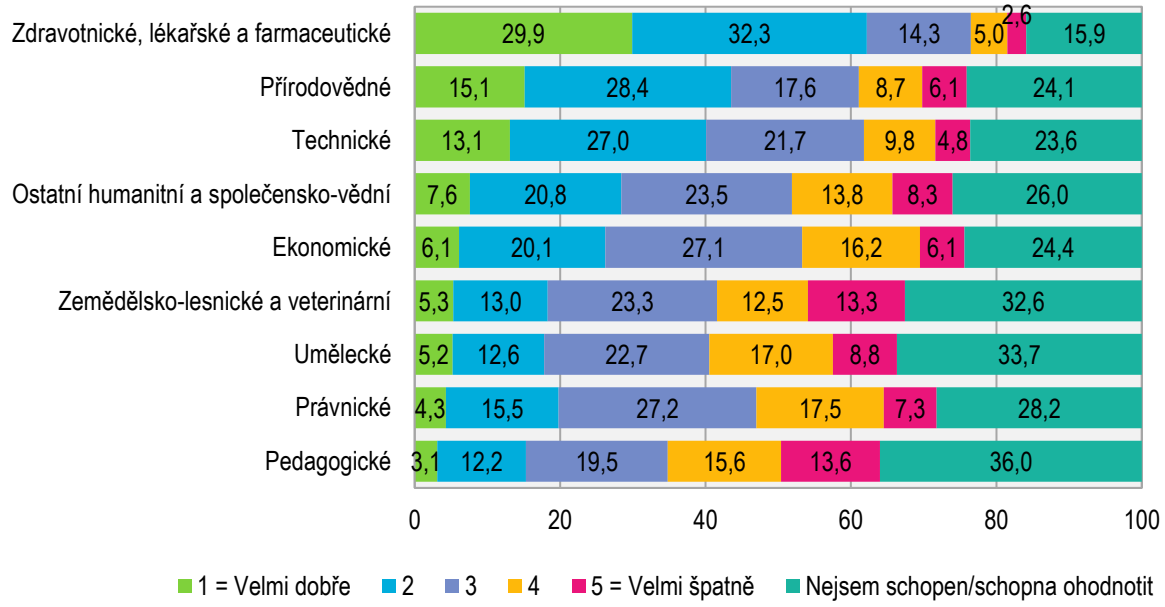
Graf 2.54 Hodnocení šance na trhu práce na národní úrovni podle skupiny oborů studia (%)



Následující graf 2.55 porovnává hodnocení šancí na mezinárodním trhu práce podle skupiny oborů studia. Vysoko své šance i na mezinárodním trhu práce hodnotili studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, zatímco studenti právnických oborů se zde pohybovali na posledních místech. Hodnocení „velmi špatně“ nejčastěji uvedli studenti oborů pedagogických, z nichž tuto možnost zvolilo

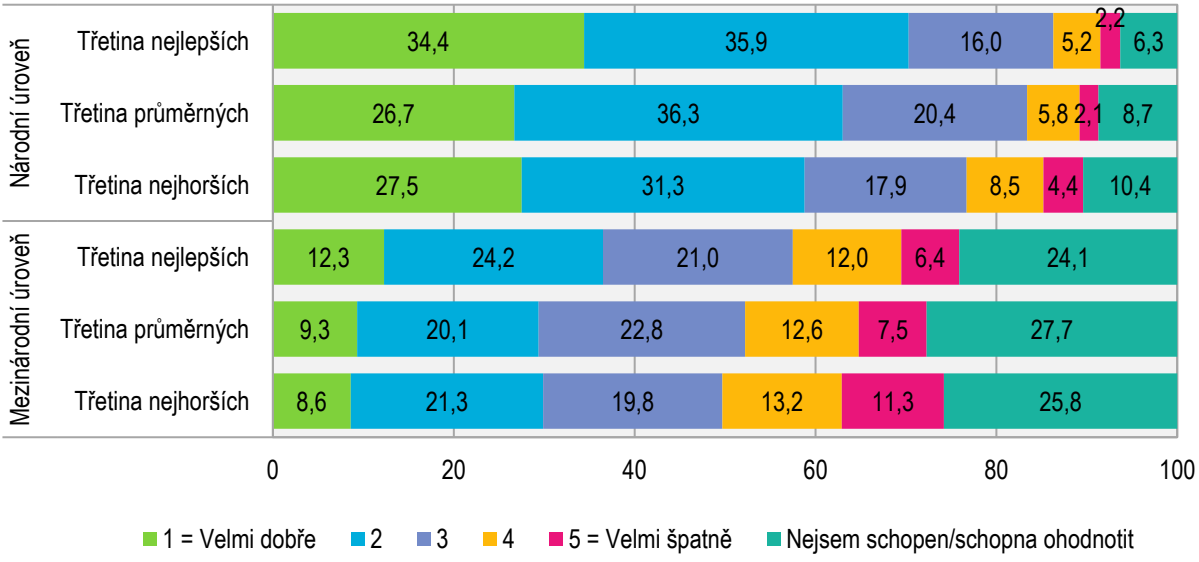
13,6 % studentů, a studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů (13,3 %). Tito však navíc ve třetině případů nebyli schopni své šance na trhu práce na mezinárodní úrovni posoudit.

Graf 2.55 Hodnocení šance na trhu práce na mezinárodní úrovni podle skupiny oborů studia (%)



Posouzení vlastních šancí na trhu práce je závislé také na porovnání vlastních studijních výsledků s ostatními studenty. Ti, kteří řadí sami sebe mezi třetinu nejlepších studentů, častěji hodnotili své šance jako velmi dobré, zatímco ti, řadící se mezi třetinu nejhorších, jako velmi špatné. Toto platí jak pro národní, tak pro mezinárodní trh práce. V grafu 2.56 lze pozorovat, že studenti řadící se mezi průměrné odpovídali častěji neutrálním stupněm ohledně svých šancí na národní úrovni, šance na mezinárodním trhu práce častěji nebyli schopni posoudit.

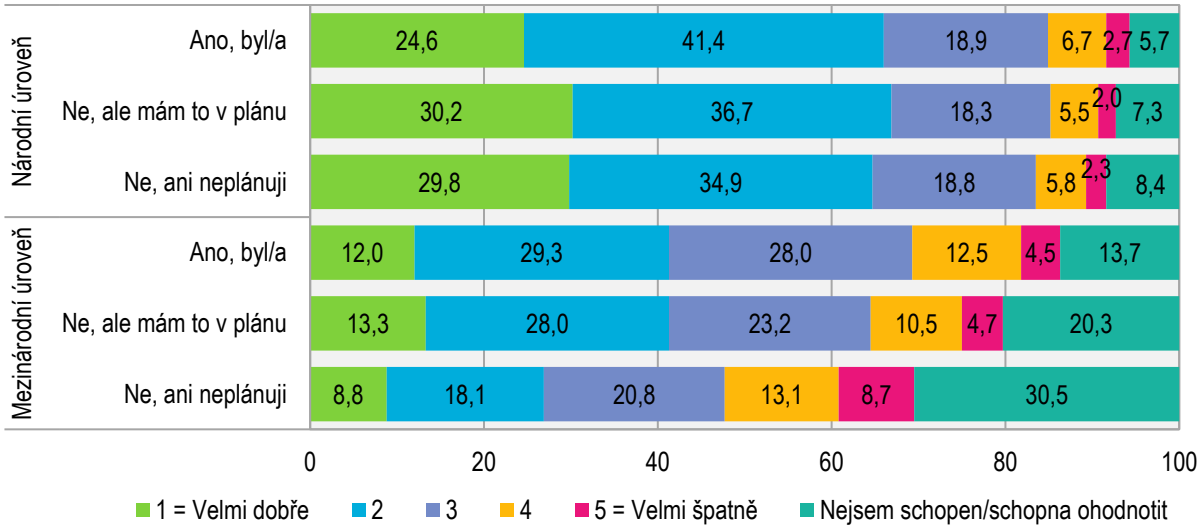
Graf 2.56 Hodnocení šance na trhu práce podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



Účast na zahraničním pobytu má vliv na hodnocení šancí na trhu práce, avšak jak je vidět z grafu 2.57, tak pouze na mezinárodní úrovni. Téměř třetina těch, kteří se neplánují zahraničního pobytu účastnit, nebyla toto schopna posoudit, zatímco u studentů, kteří takový pobyt již absolvovali, to bylo pouze 13,7 %.

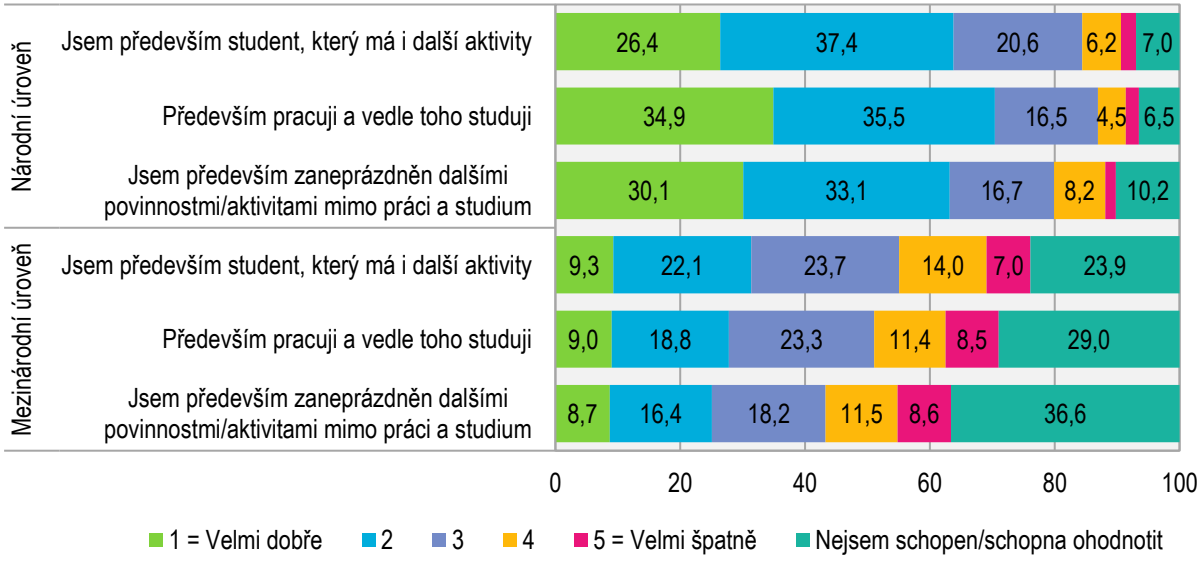
Tito také výrazně méně často volili možnost velmi špatně. U studentů, kteří zahraniční pobyt teprve plánují, tomu bylo podobně.

Graf 2.57 Hodnocení šance na trhu práce podle studijního pobytu na zahraniční škole (%)



Současné postavení studenta ovlivňuje hodnocení šancí na trhu práce. Ukazuje se, že pracující studenti častěji své šance na národním trhu práce hodnotí jako velmi dobré či dobré. Šance na mezinárodním trhu práce naopak lépe hodnotí spíše ti, kteří se cítí být především studenty. Z grafu 2.58 vyplývá, že studenti, kteří jsou zaneprázdněni dalšími aktivitami, mnohem častěji nejsou schopni své šance ohodnotit, na mezinárodní úrovni se jedná o 36,6 % z nich.

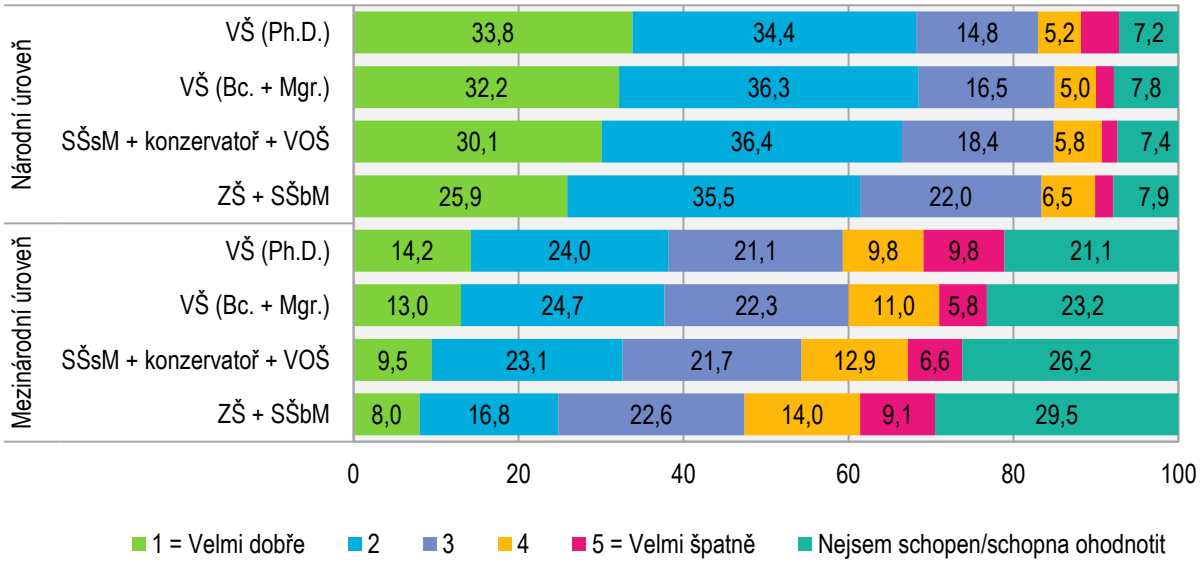
Graf 2.58 Hodnocení šance na trhu práce podle současného postavení studenta (%)



Posuzování vlastních šancí studentů na trhu práce je ovlivněno vzděláním jejich rodičů. Graf 2.59 ukazuje strukturu podle vzdělání otce, avšak víceméně stejné rozdělení bychom získali podle vzdělání matky. Čím vyšší je vzdělání rodičů, tím vyšší je podíl studentů hodnotících své šance jako velmi dobré. Dvě třetiny dětí vysokoškolsky vzdělaných otců hodnotí své šance na národním trhu jako velmi dobré či dobré. Pro

mezinárodní úroveň je tato závislost také pozorovatelná, přičemž zde navíc platí, že čím nižší vzdělání otce, tím je větší podíl studentů, kteří nejsou své šance schopni ohodnotit.

Graf 2.59 Hodnocení šance na trhu práce podle vzdělání otce (%)



2.4 Klíčové závěry

Struktura studentů podle jejich dosavadního vzdělání se liší mezi jednotlivými typy vysokých škol i podle formy současného studia (studenti kombinované formy studia častěji přicházeli z odborných středních škol s maturitou a z nástavbových studií, zatímco mezi studenty studující na veřejných vysokých školách v prezenční formě studia byl větší podíl absolventů některého z typů gymnázia). Mezi studenty soukromých vysokých škol je vyšší podíl absolventů VOŠ.

Důležitým faktorem ovlivňujícím vystudovanou střední školu studentů je vzdělání a sociální postavení jejich rodičů. Čím vyšší je vzdělání a sociální postavení rodičů, tím spíše jejich potomci vystudovali gymnázium na úkor všech ostatních typů středních škol.

Podmínky přijetí na vysokou školu se výrazně odlišují podle typu vysoké školy. Studenti soukromých škol uvedli ve 45,9 % případů, že nemuseli splnit žádné požadavky nad rámec zákonných (oproti 6,6 % studentů veřejných škol). Podmínky přijetí se též výrazně liší dle studovaného oboru.

Důvody **neúspěšného ukončení předchozího studia** se liší v závislosti na vlastním ohodnocení svých studijních výsledků v porovnání s ostatními studenty. Studenti řadící se mezi nejlepší mnohem řidčeji uvádějí náročnost studia jako jednu z příčin jeho ukončení, ale naopak byli oproti ostatním skupinám kritičtější k náplni studia a kvalitě výuky.

Polovina studentů se domnívá, že by neúspěšné studium mohla zakončit úspěšně, pokud by mu věnovala více času a energie, nicméně téměř třetina studentů je přesvědčena, že ani to by úspěšnému ukončení nepomohlo. Téměř polovina studentů tvrdí, že by se na studijní obor ani nepřihlásila, kdyby měla o jeho náplni a podobě více informací.

Část studentů, kteří chtějí po úspěšném ukončení dále studovat, plánuje **studovat v zahraničí**. Zájem studovat v zahraničí je ovlivněn jejich dosavadní mobilitou a také vzděláním rodičů.

Muži hodnotí své **šance na trhu práce** lépe než ženy a hodnocení vlastních šancí na trhu práce se též odvíjí od studovaného oboru. Posuzování vlastních šancí studentů na trhu práce je dále ovlivněno vzděláním jejich rodičů, s rostoucí úrovní vzdělání rodičů hodnocení vlastních šancí roste.

3 Vztah ke škole

Úspěšnost ukončení studia závisí mimo jiné na spokojenosti studenta s vysokou školou. V této kapitole je proto sledován vztah studentů k jejich vysoké škole a analyzovány jsou faktory, které ovlivňují samotný výběr vysoké školy.

3.1 Vztah k vysoké škole

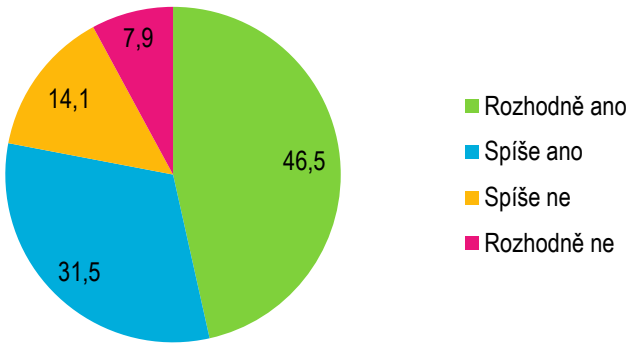
V této podkapitole bude sledován vývoj vztahu studentů k jejich vysoké škole. Nejprve budou zkoumány motivy podstatné pro výběr studované vysoké školy. Další část se věnuje faktorům důležitým pro spokojenost studenta nejen s vysokou školou, ale také se studiem.

3.1.1 Výběr vysoké školy

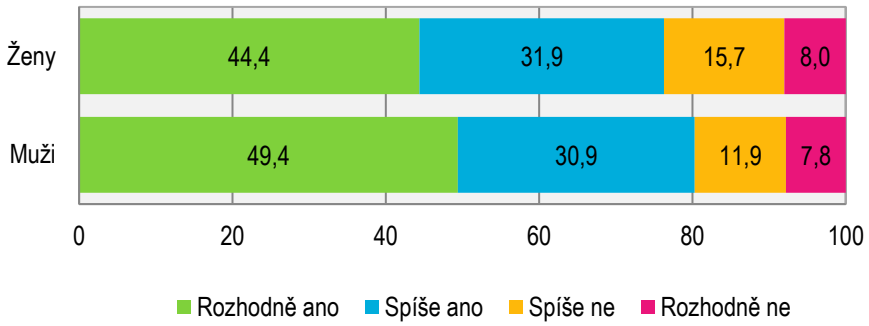
Z hlediska vytváření vztahu ke studované vysoké škole je podstatné, zda byla škola studentovou první volbou, či pouze záložní variantou. Neméně důležité jsou faktory, které konečný výběr vysoké školy ovlivnily. Tyto faktory lze rozdělit na faktory přímo vyplývající z dané vysoké školy – prestiž vysoké školy, vzdálenost od místa bydliště, finanční dostupnost – a faktory, které závisí na studentovi samotném, či které student může alespoň částečně ovlivnit – zájem o obor, šance na přijetí či uplatnění po absolvování studia.

Pro 78 % studentů byla studovaná vysoká škola první volbou (zvolili variantu rozhodně ano nebo spíše ano). Necelá desetina studentů (7,9 %) uvedla, že vysoká škola pro ně při výběru první volbou rozhodně nebyla (graf 3.1). Častěji nebyla studovaná vysoká škola první volbou v případě studentek (variantu rozhodně nebo spíše ne volilo 23,7 % studentek oproti 19,7 % studentům, graf 3.2).

Graf 3.1 Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou? (%)



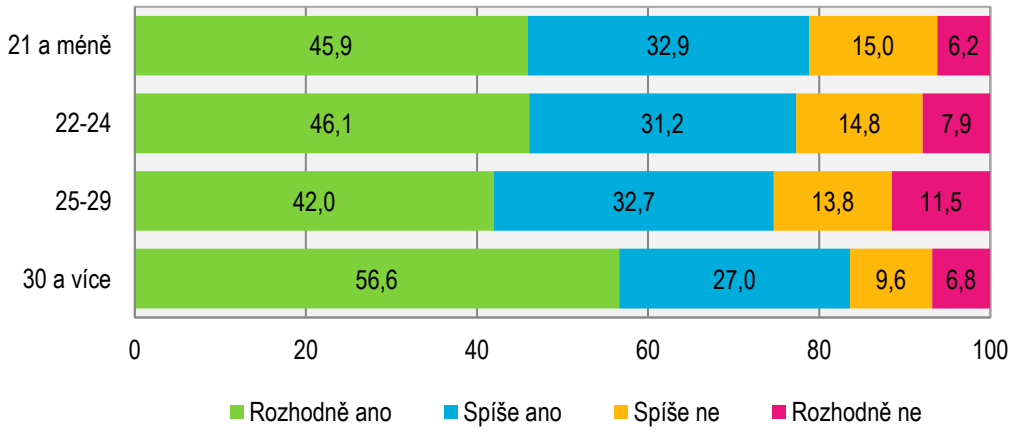
Graf 3.2 Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou? Členění podle pohlaví. (%)



Mezi věkovými kategoriemi studentů do 29 let se podíl těch, kteří si svou školu rozhodně či spíše zvolili jako první volbu, signifikantně nelišil (pohyboval se mezi 75–79 %). Častěji však představuje studovaná vysoká škola první volbu pro studenty starší 30 let (83,6 %, graf 3.3). Tento výsledek lze vysvětlit tím, že téměř 90 % studentů starších 30 let studuje vysokou školu formou kombinovaného studia a právě pro studenty kombinovaného studia je jejich vysoká škola častěji také první volbou.

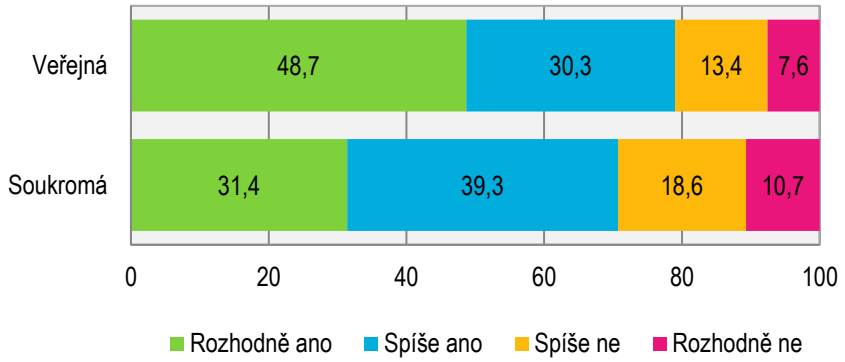
Výrazně častěji byla studovaná vysoká škola první volbou pro studenty magisterského studia (87 %), respektive navazujícího magisterského studia (83 %) oproti studentům bakalářským (méně než 75 %). Formou magisterského studia pak studenti studují především zdravotnické, lékařské a farmaceutické obory a právnické obory, přičemž právě u těchto studentů byla studovaná vysoká škola nejčastěji jejich první volbou (rozdělení dle oborů viz dále graf 3.6).

Graf 3.3 Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou? Členění podle věku. (%)



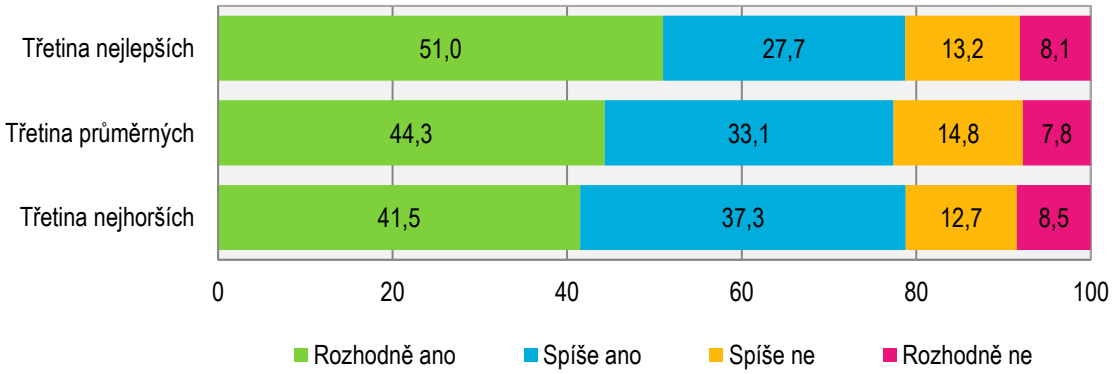
Studovaná vysoká škola byla rozhodně první volbou častěji pro studenty veřejných vysokých škol (48,7 %, graf 3.4) než pro studenty soukromých vysokých škol (31,4 %).

Graf 3.4 Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou? Členění podle typu školy. (%)



Více než polovina všech studentů, kteří sami sebe řadí ke třetině nejlepších, rozhodně považuje studovanou vysokou školu za svou první volbu. To samé uvedlo jen necelých 42 % studentů, kteří sami sebe zařadili do třetiny nejhorších studentů z hlediska studijních výsledků (graf 3.5).

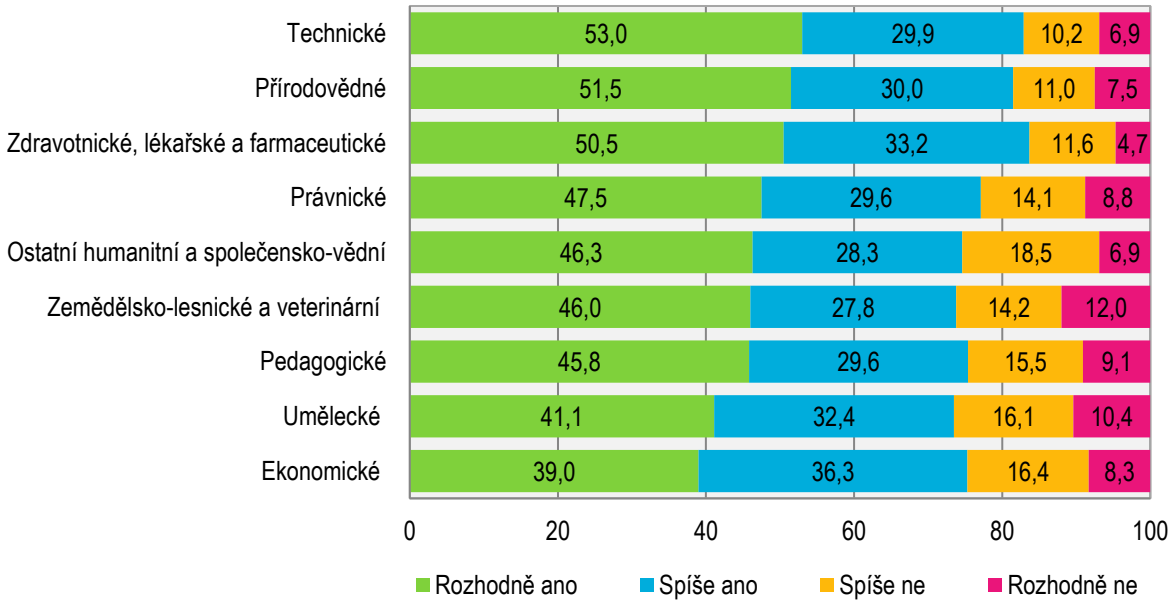
Graf 3.5 Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou? Členění podle subjektivního hodnocení výsledků studia. (%)



Studovaná vysoká škola byla rozhodně či spíše první volbou pro většinu studentů technických oborů a zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (83 %, resp. 84 %). Za rozhodně či spíše první volbu považuje svoji vysokou školu téměř 76 % studentů pedagogických oborů, což je podobný podíl jako v případě studentů zemědělsko-lesnických či pedagogických oborů (graf 3.6). Pouze 39 % studentů

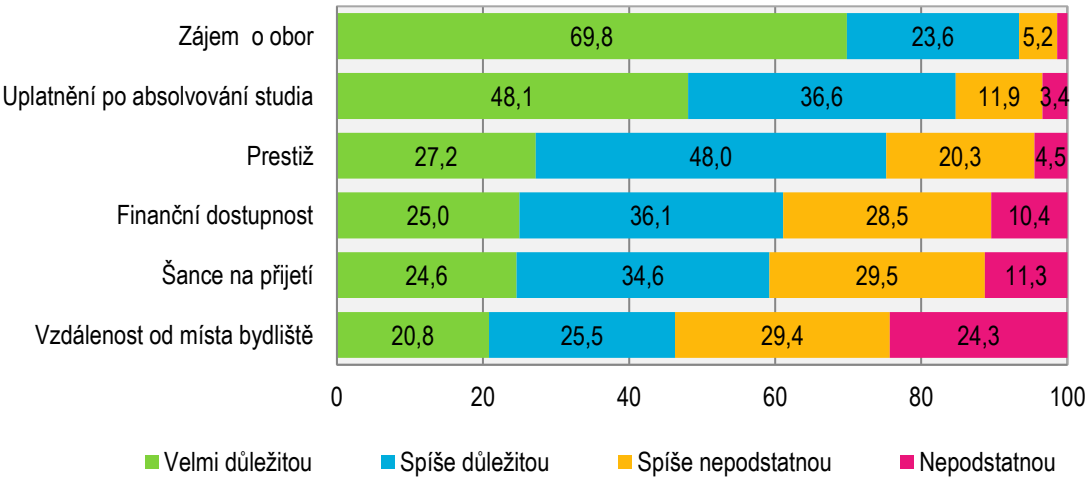
ekonomických oborů rozhodně považuje studovanou vysokou školu za první volbu (nejméně ze všech oborů vůbec).

Graf 3.6 Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou? Členění podle skupiny oborů studia. (%)



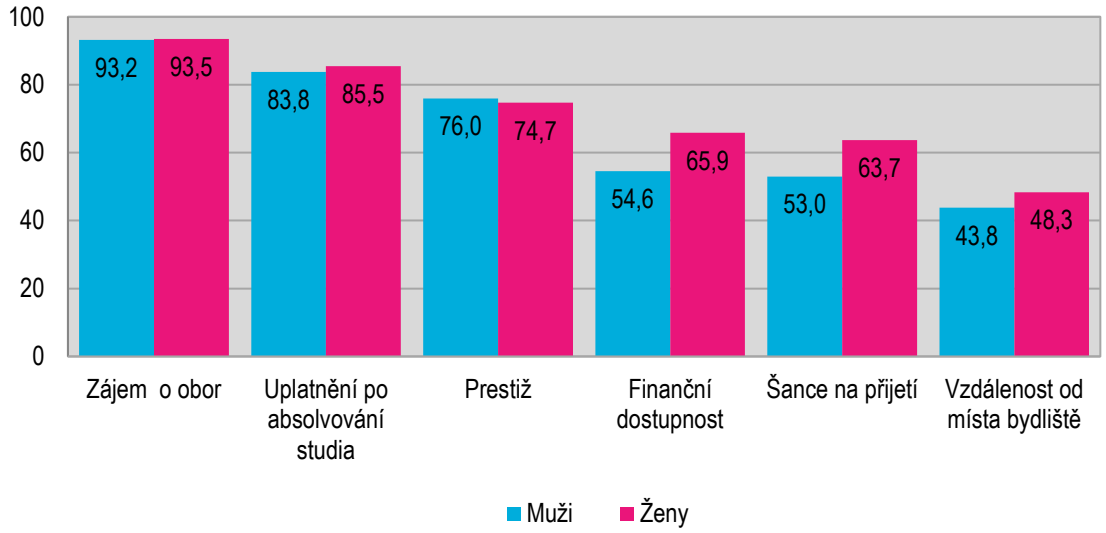
Nejdůležitější roli při výběru studované vysoké školy hrál zájem o obor (93,4 % studentů uvedlo, že zájem hrál při volbě školy velmi důležitou či spíše důležitou roli). Studenti však kladou velký důraz také na potenciál uplatnění po absolvování studia (84,7 %) a prestiž (75,2 %). Naopak nejméně důležitá byla podle studentů vzdálenost od místa bydliště respektive od rodiny (nepodstatná je pro 24,3 % studentů, nepodstatná či spíše nepodstatná pro 53,7 % studentů).

Graf 3.7 Jakou roli hrály níže uvedené aspekty při výběru školy, na které studujete?



Zatímco zájem o obor, uplatnění po absolvování studia a prestiž jsou oblasti srovnatelně významné pro studenty i pro studentky, šanci na přijetí a finanční dostupnost akcentuje o 10 p.b. více studentek než studentů. Obdobně je pro ženy důležitější také vzdálenost od bydliště či rodiny (graf 3.8).

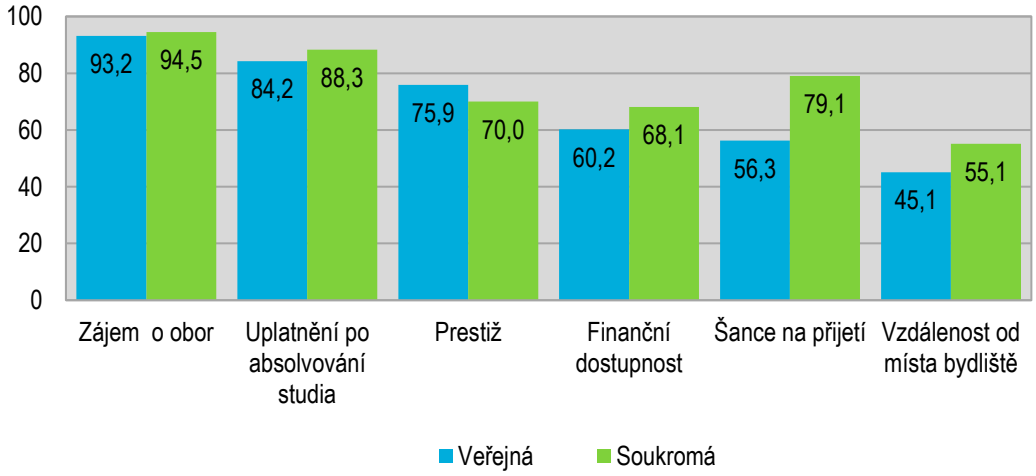
Graf 3.8 Jakou roli hrály níže uvedené aspekty při výběru školy, na které studujete? Členění podle pohlaví. (%)



Poznámka: V grafu jsou uvedeny součty odpovědí „velmi důležitou“ a „spíše důležitou“.

Studenti soukromých vysokých škol se od studentů veřejných vysokých škol liší při výběru školy zejména z hlediska šance na přijetí. Ta byla důležitá pro 56,3 % studentů veřejných a pro téměř 80 % studentů soukromých vysokých škol. Druhým významným rozdílem byl aspekt finanční dostupnosti, který byl podstatný pro 68,1 % studentů soukromých, ale jen pro 60,2 % studentů veřejných vysokých škol.

Graf 3.9 Jakou roli hrály níže uvedené aspekty při výběru školy, na které studujete? Členění podle typu školy. (%)



Poznámka: V grafu jsou uvedeny součty odpovědí „velmi důležitou“ a „spíše důležitou“.

Zájem o obor byl nejdůležitějším aspektem především pro studenty uměleckých oborů (99 %), naopak nejméně důležitou roli hrál zájem o obor pro studenty ekonomických a zemědělsko-lesnických oborů (91 %). Pro studenty uměleckých oborů byla také ve srovnání s ostatními studenty významnější prestiž jejich školy (79 % ve srovnání s pouhými 52 % studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů). Šance na přijetí byla naprosto nejdůležitější pro studenty ekonomických oborů (69 %), naopak vzdálenost od místa bydliště a finanční dostupnost pro studenty pedagogických oborů. Uplatnění po absolvování studia bylo nejdůležitějším aspektem (dokonce nepatrně důležitějším než zájem o obor) pro studenty

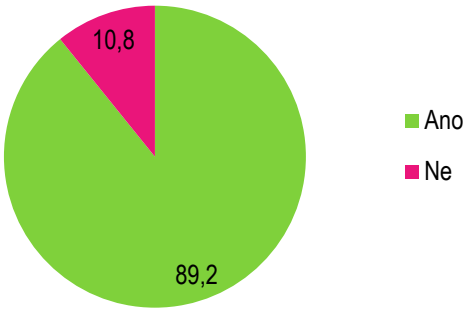
zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (93 %), naopak nejmenší důraz na uplatnění kladli studenti oborů uměleckých (47 %).

3.1.2 Spokojenost se studiem

Spokojenost se studiem lze hodnotit z několika hledisek. Bezpochyby nejdůležitějším je, zda by si student zvolil stejný obor a především stejnou vysokou školu v případě, že by šel nějakou vysokou školu znovu studovat.

Pokud by se měli znovu rozhodovat, většina studentů (89,2 %) by na vysokou školu opět šla. Mezi nespokojenými studenty, kteří by na vysokou školu znovu nešli, výrazně převažují ženy (59 %) nad muži (41 %).

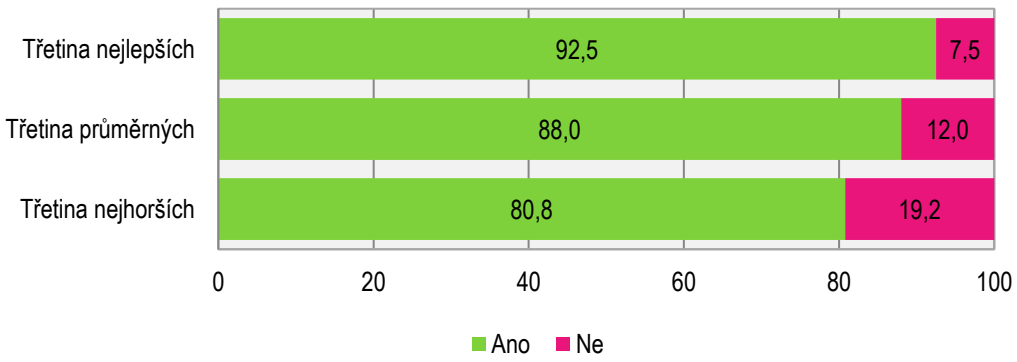
Graf 3.10 Pokud byste se znovu rozhodoval/a, šel/šla byste znovu studovat vysokou školu? (%)



Výrazný rozdíl pozorujeme mezi studenty, kteří sami sebe řadí k třetině nejlepších dle studijních výsledků, ve srovnání s těmi, kteří se zařadili do třetiny nejhorších. Zatímco pouze 7,5 % nejlepších studentů by na vysokou školu znovu nešlo, to samé uvádí 19,2 % studentů řadících se subjektivně k třetině nejhorších studentů (graf 3.11).

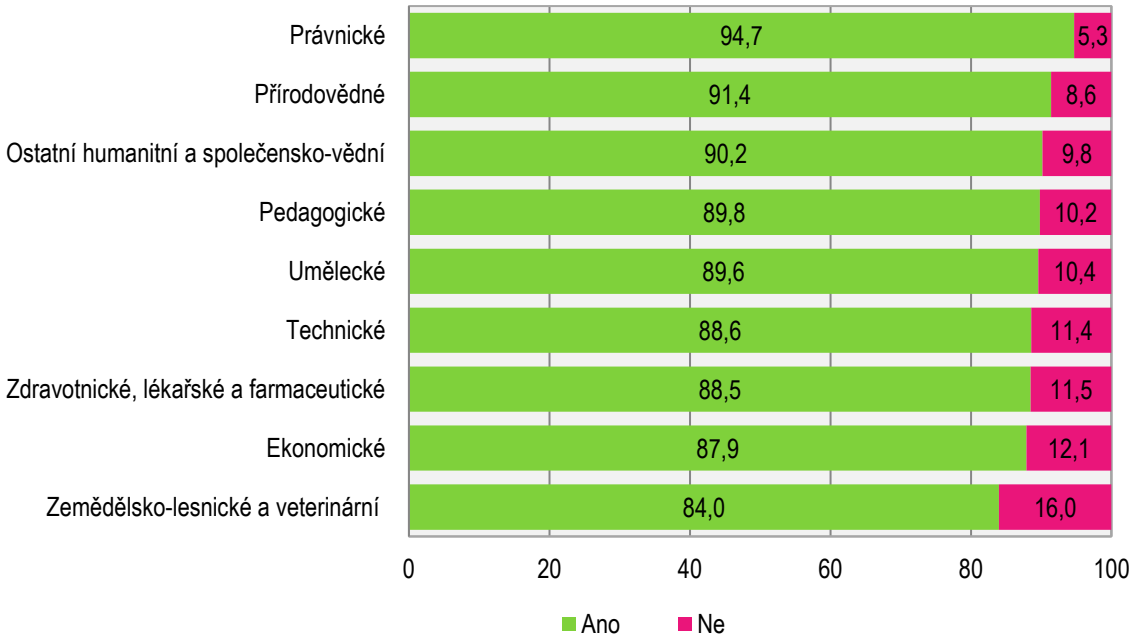
Častěji by se pro studium znovu rozhodli studenti magisterských programů (92 %) oproti studentům bakalářských programů (89 %), naopak mezi studenty prezenčního a kombinovaného a mezi studenty veřejných a soukromých vysokých škol, žádný signifikantní rozdíl v odpovědi na tuto otázku nepozorujeme.

Graf 3.11 Pokud byste se znovu rozhodoval/a, šel/šla byste znovu studovat vysokou školu? Členění podle subjektivního hodnocení výsledků studia. (%)



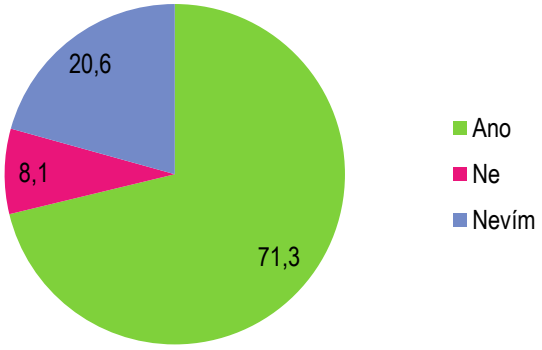
Nejčastěji by šli znovu studovat studenti právnických a přírodovědných oborů, naopak nejméně často studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních, ekonomických a zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (graf 3.12).

Graf 3.12 Pokud byste se znovu rozhodoval/a, šel/šla byste znovu studovat vysokou školu? Členění podle skupiny oborů studia. (%)



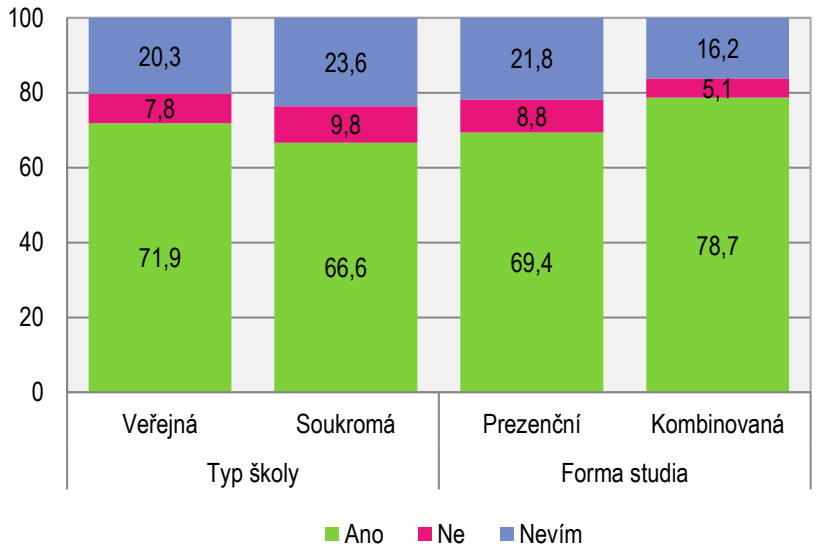
Většina studentů, kteří by šli znovu studovat, by si ke studiu zvolila stejnou vysokou školu. Každý pátý student, který by znovu šel studovat, však neví, zda by si zvolil školu, kterou studuje a 8,1 % studentů je přesvědčeno, že by si zvolilo školu jinou (graf 3.13). Častěji by si stejnou vysokou školu zvolili studenti (73 %) oproti studentkám (70 %) a studenti starší 30 let (82 %) oproti studentům mladším (70 %).

Graf 3.13 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si znovu stejnou vysokou školu? (%)



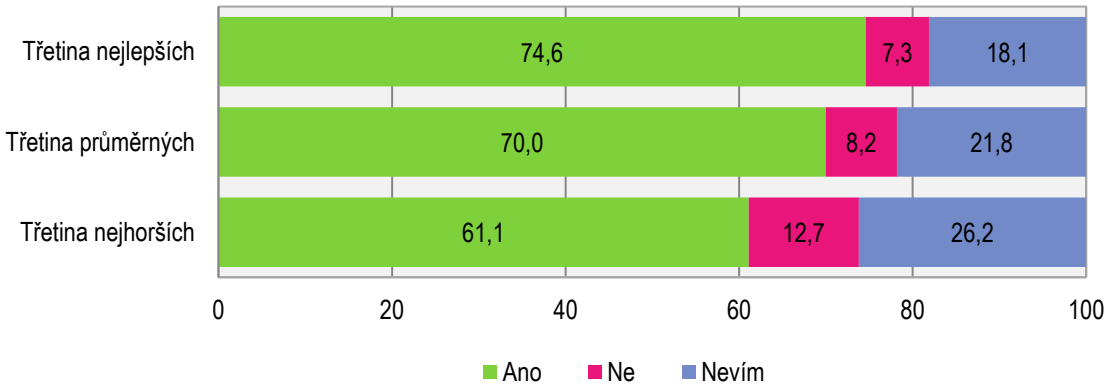
Mírně častěji by si stejnou vysokou školu volili studenti veřejných vysokých škol ve srovnání se studenty soukromých škol. Výrazně častěji by si však stejnou školu volili studenti kombinovaného studia (78,7 %) oproti studentům prezenčního studia (69,4 %, graf 3.14).

Graf 3.14 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si znovu stejnou vysokou školu? Členění podle typu školy a formy studia. (%)



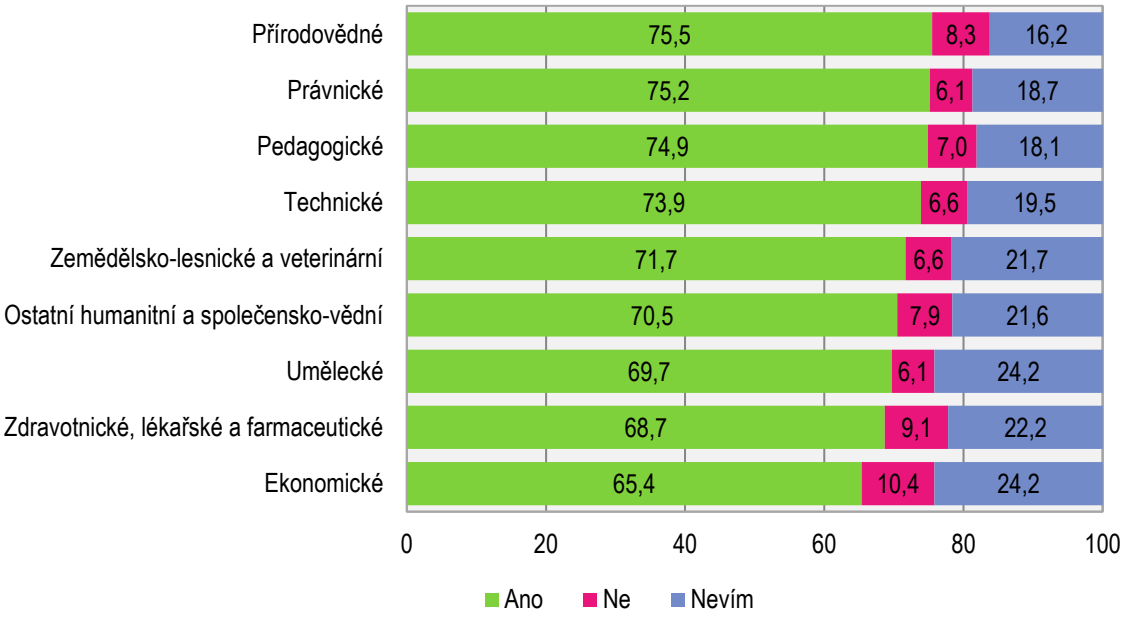
Pro stejnou vysokou školu by se nejčastěji rozhodli ti studenti, kteří sami sebe řadí z hlediska studijních výsledků k nejlepším (téměř 75 %) oproti studentům, kteří sami sebe přiřadili k třetině nejhorších (61,1 %).

Graf 3.15 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si znovu stejnou vysokou školu? Členění podle subjektivního hodnocení výsledků studia. (%)



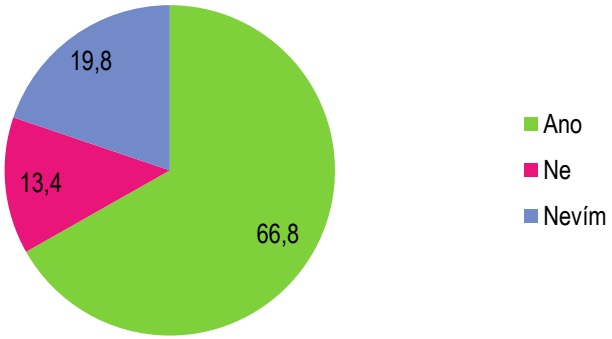
Studenti přírodovědných, pedagogických a právnických oborů mají mezi sebou nejvyšší podíl těch, kteří by si zvolili stejnou vysokou školu.

Graf 3.16 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si znovu stejnou vysokou školu? Členění podle skupiny oborů studia. (%)



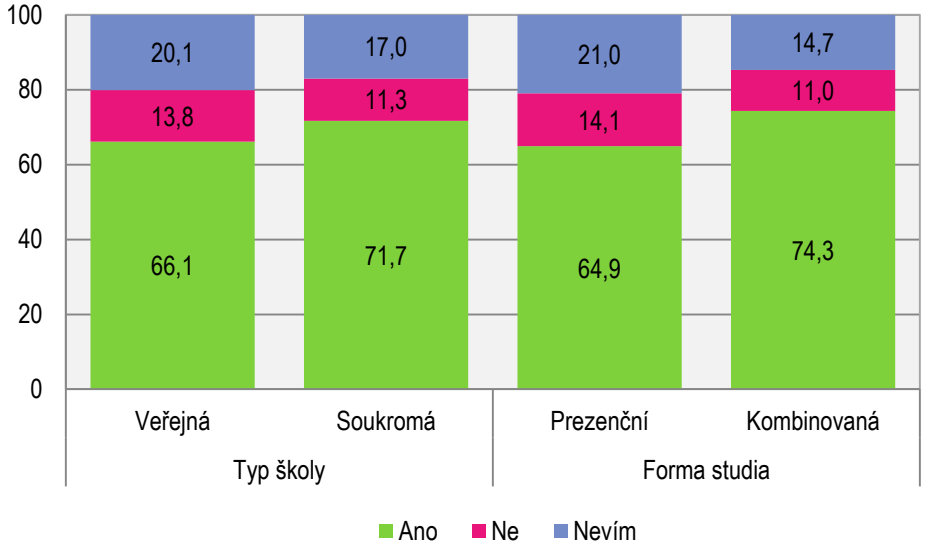
Pouze dvě třetiny studentů by šly znovu studovat stejný obor, který právě studují. Mírně častěji by si stejný obor zvolili studenti oproti studentkám a zejména pak studenti starší 30 let (79 %) oproti studentům mladším (64 %).

Graf 3.17 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si stejný obor? (%)



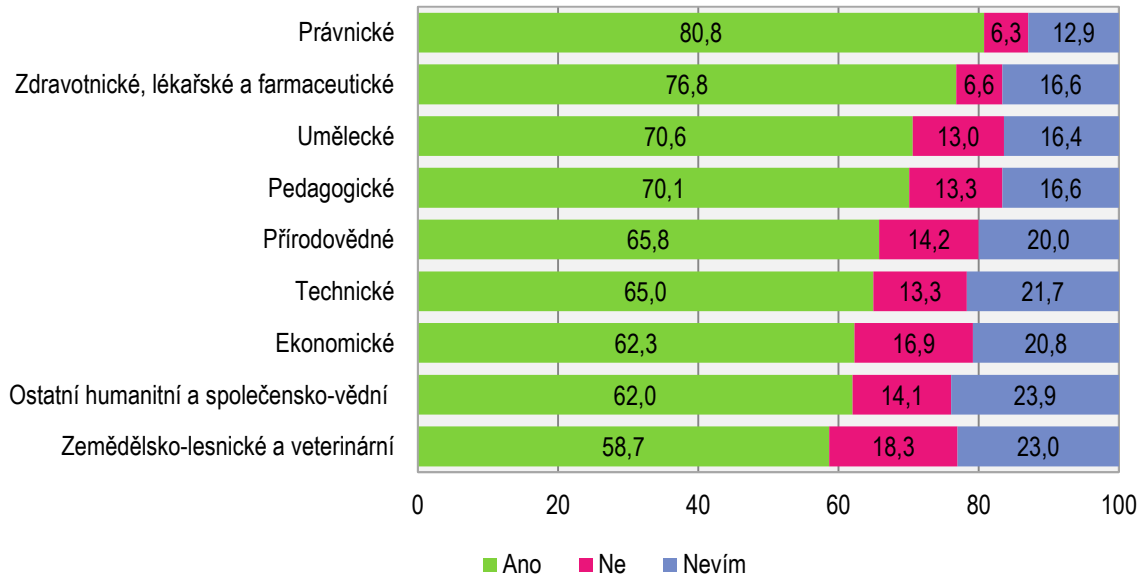
Podíl studentů, kteří by častěji zvolili stejný obor, je vyšší mezi studenty soukromých vysokých škol oproti školám veřejným, a především mezi studenty kombinovaného studia oproti studentům prezenčního studia (s rozdílem téměř 10 p. b., graf 3.18).

Graf 3.18 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si znovu stejný obor? Členění podle typu školy a formy studia. (%)



Největší podíl studentů, kteří by si zvolili stejný obor znovu, je mezi studenty oborů právnických a zdravotnických, lékařských a farmaceutických, naopak nejmenší podíl je mezi studenty ostatních humanitních a společenskovědních oborů a dále zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů (graf 3.19).

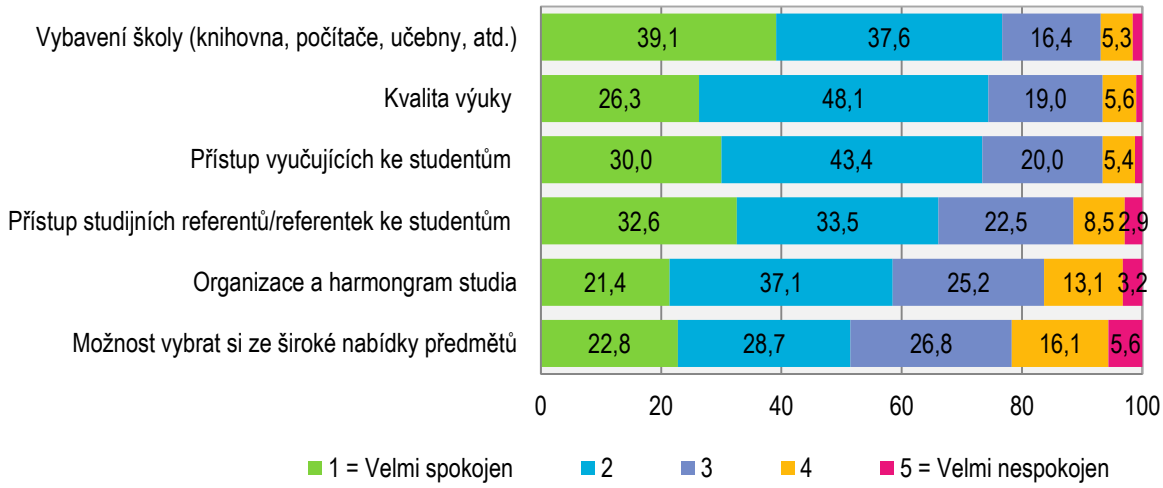
Graf 3.19 Pokud byste šel/šla znovu studovat, zvolil/a byste si znovu stejný obor? Členění podle skupiny oborů studia. (%)



Spokojenost se studiem byla sledována na pětistupňové škále od 1 (velmi spokojen) do 5 (zcela nespokojen) v pěti oblastech: vybavení školy, přístup studijního oddělení ke studentům, přístup vyučujících ke studentům, kvalita výuky, organizace a harmonogram studia a konečně také možnost širokého výběru předmětů.

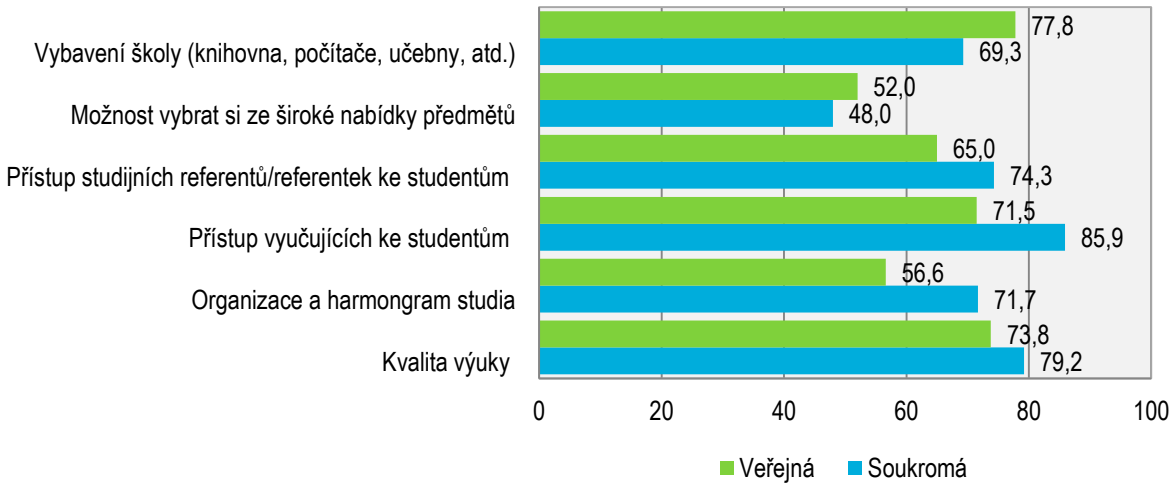
Většina studentů (76,7 %) je velmi či spíše spokojena především s vybavením školy, tedy například s knihovnou, počítači či vybavením učeben, nejhůře z hodnocených oblastí je hodnocena šíře nabídky předmětů, kladně ji hodnotí jen polovina studentů. Studentky jsou přitom méně spokojené než studenti ve všech šesti oblastech (největší rozdíl pozorujeme v hodnocení studijního oddělení, se kterým je spokojeno či velmi spokojeno 70 % studentů, ale pouze 62 % studentek).

Graf 3.20 Spokojenost se studiem (%)



Studenti soukromých vysokých škol jsou ve srovnání se studenty veřejných vysokých škol spokojenější s přístupem vyučujících (85,9 % proti 71,5 % je velmi nebo spíše spokojeno) i studijních referentek a referentů ke studentům (74,3 % proti 65 %), s organizací a harmonogramem studia (71,7 % proti 56,6 %) a dále s kvalitou výuky. Naopak méně spokojeni jsou s vybavením školy (rozdíl 9 p.b.) a s možností vybrat si ze široké škály předmětů (rozdíl 4 p.b.).

Graf 3.21 Spokojenost se studiem podle typu školy (%)



Poznámka: V grafu jsou uvedeny součty odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“.

Studenti, kteří sami sebe řadí ke třetině nejlepších, jsou oproti studentům, kteří sami sebe řadí ke třetině nejhorších, výrazně spokojenější s přístupem vyučujících ke studentům (77 % spokojených „nejlepších“ oproti 61 % spokojených „nejhorších“ studentů) a s organizací studia (61 % oproti 49 %).

Mezi studenty jednotlivých oborů jsou s kvalitou výuky a s organizací a harmonogramem studia nejspokojenější studenti přírodovědných a právnických oborů. S přístupem studijního oddělení jsou spokojeni především studenti přírodovědných oborů, kteří také oceňují přístup vyučujících a vybavení školy. Vybavení školy taktéž oceňují studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů. Studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů jsou však ze všech studentů nejméně spokojeni s možností výběru předmětů a s organizací a harmonogramem studia.

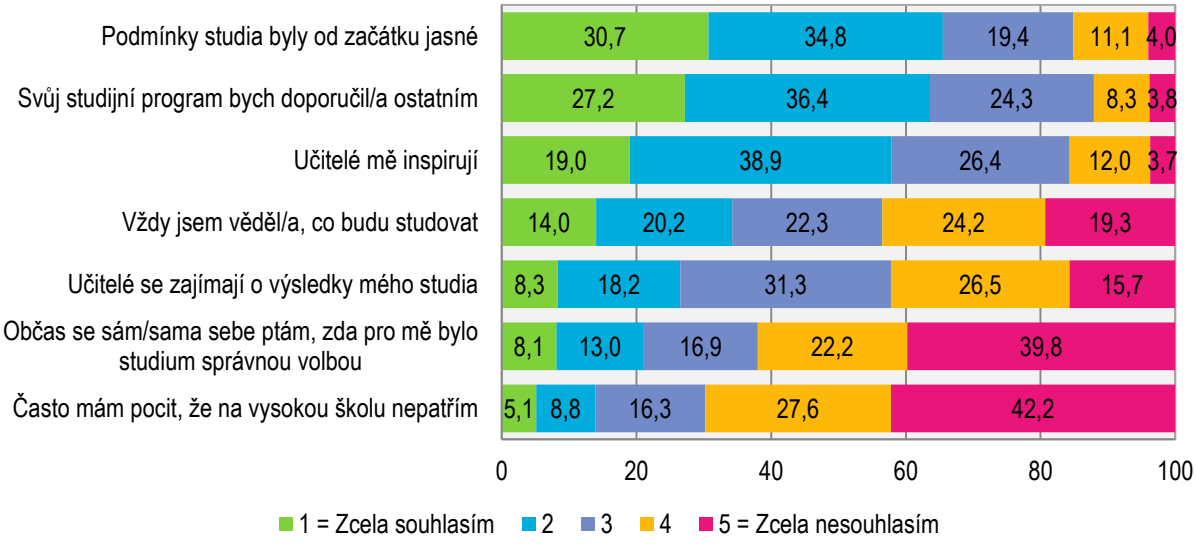
Tabulka 3.1 Podíl studentů spokojených s jednotlivými oblastmi podle skupiny oborů studia (%)

	Kvalita výuky	Organizace a harmonogram studia	Možnost vybrat si ze široké nabídky předmětů	Přístup studijních referentů/ referentek ke studentům	Přístup vyučujících ke studentům	Vybavení školy (knihovna, počítače, učebny, atd.)
Přírodovědné	84	66	70	72	80	85
Technické	74	54	47	68	72	81
Zemědělsko-lesnické a veterinární	64	45	38	70	63	85
Zdravotnické, lékařské a farmaceutické	76	47	44	63	69	75
Ekonomické	68	62	48	62	68	76
Právnické	82	70	67	61	74	66
Pedagogické	72	57	51	64	77	70
Ostatní humanitní a společensko-vědní	78	64	55	66	78	74
Umělecké	74	49	50	65	76	73

3.1.3 Vztah ke škole

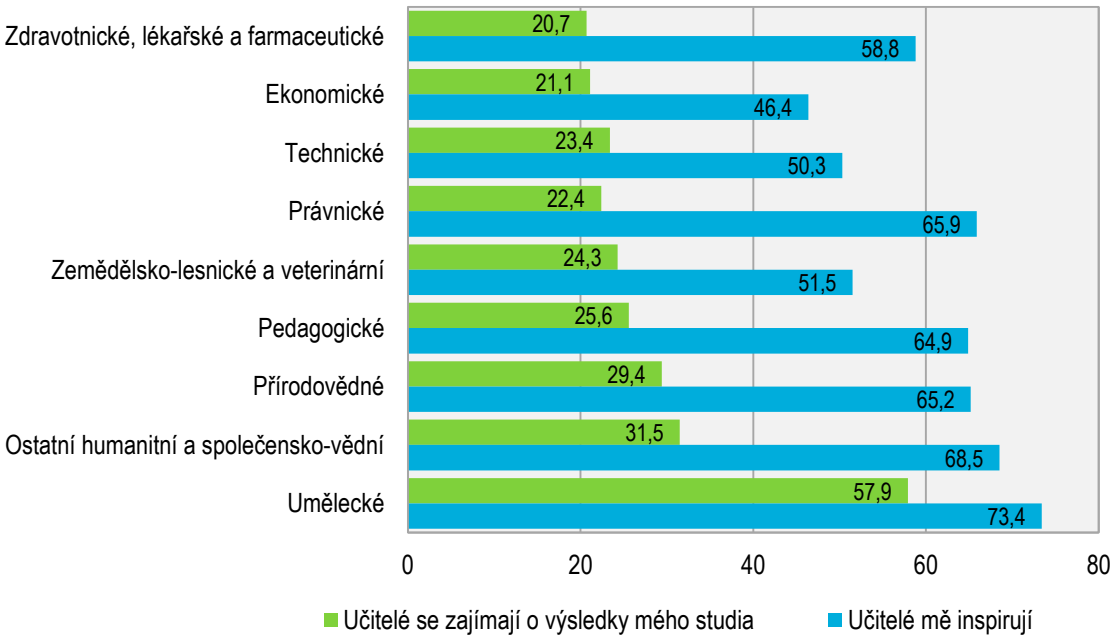
Dvě třetiny studentů souhlasily nebo zcela souhlasily s tvrzením, že podmínky studia na jejich vysoké škole byly od počátku jasné a více než 63 % studentů by svůj studijní program doporučilo ostatním. Zatímco 57,9 % studentů zcela souhlasilo či souhlasilo s tím, že je učitelé inspirují, pouze 26,5 % mělo pocit, že se učitelé zajímají o výsledky jejich studia. Jen třetina studentů ovšem uvedla, že vždy věděla, co bude studovat, a pětina si není jistá, zda pro ně bylo studium správnou volbou. Konečně 13,9 % studentů mělo často pocit, že na vysokou školu nepatří (graf 3.22).

Graf 3.22 Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? (%)



V rámci oborů se učiteli cítí být inspirováni nejvíce studenti uměleckých oborů, kteří také nejčastěji cítí zájem učitelů o své studijní výsledky, na druhou stranu učitelé inspirují pouze 46,4 % studentů ekonomických oborů. Studenti uměleckých oborů také – spolu se studenty zdravotnických a lékařských oborů – nejčastěji uvádějí, že vždy věděli, co budou studovat (43 % studentů). Totéž však tvrdí jen 28 % studentů ekonomických a ostatních humanitních a společensko-vědních oborů. Studenti právnických oborů by nejčastěji doporučovali svůj studijní obor ostatním (76 % budoucích právníků oproti 53 % studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů) a zároveň také nejčastěji považují podmínky studia za jasné od samého počátku (74 % oproti 56 % studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů).

Graf 3.23 Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? Členění podle skupiny oborů studia. (%)

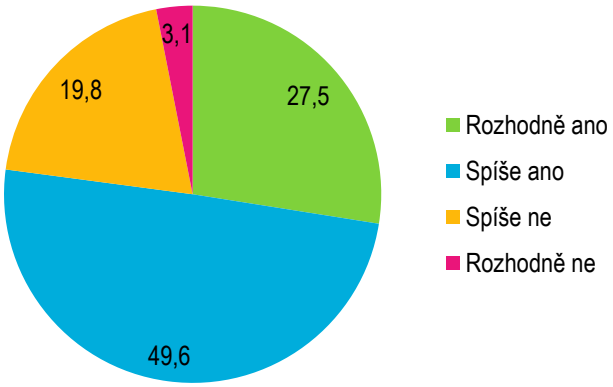


Poznámka: V grafu jsou uvedeny součty odpovědí „zcela souhlasím“ a „spíše souhlasím“.

Téměř každý pátý student technických a zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů má často pocit, že na vysokou školu nepatří a téměř 30 % studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů uvedlo, že se občas sami sebe ptají, zda pro ně bylo studium správnou volbou. Stejný problém oproti tomu řeší pouze 16 % studentů uměleckých oborů.

Více než tři čtvrtiny studentů se rozhodně či spíše cítí být součástí vysoké školy, na níž studují (graf 3.24). Tento postoj je mírně převažující u studentů (78 %) oproti studentkám (76 %).

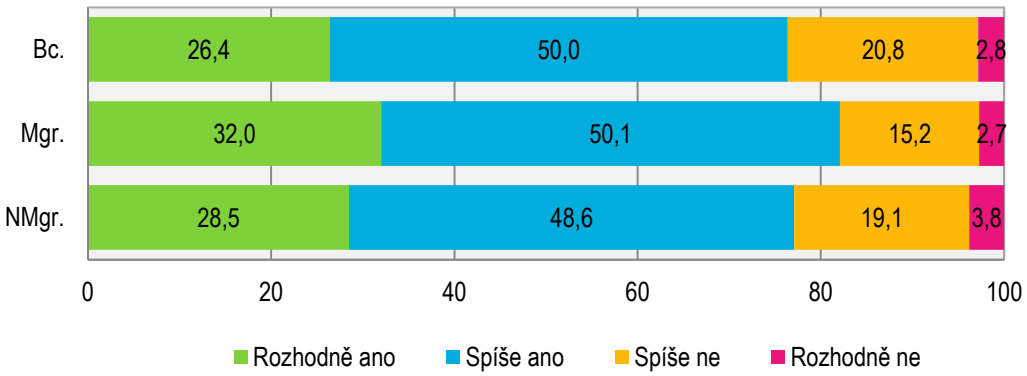
Graf 3.24 Pocit náležitosti k vysoké škole (%)



Studenti prezenčního studia (78 %) se ve srovnání se studenty kombinovaného studia (74 %) častěji cítí být součástí vysoké školy. Rozhodně se cítí být součástí vysoké školy častěji studenti soukromých škol – 31 % oproti 26,9 % studentů veřejných vysokých škol.

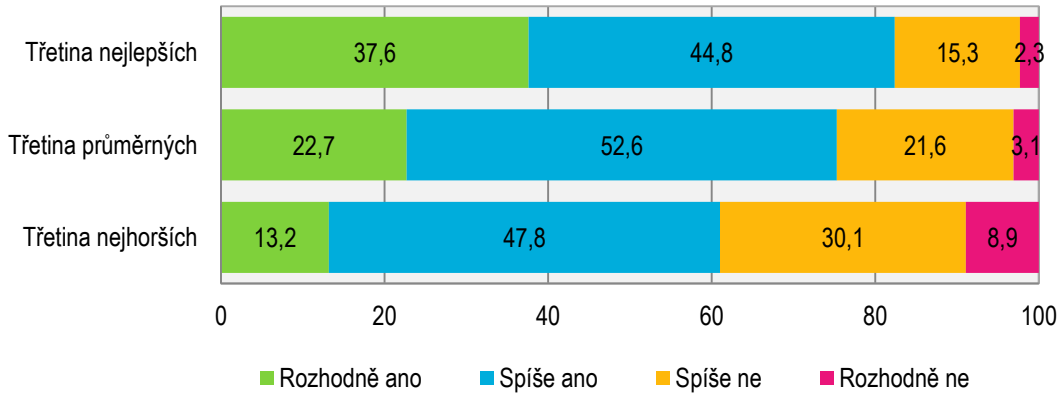
Také mezi studenty magisterského studijního programu (82,1 %) ve srovnání se studenty bakalářského (76,4 %) nebo navazujícího magisterského programu (77,1 %) je podíl studentů, kteří se rozhodně či spíše cítí být součástí vysoké školy častěji, vyšší.

Graf 3.25 Pocit náležitosti k vysoké škole podle typu studijního programu (%)



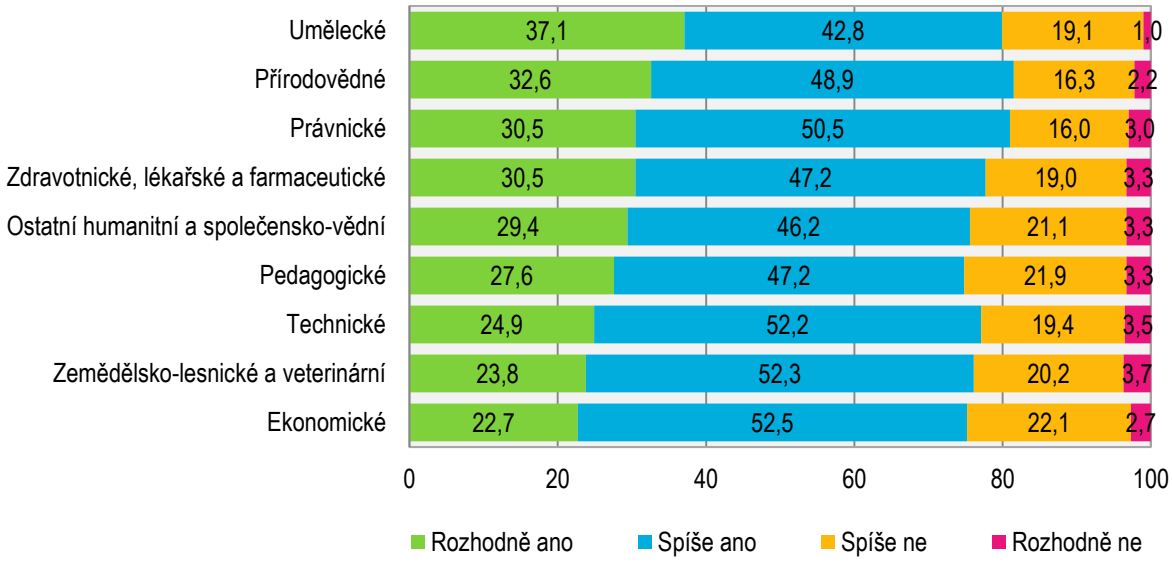
Studenti, kteří sami sebe hodnotí jako nejlepší, cítí sounáležitost se svou vysokou školou signifikantně častěji než studenti, kteří sami sebe řadí ke třetině nejhorších (82,4 % oproti 61 %, graf 3.26).

Graf 3.26 Pocit náležitosti k vysoké škole podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



Součástí vysoké školy při mezioborovém srovnání se rozhodně cítí být nejčastěji studenti uměleckých (37,1 %), přírodovědných (32,6 %) a shodně právnických a zdravotnických, lékařských a farmaceutických (30,5 %) oborů.

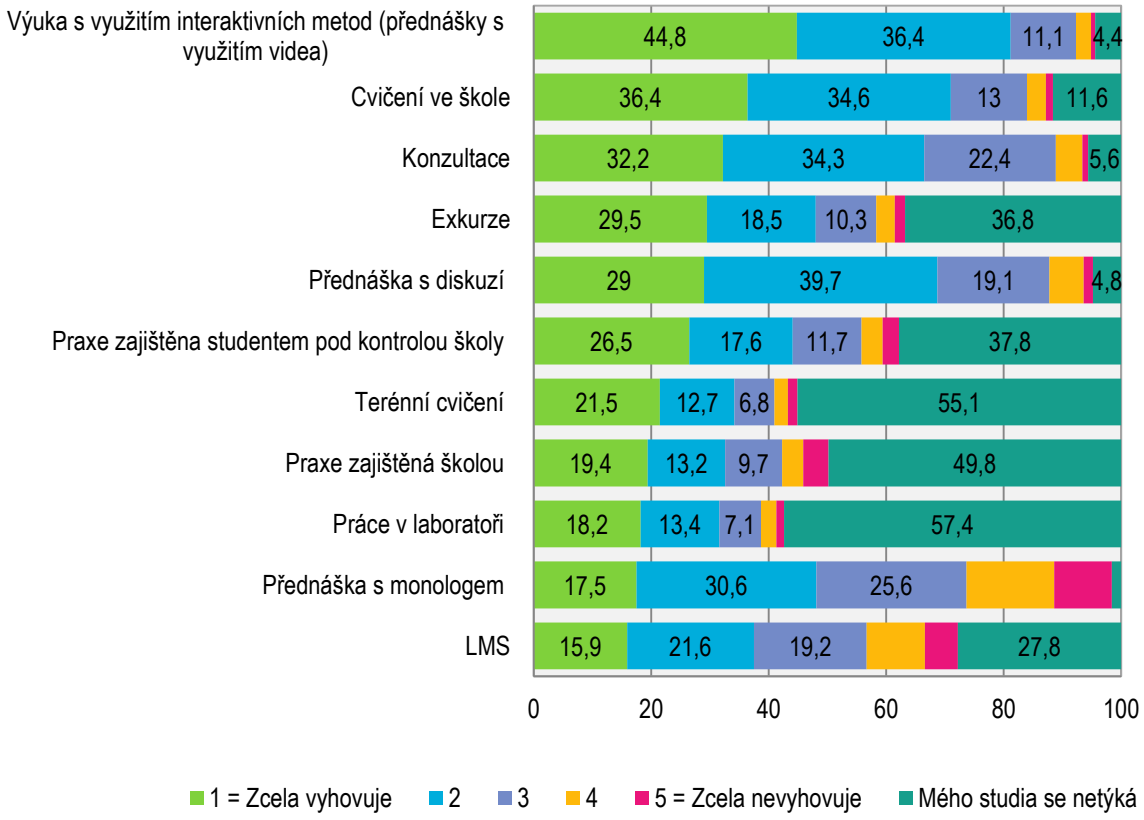
Graf 3.27 Pocit náležitosti k vysoké škole podle skupiny oborů studia (%)



3.1.4 Metody a formy výuky

Pro spokojenost se školou jsou důležité i metody a formy výuky. Nejvíce studentů označilo za zcela vyhovující výuku s využitím interaktivních metod (44,8 %) a cvičení ve škole (36,4 %), naopak zcela nejméně studentům vyhovovala frontální výuka (přednášky s monologem), která zcela vyhovuje pouze 17,5 % studentů, a výuka prostřednictvím LMS (například Moodle), kterou považuje za zcela vyhovující jen 15,9 % studentů.

Graf 3.28 Spokojenost s metodami a formami výuky (%)



Tento postoj je společný studentům napříč studijními obory, s výjimkou studentů přírodovědných a technických oborů, kteří hodnotí kladně zejména cvičení ve škole. Všichni ostatní studenti hodnotí kladně výuku s využitím interaktivních metod.

U studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů byl kladný ohlas na terénní cvičení a exkurze. Mezi studenty zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů byl vysoký podíl (76 %) kladného hodnocení vlastní praxe, na rozdíl od studentů přírodovědných oborů, kde byl tento podíl výrazně nižší (32 %).

3.2 Klíčové závěry

Nejdůležitější roli při **výběru studované vysoké školy** hrál zájem o obor, následovaný potenciálem uplatnění po absolvování studia a prestiží školy. Naopak nejméně důležitá byla podle studentů vzdálenost od místa bydliště respektive od rodiny. Pro studentky je více než pro muže důležitá šance na přijetí, finanční dostupnost a vzdálenost od místa bydliště, pro studenty soukromých vysokých škol je velmi důležitá šance na přijetí.

Největší podíl studentů, kteří by si **opětovně zvolili stejný obor studia**, je mezi studenty oborů právnických a zdravotnických, lékařských a farmaceutických, naopak nejmenší podíl je mezi studenty ostatních humanitních a společenskovědních oborů a dále zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů.

Studenti jsou převážně **spokojeni s vysokou školou, na níž studují.** Nejspokojenější jsou s vybavením školy, tedy například s knihovnou, počítači či vybavením učeben, nejhůře je hodnocena šíře nabídky předmětů, kterou kladně hodnotí jen polovina studentů.

Pocit náležitosti k vysoké škole výrazně roste s rostoucím sebehodnocením vlastních studijních výsledků. Nejvyšší je na uměleckých a přírodovědných oborech.

4 Životní podmínky

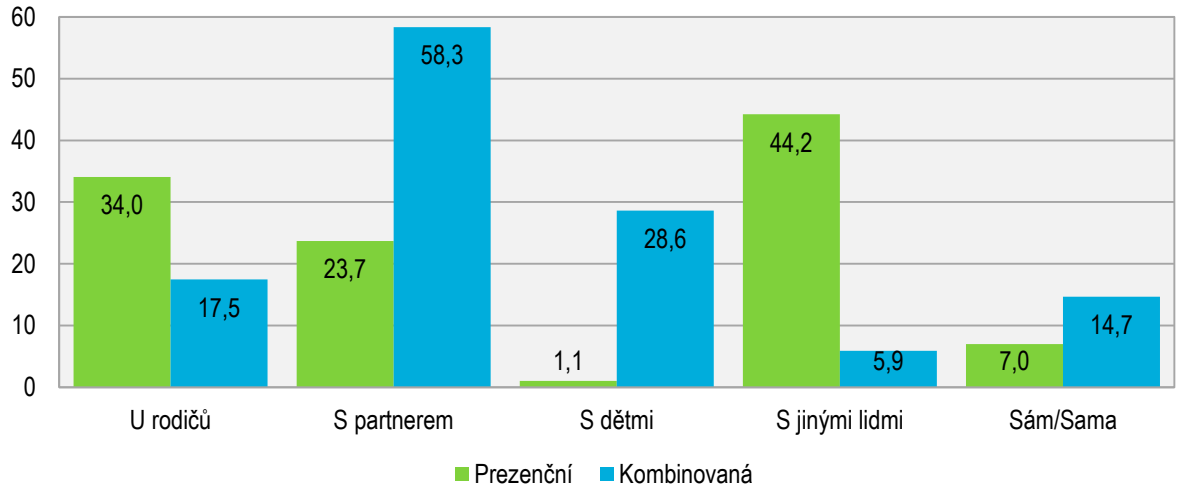
Kapitola Životní podmínky poskytuje informace o bydlení, dojíždění, časovém vytížení studentů, ekonomické aktivitě a jejich finanční situaci. Životní podmínky jsou ovšem značně ovlivněny formou studia, proto je celá kapitola rozdělena na dvě podkapitoly a posuzuje nejprve situaci studentů v prezenčním a následně studentů v kombinovaném studiu. V první části každé podkapitoly je pozornost soustředěna na otázky spojené s bydlením studentů, spokojeností s jejich bydlením a každodenním cestováním do školy. Následují informace o ekonomické aktivitě studentů, kde je zkoumáno, kolik studentů má placené zaměstnání, jakou mají motivaci k práci a zda jejich práce souvisí se studiem. Další část se týká časového rozvrhu studentů a jejich časové vytíženosti studiem a prací. Část zaměřená na finanční situaci studentů podrobně popisuje finanční zdroje studentů a strukturu nákladů na živobytí a na studium. Na závěr je uvedena míra finančních problémů, s jakou se studenti potýkají.

4.1 Životní podmínky studentů v prezenční formě studia

4.1.1 Bydlení a dojížďka

Studenti byli dotazováni, s kým bydlí v průběhu semestru a jak jsou v jednotlivých oblastech bydlení spokojeni. V otázce způsobu bydlení mohli uvést, zda bydlí se svými rodiči, se svým partnerem, dětmi, společně s jinými lidmi nebo sami[7]. Z výsledků vyplývá, že 34 % studentů v prezenční formě studia bydlí u svých rodičů, 44,2 % s jinými lidmi. Pouze 7 % studentů prezenčního studia bydlí samostatně. Výsledky se značně liší podle formy studia. Pro srovnání, pouze 17,5 % studentů v kombinované formě studia bydlí u rodičů, s partnerem bydlí 58,3 % studentů (graf 4.1).

Graf 4.1 Způsob bydlení studentů podle formy studia (%)

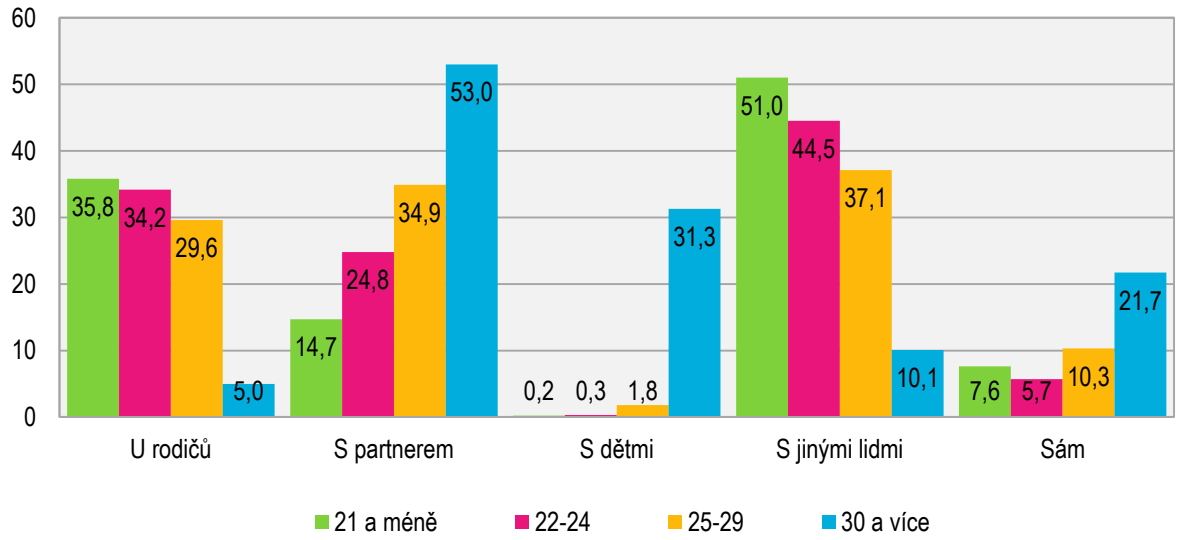


Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

[7] Studenti měli možnost uvést více odpovědí.

Způsob bydlení je výrazně ovlivněn věkovou strukturou. Zatímco ve věkové skupině do 25 let bydlí u rodičů 35 % studentů, u studentů starších 30 let je to pouze 5 % (viz graf 4.2). Opačná je situace u bydlení s partnerem a dětmi. Studenti vyšších věkových kategorií častěji sdílí bydlení se svým partnerem, s dětmi sdílí domácnost celkově 1,8 % prezenčních studentů, z toho většina je ve věkové skupině nad 30 let. Statisticky významné rozdíly jsou pozorovány také u rozdělení studentů podle pohlaví. Ženy častěji než muži bydlí se svým partnerem nebo dětmi. Tento rozdíl činí u bydlení s partnerem 7,1 p.b. ve prospěch žen. Muži studující v prezenční formě studia naopak bydlí častěji u rodičů, společně s jinými lidmi nebo sami.

Graf 4.2 Způsob bydlení studentů prezenčního studia podle věku (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Studenti prezenčního studia v bakalářském programu bydlí častěji u rodičů (38 %) než studenti v magisterském (21,8 %) a navazujícím magisterském programu (29,3 %). Studenti soukromých škol bydlí v porovnání se studenty veřejných vysokých škol častěji u rodičů (47,2 % vs. 33 %) nebo sami (12,4 % vs. 6,6 %). Největší rozdíl mezi studenty veřejných a soukromých vysokých škol je u spolubydlení s jinými lidmi, 45,8 % studentů z veřejných vysokých škol bydlí společně s jinými lidmi, zatímco u studentů soukromých vysokých škol je to jen 23,7 %. Studenti, kteří se cítí být především studenty, bydlí častěji u rodičů (38,2 %) než ti, pro které je na prvním místě práce (26,6 %). Bydlení u rodičů není ovlivněno tím, jaké mají rodiče sociální postavení. U rodičů bydlí 34 % prezenčních studentů, kteří pocházejí z rodiny s výrazně podprůměrným sociálním postavením a 30 % studentů z rodin s výrazně nadprůměrným sociálním postavením. Opačný poměr lze pozorovat u bydlení o samotě. Častěji bydlí sami studenti pocházející z rodin s lepším sociálním postavením.

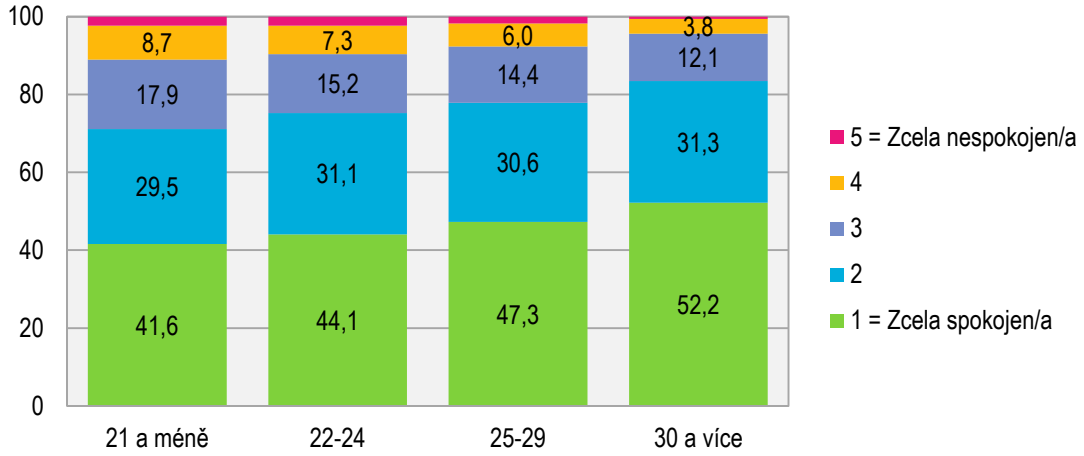
Koleje využívá celkem 33,6 % studentů v prezenční formě studia. Z těchto studentů využívajících koleje je 46,7 % ve věku do 21 let a 29,9 % ve věku 22–24 let. Bydlení na koleji preferují více muži. Složení kolejních studentů dle typu programu je 68:32 ve prospěch bakalářů[8]. Mezi studenty prezenčního studia

[8] Tyto výsledky se vztahují k respondentům šetření EUROSTUDENT VI. Ve skutečnosti na kolejích bydlí ještě studenti doktorského studia.

bydlí na koleji 42,4 % studentů technických a 37,8 % zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů. Pouze 23,9 % studentů pedagogických a 15 % studentů uměleckých oborů bydlí na koleji.

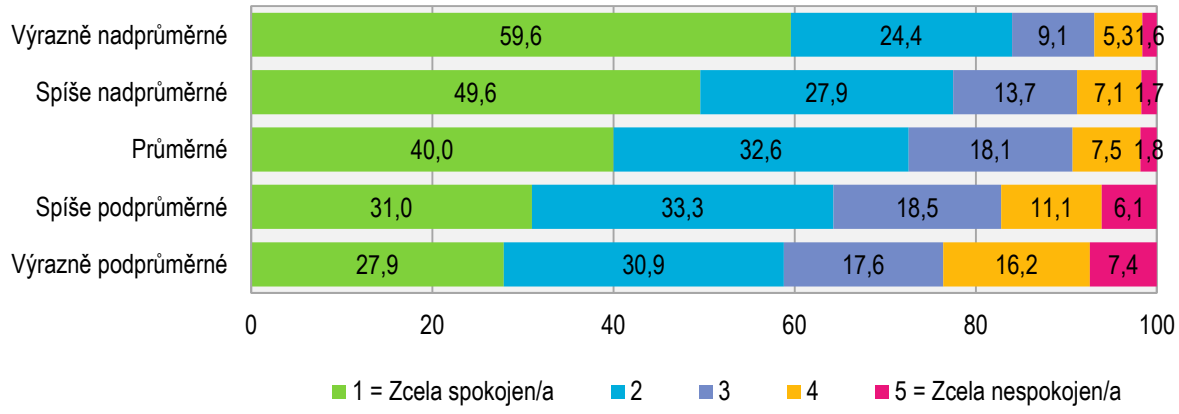
Studenti v rámci šetření měli možnost hodnotit spokojenost s bydlením, jeho kvalitou, lokalitou, náklady, dostupností služeb, úrovní soukromí či dojezdovou vzdáleností. Hodnotili na škále od 1 (zcela spokojen/a) do 5 (zcela nespokojen/a). Spokojenost s bydlením roste s věkem, starší studenti v prezenční formě studia jsou častěji zcela nebo víceméně celkově spokojeni s bydlením.

Graf 4.3 Spokojenost studentů prezenčního studia s kvalitou bydlení podle věku (%)



Spokojenost s bydlením není významně ovlivněna pohlavím studentů ani typem studijního programu. Je ale ovlivněna sociálním postavením rodičů studentů. Prezenční studenti, kteří hodnotí sociální postavení svých rodičů jako nadprůměrné či výrazně nadprůměrné, jsou častěji spokojeni s bydlením než studenti, jejichž rodiče mají podprůměrné sociální postavení. Rozdíl ve výskytu naprosté spokojenosti mezi studenty, jejichž rodiče mají výrazně nadprůměrné a výrazně podprůměrné postavení, činí téměř 32 p.b. (graf 4.4).

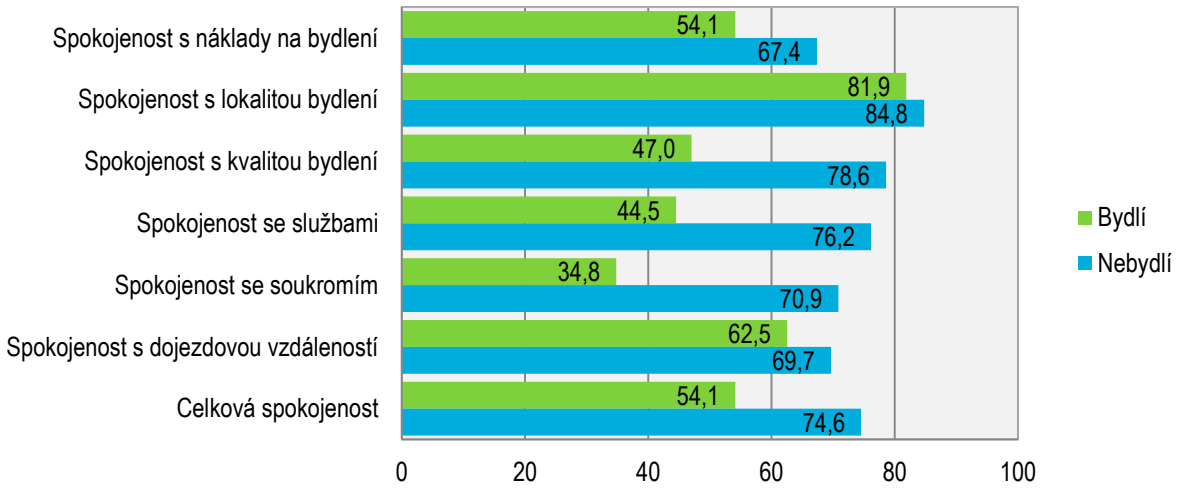
Graf 4.4 Spokojenost studentů prezenčního studia s kvalitou bydlení podle sociálního postavení rodičů (%)



Výrazně spokojenější s bydlením jsou studenti, kteří nebydlí na koleji (74,6 % vs. 54,1 %). Největší rozdíl je ve spokojenosti se soukromím. Zcela či spíše spokojeno je 70,9 % studentů, kteří bydlí jinde než na koleji oproti 34,8 % studentů bydlících na koleji. Rozdíl 31 p.b. je také ve spokojenosti s kvalitou bydlení

a se službami (graf 4.5). Naopak nevýznamný rozdíl je ve spokojenosti s lokalitou bydlení, se kterou je zcela či spíše spokojeno 81,9 % studentů bydlících na koleji a 84,8 % studentů bydlících jinde.

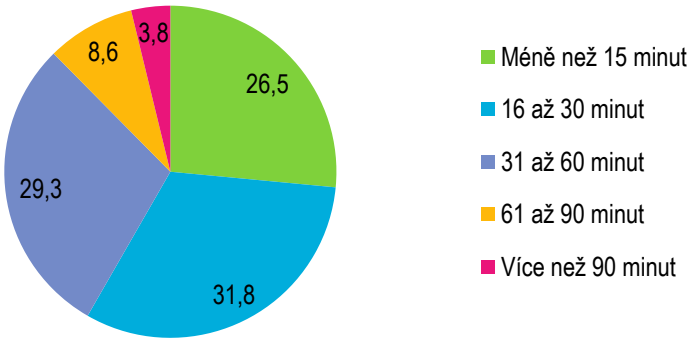
Graf 4.5 Spokojenost studentů prezenčního studia s bydlením v různých aspektech podle toho, zda bydlí na koleji



Poznámka: V grafu je zobrazen součet relativních četností odpovědí 1 = zcela spokojen/a a 2 = spíše spokojen/a

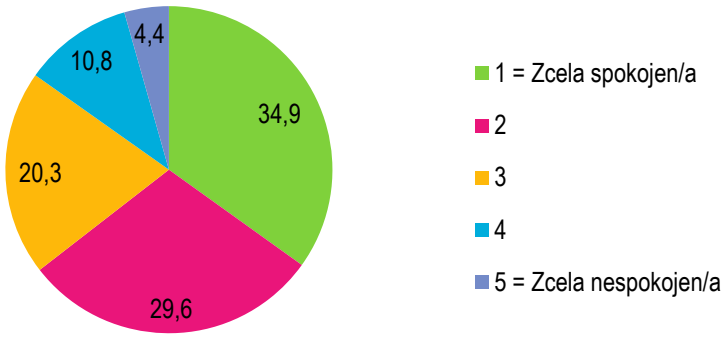
Studenti byli dotazováni, jakou dobu v průměru stráví cestováním z místa bydliště do školy v typickém dnu semestru. Více než čtvrtina studentů (26,5 %) prezenční formy dojíždí kratší dobu než 15 minut, naopak 3,8 % prezenčních studentů dojíždí více než 90 minut (graf 4.6). Doba strávená na cestě do školy roste s věkem, což může souviset se způsobem bydlení (koleje často bývají v blízkosti vysoké školy). Méně než třetina studentů (30 %) v prezenční formě studia ve věku do 21 let dojíždí do 15 minut, ve věkové kategorii 30 let a více je takových studentů 17,1 %. Naopak 16,6 % studentů starších 30 let dojíždí delší dobu než 90 minut, kdežto studenti mladší 21 let dojíždí přes 90 minut pouze ve 3,1 % případů.

Graf 4.6 Doba dojíždění do školy studentů prezenčního studia v typickém dnu semestru (%)



Studenti jsou s dojezdovou vzdáleností převážně spokojeni. Dvě třetiny studentů v prezenční formě studia jsou s každodenní dojezdovou vzdáleností zcela nebo spíše spokojeni (graf 4.7).

Graf 4.7 Spokojenost studentů prezenčního studia s dojezdovou vzdáleností (%)

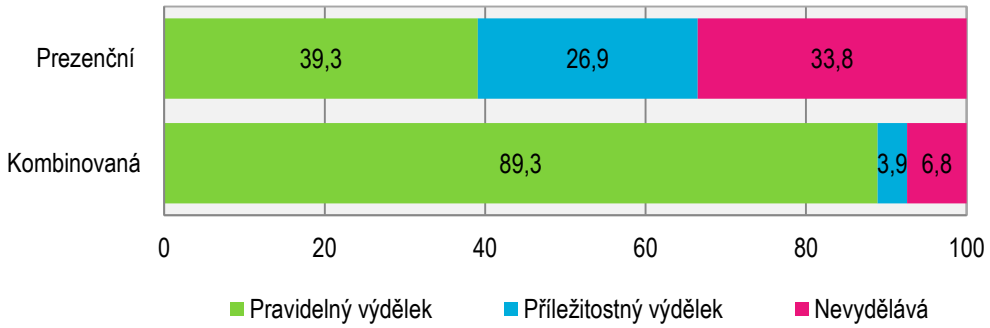


4.1.2 Ekonomická aktivita

V této kapitole je zkoumáno, zda studenti během svého studia pracují, jak intenzivně, zda se cítí být především studenty nebo především pracujícími, jakou mají motivaci k práci a zda jejich práce souvisí s náplní jejich studijního programu.

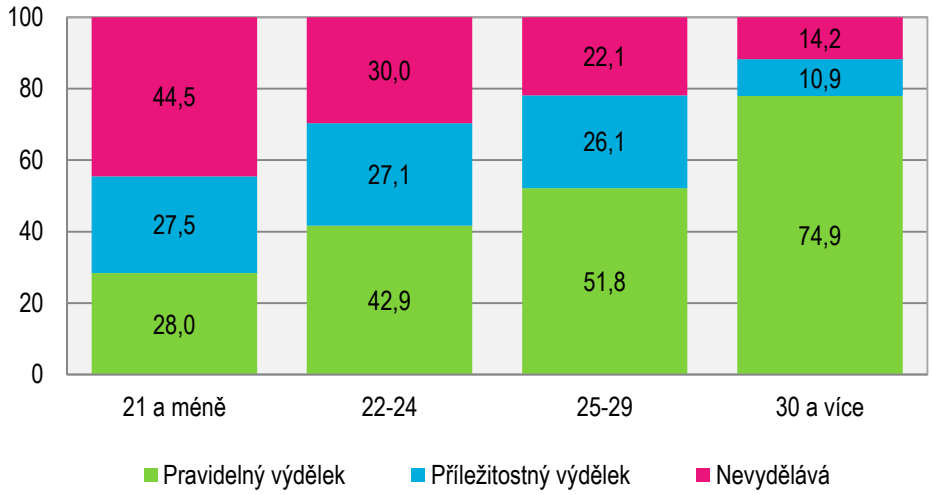
Ekonomická aktivita studentů se značně liší podle formy studia. U studentů v prezenční formě studia je struktura dle ekonomické aktivity následující: 39,3 % prezenčních studentů si pravidelně vydělává, 26,9 % si vydělává příležitostně a 33,8 % si nevydělává (graf 4.8). Pro srovnání, 89,3 % studentů v kombinované formě studia si pravidelně vydělává, 3,9 % má příležitostný výdělek a pouze 6,8 % si nijak nevydělává.

Graf 4.8 Ekonomická aktivita studentů podle formy studia (%)



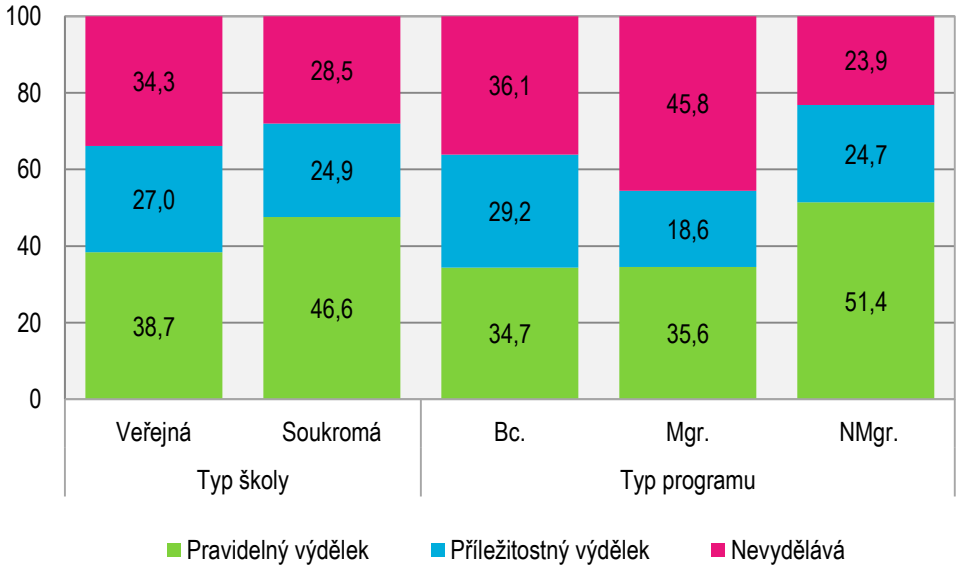
Ekonomická aktivita studentů v prezenční formě studia se liší podle věku. Pravidelný příjem má 28 % studentů mladších 21 let, 42,9 % studentů ve věku 22–24 let, 51,8 % studentů ve věku 25–29 let a 74,9 % studentů starších 30 let. Během studia si nijak nevydělává 44,5 % studentů mladších 21 let, 30 % studentů ve věku 22–24 let, 22,1 % studentů ve věku 25–29 let a 14,2 % studentů starších 30 let (graf 4.9).

Graf 4.9 Ekonomická aktivita studentů prezenčního studia podle věku (%)



Častěji si pravidelně vydělávají studenti prezenční formy na soukromých školách než studenti veřejných škol (46,6 % vs. 38,7 %). Podíl prezenčních studentů, kteří mají příležitostný výdělek, je na veřejných školách o 2,1 p.b. vyšší než na soukromých školách. Častěji si také pravidelně vydělávají studenti navazujícího magisterského programu. Více než polovina studentů navazujícího magisterského programu (51,4 %) má pravidelný příjem a pouze 23,9 % si nevydělává, zatímco při studiu bakalářského programu si nevydělává 36,1 % studentů a pravidelný příjem má 34,7 % studentů. V kategorii magisterského studia má pravidelný příjem 35,6 % studentů a nevydělává si 45,8 % (graf 4.10).

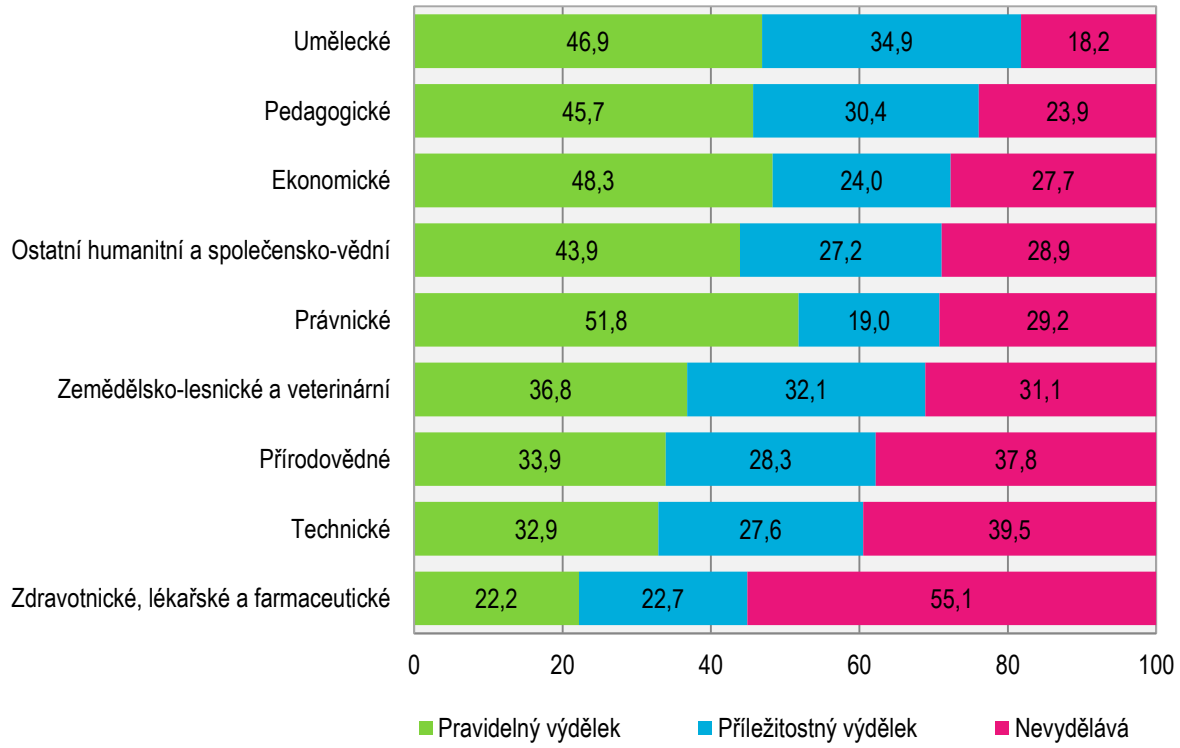
Graf 4.10 Ekonomická aktivita studentů prezenčního studia podle typu školy a typu studijního programu (%)



Ekonomická aktivita studentů v prezenční formě studia a její intenzita závisí na studovaném oboru. Pravidelně si vydělává 51,8 % studentů právnických oborů a 48,3 % ekonomických oborů. Pravidelný výdělek mají také často studenti pedagogických, humanitních a společensko-vědních a uměleckých oborů. Nejméně pravidelně vydělávajících je mezi studujícími v prezenční formě u zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (22,2 %), kde si naopak vůbec nevydělává 55,1 % studentů.

Přibližně třetina studentů uměleckých, pedagogických a zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů má příležitostný výdělek (graf 4.11).

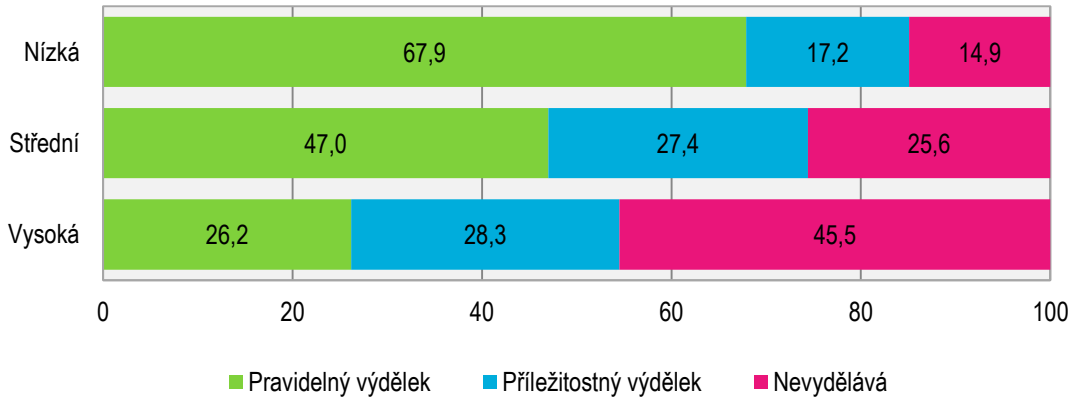
Graf 4.11 Ekonomická aktivita studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (%)



Rozdíl mezi ekonomickou aktivitou prezenčních studentů s rozdílnými studijními výsledky je jen velmi malý. Studenti, kteří se zařadili do skupiny s nejlepšími studijními výsledky, mají pravidelný výdělek ve 41,3 % případů. Takových studentů ze skupiny s nejhoršími studijními výsledky je 38,8 %. Naopak 34,3 % studentů z této skupiny žádný výdělek nemá (ve srovnání s 32,3 % ze skupiny studentů s nejlepšími studijními výsledky). Významnější rozdíly lze pozorovat v ekonomické aktivitě studentů podle studijní zátěže[9]. Studenti, kteří tráví více času studiem ve škole a samostudiem doma, mají v menší míře pravidelný výdělek než studenti, kteří ve škole a samostudiem tráví času méně (graf 4.12). Ekonomická aktivita prezenčních studentů není ovlivněna vzděláním, zaměstnáním rodičů ani jejich sociálním postavením.

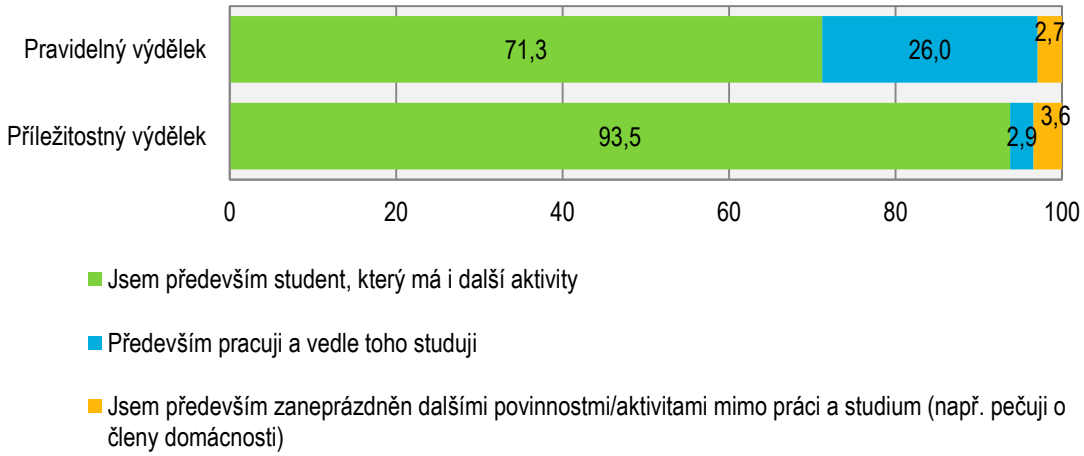
[9] Studijní zátěž je definována jako nízká, pokud studenti uvedli, že tráví méně než 20 hodin týdně studiem ve škole nebo samostudiem doma. Střední studijní zátěž je definována jako doba strávená ve škole nebo samostudiem mezi 20 – 40 hodinami týdně. Vysoká studijní zátěž je charakterizována jako doba strávená ve škole nebo samostudiem delší než 40 hodin týdně.

Graf 4.12 Ekonomická aktivita studentů prezenčního studia podle studijní zátěže (%)



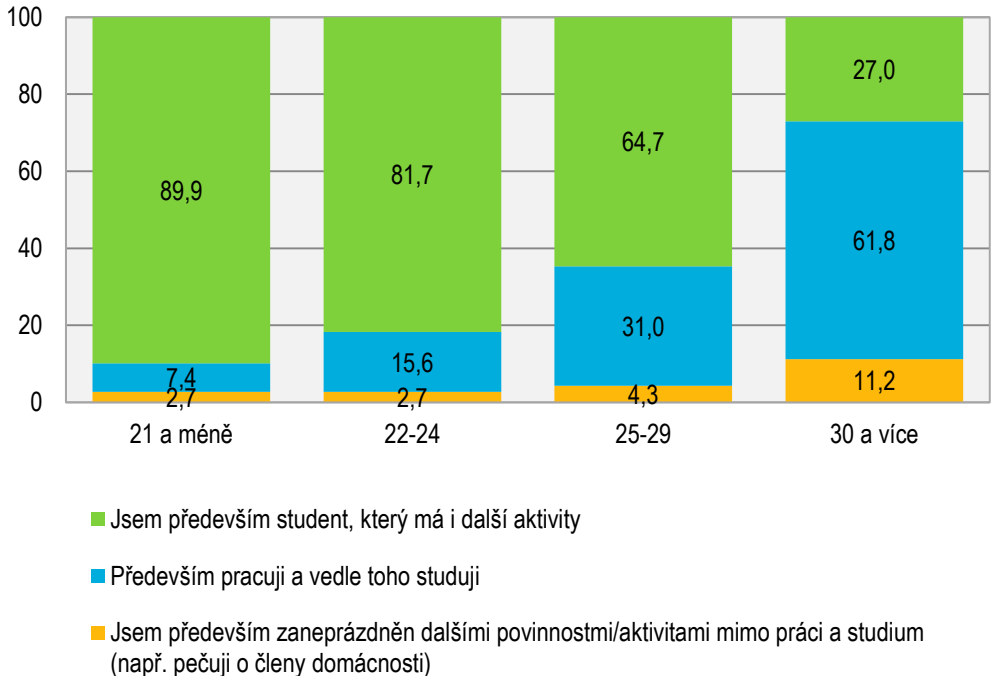
Jednou věcí je faktická ekonomická aktivita, jiná věc je osobní pocit studentů, zda se cítí být spíše studenty, nebo pracujícími. I pro pravidelně vydělávající prezenční studenty tak může být jejich studium na prvním místě. Více než dvě třetiny pravidelně vydělávajících studentů studujících v prezenční formě (71,3 %) se cítí být převážně studenty. U 26,0 % studentů s pravidelným přivýdělkem je pravidelná práce na prvním místě a u 2,7 % jsou na prvním místě jiné aktivity, než je studium či práce (graf 4.13). Studující prezenční formou, kteří mají při studiu příležitostný výdělek, se v 93,5 % případů cítí být převážně studenty.

Graf 4.13 Ekonomická aktivita podle současného postavení studentů prezenčního studia (%)



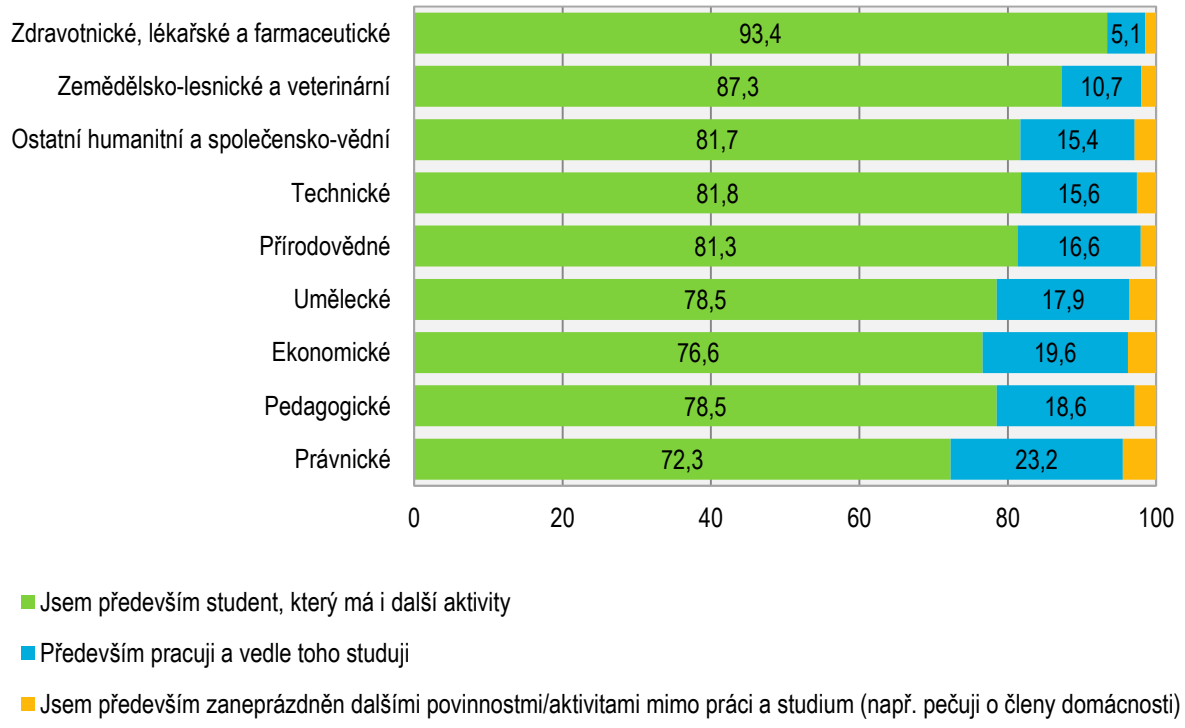
Naprostá většina studentů (89,9 %) mladších 21 let v prezenční formě se cítí být převážně studenty, kteří mají i další aktivity. S rostoucím věkem tento pocit klesá. Prezenční studenti starší 30 let se cítí být převážně studenty pouze ve 27 % případů (graf 4.14).

Graf 4.14 Současné postavení studentů prezenčního studia podle věku (%)



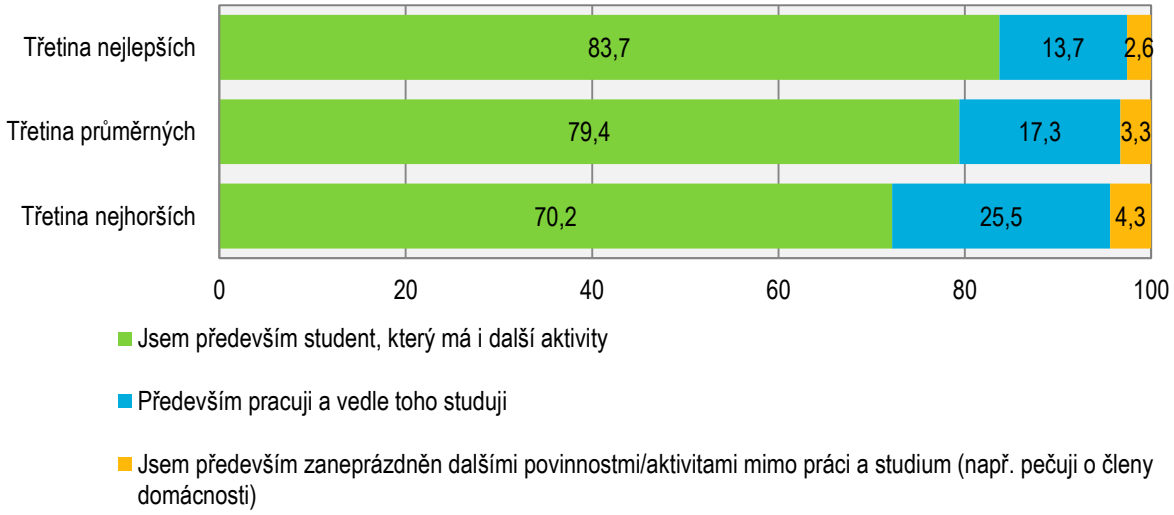
Převážně studenty se v rámci jednotlivých oborů cítí být více studenti studující v prezenční formě zdravotnické, lékařské a farmaceutické obory (93,4 %) oproti studentům právnických oborů (72,3 %). Pouze 5,1 % studentů zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů se cítí být především pracujícími se studiem jako vedlejší aktivitou (graf 4.15).

Graf 4.15 Současné postavení studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (%)



Studenti řadící se do skupiny s nejhoršími studijními výsledky se v 70,2 % případů cítí být převážně studenty a ve 25,5 % případů se považují především za pracující. Studenti, kteří sami sebe zařadili do skupiny s nejlepšími studijními výsledky, se v 83,7 % případů cítí být převážně studenty a v 13,7 % případů jako především pracující (graf 4.16).

Graf 4.16 Současné postavení studentů prezenčního studia podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



Studenti, kteří odpověděli, že se cítí být převážně studenty, kteří mají i vedlejší aktivity, zodpovídali dále otázku, o jaké vedlejší aktivity se jedná. Ze 75,3 % se jedná o placenou práci, neplacenou stáž studenti mají ve 2,7 % případů, dobrovolnickou činnost vykonávají v 7,6 % případů. Jiné aktivity má 14,4 % studentů, přičemž mezi nejčastější aktivity patří koníčky (hudba, hra na hudební nástroj, výuka jazyků, kultura), domácí práce či podnikání.

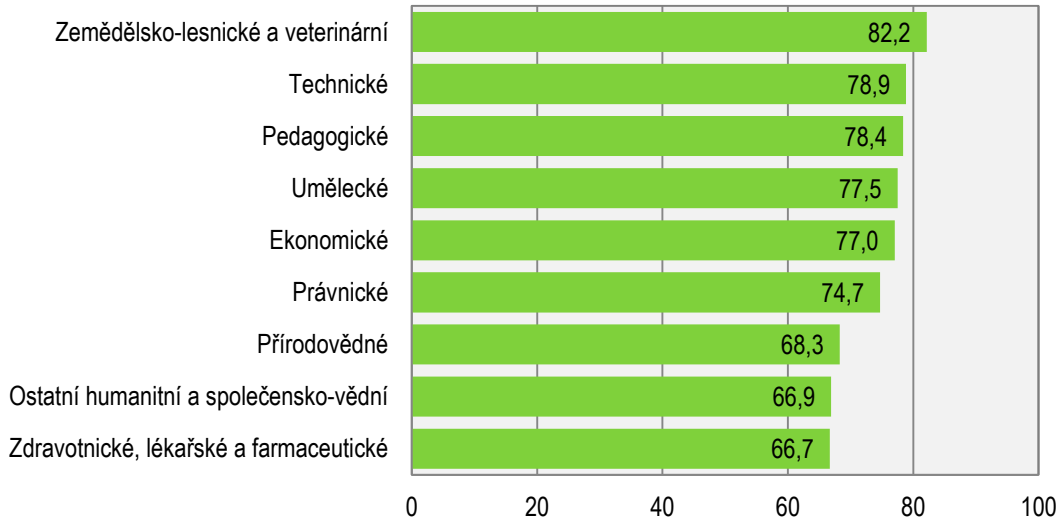
V souvislosti s ekonomickou aktivitou byla položena otázka, zda studenti pracovali během posledních letních prázdnin. O posledních letních prázdninách[10] pracovalo 80,2 % prezenčních studentů. Procento těchto pracujících se neliší podle pohlaví, během posledních letních prázdnin pracoval stejný podíl mužů i žen. Pracovalo o něco více studentů v bakalářském a navazujícím magisterském studijním programu než v magisterském a stejné procento studentů z veřejných i soukromých vysokých škol. Práce o posledních letních prázdninách rovněž není závislá na studijních výsledcích.

Pokud bychom se zaměřili pouze na studenty prezenčního studia, kteří nemají pravidelné zaměstnání, ale pouze příležitostné nebo žádné, sníží se podíl studentů, kteří pracovali o minulých prázdninách, na 74,1 %. Práce o prázdninách se liší podle věku. O posledních letních prázdninách pracovalo 76,1 % studentů, kteří jsou mladší 21 let a nemají pravidelné zaměstnání, a 68,1 % studentů starších 25 let. Častěji pracovali také studenti, kteří nemají pravidelné zaměstnání a nebydlí u rodičů.

Největší procento pracujících o posledních prázdninách mezi těmi, kteří nemají pravidelné zaměstnání, se nachází mezi studenty zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů (82,2 %), naopak nejméně mezi studenty zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (66,7 %).

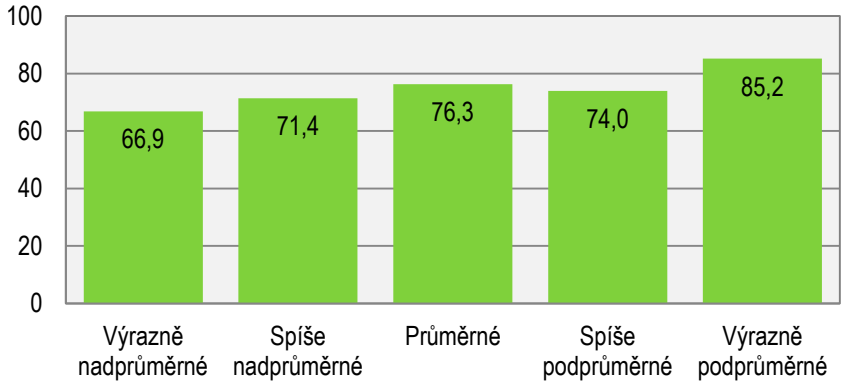
[10] Vzhledem k termínu dotazníkového šetření se jedná o letní prázdniny roku 2015.

Graf 4.17 Práce o posledních prázdninách studentů prezenčního studia, kteří nemají pravidelné zaměstnání, podle skupiny oborů studia (%)



Podíl pracujících o letních prázdninách, kteří nemají pravidelné zaměstnání, se mírně snižuje s rostoucím vzděláním rodičů a naopak roste se snižujícím se sociálním postavením rodičů. O posledních letních prázdninách pracovalo 85,2 % studentů z rodin s výrazně podprůměrným sociálním postavením, pracujících studentů z rodin s výrazně nadprůměrným postavením bylo 66,9 % (graf 4.18).

Graf 4.18 Podíl studentů prezenčního studia pracujících o posledních prázdninách, kteří nemají pravidelné zaměstnání podle sociálního postavení rodičů (%)

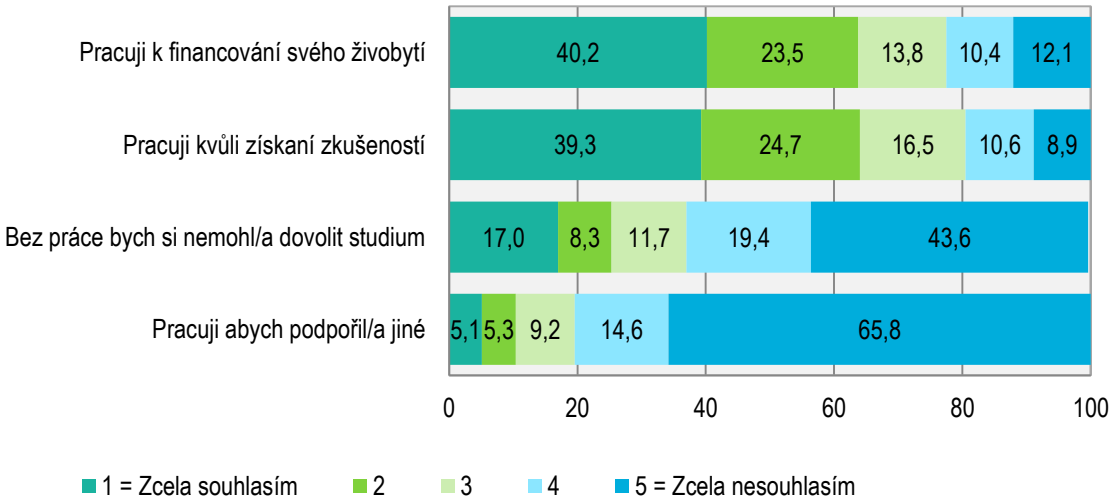


Mezi studenty prezenčního studia, kteří nemají pravidelné zaměstnání a o posledních letních prázdninách pracovali, bylo 42,2 % studentů, kterým práce vůbec nesouvisela s oborem jejich studia, naopak zcela či spíše souvisela u 28,6 % studentů.

K následujícím tvrzením týkajícím se motivace k práci se vyjadřovali pouze studenti, kteří uvedli, že pracují příležitostně nebo pravidelně, a to na škále od 1 (zcela souhlasím) do 5 (zcela nesouhlasím). Studenti pracují proto, aby zafinancovali své živobytí, s tímto výrokem zcela či spíše souhlasí 63,7 % studentů. Stejné procento studentů souhlasí s výrokem, že pracují proto, aby získali pracovní zkušenosti (graf 4.19). Naopak méně častým důvodem pro práci studentů je potřeba podporovat jiné osoby, s tímto výrokem zcela či spíše souhlasí pouze 10,4 % pracujících studentů. S výrokem týkajícího se motivace k

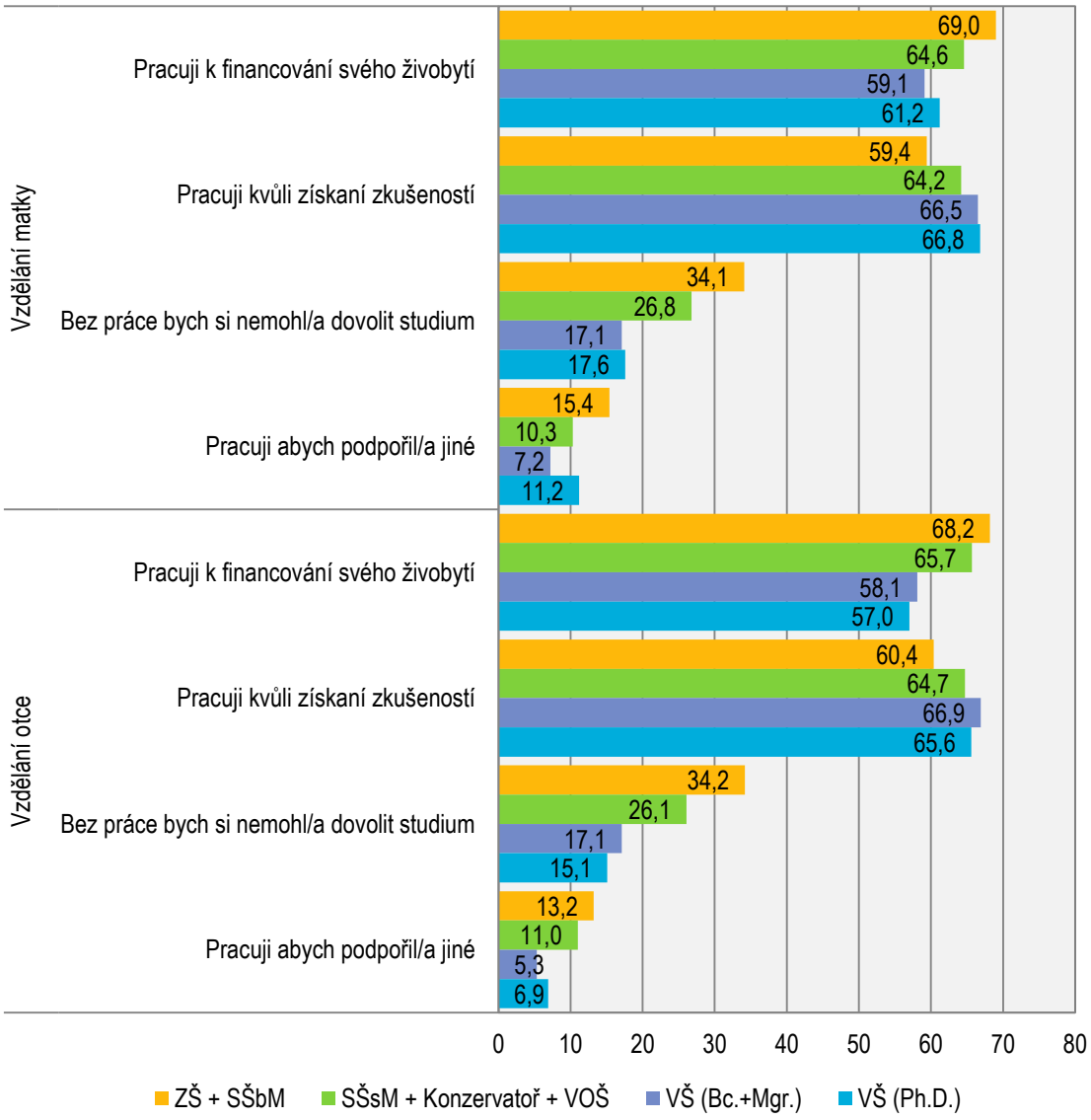
práci „Bez práce si bych si nemohl/a studium dovolit“ zcela či spíše nesouhlasí 63 % studentů z těch, kteří pravidelně či příležitostně pracují.

Graf 4.19 Motivace studentů prezenčního studia k práci při studiu (%)



Motivace studentů prezenčního studia k práci z důvodů získání zkušeností roste s úrovní vzdělání jejich rodičů, s výrokem o získání zkušeností zcela či spíše souhlasí téměř 60 % pracujících studentů, jejichž rodiče mají základní a střední vzdělání bez maturity a 66,8 %, resp. 65,6 % studentů, jejichž matka, resp. otec má vysokoškolské doktorské vzdělání (graf 4.20). Dvakrát více pracujících studentů, jejichž rodiče mají základní a střední vzdělání bez maturity, souhlasí s výrokem „Bez práce bych si nemohl/a studium dovolit“ oproti studentům, jejichž rodiče mají vysokoškolské vzdělání.

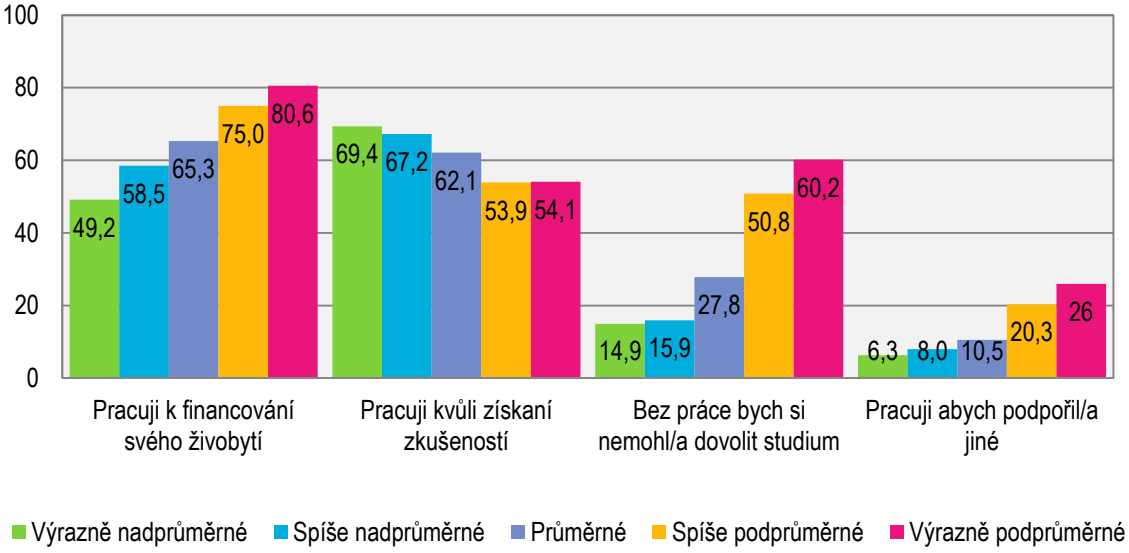
Graf 4.20 Motivace studentů prezenčního studia k práci při studiu podle vzdělání rodičů (%)



Poznámka: V grafu je zobrazen součet relativních četností odpovědí 1 = Zcela souhlasím a 2 = Spíše souhlasím

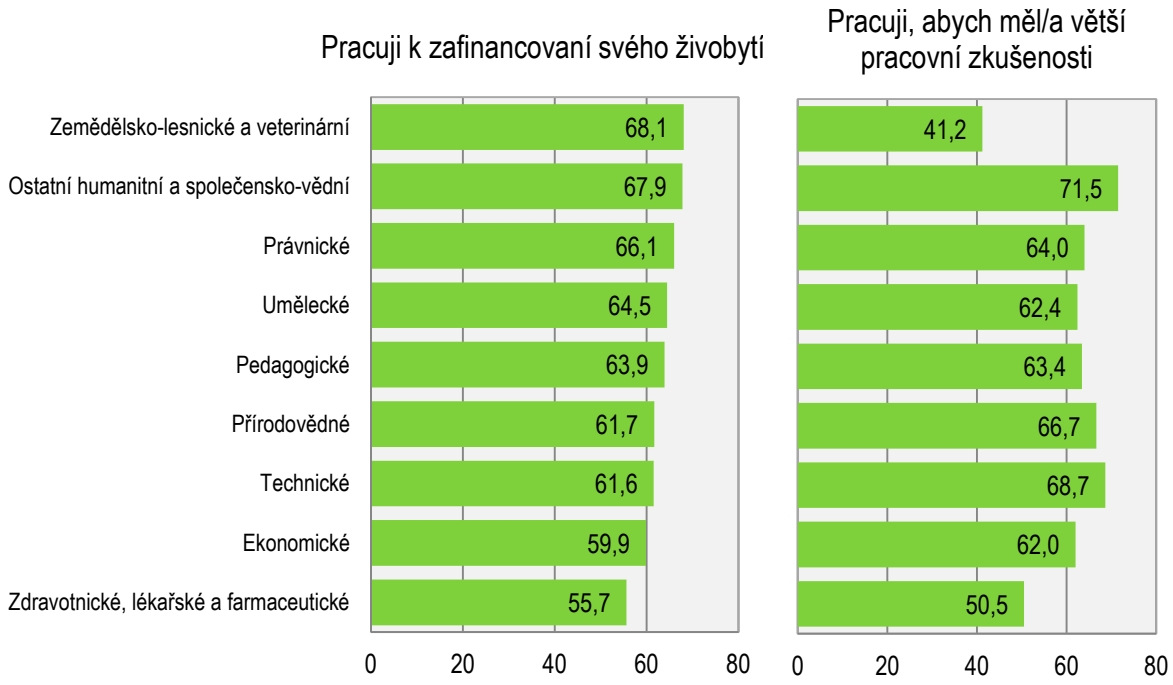
Podobně jako u vzdělání rodičů i s klesajícím sociálním postavením rodičů studentů prezenčního studia roste motivace k práci z důvodu financování živobytí. S tímto výrokem zcela či spíše souhlasí 80,6 % pracujících studentů pocházejících z rodin s výrazně podprůměrným sociálním postavením proti 49,2 % pracujících studentů pocházejících z rodin s výrazně nadprůměrným sociálním postavením. Podobný trend lze pozorovat i u souhlasu s výrokem „Bez práce bych si nemohl/a studium dovolit“, kde je však rozdíl v souhlasu markantnější. S tímto výrokem zcela či spíše souhlasí 60,2 % pracujících studentů pocházejících z rodin s výrazně podprůměrným sociálním postavením, ale pouze 14,9 % pracujících studentů pocházejících z rodin s výrazně nadprůměrným sociálním postavením (graf 4.21). Dále s klesajícím sociálním postavením rodičů studentů prezenčního studia klesá míra souhlasu s výrokem o motivaci k práci z důvodu získání zkušeností.

Graf 4.21 Motivace studentů prezenčního studia k práci při studiu podle sociálního postavení rodičů (%)



Studenti humanitních a společensko-vědních oborů častěji pracují, aby získali větší pracovní zkušenosti (71,5 % studentů). Studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů častěji pracují z důvodu financování svého živobytí (68,1 % studentů).

Graf 4.22 Motivace studentů prezenčního studia k práci při studiu podle skupiny oborů studia (%)

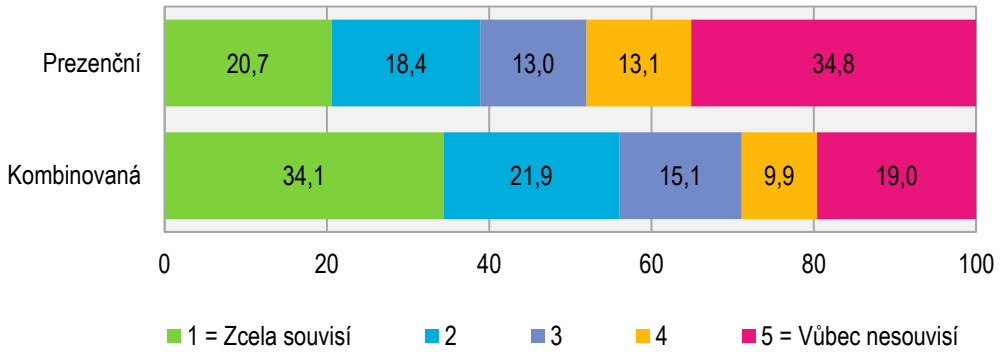


Poznámka: V grafu je zobrazen součet relativních četností odpovědí 1 = Zcela souhlasím a 2 = Spíše souhlasím

S výrokem „Pracuji k zafinancování svého živobytí“ souhlasí častěji studenti soukromých vysokých škol (44,8 % studentů prezenční formy). Ti také častěji souhlasí s výrokem „Pracuji, abych měl/a větší pracovní zkušenosti“. Ženy častěji než muži souhlasí s tím, že pracují proto, aby financovaly své živobytí. Muži se naopak častěji přiklánějí k názoru, že prací získávají více pracovních zkušeností.

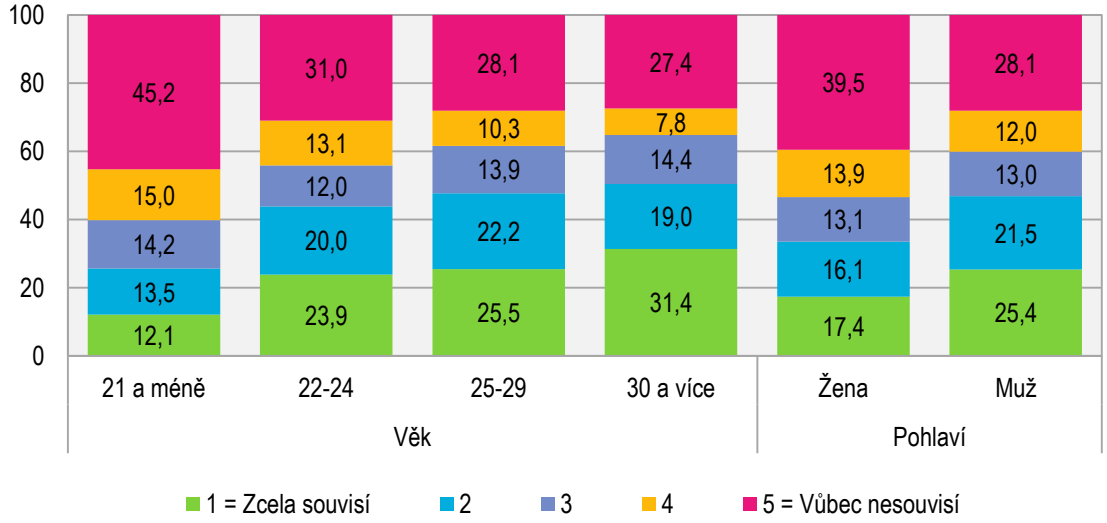
Dále byla zjišťována souvislost studovaného oboru a náplně práce při studiu. V případě studentů prezenční formy studia zcela souvisí jejich studium a práce ve 20,7 % případů, na rozdíl od studentů kombinovaného studia, u kterých jejich studium a práce zcela souvisí ve 34,1 % případů (graf 4.23). Naopak mezi studenty prezenční formy je téměř dvakrát více studentů, jejichž práce s obsahem studia nesouvisí vůbec, než mezi studenty kombinované formy.

Graf 4.23 Souvislost mezi náplní práce a obsahem studia podle formy studia (%)



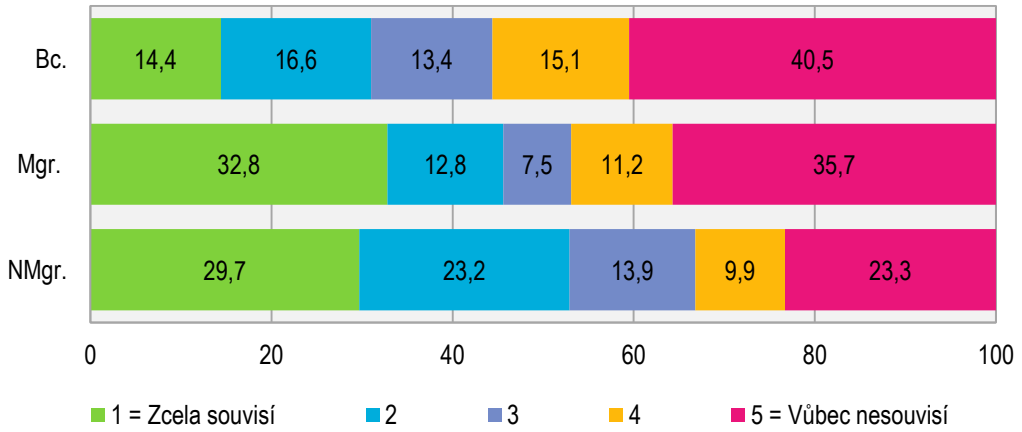
Významné rozdíly mezi souvislostí oboru studia a práce u studentů v prezenčním studiu byly zjištěny u demografických charakteristik pohlaví a věku. Práce mužů při studiu častěji souvisí s oborem jejich studia. Práce zcela či zčásti souvisí se studiem u 46,9 % mužů a u 33,5 % žen. Polovina studentů starších 30 let má zaměstnání, které souvisí s jejich studijním oborem, u studentů mladších 21 let je to pouze 25,6 % (graf 4.24).

Graf 4.24 Souvislost mezi náplní práce a obsahem studia studentů prezenčního studia podle věku a pohlaví (%)



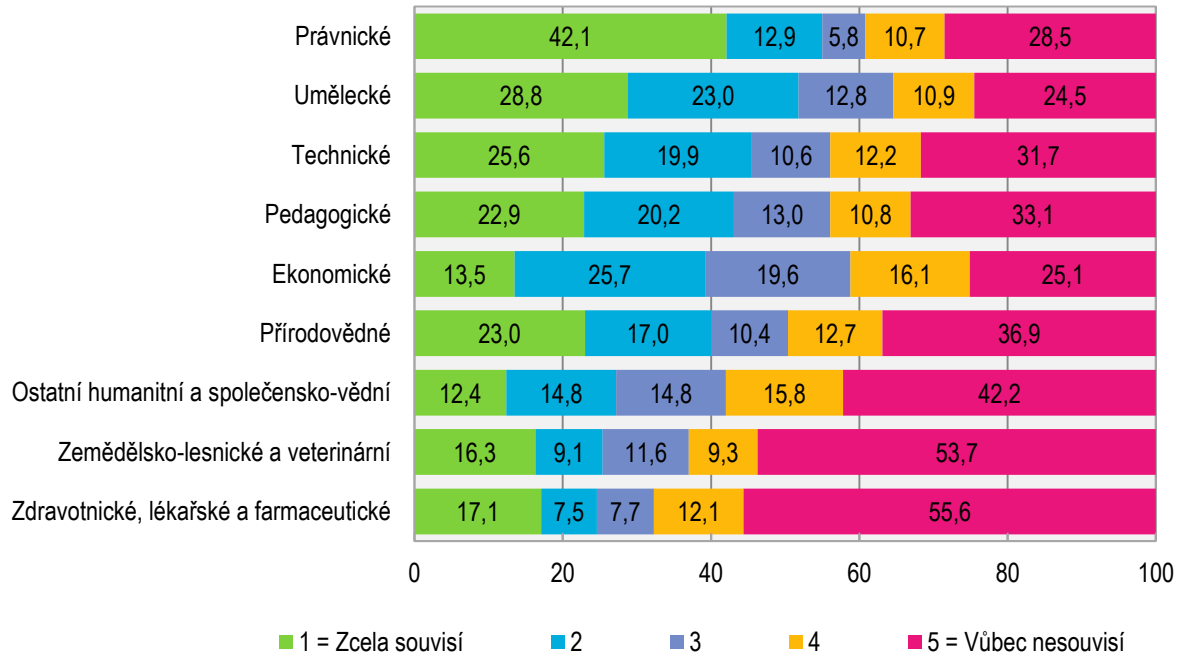
Větší souvislost práce při studiu s obsahem studia lze pozorovat u studentů magisterských a navazujících magisterských programů. Pouze u 14,4 % studentů bakalářských programů jejich práce zcela souvisí s oborem studia, naopak u 40,5 % nesouvisí vůbec. Třetině studentů magisterských programů jejich práce zcela souvisí se studiem a třetině vůbec nesouvisí. U studentů navazujících magisterských programů jejich práce zcela souvisí s oborem studia ve 29,7 % případů, vůbec nesouvisí ve 23,3 % případů (graf 4.25).

Graf 4.25 Souvislost mezi náplní práce a obsahem studia studentů prezenčního studia podle typu studijního programu (%)



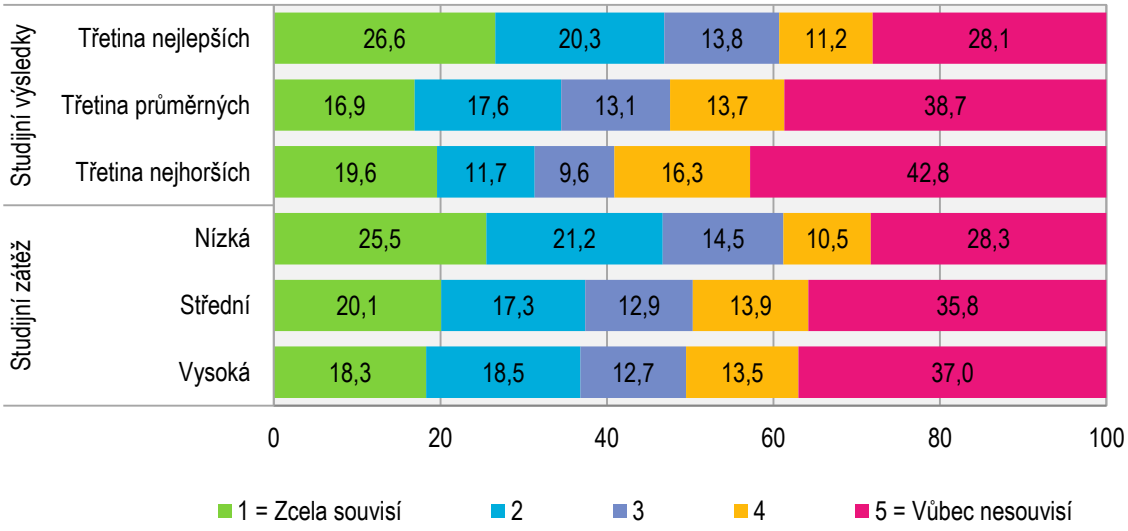
Nejčastěji ve své oblasti pracují prezenční studenti právnických a uměleckých oborů, opakem jsou studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních a zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, kde jejich práce vůbec nesouvisí s obsahem studia ve více než polovině případů (graf 4.26).

Graf 4.26 Souvislost mezi náplní práce a obsahem studia studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (%)



Souvislost náplně práce s obsahem studia studentů v prezenční formě závisí na jejich studijních výsledcích a také na studijní zátěži. Častěji souvisí práce se studiem u studentů, kteří hodnotí studijní zátěž svého studia jako nízkou. Naopak studenti se střední a vysokou studijní zátěží si častěji přivydělávají prací, která s obsahem jejich studia nesouvisí. Subjektivní hodnocení studijních výsledků studentů říká, že práce souvisí s obsahem studia častěji u studentů, kteří se zařadili do skupiny studentů s nejlepšími studijními výsledky, naopak 42,8 % studentů ze skupiny s horšími studijními výsledky nepracují v oboru studia (graf 4.27).

Graf 4.27 Souvislost mezi náplní práce a obsahem studia studentů prezenčního studia podle subjektivního hodnocení výsledků studia a studijní zátěže (%)

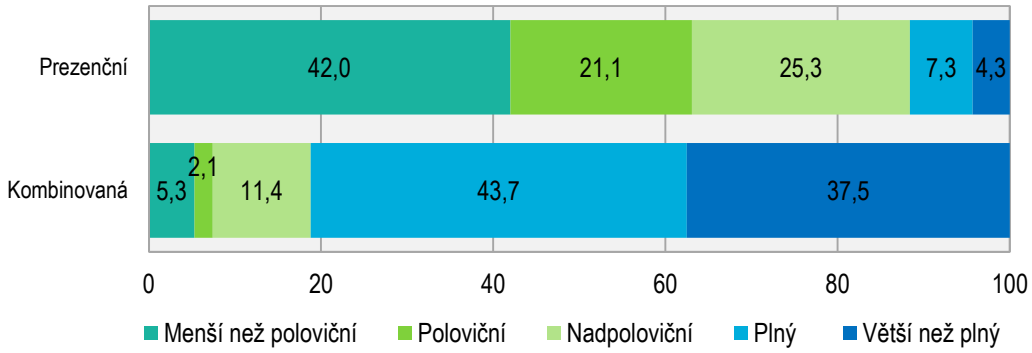


4.1.3 Časová vytíženost

Časová vytíženost studentů popisuje jejich harmonogram z hlediska rozložení času mezi studium ve škole, samostudium doma, placenou práci, popř. další aktivity, a jejich spokojenost s časovým vytížením.

Ze studentů prezenční formy, kteří uvedli, že mají pravidelný výdělek, pracuje 7,3 % studentů na plný úvazek (= 40 hodin týdně), větší než poloviční a zároveň menší než plný (20 − 39 hodin týdně) má 25,3 % studentů. Více než pětina studentů (21,1 %) má poloviční úvazek (20 hodin týdně) a 42 % studentů menší než poloviční (graf 4.28). Pouhých 4,3 % studentů uvedlo, že pracuje na vyšší než plný úvazek (nad 40 hodin týdně). Velikost úvazku závisí na tom, zda studenti studují v prezenčním či v kombinovaném studiu. Pro srovnání, u kombinované formy studia pracuje na větší než poloviční úvazek 92,6 % studentů.

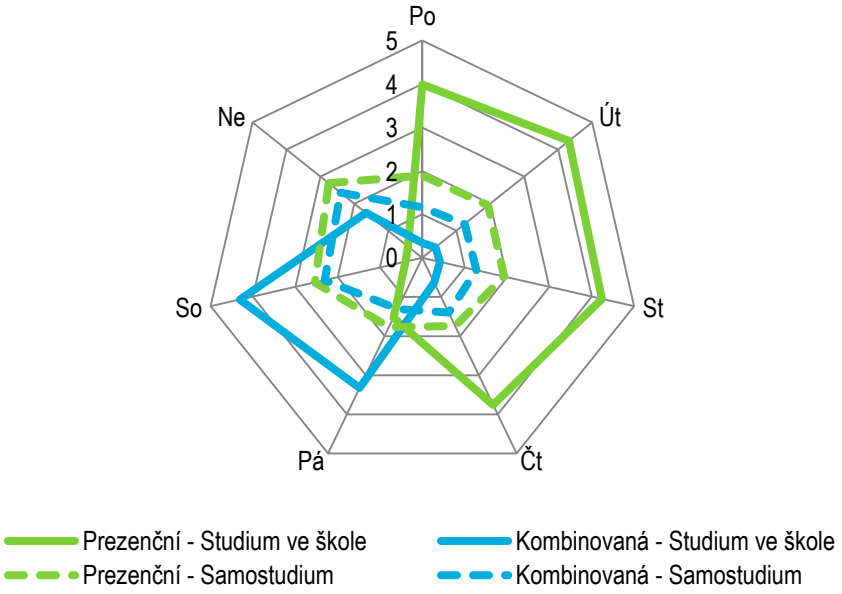
Graf 4.28 Velikost pracovního úvazku u studentů, kteří mají pravidelný výdělek při studiu, podle formy studia (%)



Průměrná denní časová vytíženost studiem a samostudiem prezenčních studentů se také významně liší od denní vytíženosti studentů v kombinované formě. Studenti prezenčního studia tráví nejvíce času ve škole od pondělí do čtvrtka, páteční průměr strávený studiem ve škole je pouze 1,5 hodiny. Samostudiu se studenti prezenčního studia věnují v pracovním týdnu v průměru 1,9 hodiny denně, o víkendu 2,6 hodin denně. Naopak studenti kombinovaného studia tráví ve škole nejčastěji pátky a soboty, a to

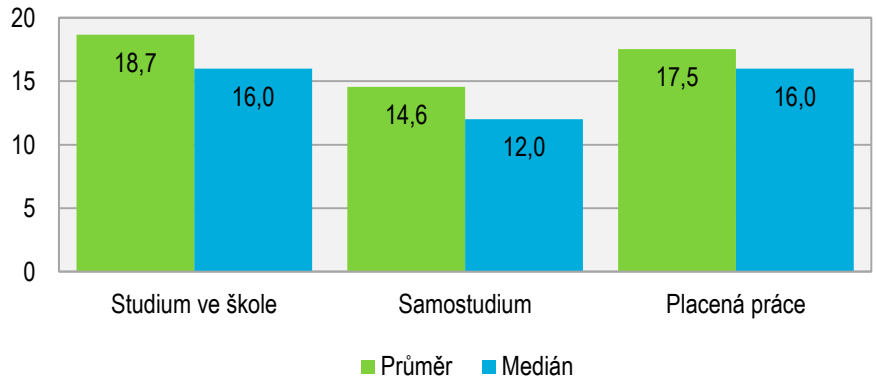
v průměru 4 hodiny denně. Samostudiem pak doma stráví v průměru 1,3 hodiny denně v pracovním týdnu a 2,4 hodin denně o víkendu (graf 4.29).

Graf 4.29 Průměr počtu hodin věnovaných studiu a samostudiu denně podle formy studia



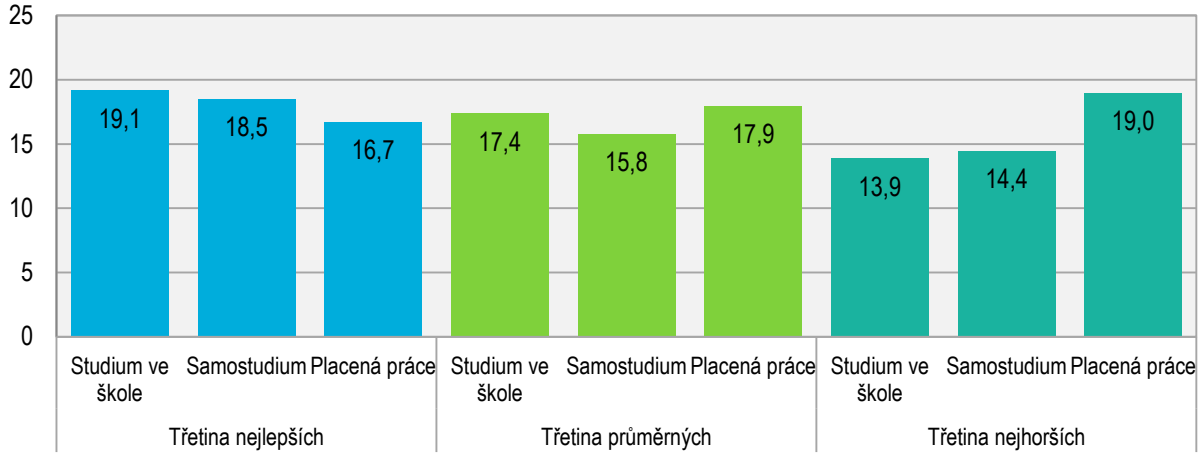
Při porovnání průměrné časové vytíženosti studentů prezenční formy prací a studiem během týdne je patrné, že prezenční studenti se průměrně více věnují škole. V průměru věnují studiu nebo samostudiu 33,3 hodin týdně, v práci jsou pak průměrně 17,5 hodin týdně (graf 4.30). U prezenčních studentů, kteří placenou práci mají, a vydělávají si pravidelně, se pak hodnota průměrného pracovního vytížení vyšplhá na 21,1 hodin týdně. Medián je u počtu hodin věnovaných studiu nebo samostudiu nižší než průměr, lze tak pozorovat mírné kladné zešikmení dat.

Graf 4.30 Průměr a medián počtu hodin věnovaných studiu/samostudiu/práci týdně studenty prezenčního studia



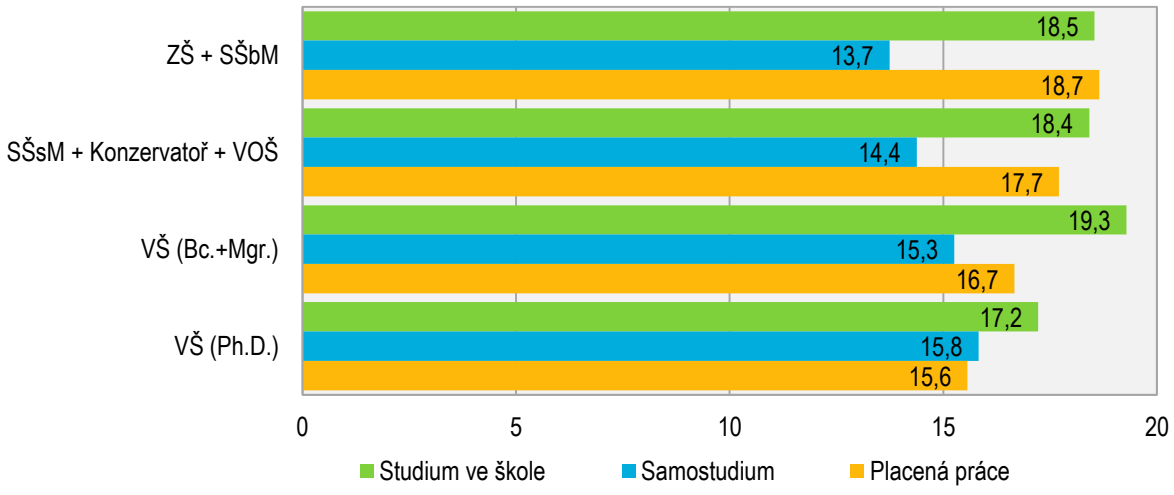
Doba strávená jednotlivými aktivitami souvisí se studijními výsledky. Studenti v prezenčním studiu, kteří se zařadili do skupiny studentů s nejlepšími studijními výsledky, tráví týdně v průměru 37,6 hodin studiem ve škole či samostudiem a v průměru 16,7 hodin v práci. Studenti, kteří se zařadili do skupiny studentů s nejhoršími výsledky, tráví týdně v práci v průměru 19 hodin a studiem a samostudiem tráví méně času (28,3 hodiny) než studenti ve skupině průměrných či nejlepších studijních výsledků (graf 4.31).

Graf 4.31 Průměr počtu hodin věnovaných studiu/samostudiu/práci týdně studenty prezenčního studia podle subjektivního hodnocení výsledků studia



Vzdělání rodičů ovlivňuje dobu strávenou studiem, samostudiem a placenou prací studentů. Čím je vyšší vzdělání matky (totéž platí i pro vzdělání otce), tím tráví studenti v průměru méně hodin v práci. Studiem ve škole tráví v průměru stejně studenti, jejichž rodiče mají základní či střední vzdělání. V průměru o hodinu více tráví ve škole studenti, jejichž rodiče mají vysokoškolské bakalářské či magisterské studium (19,3 hodin týdně). Oproti tomu studenti, jejichž rodiče mají vysokoškolské doktorské vzdělání, tráví ve škole v průměru o dvě hodiny méně, a to 17,2. U studentů, jejichž rodiče mají vyšší úroveň vzdělání, lze rovněž pozorovat vyšší míru samostudia. Rozdíl mezi studenty, jejichž rodiče mají základní a střední vzdělání bez maturity a těmi, kteří mají rodiče s doktorským vysokoškolským vzděláním, je v průměru 2 hodiny samostudia týdně.

Graf 4.32 Průměr počtu hodin věnovaných studiu/samostudiu/práci týdně studenty prezenčního studia podle vzdělání matky



Statisticky významné rozdíly jsou mezi jednotlivými obory studia. Nejvíce času tráví v práci studenti prezenčního studia právnických a ekonomických oborů. Naopak nejméně hodin pracují studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, kteří tráví více času studiem ve škole a samostudiem doma (tabulka 4.1). Studiem a samostudiem tráví studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických v průměru 40,7 hodin týdně a studenti technických oborů 34,7 hodin týdně, zatímco

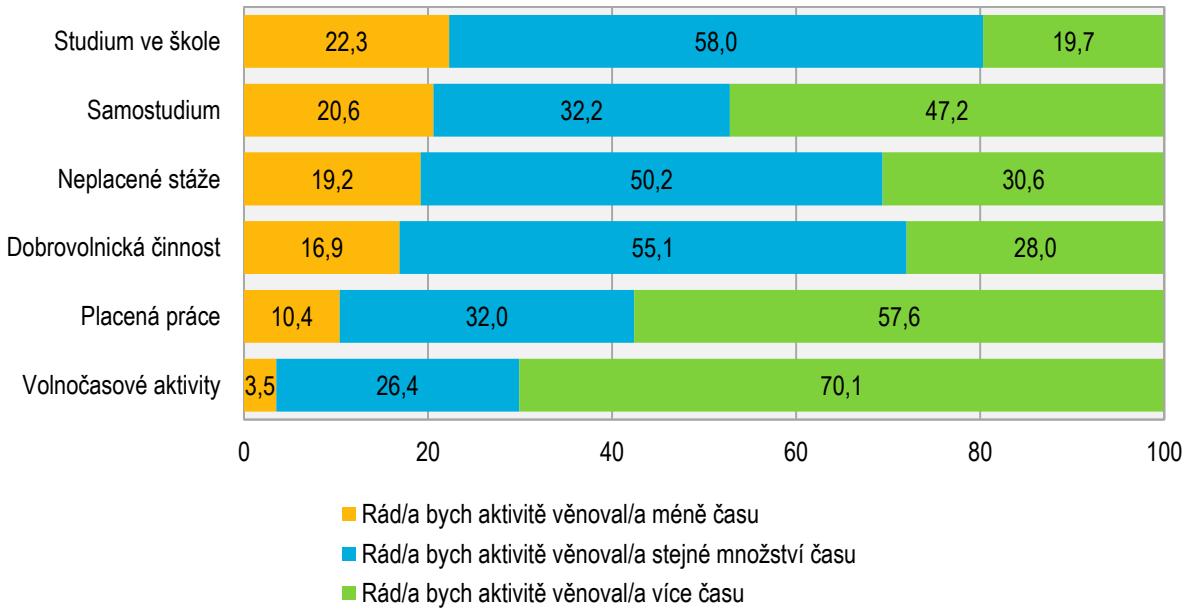
studenti ekonomických oborů jen v průměru 24,8 hodin týdně. Ze studentů, kteří mají pravidelnou placenou práci, má přes 60 % studentů právnických, ekonomických a pedagogických oborů vyšší než poloviční úvazek.

Tabulka 4.1 Průměrný počet hodin týdně strávených studiem a prací podle skupiny oborů studia studentů prezenčního studia

Obory studia	Studium ve škole	Samostudium	Placená práce
Zdravotnické, lékařské a farmaceutické	25,4	15,3	12,1
Technické	20,7	14,0	15,5
Umělecké	19,8	12,8	13,3
Přírodovědné	18,8	12,5	15,3
Zemědělsko-lesnické a veterinární	18,2	10,8	16,4
Právnické	16,8	11,4	21,0
Pedagogické	16,0	10,4	16,3
Ostatní humanitní a společensko-vědní	15,4	12,3	16,1
Ekonomické	15,2	9,6	18,9

Studenti měli také možnost vyjádřit svou spokojenost s časovým vytížením v jednotlivých oblastech aktivit. Více než polovina studentů (58 %) v prezenčním studiu se domnívá, že tráví studiem ve škole odpovídající čas. Téměř čtvrtina studentů (22,3 %) by ráda věnovala studiu ve škole méně času, 19,7 % by naopak rádo věnovalo času více. Více času samostudiu by chtěla věnovat necelá polovina studentů (47,2 %), 57,6 % studentů by pak chtělo věnovat více času placené práci. Velká část studentů by rovněž ráda věnovala více času volnočasovým aktivitám (70,1 %).

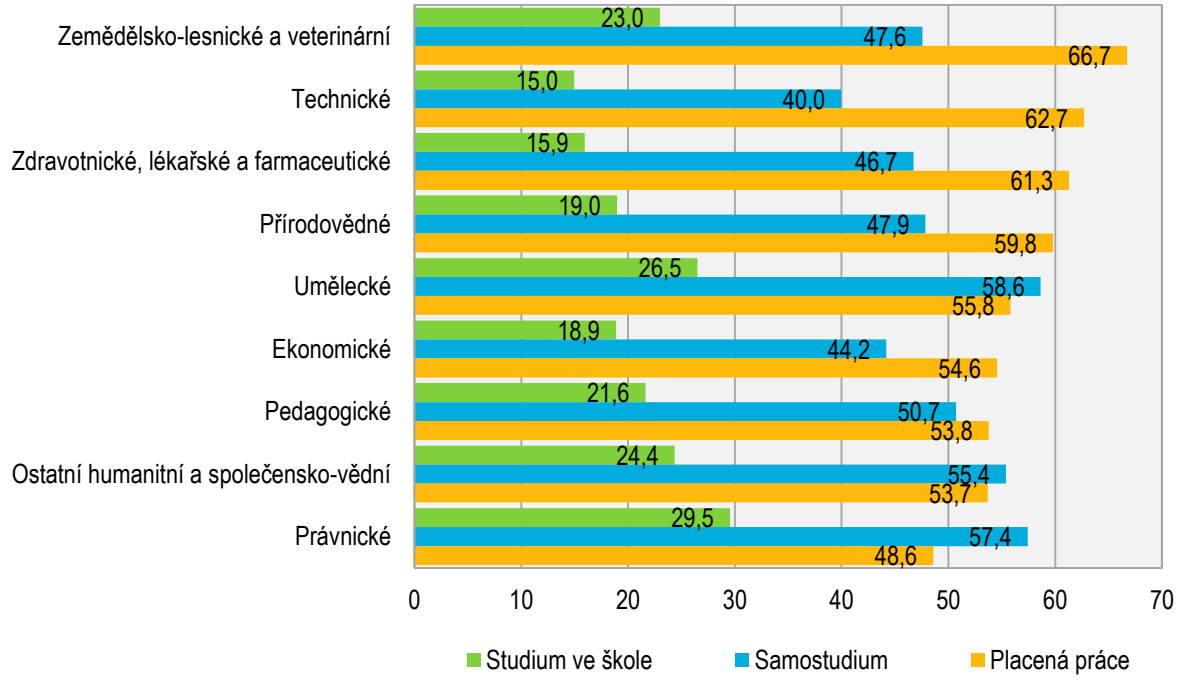
Graf 4.33 Spokojenost studentů prezenčního studia s časovým vytížením (%)



Spokojenost s časovým harmonogramem jednotlivých aktivit studentů prezenčního studia se liší podle jednotlivých studijních oborů. Studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů by rádi věnovali více času placené práci oproti studentům ostatních oborů. Necelá třetina studentů (29,5 %) právnických oborů by ráda trávila více času studiem ve škole, což je nejvyšší podíl studentů mezi jednotlivými obory.

Samostudiu by se ve srovnání s ostatními obory rádo více věnovalo nejvíce studentů uměleckých, právnických, ostatních humanitních a společensko-vědních, a pedagogických oborů (graf 4.34).

Graf 4.34 Podíl studentů prezenčního studia v jednotlivých skupinách oborů studia, kteří by rádi věnovali více času studiu/samostudiu/práci než v současnosti věnují (%)



4.1.4 Zdroje financí

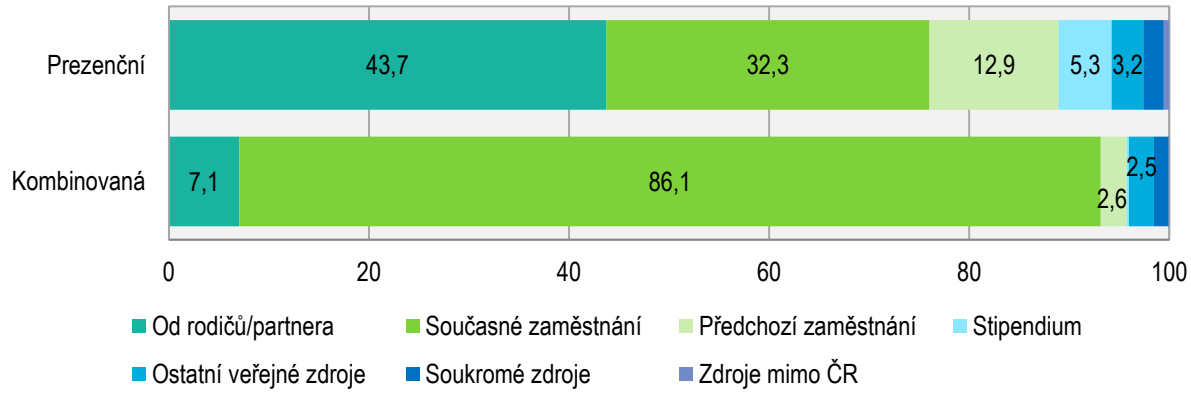
V kapitole finanční situace je zjišťováno, kolik peněz měsíčně mají studenti prezenčního studia k dispozici a jaké jsou zdroje jejich financí. Peníze ze současného zaměstnání a od rodičů/partnera jsou hlavním zdrojem studentů: 43,7 % peněžních zdrojů mají studenti od rodičů/partnera a 32,3 % ze současného zaměstnání (graf 4.35). Více než desetina jejich příjmů (12,9 %) pochází z předchozího zaměstnání, což jsou převážně zdroje z prázdninových brigád (80,4 % studentů prezenčního studia uvedlo, že pracovalo během posledních prázdnin).

Průměrná výše zdrojů studentů je 9 113 Kč měsíčně. Rozložení zdrojů je kladně zešikmené, medián je nižší než průměr a nabývá hodnoty 7 900 Kč. Student prezenčního studia průměrně za měsíc dostává 3 994 Kč od rodičů či partnerů a v současném zaměstnání vydělává průměrně 3 446 Kč. Průměrná měsíční výše stipendií činí 834 Kč na studenta[11]. Pokud student pobírá vládní stipendium, jeho výše činí v průměru 1 577 Kč za měsíc. Pokud má student příjmy z ostatních veřejných zdrojů (takových studentů je 10,6 %), měsíční částka činí v průměru 5 264 Kč.

Pro srovnání, zdroje studentů kombinovaného studia pocházející od rodičů/partnera tvoří pouze 7,1 % jejich příjmů, převážná část je ze současného zaměstnání (86,1 %). Stipendia a vládní stipendia získávají víceméně pouze studenti prezenčního studia, mezi studenty kombinované formy studia je takových pouze 0,2 %.

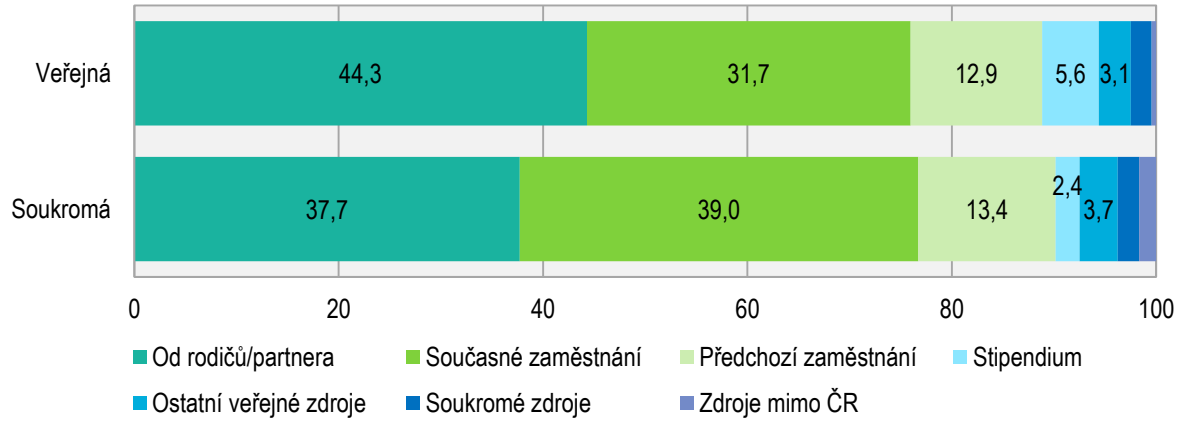
[11] Průměr pouze za studenty, kteří stipendium pobírají. V případě průměru na všechny studenty činí měsíční částka 462 Kč.

Graf 4.35 Struktura zdrojů studentů podle formy studia (%)



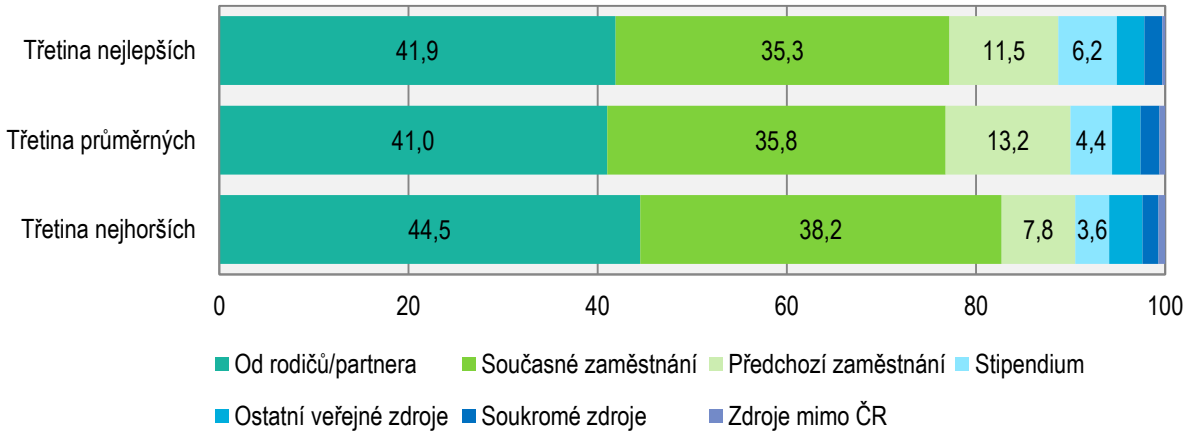
Zdroje studentů jsou rozdílné podle typu školy. Studenti prezenční formy studia, kteří studují veřejnou vysokou školu, mají největší podíl zdrojů od rodičů/partnera (44,3 %). Dalších 44,6 % zdrojů mají ze současného či předchozího zaměstnání. Studenti prezenčního studia studující soukromou vysokou školu mají od rodičů/partnera 37,7 % zdrojů a ze současného či předchozího zaměstnání 52,4 % zdrojů (graf 4.36).

Graf 4.36 Struktura zdrojů studentů prezenčního studia podle typu školy (%)



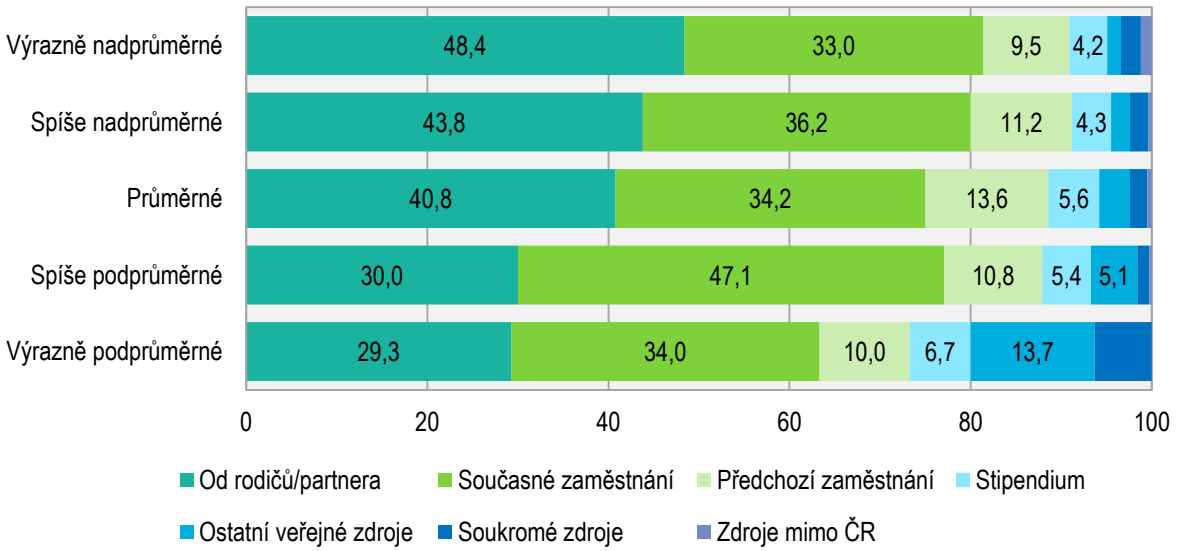
Ve struktuře zdrojů studentů prezenčního studia, kteří se zařadili do skupiny studentů s nejlepšími studijními výsledky, zabírají větší podíl stipendia a vládní stipendia, která představují 6,2 % zdrojů. Na rozdíl od studentů ze skupiny studentů s nejhoršími studijními výsledky, kde mají jen 3,6% podíl na zdrojích těchto studentů. Průměrná částka měsíčního stipendia studentů ve skupině studentů s nejlepšími studijními výsledky, kteří stipendium dostávají, je 963 Kč, studenti s nejhoršími studijními výsledky, pokud stipendium pobírají, dostávají v průměru 673 Kč měsíčně.

Graf 4.37 Struktura zdrojů studentů prezenčního studia podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



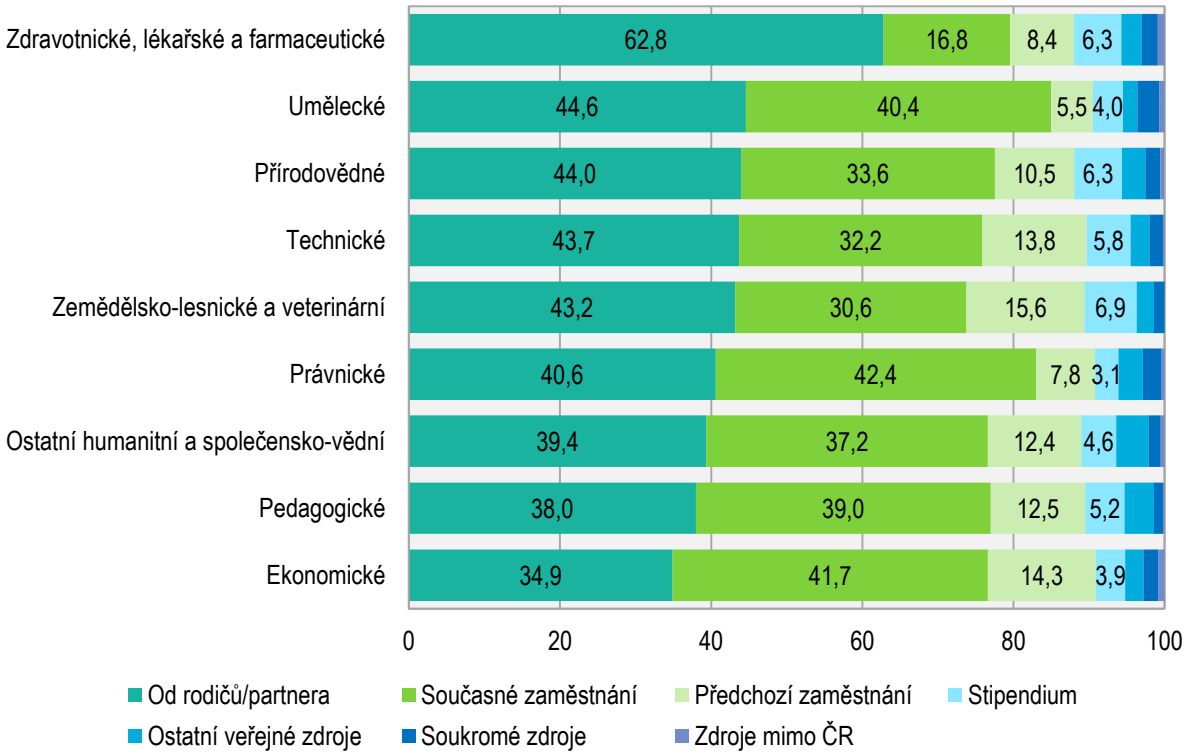
Studentům, jejichž rodiče mají výrazně nadprůměrné sociální postavení, pokrývají příjmy od rodičů/partnera 48,4 % zdrojů, naopak u studentů – dětí rodičů s výrazně podprůměrným sociálním postavením, je to pouze 29,3 % (graf 4.38). Studenti, jejichž rodiče mají horší sociální postavení, mají oproti jiným studentům vyšší příjmy z veřejných zdrojů (kromě stipendií). V případě studentů pocházejících z rodin s podprůměrným sociálním postavením tvoří ostatní veřejné zdroje, kromě stipendií, 13,7 % jejich zdrojů. Rozdíl mezi měsíční průměrnou výší příspěvků z veřejných zdrojů studentům z rodin s výrazně nadprůměrným a výrazně podprůměrným sociálním postavením činí 2 500 Kč.

Graf 4.38 Struktura zdrojů studentů prezenčního studia podle sociálního postavení rodičů (%)



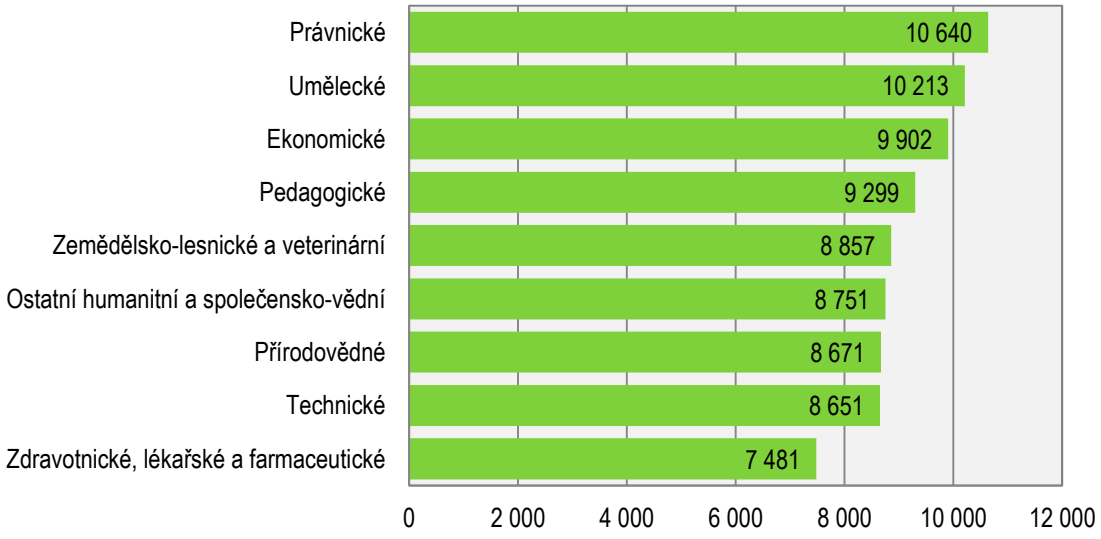
Struktura zdrojů studentů prezenčního studia souvisí s oborem studia. U většiny oborů je převažujícím zdrojem příjem od rodičů, pouze u právnických, pedagogických a ekonomických oborů mírně převažuje příjem ze současného zaměstnání (graf 4.39), což koresponduje s předchozími výsledky o ekonomické aktivitě a velikosti pracovního úvazku studentů těchto oborů.

Graf 4.39 Struktura zdrojů studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (%)



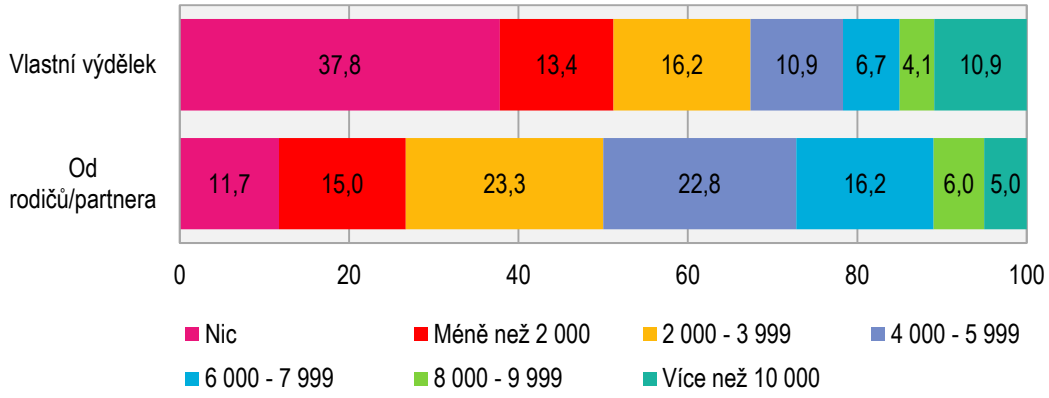
Struktura příjmů studentů prezenčního studia v jednotlivých oborech souvisí i s absolutní výší příjmů z daného zdroje. Studenti právnických oborů, kteří mají největší podíl zdrojů ze zaměstnání, mají v průměru nejvyšší měsíční příjmy. V průměru nejmenší příjmy naopak mají studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, jejichž nejčastější zdroj příjmů jsou příspěvky od rodičů/partnera. Mírně nadprůměrné měsíční příjmy mají prezenční studenti uměleckých, ekonomických a pedagogických oborů.

Graf 4.40 Průměrné měsíční zdroje studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (Kč)



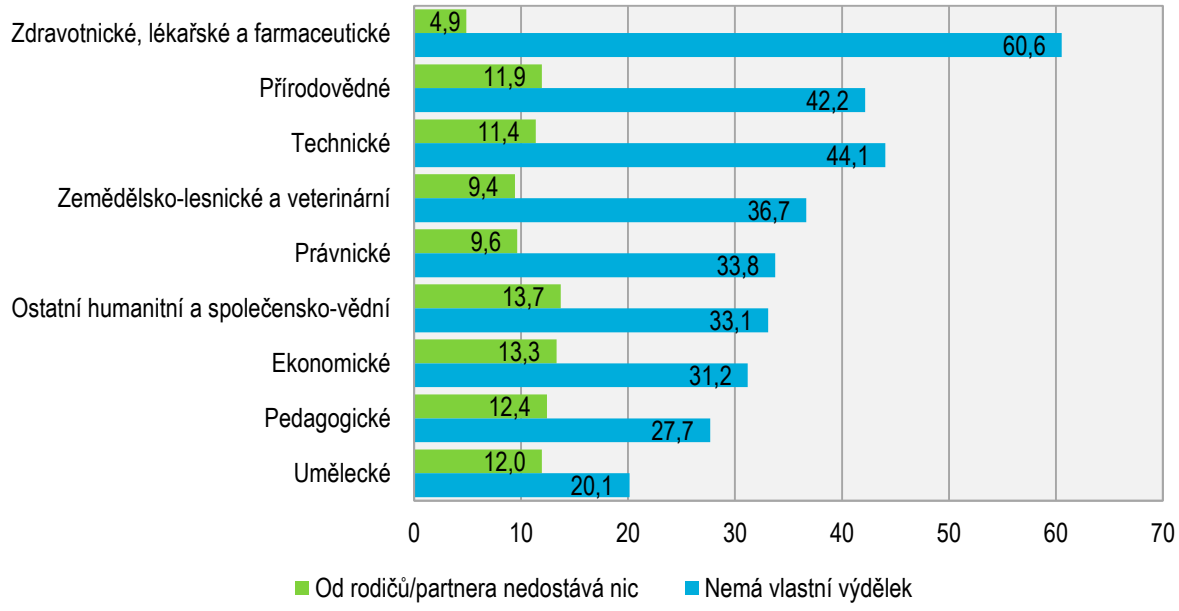
Studenti mají dva hlavní zdroje příjmů: rodiče/partnera a vlastní výdělek. Více než desetina studentů (11,7 %) prezenčního studia nemá příjmy od rodičů/partnera žádné. Téměř dvě pětiny studentů (37,8 %) nemají žádné příjmy ze současného zaměstnání (graf 4.41).

Graf 4.41 Výše příjmů studentů prezenčního studia od rodičů/partnera a ze zaměstnání (%)



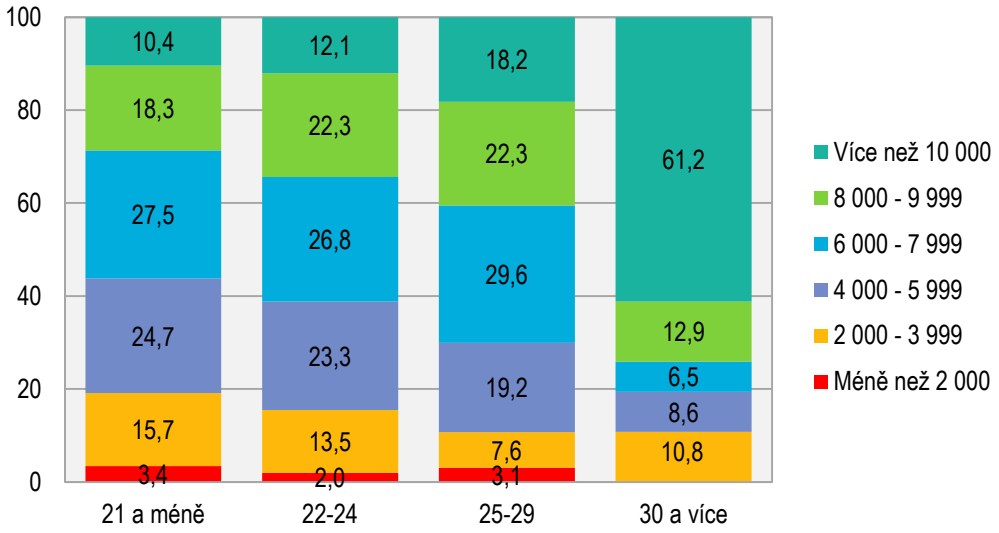
Podíl studentů prezenčního studia v jednotlivých oborech, kteří nemají příjem od rodičů/partnera či ze zaměstnání, koresponduje s předchozími výsledky. Studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických, přírodovědných a technických oborů jsou na finančním příjmu od rodičů více závislí, protože přes 60 % z nich nemá vlastní výdělek. Pouze 4,9 % studentů zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů nedostává nic od rodičů/partnera (graf 4.42).

Graf 4.42 Studenti prezenčního studia bez příjmů od rodičů nebo ze zaměstnání podle skupiny oborů studia (%)



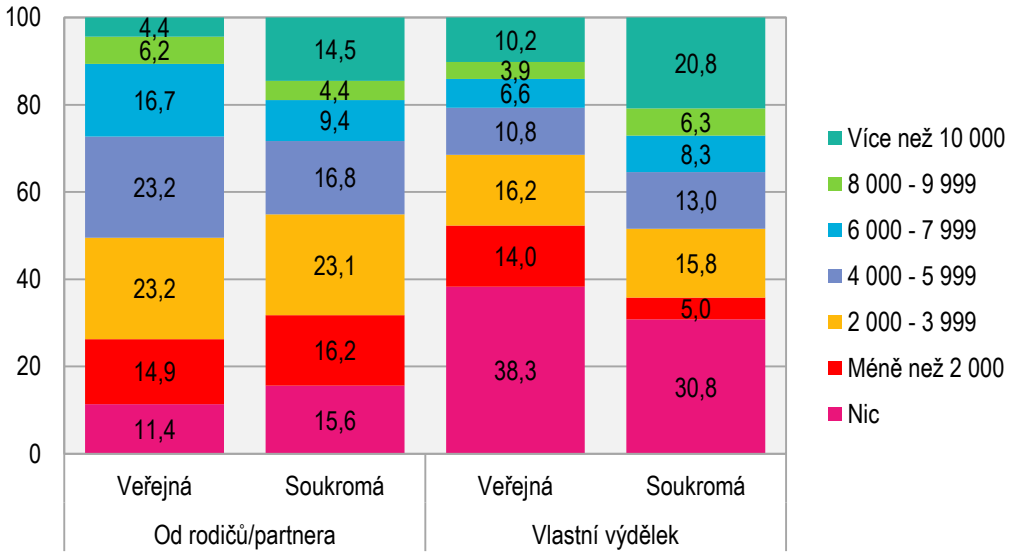
Zdroje studentů prezenčního studia rostou se zvyšujícím se věkem, v nejstarší věkové skupině disponuje zdroji nad 10 000 Kč měsíčně 61,2 % studentů, u nejmladší věkové skupiny je to pouze 10,4 % studentů. Mezi studenty mladšími 21 let se vyskytuje 3,4 % studentů, kteří mají k dispozici měsíčně menší částku než 2 000 Kč. Průměrná výše měsíčních zdrojů je u studentů mladších 21 let 7 944 Kč, ve věkové skupině 30 let a více je to téměř dvakrát více, 15 672 Kč.

Graf 4.43 Výše zdrojů studentů prezenčního studia podle věku (%)



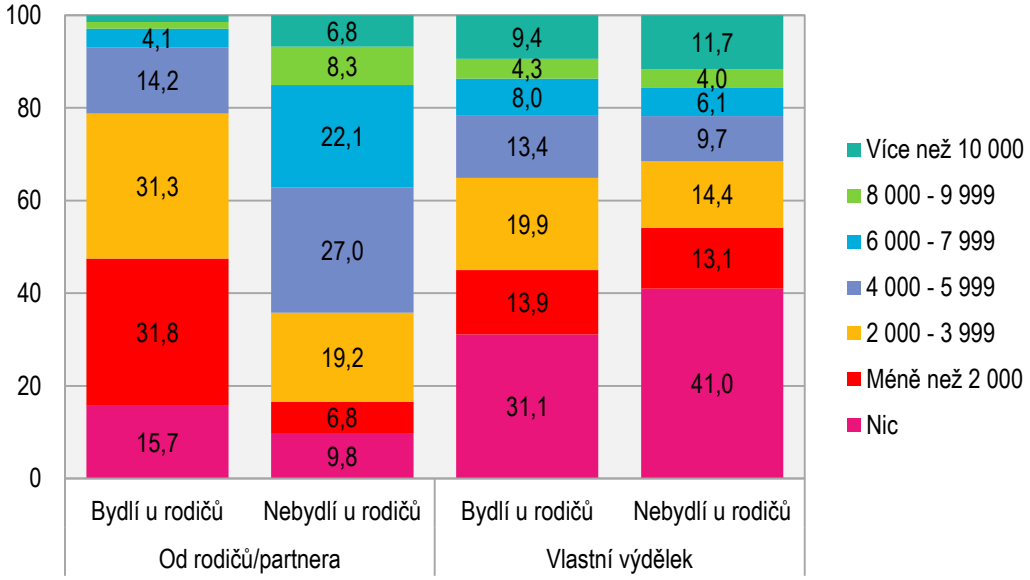
Studenti prezenčního studia na veřejných vysokých školách mají od rodičů zhruba stejný příjem jako studenti soukromých vysokých škol. Více než desetina studentů (11,4 %) veřejných vysokých škol a 15,6 % studentů soukromých vysokých škol od svých rodičů nedostává nic. Průměrná výše příspěvků od rodičů činí 3 963 Kč u studentů na veřejných vysokých školách a 4 430 Kč u studentů na soukromých školách. Pětina studentů soukromých vysokých škol vydělává měsíčně více než 10 000 Kč (graf 4.44). Studenti veřejných vysokých škol si v průměru měsíčně vydělají 3 311 Kč, studenti soukromých vysokých škol 5 339 Kč.

Graf 4.44 Výše zdrojů studentů prezenčního studia podle typu školy (%)



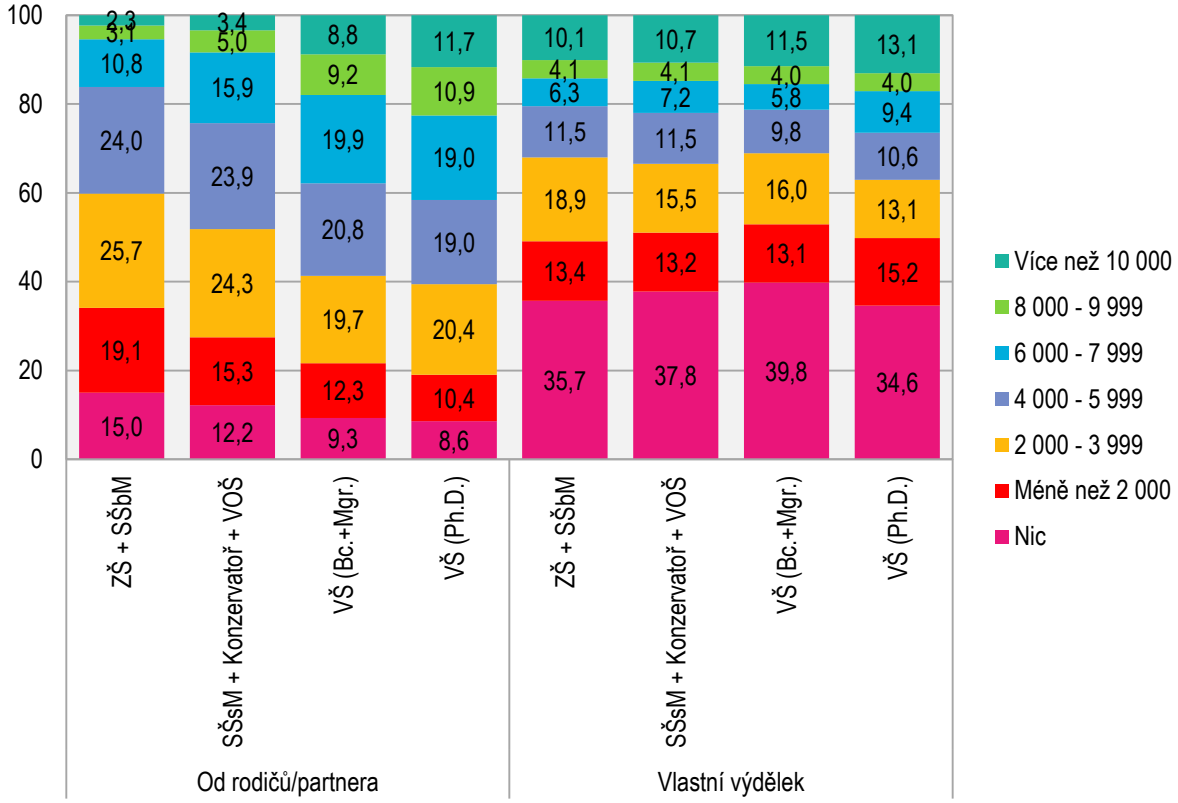
Výše jednotlivých finančních zdrojů studentů prezenčního studia se liší podle způsobu bydlení. Studenti bydlící u rodičů mají průměrně nižší příjmy od rodičů a nižší výdělek. Studenti, kteří bydlí u rodičů, od nich dostávají měsíčně v průměru 2 271 Kč a vydělají si v zaměstnání v průměru 3 440 Kč. Ti, kteří nebydlí u rodičů, od nich mají dvojnásobnou výši příspěvku – 4 835 Kč a v zaměstnání si vydělají v průměru 3 452 Kč. 41 % studentů nebydlících u rodičů nemá žádné příjmy ze zaměstnání (graf 4.45).

Graf 4.45 Výše zdrojů studentů prezenčního studia podle typu bydlení (%)



Vzdělanostní struktura rodičů ovlivňuje výši a strukturu finančních zdrojů studentů prezenčního studia (graf 4.46). Podpora od rodičů roste s rostoucím vzděláním matky (podle vzdělání otce jsou rozdíly téměř stejné). Rozdíl výše měsíčního příspěvku studentům od rodičů, kteří mají základní a střední vzdělání bez maturity a kteří mají vysokoškolské vzdělání, činí v průměru 2 000 Kč. S rostoucím vzděláním rodičů se ovšem významně nemění příjmy studentů ze současného zaměstnání. Rozdíl mezi příjmy ze zaměstnání skupiny studentů s vysokoškolsky vzdělanými rodiči a rodiči se základním a středním vzděláním bez maturity je v průměru pouhých 240 Kč. Studenti, jejichž rodiče mají základní a střední vzdělání bez maturity, mají v průměru o 500 Kč vyšší příjmy z předchozího zaměstnání, než studenti, jejichž rodiče mají vysokoškolské vzdělání.

Graf 4.46 Výše zdrojů studentů prezenčního studia podle vzdělání matky (%)

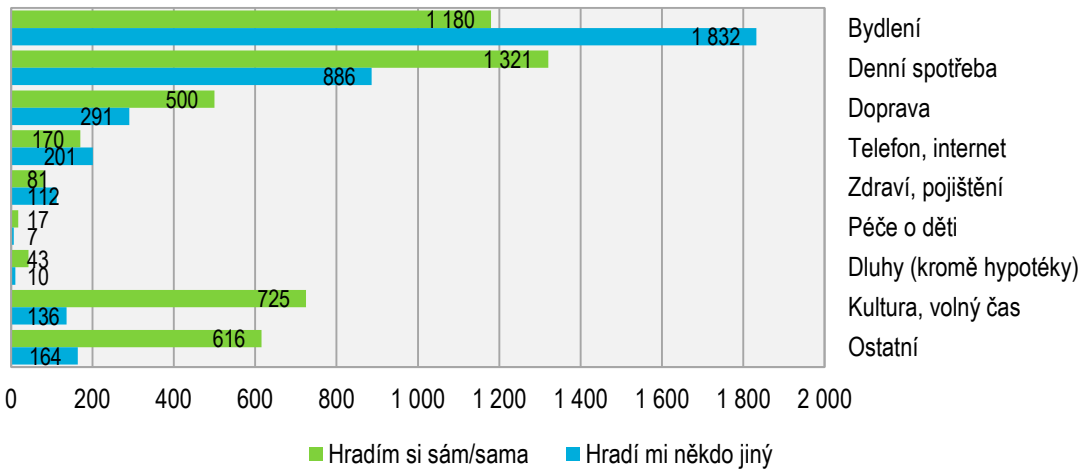


4.1.5 Náklady na živobytí a studium

V otázce ohledně nákladů na živobytí byla zjišťována průměrná výše výdajů za měsíc, jejich struktura, a zda je student hradí sám nebo je za něj hradí někdo jiný (rodiče/partner).

Studenti si hradí náklady spíše sami. Celkem si v průměru studenti hradí výdaje ve výši 4 731 Kč, někdo jiný za ně průměrně uhradí 3 624 Kč. Častěji studentům někdo jiný (obvykle rodiče či partner) hradí bydlení, ostatní položky si studenti hradí spíše sami (graf 4.47).

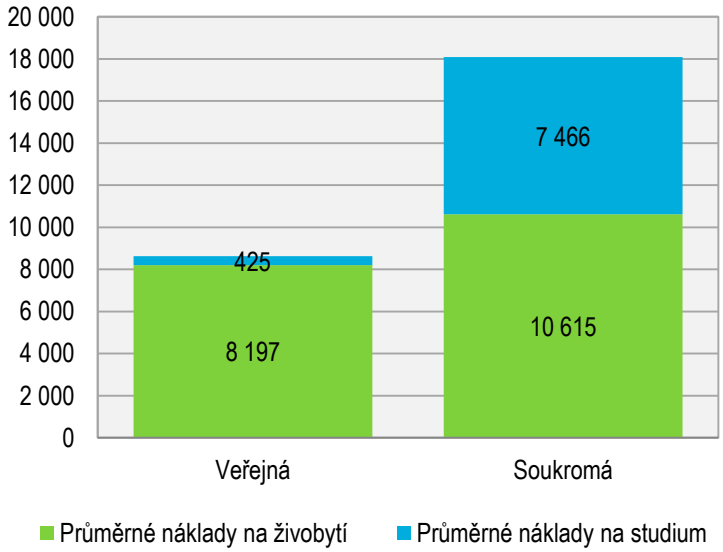
Graf 4.47 Průměrné hodnoty výdajů studentů prezenčního studia za měsíc za jednotlivé položky rozdělené podle osoby, která je hradí (Kč)



Náklady na studium, které vydávají sami studenti, jsou v porovnání s náklady na živobytí velmi malé. Naprostá většina studentů prezenčního studia (91,2 %) neplatí školné, poplatky spojené se studiem ani poplatky za zkoušky. Více než polovina studentů (53 %) neutrácí ani za studijní materiály a dalších 40,1 % studentů má náklady na studijní materiály do 1 000 Kč za semestr. Ostatní výdaje na studium jsou u 91,2 % studentů nulové.

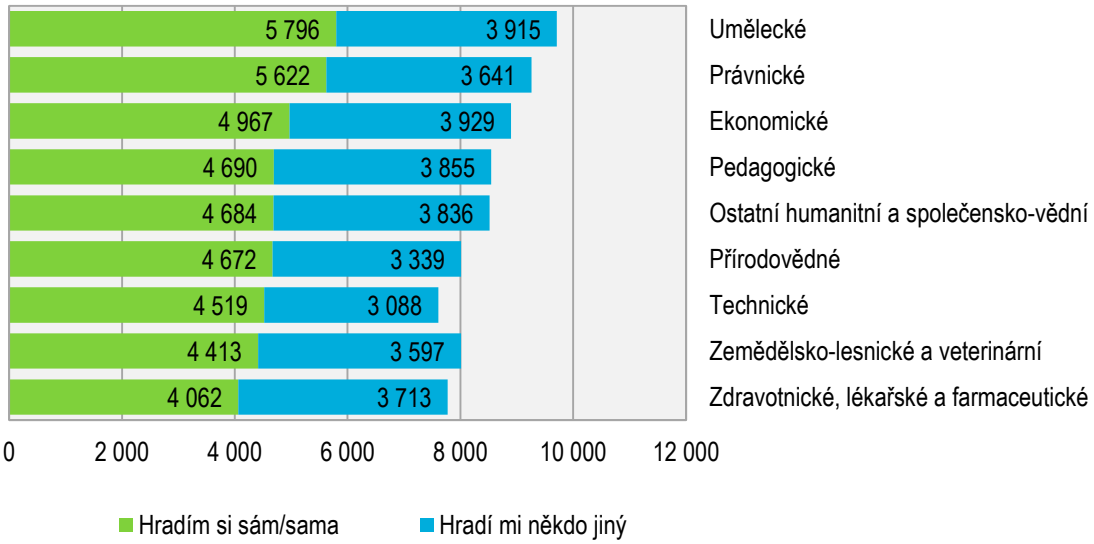
Celkové výdaje prezenčních studentů soukromých vysokých škol přesahují dvojnásobek výdajů studentů veřejných vysokých škol (graf 4.48). Náklady na studium jsou u studentů soukromých vysokých škol daleko vyšší, protože studenti platí školné.

Graf 4.48 Průměrné hodnoty výdajů za měsíc studentů prezenčního studia podle typu školy (Kč)



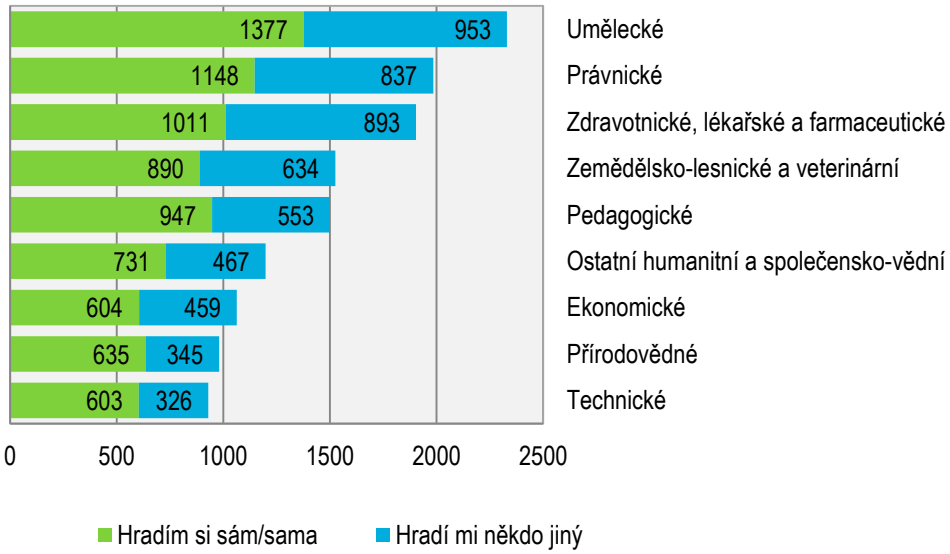
Příjmy i výdaje studentů prezenčního studia se liší podle studovaných oborů. Nejnižší výdaje na živobytí mají v průměru studenti technických oborů. Rodiče/partner jim průměrně za měsíc uhradí náklady ve výši 3 088 Kč, sami si tito studenti uhradí v průměru náklady ve výši 4 519 Kč. Oproti tomu studenti uměleckých oborů vydávají na živobytí z vlastních zdrojů 5 796 Kč, rodiče jim uhradí další náklady ve výši 3 915 Kč (graf 4.49).

Graf 4.49 Průměrné měsíční náklady na živobytí studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (Kč)



Náklady prezenčních studentů na studium se liší podle toho, zda studují na veřejných či soukromých vysokých školách. Průměrné náklady na studium za semestr studentů prezenčního studia na veřejných vysokých školách jsou nejvyšší u studentů uměleckých oborů. Prezenční studenti uměleckých oborů hradí průměrně 2 330 Kč za semestr. Studenti uměleckých oborů si hradí sami v průměru 1 377 Kč a 953 Kč jim hradí někdo jiný (graf 4.50).

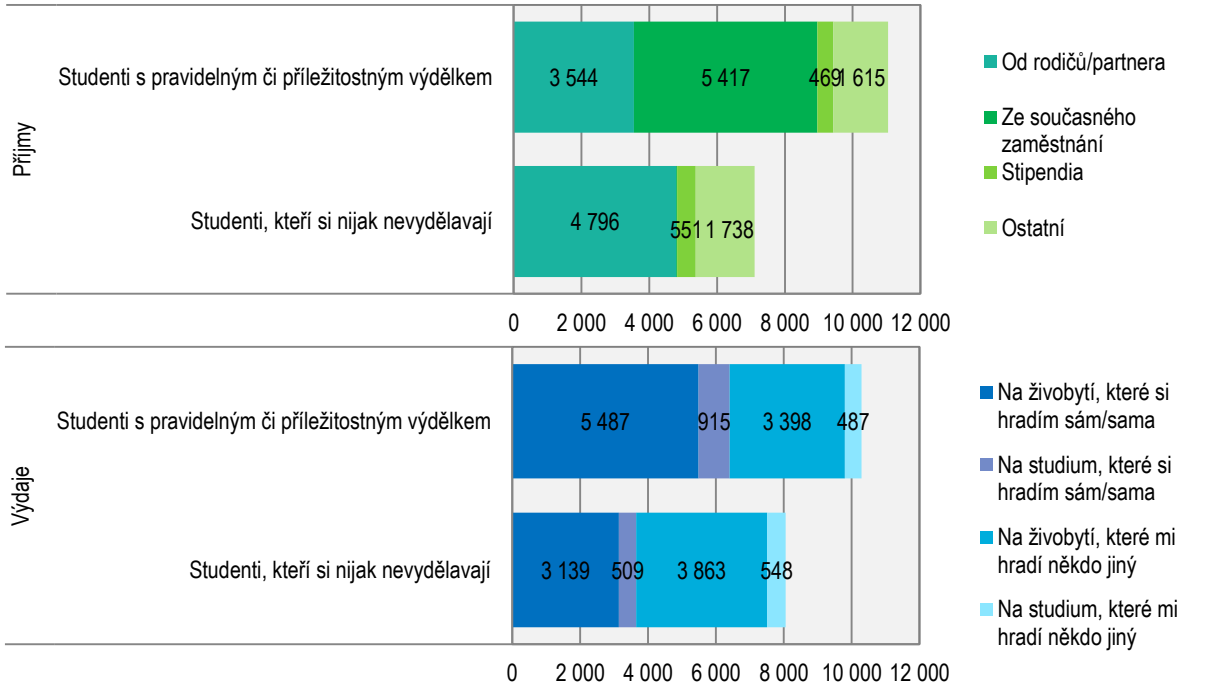
Graf 4.50 Průměrné náklady na studium za semestr studentů prezenčního studia na veřejných vysokých školách dle skupiny oborů studia (Kč)



Na závěr podkapitoly o finanční situaci studentů je uvedeno srovnání příjmů a výdajů studentů prezenčního studia, kteří studují na veřejných vysokých školách a mají pravidelný či příležitostný výdělek a těch, kteří žádný výdělek nemají. Studenti, kteří nemají žádný výdělek, disponují měsíčně v průměru nižší částkou. Mají sice vyšší zdroje od rodičů v průměru o 1 252 Kč, stipendia a ostatní veřejné či soukromé zdroje mají ovšem ve stejné výši jako vydělávající studenti. Tito studenti mají i nižší výdaje na živobytí, které si hradí sami, v průměru o 2 348 Kč a dvakrát nižší vlastní výdaje na studium. Výdaje na

živobytí hrazené někým jiným jsou pouze o 464 Kč vyšší než u studentů, kteří mají pravidelný či příležitostný výdělek (graf 4.51).

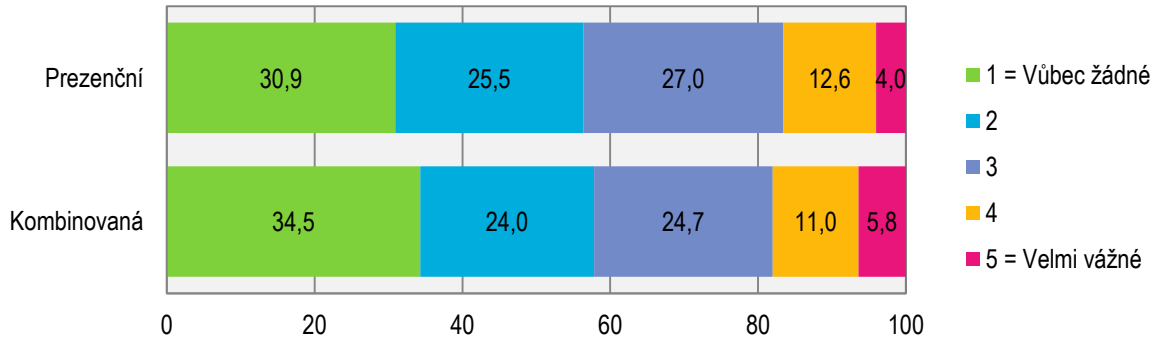
Graf 4.51 Průměrné měsíční příjmy a výdaje studentů prezenčního studia na veřejných vysokých školách podle jejich ekonomické aktivity (Kč)



4.1.6 Finanční problémy

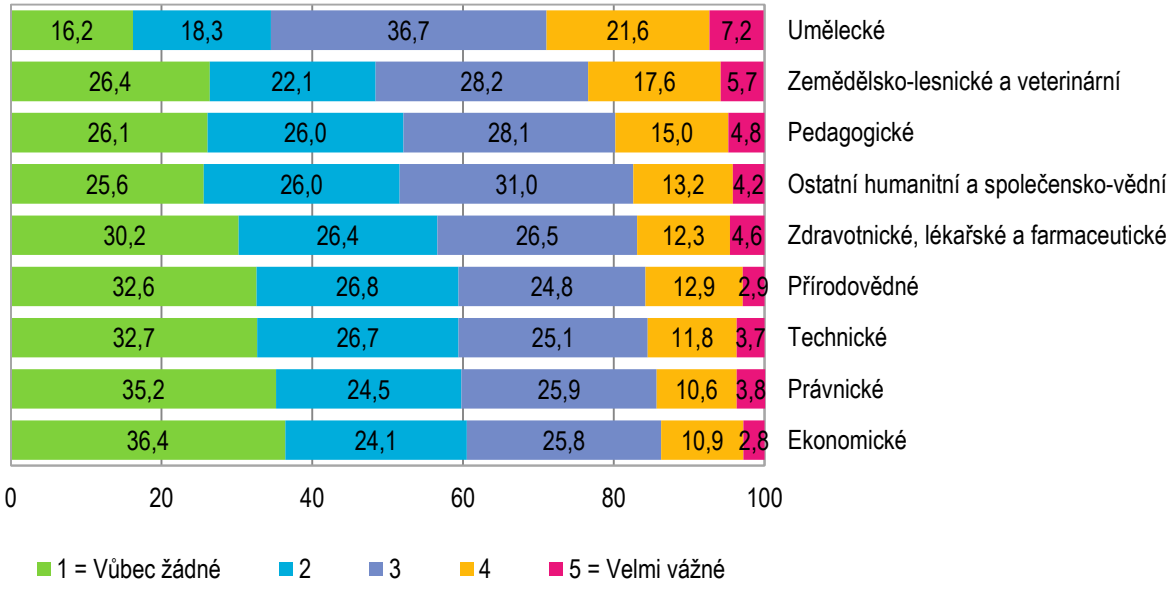
Spolu s otázkami o finanční situaci bylo u studentů zjišťováno vnímání vlastních finančních problémů. Studenti byli dotazováni, do jaké míry se potýkají s finančními problémy pomocí škály od 1 (vůbec žádné) do 5 (velmi vážné). S vážnými či velmi vážnými finančními problémy se potýká 16,6 % studentů prezenčního studia (graf 4.52), v členění podle pohlaví to je 17,7 % žen a 15,3 % mužů. Míra finančních problémů také souvisí s věkem. Nejvíce se s finančními problémy potýkají studenti starší 30 let (30,1 %), studenti mladší 21 let se s finančními problémy potýkají ve 14,2 % případů. Pro srovnání, vnímání finančních problémů je u studentů kombinovaného studia podobné jako u prezenčního studia. Více než třetina studentů (34,5 %) kombinovaného studia necítí vůbec žádné finanční problémy, vážné či velmi vážné problémy má 16,8 % studentů kombinovaného studia.

Graf 4.52 Míra finančních problémů podle formy studia (%)



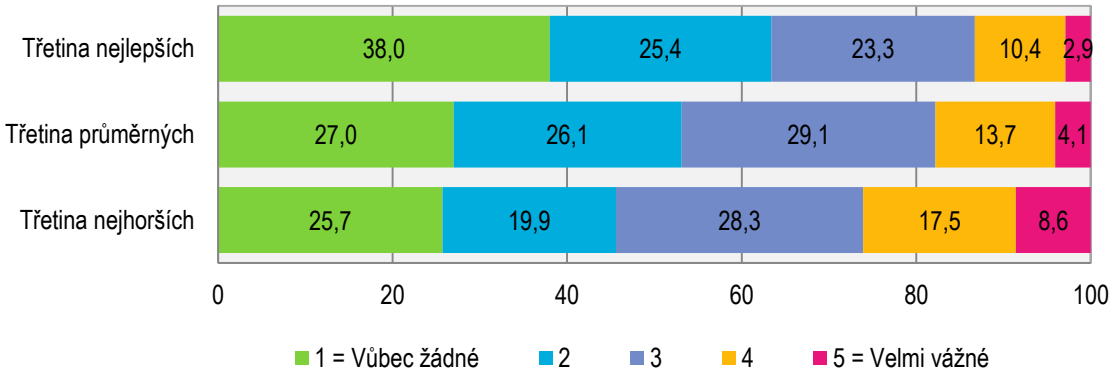
Statisticky významně se míra finančních problémů liší podle jednotlivých studijních oborů. S vážnými nebo velmi vážnými finančními problémy se potýká 28,8 % studentů uměleckých oborů, 23,3 % studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů a 19,8 % studentů pedagogických oborů. Naopak nejméně se potýkají s finančními problémy studenti ekonomických, právnických a technických oborů (graf 4.53).

Graf 4.53 Míra finančních problémů studentů prezenčního studia podle skupiny oborů studia (%)



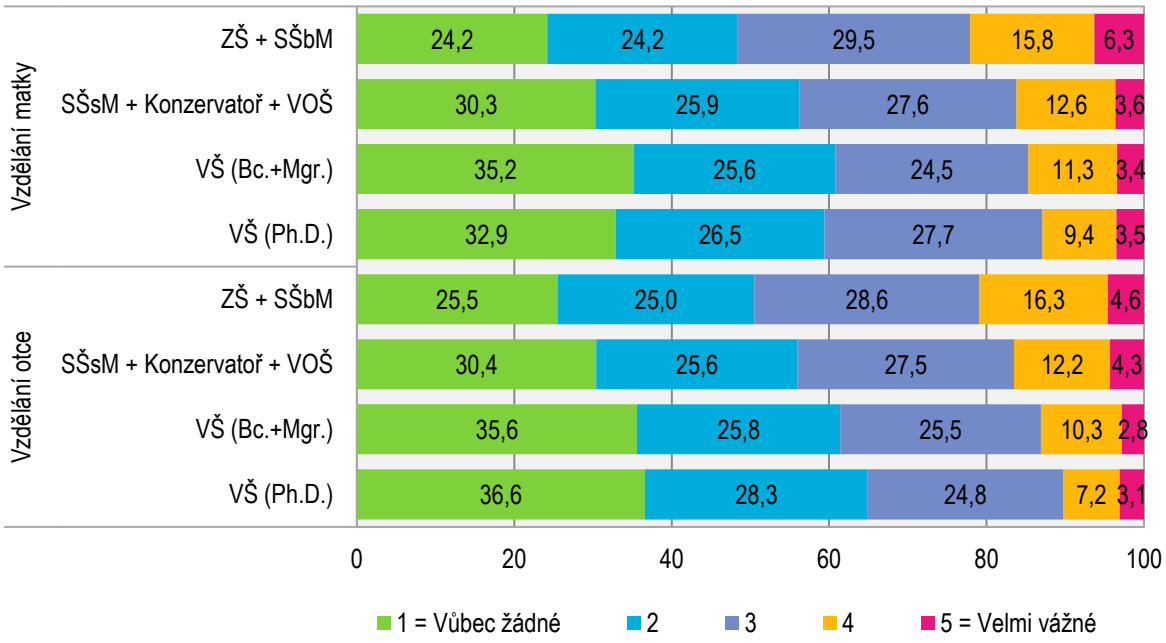
Hodnocení míry finančních problémů souvisí s hodnocením studijních výsledků studentů. Studenti, kteří sami sebe zařadili do skupiny studentů s nejhoršími studijními výsledky, častěji uváděli, že se potýkají s finančními problémy. Míra finančních problémů u takových studentů je 26,1 %, u skupiny studentů s nejlepšími studijními výsledky je míra finančních problémů poloviční (graf 4.54).

Graf 4.54 Míra finančních problémů studentů prezenčního studia podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



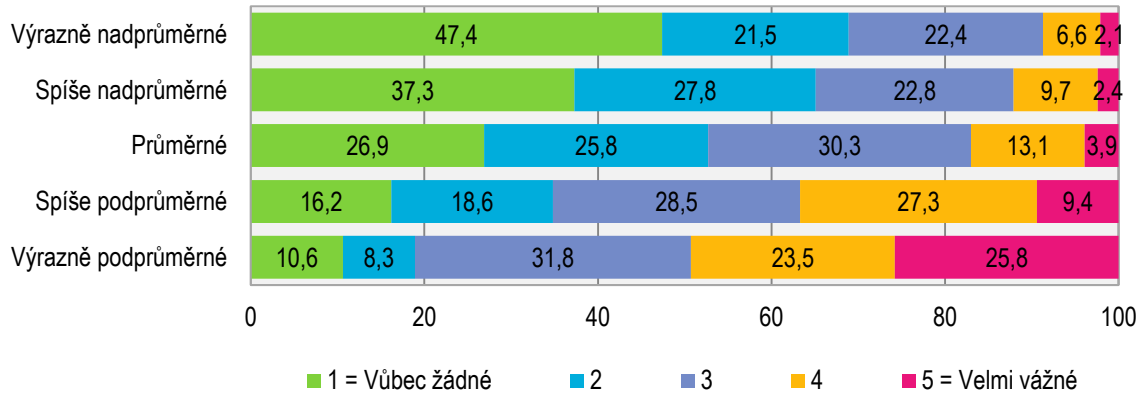
Rozdílnou úroveň finančních problémů lze pozorovat s rostoucí úrovní vzdělání rodičů studentů. Největší podíl studentů, kteří nemají vůbec žádné finanční problémy, tvoří studenti s vysokoškolsky vzdělanými rodiči (bez ohledu na to, zda jde o otce či o matku). Rozdíl v podílu studentů, kteří mají vážné či velmi vážné finanční problémy, činí mezi kategorií základní vzdělání rodičů a vysokoškolské doktorské vzdělání téměř 10 p.b. (graf 4.55).

Graf 4.55 Míra finančních problémů studentů prezenčního studia podle vzdělání rodičů (%)



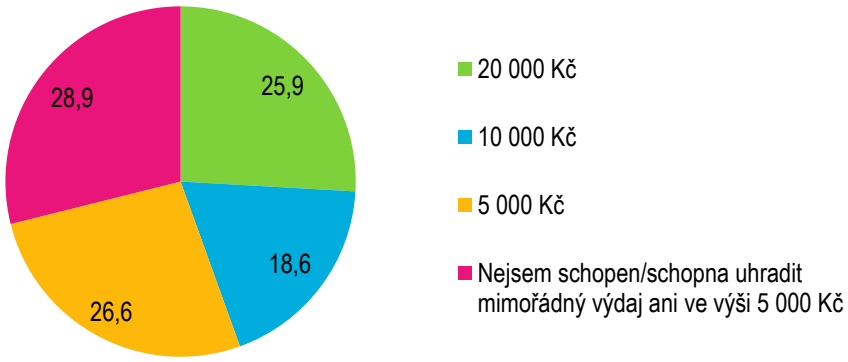
Čím nižší je sociální status rodičů, tím vyšší je podíl studentů, kteří mají finanční problémy. Studenti, jejichž rodiče mají výrazně nadprůměrné sociální postavení, se s vážnými nebo velmi vážnými finančními problémy potýkají v 8,7 % případů, což je pětkrát méně než u studentů, jejichž rodiče mají výrazně podprůměrné sociální postavení (graf 4.56).

Graf 4.56 Míra finančních problémů studentů prezenčního studia podle sociálního postavení rodičů (%)



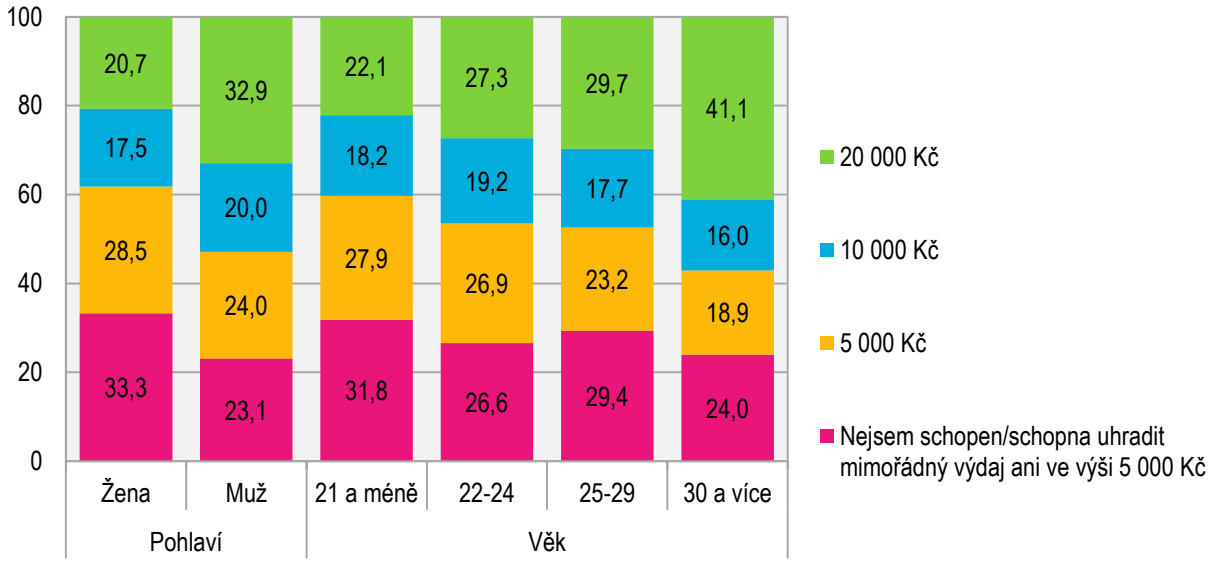
S hodnocením míry finančních problémů souvisí otázka na maximální výši neočekávaných výdajů, kterou jsou studenti schopni zaplatit. Více než čtvrtina studentů (28,9 %) je schopna zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 20 000 Kč, naopak 25,9 % není schopno uhradit mimořádný výdaj ani v hodnotě 5 000 Kč (graf 4.57).

Graf 4.57 Maximální výše neočekávaného výdaje studentů prezenčního studia z vlastních zdrojů (%)



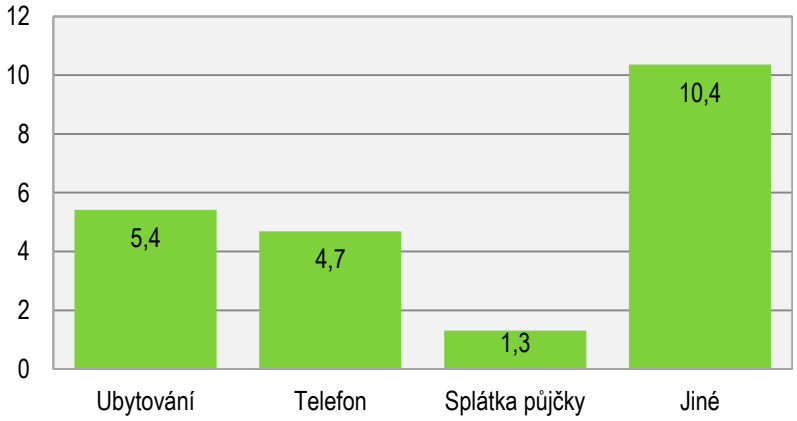
Muži jsou schopni zaplatit vyšší částky než ženy, třetina žen není schopna uhradit mimořádný výdaj ani v hodnotě 5 000 Kč, takových mužů je 23,1 %. Výše úhrady mimořádného výdaje také závisí na věku, s rostoucím věkem se částka zvyšuje (graf 4.58).

Graf 4.58 Maximální výše neočekávaného výdaje z vlastních zdrojů studentů prezenčního studia podle pohlaví a věku (%)



Studenti, kteří odpověděli, že nejsou schopni zaplatit neočekávaný výdaj do 10 000 Kč (71,1 %), dále uváděli, zda se v tomto akademickém roce dostali do takových finančních problémů, že nebyli schopni zaplatit v termínu platby typu poplatky za ubytování, telefon, půjčky či jiné záležitosti. Pouze 5,4 % studentů se v tomto akademickém roce dostalo do situace, že nebylo schopno zaplatit v termínu ubytování. Stejný podíl studentů nebyl schopen zaplatit v řádném termínu účet za telefon. Jen 1,3 % studentů nezaplatilo včas splátku půjčky. Jedna desetina studentů (10,4 %) nebylo schopno zaplatit jiné platby, které se nejčastěji týkají platby účtu za internetové připojení, zdravotní pojištění, školné, cestovné či volnočasové aktivity.

Graf 4.59 Neschopnost studentů prezenčního studia zaplatit v termínu platby (%)



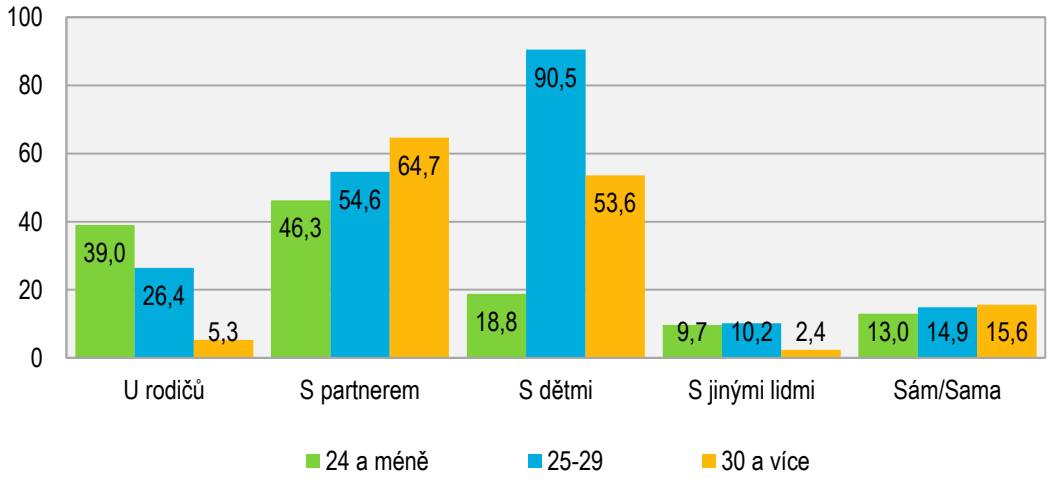
4.2 Životní podmínky studentů v kombinované formě studia

Tato podkapitola se zabývá životními podmínkami studentů studujících v kombinované formě studia. Podíl studentů studujících v kombinovaném studiu je 20 %. Přes 50 % těchto studentů je ve věku starším než 30 let, pouze 3 % jsou mladší 21 let. V další analýze týkající se studentů kombinovaného studia jsou z důvodu malého vzorku sloučeny věkové kategorie do 21 let a 22−24 let do jedné kategorie 24 a méně let. V kombinované formě studia studuje 60,8 % žen a 39,2 % mužů. Z 66,5 % tito studenti studují na veřejných vysokých školách. Ze studentů pedagogických oborů studuje v kombinované formě 34,6 % studentů, ze studentů ekonomických oborů 23,1 %. Naopak v kombinovaném studiu studuje jen malá část studentů uměleckých a přírodovědných oborů (7,4 %, resp. 7,2 %). Z důvodu malého vzorku jsou některé obory z další analýzy vyřazeny, resp. sloučeny. Dvě pětiny studentů (40,3 %) kombinovaného studia mají děti, přičemž 41,8 % z nich má děti v předškolním věku do 6 let, 41 % ve věku 6−17 let, 10,7 % ve věku 18−24 let a 6,5 % starší 25 let.

4.2.1 Bydlení a dojížďka

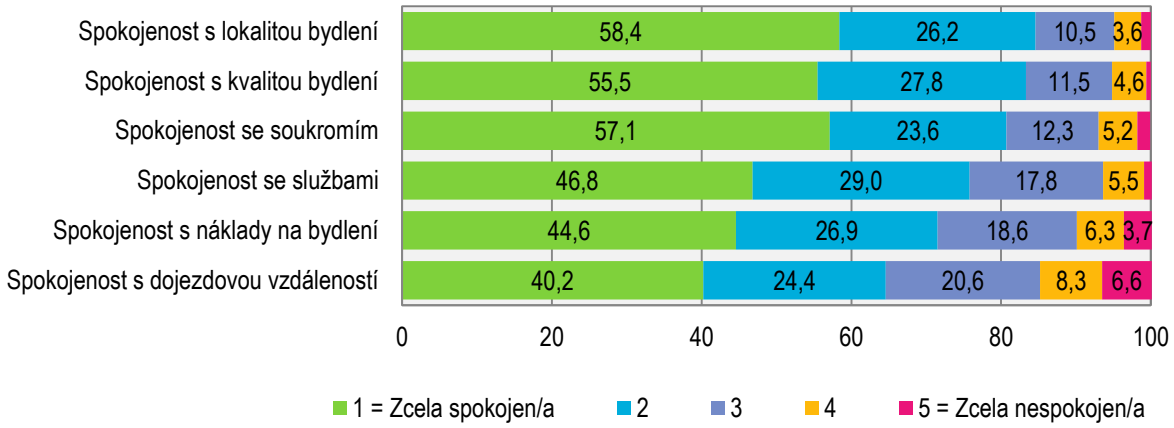
Z výsledků vyplývá, že pouze 17,5 % studentů v kombinované formě studia bydlí u rodičů, s partnerem bydlí 58,3 % studentů (graf 4.1). U rodičů bydlí hlavně mladší studenti, 39 % studentů mladších 25 let. Pouze 5,3 % studentů starších 30 let bydlí u rodičů. S rostoucím věkem roste podíl studentů bydlících s partnerem a dětmi (graf 4.60).

Graf 4.60 Způsob bydlení studentů kombinovaného studia podle věku (%)



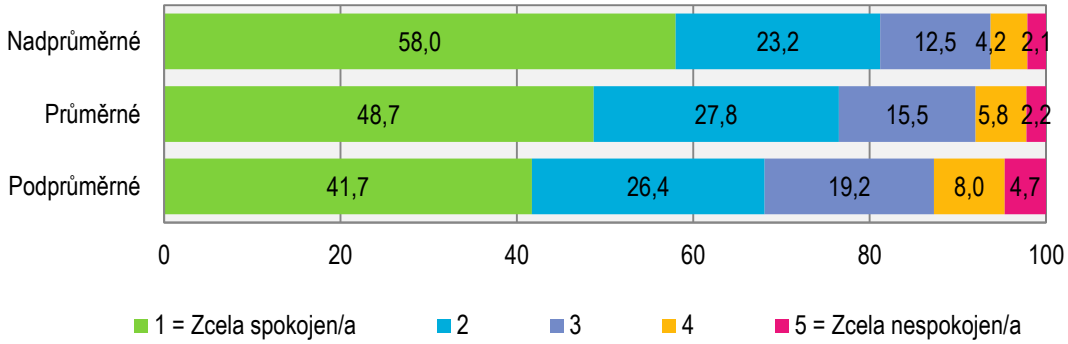
Studenti kombinovaného studia jsou s bydlením převážně spokojeni. Většina studentů (84,6 %) je zcela či spíše spokojena s lokalitou bydlení, 83,3 % s kvalitou bydlení. S dojezdovou vzdáleností je spokojeno 64,6 % studentů a naopak 14,9 % je s ní spíše či zcela nespokojeno (graf 4.61).

Graf 4.61 Spokojenost s bydlením studentů kombinovaného studia (%)



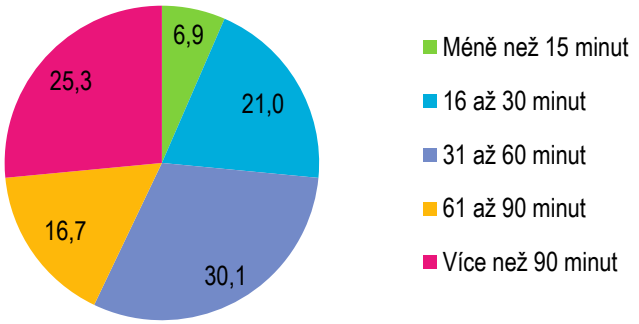
Spokojenost s bydlením je ovlivněna sociálním postavením rodičů studentů. Studenti kombinovaného studia, kteří hodnotí sociální postavení svých rodičů jako nadprůměrné, jsou častěji spokojeni s bydlením než studenti, jejichž rodiče mají podprůměrné sociální postavení. Rozdíl ve výskytu naprosté spokojenosti mezi studenty, jejichž rodiče mají nadprůměrné a podprůměrné postavení, činí 16,3 p.b. (graf 4.62).

Graf 4.62 Spokojenost studentů kombinovaného studia s bydlením podle sociálního postavení rodičů (%)



Studenti v kombinovaném studiu dojíždějí do školy v průměru delší dobu než studenti prezenčního studia. Pouze 6,9 % studentů dojíždí kratší dobu než 15 minut, naopak 25,3 % studentů dojíždí déle než 90 minut (graf 4.63).

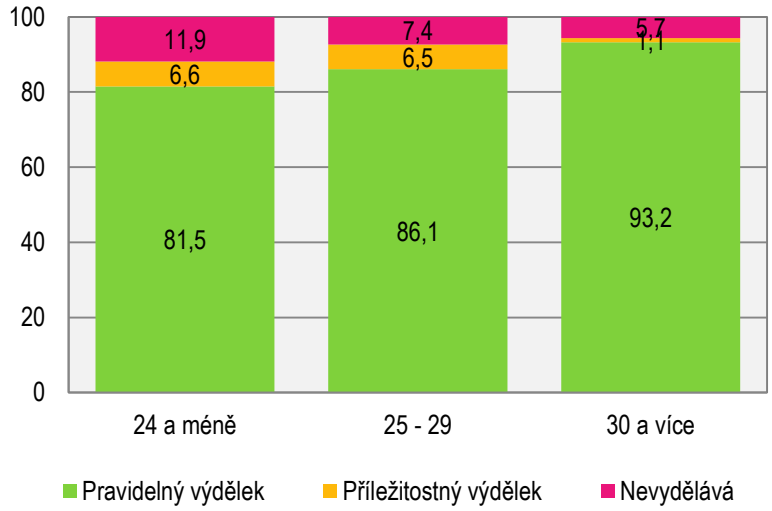
Graf 4.63 Doba dojíždění do školy studentů kombinovaného studia v typickém dnu semestru (%)



4.2.2 Ekonomická aktivita

Ekonomická aktivita studentů kombinovaného studia má jinou intenzitu než u studentů prezenčního studia. Většina studentů (89,3 %) v kombinované formě studia si pravidelně vydělává a 3,9 % má příležitostný výdělek. Pouze 6,8 % studentů si nevydělává vůbec, zatímco studenti prezenčního studia si nijak nevydělávají ve 33,8 % případů (graf 4.8). Ekonomická aktivita studentů v kombinované formě studia se také liší podle věku, s rostoucím věkem klesá podíl studentů, kteří nemají žádný výdělek. Pravidelný výdělek má 81,5 % studentů kombinovaného studia 24 let a mladších a 93,2 % studentů starších 30 let (graf 4.64). Ekonomická aktivita studentů v kombinované formě studia závisí i na pohlaví. Mezi muži studujícími v kombinované formě je 92,9 % těch, co mají pravidelný výdělek a 3,8 % těch, co žádný výdělek nemají. Ženy mají pravidelný výdělek v 87 % případů a v 9,2 % případů žádný výdělek nemají.

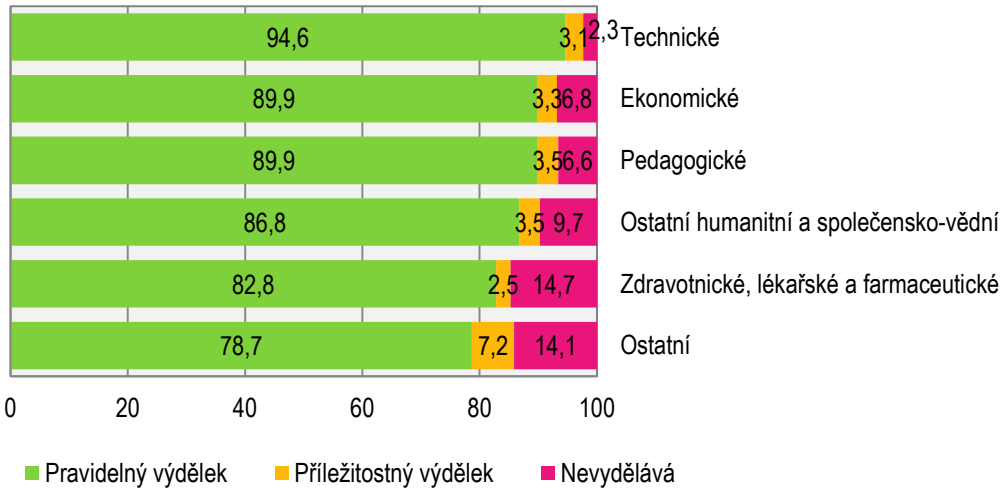
Graf 4.64 Ekonomická aktivita studentů kombinovaného studia podle věku (%)



Ekonomická aktivita studentů v kombinované formě studia a její intenzita závisí na studovaném oboru. Pravidelně si vydělává 94,6 % studentů technických oborů, což je ve srovnání s ostatními obory nejvyšší podíl, naopak nejmenší podíl pravidelně vydělávajících studentů je u zdravotnických, lékařských a farmaceutických a ostatních[12] oborů (graf 4.65).

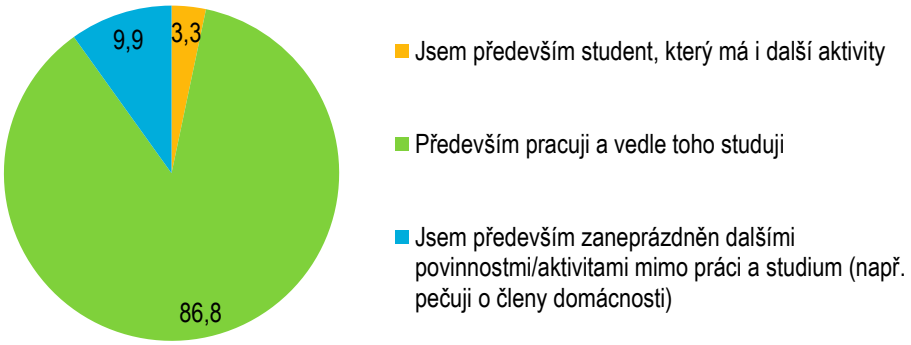
[12] Z důvodu malého počtu pozorování studentů v kombinované formě studia u některých oborů není možné tyto obory analyzovat. Proto jsou sloučeny do jedné kategorie Ostatní, která zahrnuje obory přírodovědné, zemědělsko-lesnické a veterinární, právnické a umělecké.

Graf 4.65 Ekonomická aktivita studentů kombinovaného studia podle skupiny oborů studia (%)



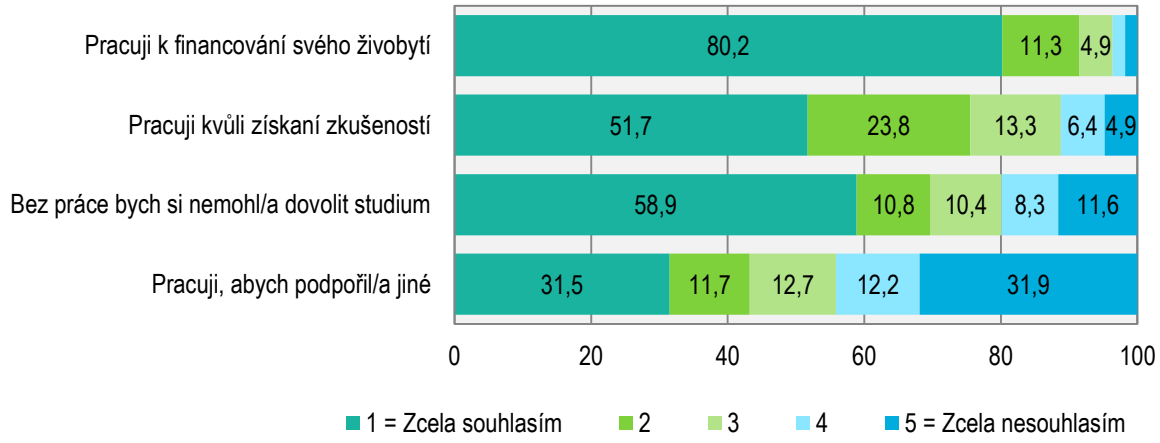
Pro 86,8 % pravidelně vydělávajících studentů studujících v kombinované formě je práce na prvním místě, cítí se být převážně pracujícími, kteří mají studium jako vedlejší aktivitu. Pouze u 3,3 % studentů kombinovaného studia, kteří mají pravidelný výdělek, je na prvním místě studium (graf 4.66).

Graf 4.66 Současné postavení studentů kombinovaného studia, kteří mají pravidelné zaměstnání (%)



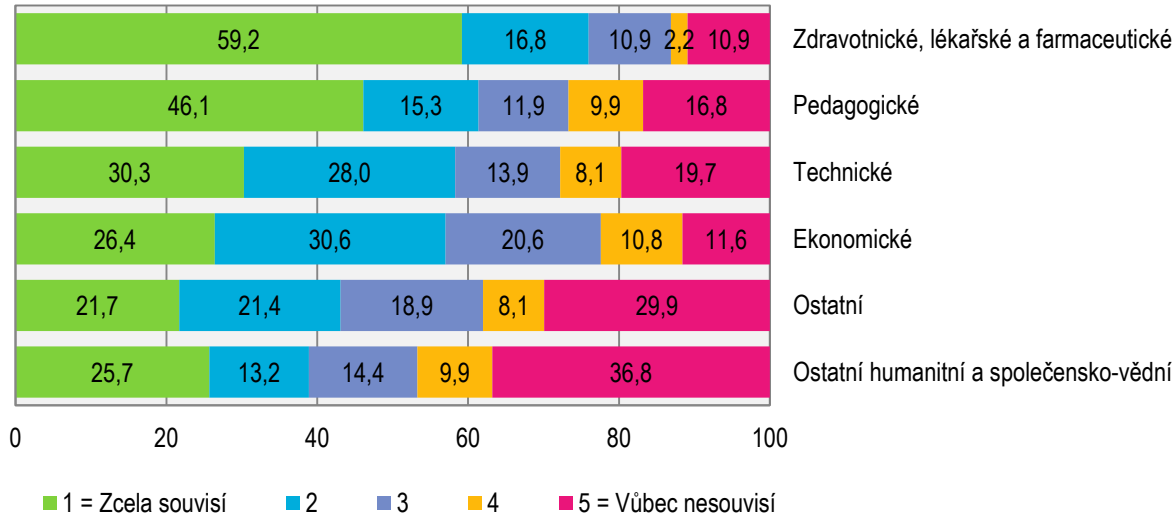
Studenti kombinovaného studia pracují především proto, aby zafinancovali své živobytí, s tímto výrokem zcela či spíše souhlasí 91,5 % studentů, pouze 3,6 % studentů s tímto výrokem nesouhlasí. Tři čtvrtiny studentů (75,5 %) souhlasí s výrokem, že pracují proto, aby získali pracovní zkušenosti. Více než dvě třetiny studentů (69,7 %) zcela či spíše souhlasí s výrokem, že bez práce by si studium nemohli dovolit. S výrokem „Pracuji, abych podpořil/a jiné“ zcela či spíše nesouhlasí 44,1 % studentů (graf 4.67).

Graf 4.67 Motivace studentů kombinovaného studia k práci (%)



Souvislost studovaného oboru a náplně práce je v případě studentů kombinované formy studia dvakrát vyšší než u studentů prezenční formy, jejich studium zcela souvisí s prací ve 34,1 % případů (graf 4.23). Nejčastěji v oblasti svého studia pracují studenti kombinovaného studia zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, kdy třem čtvrtinám studentů studium zcela či spíše souvisí s prací. Naopak nejméně příznivá situace z hlediska souvislosti zaměstnání a studia je u studentů humanitních a společensko-vědních oborů. Téměř polovině studentů kombinovaného studia těchto oborů práce se studiem spíše či zcela nesouvisí (graf 4.68).

Graf 4.68 Souvislost mezi náplní práce a obsahem studia studentů kombinovaného studia podle skupiny oborů studia (%)

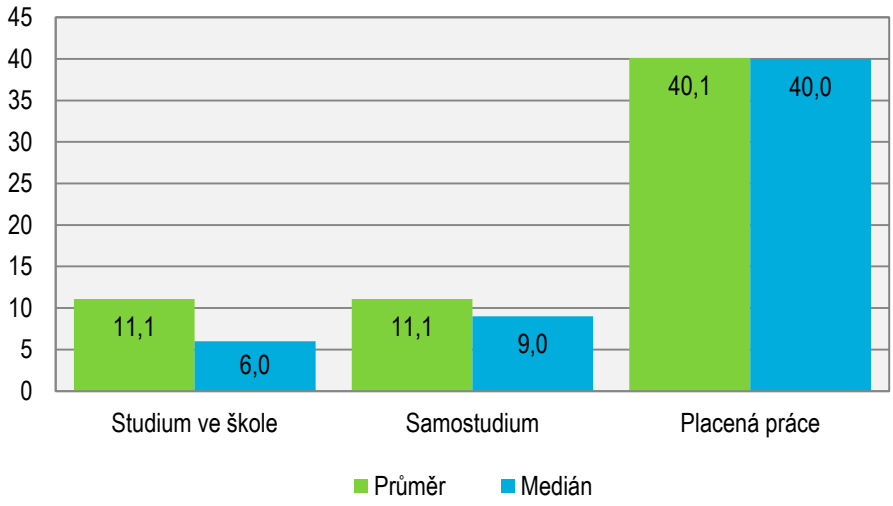


4.2.3 Časová vytíženost

Časová vytíženost studentů kombinovaného studia je odlišná od vytíženosti studentů prezenčního studia. Studenti studující kombinovanou formou mající pravidelnou placenou práci (88,9 %) mají vyšší úvazky. Na plný nebo vyšší než plný úvazek je zaměstnáno 81,2 % studentů. Pouze 5,3 % studentů kombinovaného studia pracuje na menší než poloviční úvazek (graf 4.28).

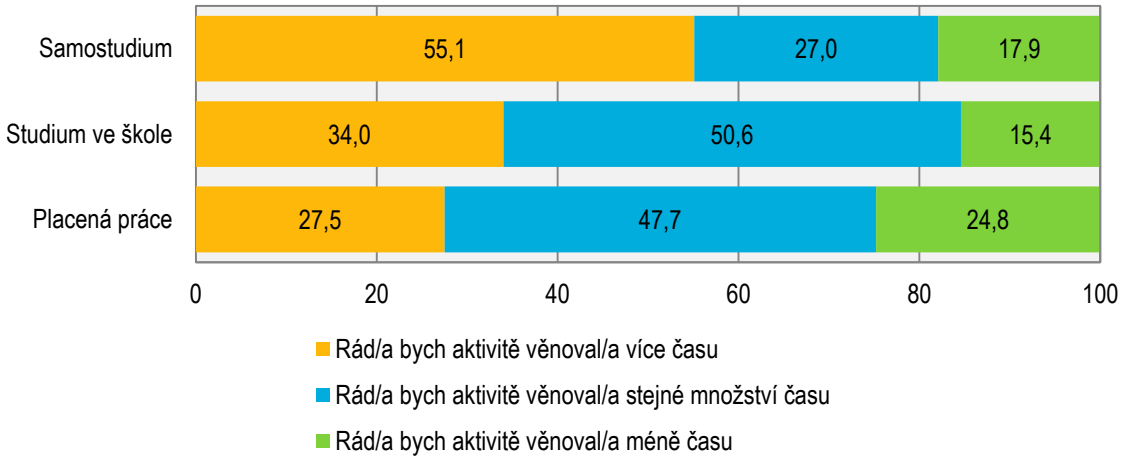
Při porovnání průměrné časové vytíženosti studentů kombinované formy mezi prací a studiem během týdne je logické, že tito studenti se převážně věnují svému zaměstnání. Průměr i medián počtu hodin strávených prací za týden je 40 hodin, tedy plný pracovní úvazek. Průměrná doba věnovaná studiu a samostudiu je shodná, a to 11,1 hodin týdně. Medián je u počtu hodin věnovaných studiu a samostudiu nižší než průměr, lze tak pozorovat kladné zešikmení dat, u studia ve škole se jedná dokonce o pouhých 6 hodin týdně (graf 4.69).

Graf 4.69 Průměr a medián počtu hodin věnovaných studiu/samostudiu/práci týdně studenty kombinovaného studia



Spokojenost studentů s časovým vytížením v nejčastějších aktivitách (studium, samostudium, práce) se liší mezi studenty v prezenčním a kombinovaném studiu. Studenti v kombinované formě by častěji rádi trávili více času studiem ve škole (34 %) oproti studentům v prezenční formě (19,7 %). Studující kombinovanou formou by také rádi více času trávili samostudiem (55,1 %) a naopak by raději méně času věnovali práci (24,8 %). Polovina studentů kombinovaného studia je spokojena s časovým vytížením a myslí si, že studiu ve škole a placené práci věnuje odpovídající množství času (graf 4.70).

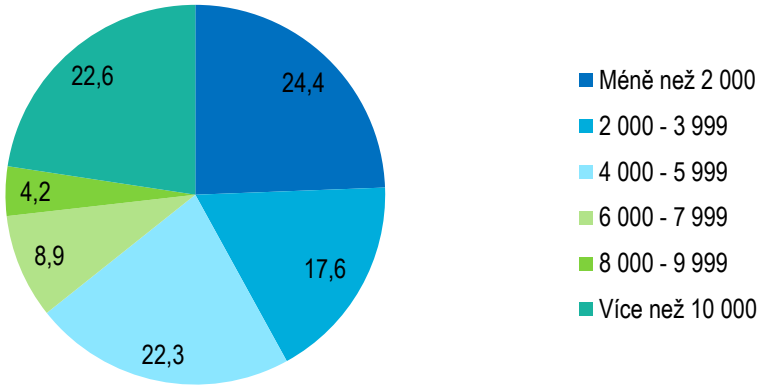
Graf 4.70 Spokojenost studentů kombinovaného studia s časovým vytížením (%)



4.2.4 Zdroje financí

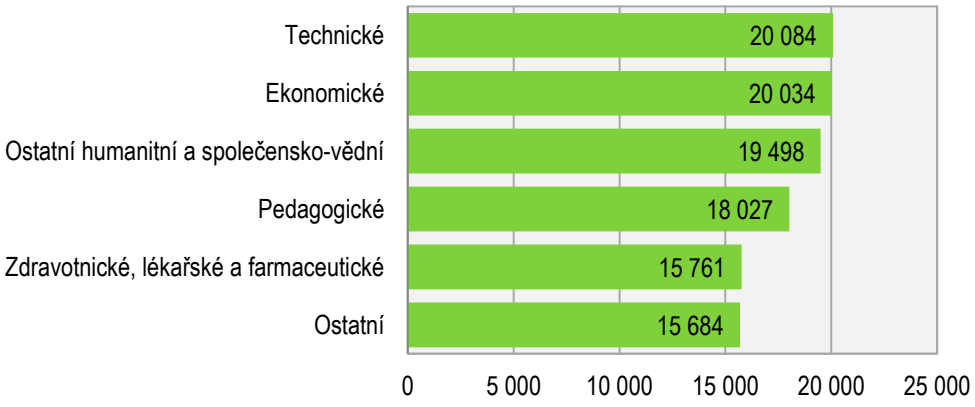
Průměrná výše zdrojů studentů v kombinovaném studiu je 18 678 Kč měsíčně. Na rozdíl od zdrojů studentů prezenčního studia rozložení zdrojů studentů kombinovaného studia téměř není zešikmené, medián nabývá hodnoty 18 500 Kč. Převážná část zdrojů pochází ze zaměstnání (86,1 %), v průměru si studenti v kombinovaném studiu vydělají 17 168 Kč měsíčně. Zdroje studentů kombinovaného studia pocházející od rodičů/partnera tvoří pouze 7,1 % jejich příjmů, příjmy ze stipendií či vládních stipendií jsou zanedbatelné, dostává je 0,2 % studentů (graf 4.35). Průměrná výše měsíčního stipendia u těch, kteří ho pobírají, je 2 573 Kč. Průměrná výše příspěvků z ostatních veřejných zdrojů tvoří 2,5 % zdrojů studentů a činí v průměru 8 908 Kč. Příjmy ze zaměstnání má 95,3 % studentů kombinovaného studia, příspěvky od rodičů dostává 23,2 % studentů. Výše příspěvků od rodičů/partnera je ve 24,4 % případů menší než 2 000 Kč a v 22,6 % případů vyšší než 10 000 Kč (graf 4.71).

Graf 4.71 Výše příjmů studentů kombinovaného studia od rodičů/partnera (%)



Struktura příjmů studentů v jednotlivých oborech souvisí i s absolutní výší příjmů z daného zdroje. Rozpětí průměrných měsíčních zdrojů podle oborů přesahuje 4 000 Kč. Nejvyšší částky mají v průměru měsíčně k dispozici studenti technických oborů, a to 20 084 Kč (graf 4.72)

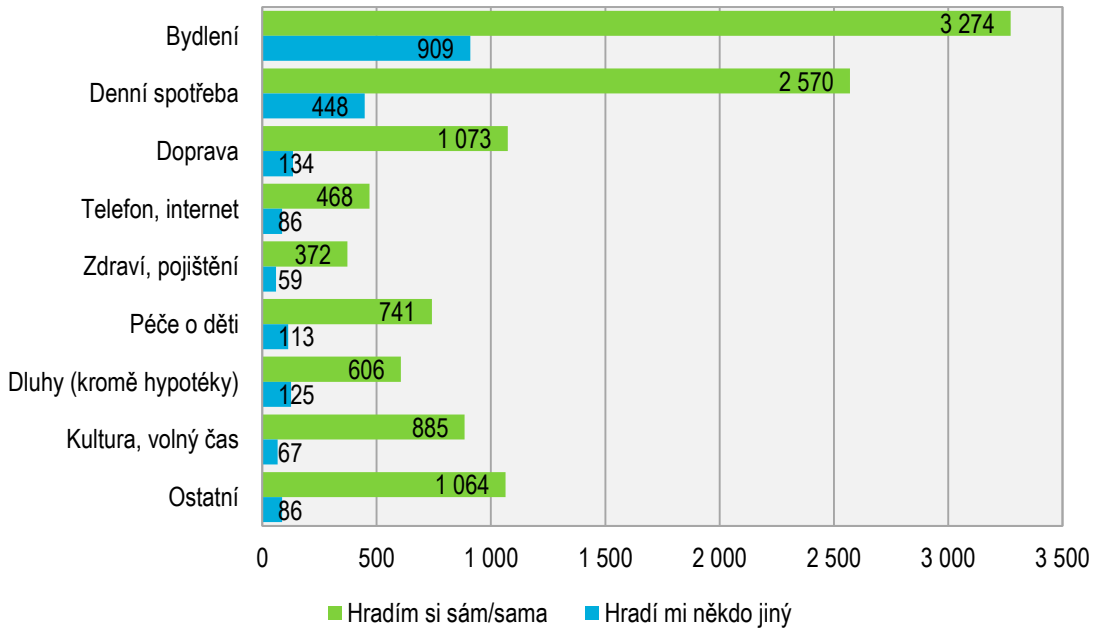
Graf 4.72 Průměrné měsíční zdroje studentů kombinovaného studia podle skupiny oborů studia (Kč)



4.2.5 Náklady na živobytí a studium

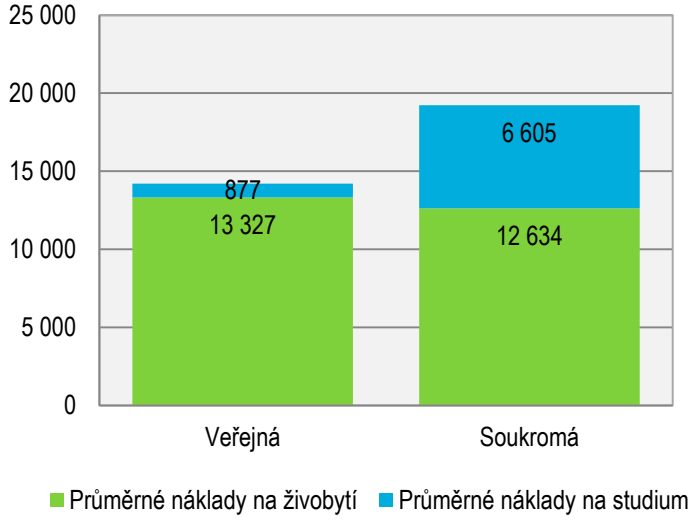
Studenti kombinovaného studia si hradí náklady na živobytí a studium převážně sami. V průměru si studenti hradí výdaje ve výši 11 160 Kč, někdo jiný za ně průměrně uhradí 1 973 Kč. Bydlení a každodenní spotřeba včetně jídla tvoří nejvyšší položky výdajů studentů (graf 4.73).

Graf 4.73 Průměrné hodnoty výdajů studentů kombinovaného studia za měsíc za jednotlivé položky rozdělené podle osoby, která je hradí (Kč)



Náklady na studium, které vydávají sami studenti, jsou v porovnání s náklady na živobytí velmi malé. Školné, poplatky spojené se studiem a poplatky za zkoušky platí 36,3 % studentů kombinovaného studia. Více než dvě pětiny studentů (42,7 %) neutrácí za studijní materiály a dalších 45,3 % studentů má náklady na studijní materiály do 1 000 Kč za semestr. Ostatní výdaje na studium jsou u 84,2 % studentů nulové. Výdaje se samozřejmě liší podle typu školy, studenti na soukromých vysokých školách mají vyšší výdaje za studium z důvodu platby školného. Průměrné náklady na studium činí u soukromých vysokých škol 6 605 Kč měsíčně, tj. o 5 728 Kč více než v případě veřejných škol (u nichž průměrná hodnota činí pouze 877 Kč). Průměrné náklady na živobytí kombinovaných studentů na soukromých vysokých školách jsou v průměru o 700 Kč nižší než u studentů veřejných vysokých škol (graf 4.74).

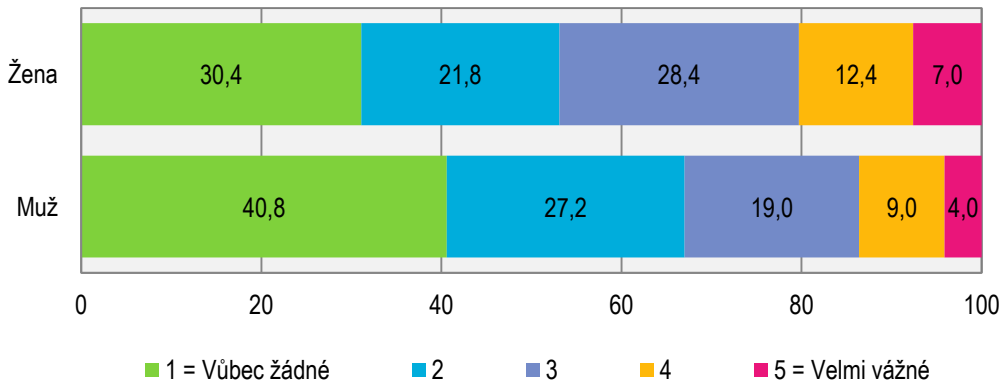
Graf 4.74 Průměrné hodnoty výdajů za měsíc studujících kombinovaného studia podle typu školy (Kč)



4.2.6 Finanční problémy

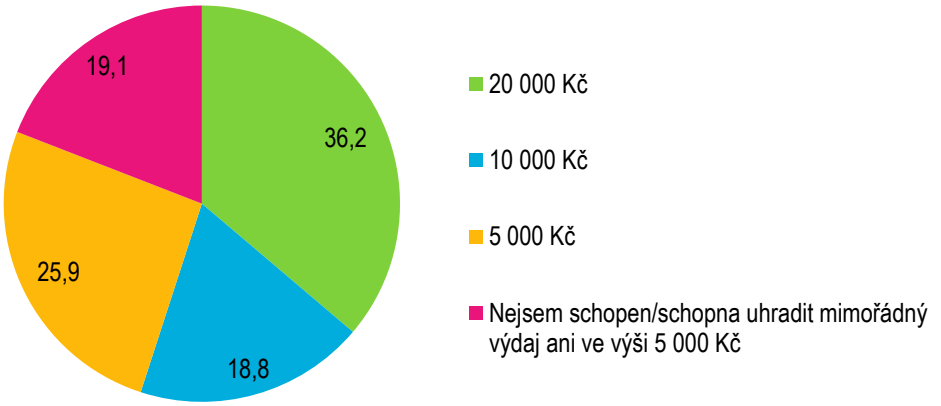
Vnímání finančních problémů u studentů kombinovaného studia je podobné jako u prezenčního studia. Vůbec žádné finanční problémy nepociťuje 34,5 % studentů kombinovaného studia, vážné či velmi vážné finanční problémy má 16,8 % studentů kombinovaného studia (graf 4.52). Ženy studující vysokou školu kombinovanou formou se potýkají s finančními problémy častěji než muži, vážné nebo velmi vážné finanční problémy má 13 % mužů a 19,4 % žen (graf 4.75).

Graf 4.75 Míra finančních problémů studentů kombinovaného studia podle pohlaví (%)



Zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 20 000 Kč je schopno 36,2 % studentů kombinovaného studia, 19,1 % není schopno uhradit mimořádný výdaj ani v hodnotě 5 000 Kč (Graf 4.76).

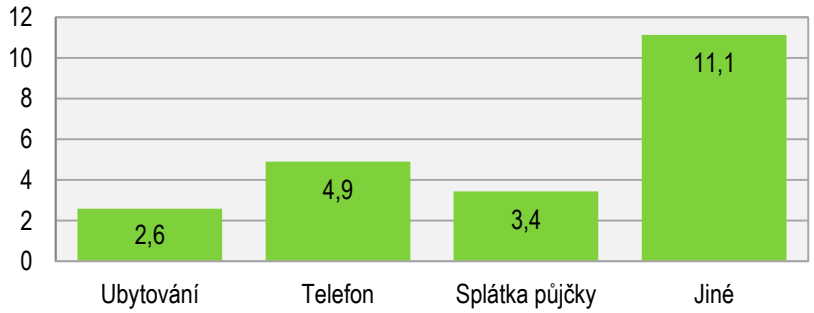
Graf 4.76 Maximální výše neočekávaného výdaje studentů kombinovaného studia z vlastních zdrojů (%)



Muži jsou schopni zaplatit vyšší částky než ženy, 24,6 % žen studujících v kombinovaném studiu není schopno uhradit mimořádný výdaj ani v hodnotě 5 000 Kč, takových mužů je 10,8 %. Výdaj v hodnotě 20 000 Kč je schopno uhradit 27 % žen a 50,2 % mužů. Výše úhrady mimořádného výdaje také závisí na věku, s rostoucím věkem se částka mírně zvyšuje.

Někteří studenti kombinovaného studia se v tomto akademickém roce dostali do takových finančních problémů, že nebyli schopni zaplatit v termínu platby, jako jsou poplatky za ubytování, telefon, půjčky či jiné záležitosti. Do situace neschopnosti zaplatit v termínu ubytování v tomto akademickém roce se dostalo 2,6 % studentů. Zaplatit v řádném termínu účet za telefon nebylo schopno 4,9 % studentů. Splátku půjčky nezaplatilo včas 3,4 % studentů. Více než desetina studentů (11,1 %) nebylo schopno zaplatit jiné platby, které se nejčastěji týkají platby účtu za internetové připojení, zdravotní pojištění, školné, cestovné či volnočasové aktivity (graf 4.77).

Graf 4.77 Neschopnost studentů kombinovaného studia zaplatit v termínu platby (%)



4.3 Klíčové závěry

Spokojenost studentů s bydlením je ovlivněna sociálním postavením rodičů studentů. Výrazně spokojenější s bydlením jsou studenti, kteří *nebydlí* na koleji.

Ekonomická aktivita studentů v prezenční formě studia a její intenzita závisí na studovaném oboru. Nejčastěji si pravidelně vydělávají studenti právnických a ekonomických oborů, nejméně pravidelně vydělávajících je mezi studujícími v prezenční formě u zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů. Většina pravidelně vydělávajících studentů studujících v prezenční formě se cítí být převážně studenty. Ekonomická aktivita prezenčních studentů během studia není ovlivněna vzděláním, zaměstnáním rodičů ani jejich sociálním postavením. Studenti rodičů s horším sociálním postavením nicméně častěji pracovali o letních prázdninách.

Motivace prezenčních studentů k práci se liší podle vzdělání a sociálního postavení rodičů. Studenti vzdělanějších rodičů častěji pracují kvůli získání pracovních zkušeností, pracující prezenční studenti méně vzdělaných rodičů častěji uvádějí, že by si nemohli bez práce studium dovolit. Rozdíly podle sociálního postavení rodičů jsou ještě výraznější. Ženy častěji než muži souhlasí s tím, že pracují proto, aby financovaly své živobytí. Muži se naopak častěji přiklánějí k názoru, že prací získávají více pracovních zkušeností. Studenti právnických a ekonomických oborů častěji pracují, aby získali větší pracovní zkušenosti. Studenti uměleckých, humanitních a společensko-vědních oborů naopak častěji pracují z důvodu financování svého živobytí.

Práce prezenčních studentů při studiu souvisí s oborem studia častěji u mužů než u žen, souvislost práce a studia roste s věkem. Nejčastěji ve své oblasti pracují prezenční studenti právnických a uměleckých oborů, nejméně často studenti oborů zemědělsko-lesnických a veterinárních a dále oborů zdravotnických, lékařských a farmaceutických. **U studentů kombinované formy studia je souvislost studovaného oboru a náplně práce** obecně vyšší než u studentů prezenční formy, přičemž studenti kombinovaného studia zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů v oblasti svého studia pracují naopak ze všech studentů nejčastěji.

Nejvíce **času v práci tráví** studenti prezenčního studia právnických a ekonomických oborů. Naopak nejméně hodin pracují studenti zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů, kteří **tráví více času studiem ve škole a samostudiem doma** (oproti některým jiným oborům výrazně).

Vzdělanostní struktura rodičů a zaměstnání rodičů ovlivňují **výši a strukturu finančních zdrojů** studentů prezenčního studia. Podpora od rodičů roste s rostoucím vzděláním matky i otce. S rostoucím vzděláním rodičů se ovšem významně nemění příjmy studentů ze současného zaměstnání. Nejvyšší **náklady na živobytí** mají prezenční studenti uměleckých oborů, nejnižší jsou naopak u studentů oborů technických.

Podle studijních oborů se liší i míra, do jaké se prezenční **studenti potýkají s finančními problémy**. Nejčastěji se s nimi potýkají studenti uměleckých oborů, nejméně často studenti oborů ekonomických, právnických a technických. Souvislost je zde i se sebehodnocením studijních výsledků studentů (studenti s nadprůměrnými výsledky se s finančními problémy potýkali řidčeji oproti studentům podprůměrným), úrovní vzdělání rodičů studentů a s jejich sociálním postavením. Míra potýkání se s finančními problémy se výrazně neliší mezi studenty prezenčního a kombinovaného studia.

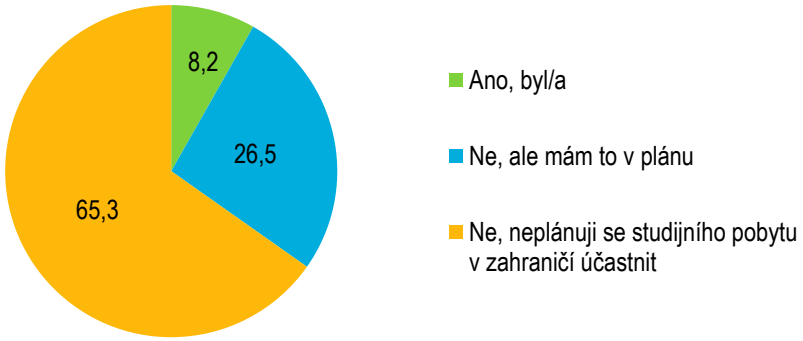
5 Mobilita a jazyková vybavenost studentů

Pátá kapitola se zabývá mobilitou studentů. Na úvod je nutné zmínit, že se zahraničním pobytem má zkušenost pouze 8,2 % studentů.

5.1 Zájem o zahraniční studijní pobyt

Graf 5.1 zachycuje odpovědi na otázku, zda se student během svého studia zúčastnil zahraničního pobytu, případně zda o výjezdu uvažuje, nebo o něj naopak nemá zájem. Z celkového počtu se 65,3 % studentů nezúčastnilo zahraničního výjezdu a ani v budoucnu cestu neplánuje.

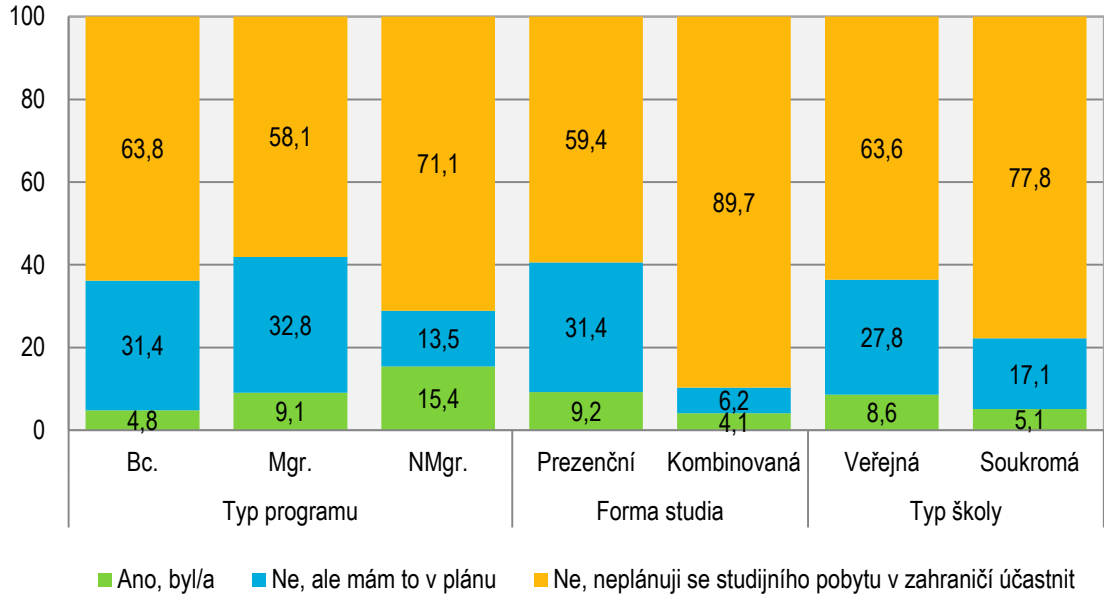
Graf 5.1 Byl/a jste během studia na studijním pobytu na zahraniční vysoké škole? (%)



Zájem o studium v zahraničí byl sledován nejen z pohledu typu studijního programu, ale také podle formy studia a typu vysoké školy. Z veřejných škol odjelo do zahraničí 8,6 % studentů, ze soukromých škol 5,1 % studentů. Zahraničního výjezdu se nezúčastnilo, ale plánuje ho 27,8 % studentů veřejných škol. Na soukromých školách zvolilo možnost „Ne, ale mám to v plánu“ 17,1 % studentů. Naopak studijního pobytu se nechce zúčastnit 63,6 % studentů veřejných a 77,8 % studentů soukromých vysokých škol.

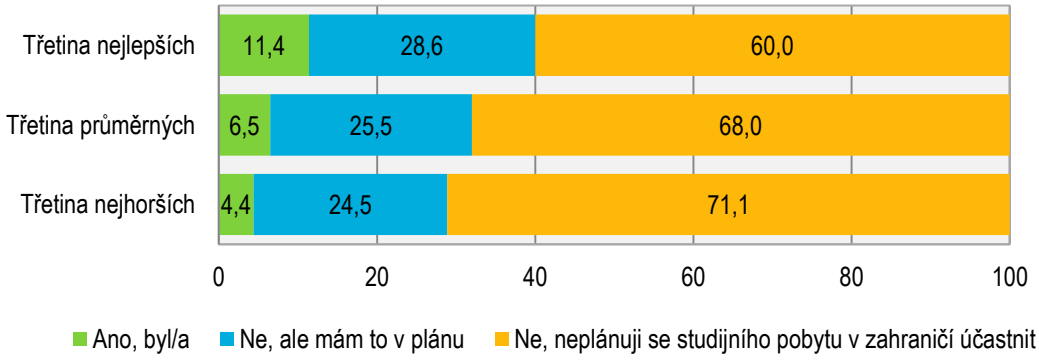
Na studijní pobyt vyjelo 9,2 % studentů prezenčního studia a 4,1 % kombinovaného studia. Do zahraničí neodjelo a ani neplánuje vyjet 59,4 % studentů prezenční a 89,7 % studentů kombinované formy studia.

Graf 5.2 Zájem o zahraniční studijní pobyt podle typu studijního programu, formy studia a typu školy (%)



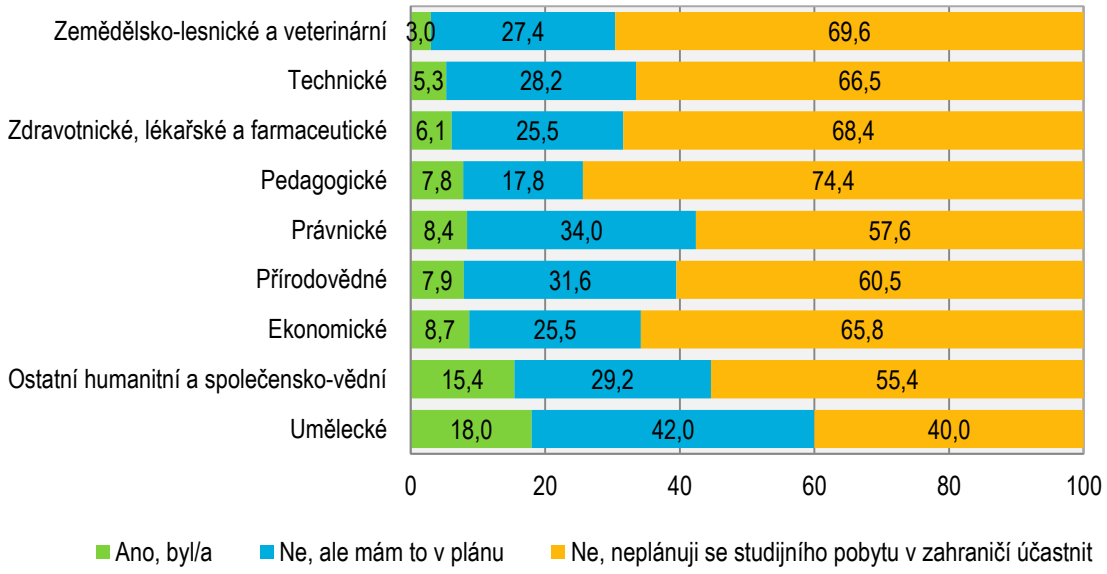
Do zahraničí vyjelo 11,4 % studentů z těch, kteří se zařadili mezi nejlepší třetinu studentů. Nižší zastoupení (6,5 %) je u studentů, kteří sami sebe přiřadili do třetiny průměrných studentů z hlediska studijních výsledků. Zahraniční studijní zkušenost neplánuje 71,1 % studentů z těch, kteří se začlenili do třetiny nejhorších studentů.

Graf 5.3 Zájem o zahraniční zkušenost podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



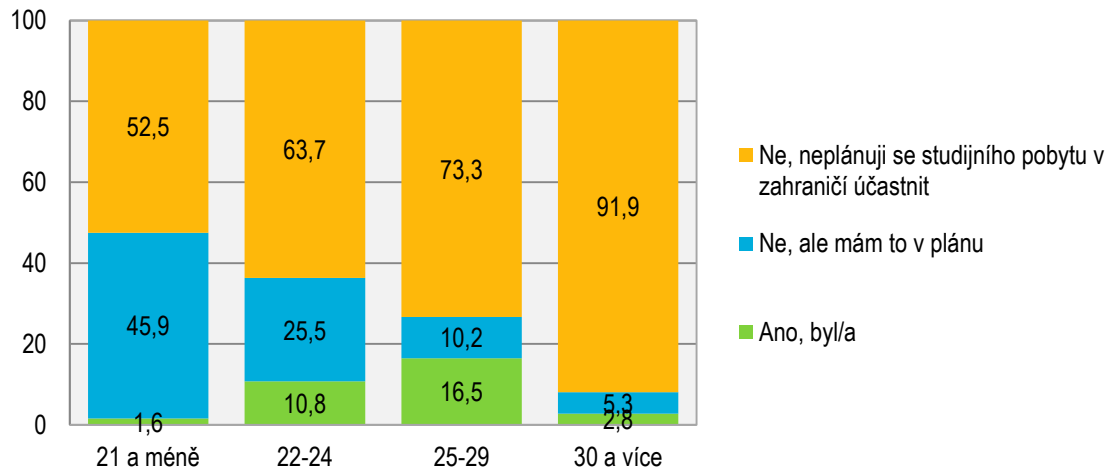
Nejvyšší podíl studentů v příslušném oboru se zahraniční studijní zkušeností je mezi studenty uměleckých (18 %), ostatních humanitních a společensko-vědních (15,4 %) a ekonomických oborů (8,7 %). Naopak nejméně vyjíždějících studentů je na zemědělsko-lesnických a veterinárních oborech (3,0 %) a na technických oborech (5,3 %).

Graf 5.4 Zájem o zahraniční pobyt podle skupiny oborů studia (%)



Odpovědi lze analyzovat i podle věkových skupin studentů. Z grafu 5.5 je patrné, že největší zájem o zahraniční výjezd je u studentů do 21 let. Možnost „Ano, byl/a“ nebo „Ne, ale mám to v plánu“, zvolilo 47,5 % studentů. S rostoucím věkem zájem o budoucí výjezd postupně klesá. Dvě zmíněné možnosti zvolilo 36,3 % studentů mezi 22−24 lety, 26,7 % mezi 25−29 lety. U studentů nad 30 let je zájem o zahraniční pobyt nejmenší. Dosahuje 8,1 %.

Graf 5.5 Zájem o zahraniční studijní pobyt podle věku (%)



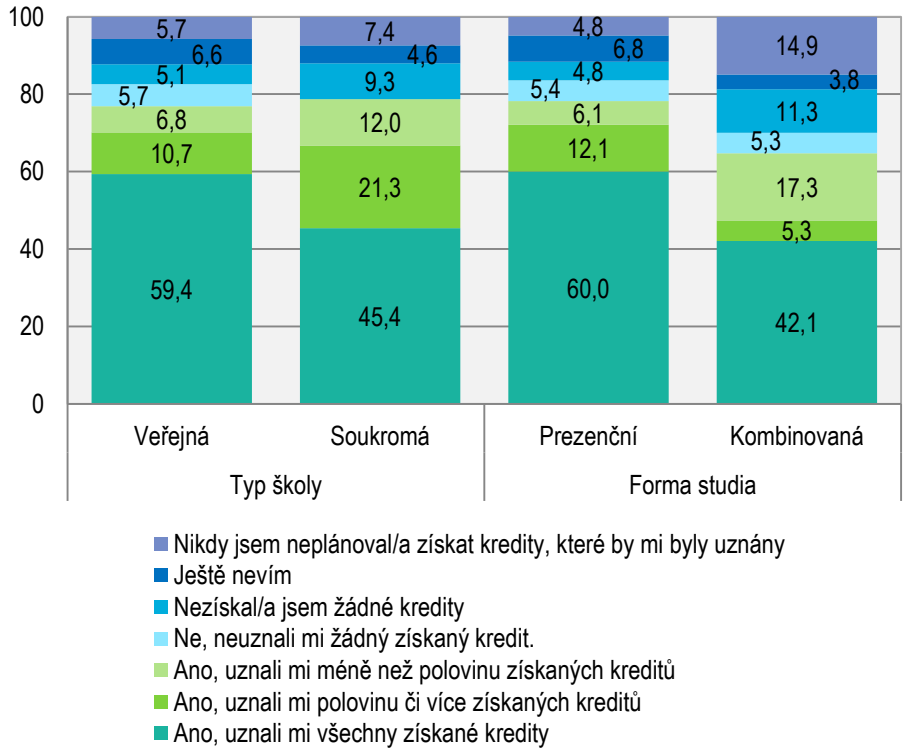
Vyjíždějící studenti si v 84 % případech vybrali pro zahraniční studium některou ze zemí Evropské unie. Nejčastěji voleným státem je Německo, za kterým následuje Francie. Na celkové prvenství zemí EU má vliv i způsob financování zahraničních studentských mobilit. První nejčastěji navštěvovanou neevropskou zemí jsou Spojené státy americké, které se celkově umístily na jedenáctém místě (3,1 %). Zájem je také o asijské státy (Čína, Korejská republika nebo Tchaj-wan (čínská provincie)).

Tabulka 5.1 Nejčastěji navštěvované země

Pořadí	Země	%
1.	Německo	13,8
2.	Francie	8,8
3.	Spojené království	7,5
4.	Španělsko	6,1
5.	Finsko	6,0
6.	Švédsko	4,5
7.	Portugalsko	4,1
8.	Rakousko	4,1
9.	Belgie	3,8
10.	Itálie	3,6

Po příjezdu ze zahraničního pobytu žádají vyjíždějící studenti na mateřské vysoké škole o uznání kreditů do svého studijního programu. Všechny získané kredity byly uznány 58,3 % studentům, 11,5 % studentům byla uznána polovina či více kreditů a 7,2 % uznali méně než polovinu kreditů. Kredity nebyly uznány 5,3 % studentům. Na veřejných vysokých školách byly uznány kredity 76,9 % studentům, na soukromých 78,7 % studentům. Studentům prezenční formy studia byly přiznány získané kredity v 78,2 % případů, studentům kombinovaného studia v 64,7 % případů.

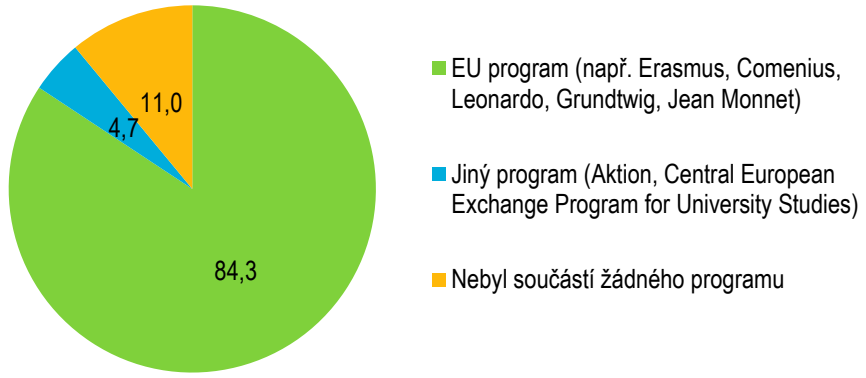
Graf 5.6 Uznání kreditů získaných při zahraničním studiu domácí vysokou školou (%)



Zahraniční studium v rámci EU programu (např. Erasmus, Comenius, Leonardo, Grundtwig, Jean Monnet atd.) preferovalo 84,3 % vyjíždějících studentů. Pouze 11 % studentů, kteří studovali v zahraničí, svůj

výjezd neabsolvovalo v rámci programu EU či jiného programu (např. Aktion, Central European Exchange Program for University Studies).

Graf 5.7 Byl Váš studijní pobyt v zahraničí součástí některého z následujících programů? (%)



5.2 Financování zahraničního studia

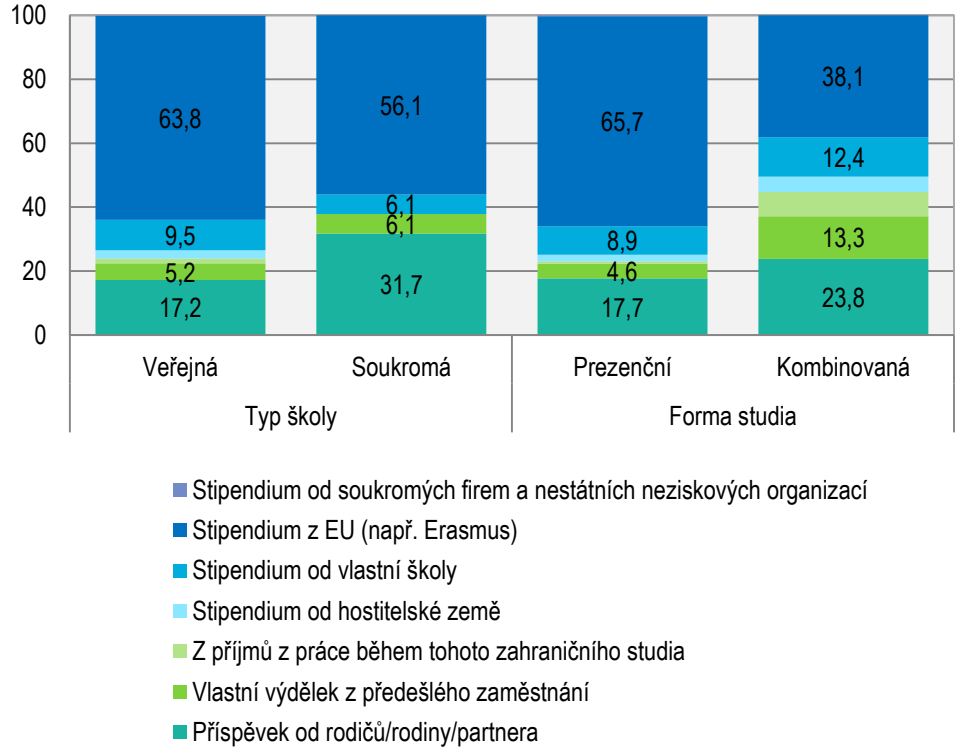
Významnou zkoumanou oblastí je financování zahraničního pobytu. Studenti mají několik možností, jak svůj výjezd finančně pokrýt.

Mezi zdroje financování patří:

- příspěvek od rodičů/rodiny/partnera,
- vlastní výdělek z předešlého zaměstnání,
- příjem z práce během tohoto zahraničního studia,
- stipendium od hostitelské země, stipendium od vlastní školy,
- stipendium z Evropské unie (např. Erasmus),
- stipendium od soukromých firem a nestátních organizací.

Za hlavní zdroj financování zahraničního pobytu označilo 63,2 % studentů stipendium z Evropské unie. Na veřejných vysokých školách se jednalo o 63,8 % studentů. U soukromých vysokých škol se jedná o 56,1 %. Významný rozdíl je zaznamenán podle formy studia (65,7 % u prezenčních studentů vs. 38,1 % u studentů kombinovaného studia). Druhým nejčastějším hlavním zdrojem financování (18,2 % studentů) je příspěvek od rodičů, rodiny, či partnera (17,2 % vyjíždějících studentů veřejných a 31,7 % vyjíždějících studentů soukromých vysokých škol). Stipendia od soukromých firem a nestátních organizací naopak nejsou obvyklými zdroji financování zahraničního studia.

Graf 5.8 Hlavní zdroje financování zahraničního pobytu podle typu školy a formy studia (%)



5.3 Překážky pro zahraniční studijní pobyt

Tabulka 5.2 zobrazuje faktory, které mají vliv na negativní rozhodnutí studentů ohledně výměnného studijního pobytu (1 = žádná překážka, 5 = velká překážka). Za velkou překážku označilo 31,1 % vyjíždějících studentů odloučení od partnera, dětí a přátel. Na druhém místě studenti označili další finanční náklady (30,8 %). Za žádnou překážku naopak nejčastěji nepovažují zdravotní omezení (68,6 %), problémy s omezeným vstupem do vybrané země (39,4 %) či ztrátu placeného zaměstnání (37,9 %).

Tabulka 5.2 Překážky pro zahraniční studijní pobyt (%)

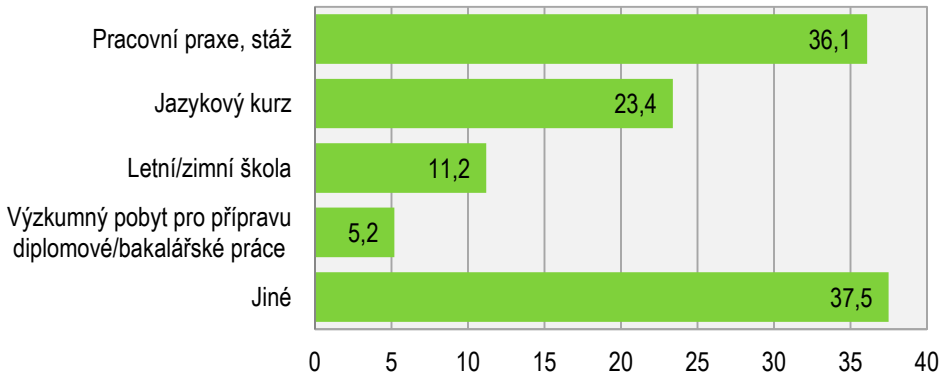
Překážky	1 = Žádná překážka	2	3	4	5 = Velká překážka
Moje zdravotní omezení	68,6	13	9,8	4,7	3,9
Problémy s omezením vstupu do vybrané země (víza, povolení k pobytu)	39,4	24,3	22,4	9,2	4,7
Ztráta placeného zaměstnání	37,9	13,2	13,2	12,2	23,5
Nedostatečné znalosti cizího jazyka	25,9	19,9	18,7	17,3	18,2
Nedostatek motivace	23,9	16,7	28	19,4	12,0
Očekávaný malý přínos pro mé studium v ČR	23,6	18,5	27,7	17,3	12,9
Omezený přístup na vybrané školy a /nebo studijní programy v zahraničí	23,4	20,9	31,3	16,7	7,7
Omezená kapacita mobilitního programu	23,3	19,7	34,7	15,4	6,9
Malá informovanost ze strany VŠ	20,9	24,4	29,1	18,8	6,8
Problémy s uznáním výsledků studia dosaženého v zahraničí v ČR	17,4	15,7	27,1	21,5	18,3
Náročné začlenění zahraničního studia do domácího studijního programu	15,8	15,8	26,5	23,9	18,0
Odloučení od partnera, dětí, přátel	16,2	13,9	17,4	21,4	31,1
Další finanční náklady	6,8	11	20,7	30,7	30,8

5.4 Ostatní typy zahraničních pobytů

Kromě zahraničního studijního pobytu mohou studenti absolvovat:

- výzkumný pobyt pro přípravu bakalářské nebo diplomové práce,
- pracovní praxi/stáž,
- letní/zimní školu,
- jazykové kurzy,
- jiné.

Graf 5.9 Absolvovaný jiný zahraniční pobyt během studia (%)



Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Jazykový kurz absolvovalo 23,4 % studentů. Zájem je také o letní nebo zimní školy, na něž vyjelo 11,2 % studentů. Kvůli diplomové nebo bakalářské práci odjelo do zahraničí 5,2 % studentů. Výzkumný pobyt pro přípravu bakalářské/diplomové práce vyhledávají převážně studenti veřejných vysokých škol z ostatních humanitních a společensko-vědních oborů, pedagogických oborů a ekonomických oborů v bakalářském a navazujícím magisterském programu. Studenti ze stejného uskupení oborů vyjíždějí v největším zastoupení i na letní školy. Ty ale vyhledávají také studenti technických oborů. Mezi účastníky dominují studenti bakalářských studijních programů. Na jazykové kurzy nejčastěji vyjíždějí budoucí technici a ekonomové studující v bakalářském typu studia. Z pohledu věkových skupin studenti mezi 22 až 24 lety vyhledávají zejména letní/zimní školy a jazykové kurzy. Naopak studenti mezi 25 a 29 lety častěji využívají zahraniční pobyt pro přípravu své závěrečné práce.

Vyjíždějící průměrně strávili na výzkumném pobytu pro přípravu závěrečné práce 2,7 měsíce, na pracovní stáži 3,1 měsíce. Kratší průměrnou dobu absolvovali účastníci letních nebo zimních škol (průměrně 1,7 měsíce) nebo jazykových kurzů (průměrně 2,5 měsíce).

Mezi oblíbené destinace ostatních typů zahraničních pobytů patří Německo, Spojené státy americké nebo Spojené království. Absolventi výše zmíněných programů si většinou nenechávají uznávat kredity na domácí univerzitě do svého studijního programu. Výjimkou jsou pracovní stáže/praxe, kde byly kredity uznány 17,8 % studentům.

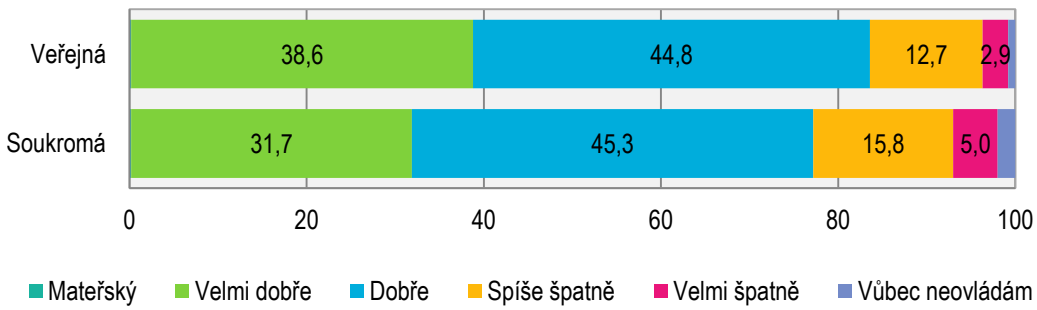
5.5 Hodnocení jazykových kompetencí

Řada studentů vyjíždí na zahraniční studijní pobyty pro zlepšení svých jazykových znalostí. Ty studenti v šetření hodnotili na škále od 1 (mateřský) do 6 (vůbec neovládám). Hodnotila se úroveň znalosti češtiny, slovenštiny, angličtiny, němčiny, francouzštiny, ruštiny, španělštiny a italštiny.

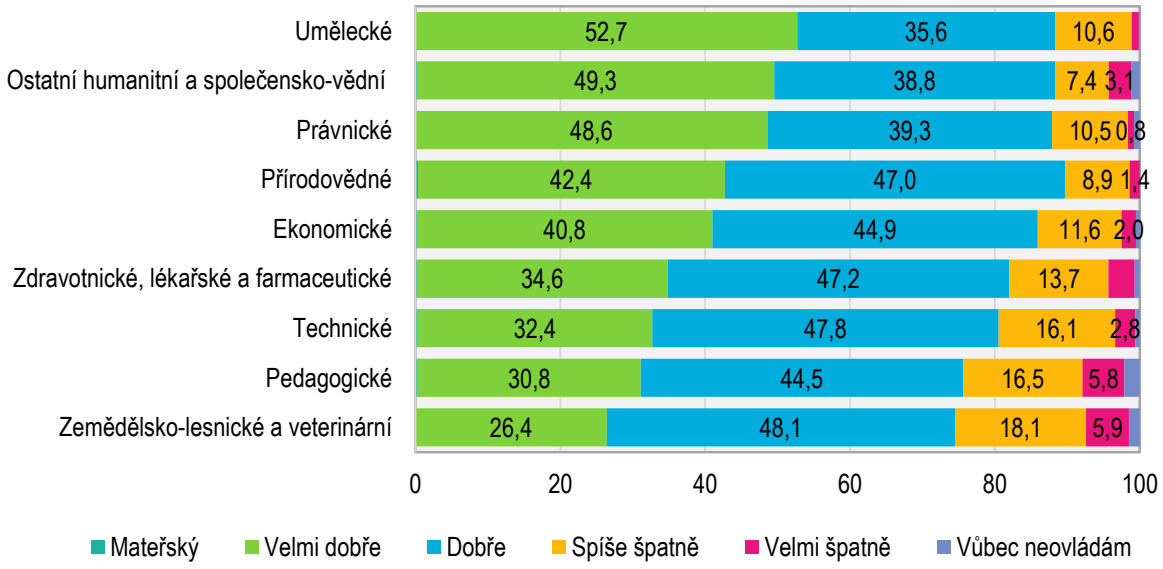
Přibližně 90 % studentů všech typů vysokých škol i oborů označilo češtinu jako svůj mateřský jazyk. Na veřejných školách 7 % studentů považuje za svůj rodný jazyk slovenštinu. Největší zastoupení Slováků je na přírodovědných, zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborech.

Své znalosti angličtiny studenti nejčastěji hodnotili možností dobře, a to ve 44,9 % případů (44,8 % na veřejných školách, 45,3 na soukromých školách), resp. velmi dobře 37,7 % (38,8 % na veřejných školách, 31,7 % na soukromých školách). Jako velmi dobré je označili nejčastěji studenti uměleckých (52,7 %), právnických a ostatních humanitních a společensko-vědních oborů (49,3 %).

Graf 5.10 Hodnocení jazykových kompetencí − angličtina podle typu školy (%)

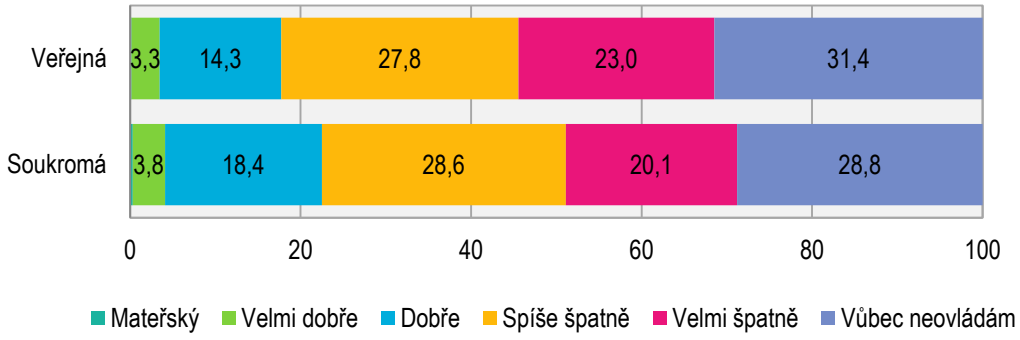


Graf 5.1 Hodnocení jazykových kompetencí – angličtina podle skupiny oborů studia (%)

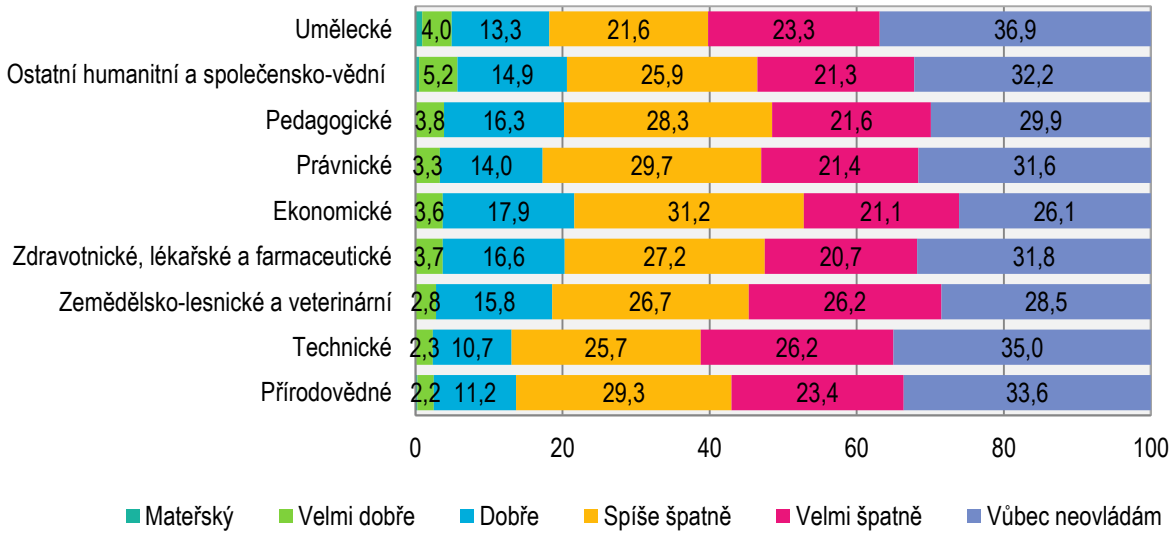


Druhým nejlépe ovládaným jazykem je němčina, přestože 30 % studentů označilo své znalosti v dotazníku možností „vůbec neovládám“. Své znalosti němčiny ohodnotila jako velmi dobré 3,3 % studentů veřejných vysokých škol a 3,8 % studentů soukromých vysokých škol. Dobré znalosti německého jazyka má 14,3 % studentů veřejných, resp. 18,4 % studentů soukromých vysokých škol. Nejlépe umí německy studenti ekonomických a zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů (velmi dobré a dobré znalosti).

Graf 5.11 Hodnocení jazykových kompetencí − němčina podle typu školy (%)



Graf 5.12 Hodnocení jazykových kompetencí − němčina podle skupiny oborů studia (%)

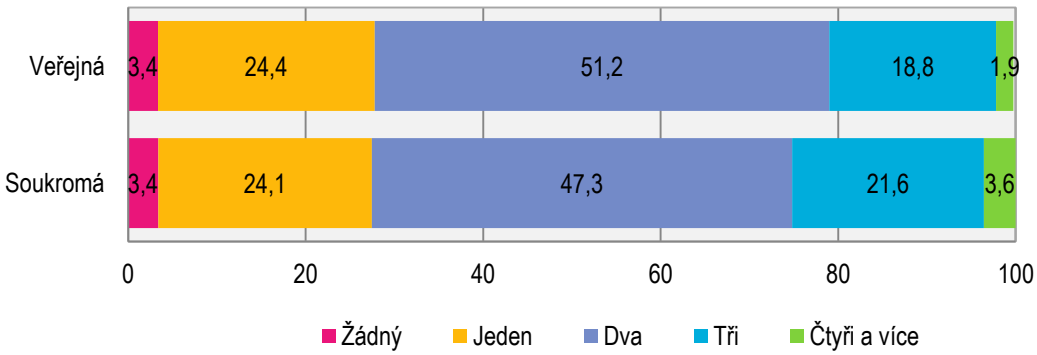


Francouzštinu vůbec neovládá přes 75 % studentů. Pouze 7 % studentů veřejných, resp. 4,3 % soukromých vysokých škol ohodnotilo své jazykové dovednosti jako velmi dobré nebo dobré. Podobná situace nastává také u ruštiny, španělštiny a italštiny. Na veřejných vysokých školách označilo své znalosti za dobré nebo velmi dobré u ruštiny 7,3 % studentů, u španělštiny 4,5 % a u italštiny 1,1 % studentů. Na soukromých vysokých školách dominuje znalost ruštiny. Tu jako dobrou či velmi dobrou označilo 16,5 % studentů.

Francouzsky se nejlépe dorozumí zástupci uměleckých a právnických oborů. Studenti uměleckých oborů ovládají také italštinu. Španělštinu naopak vyhledávají studenti ostatních humanitních a společensko-vědních oborů. Rusky se domluví budoucí ekonomové, studenti pedagogických oborů a studenti ostatních humanitních a společensko-vědních oborů.

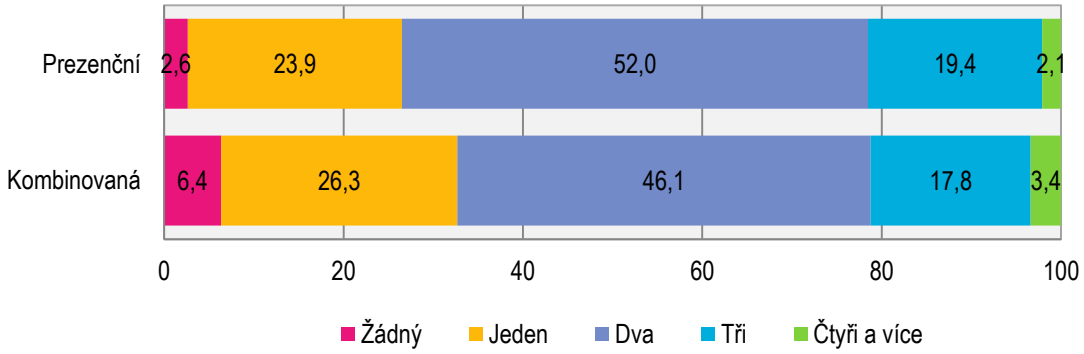
Následující část této podkapitoly bude věnována studentům, kteří označili své jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře" nebo "dobře". Byla zaznamenána subjektivní hodnocení, kolika jazyky se studenti dokážou domluvit a písemně se vyjádřit na této úrovni. Polovina studentů (50,8 %) dokáže podmínky splnit ve dvou jazycích. Na veřejných vysokých školách je takovýchto studentů 51,2 %. O čtyři procentní body hůře se ohodnotili studenti ze soukromých vysokých škol (47,3 %). Nejčastěji volenou kombinací dvou jazyků byla: slovenština s angličtinou a angličtina s němčinou.

Graf 5.13 Jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře" a "dobře" podle typu vysoké školy (%)



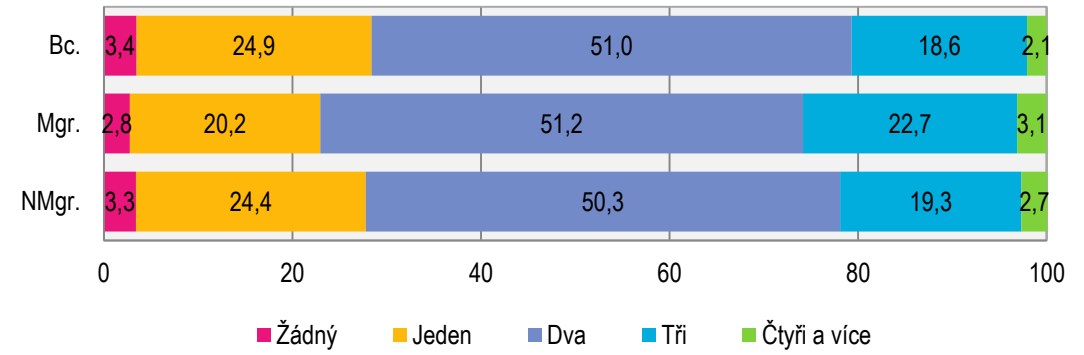
Žádný jazyk neohodnotilo velmi dobře ani dobře 6,4 % studentů kombinovaného studia. U prezenčního studia se jedná o 2,6 % studentů.

Graf 5.14 Jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře" a "dobře" podle formy studia (%)

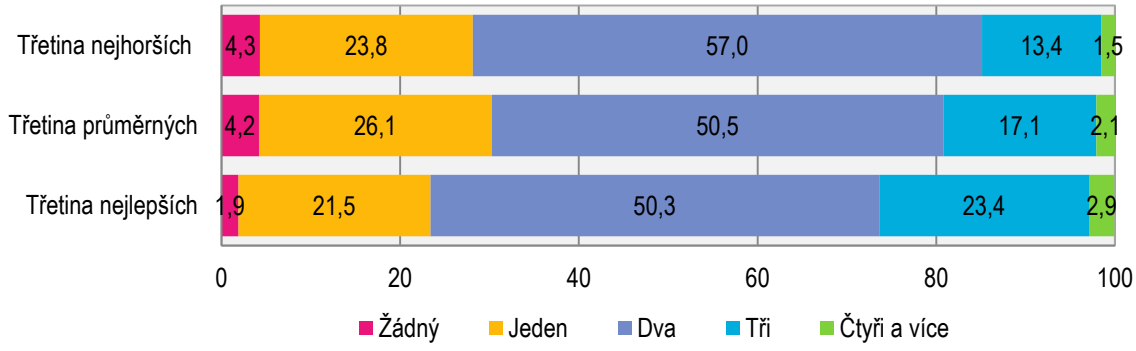


V bakalářském studijním programu umí 24,9 % studentů jeden cizí jazyk, 51 % dva jazyky a 18,6 % ovládá tři jazyky. Studenti magisterského programu ovládají jeden jazyk ve 20,2 %, dva jazyky v 51,2 % a tři cizí jazyky ve 22,7 % případů. Jeden cizí jazyk umí 24,4 % studentů navazujícího magisterského programu, dva jazyky ovládá 50,3 % studentů a 19,3 % studentů disponuje znalostmi tří cizích jazyků. Jazyková vybavenost se liší podle vlastního hodnocení studijních výsledků (tři a více jazyků ovládá 26,3 % studentů řadících se mezi třetinu nejlepších a pouze 14,9 % studentů řadících se mezi třetinu nejhorších).

Graf 5.15 Jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře" a "dobře" podle typu studijního programu (%)

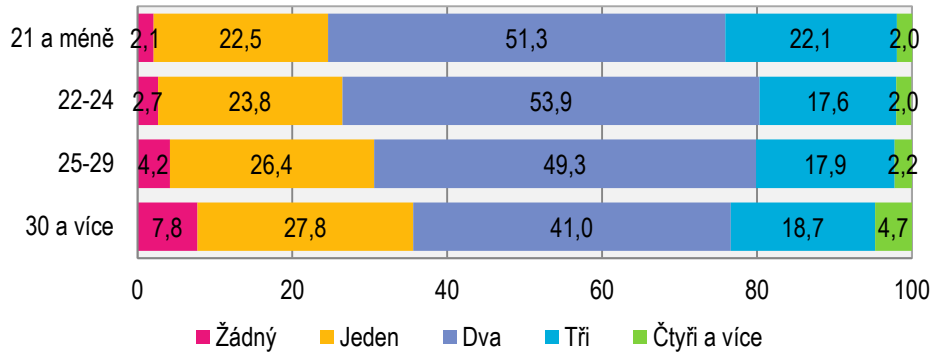


Graf 5.16 Jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře" a "dobře" podle subjektivního hodnocení výsledků studia (%)



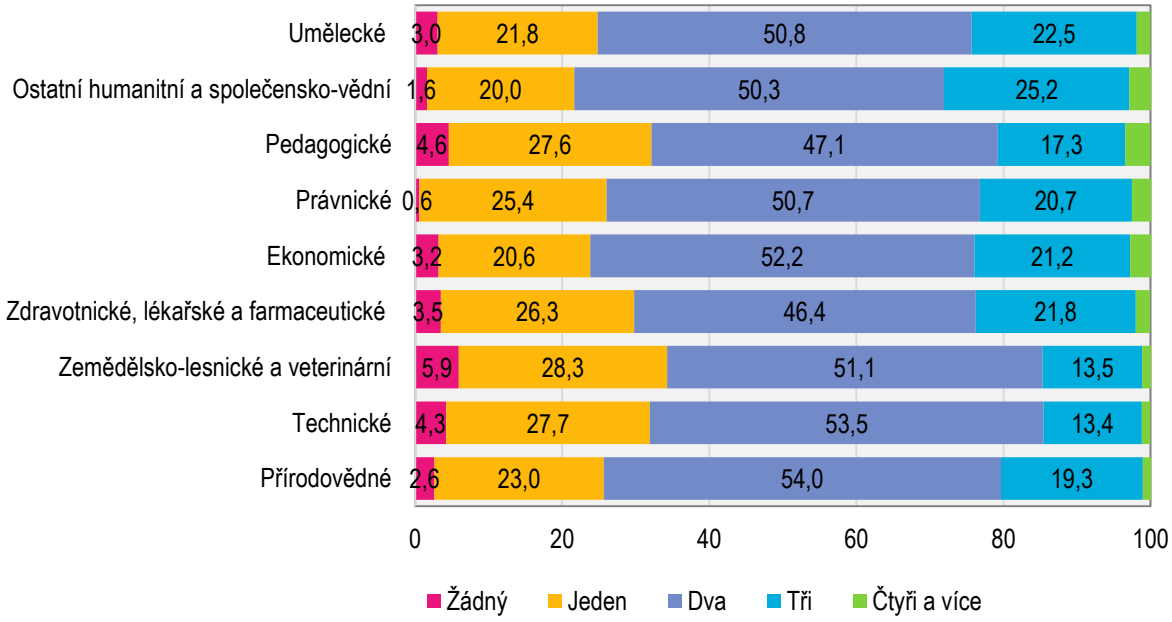
Ve věkové skupině 21 a méně mají největší zastoupení studenti se znalostí dvou světových jazyků (51,3 %). Ve věkové skupině 22−24 let umí dva cizí jazyky 53,9 % z nich. S růstem věku roste podíl studentů, kteří neovládají žádný světový jazyk. V nejmladší kategorii se jedná o 2,1 % studentů, kdežto v kategorii 30 a více už je to 7,8 %. Opačný vývoj mají čtyři světové jazyky. V nich naopak dominuje nejstarší kategorie (4,7 %).

Graf 5.17 Jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře" a "dobře" podle věku (%)



Jazyková vybavenost se neliší dle pohlaví. Z hlediska oboru studia neovládá žádný cizí jazyk na úrovni velmi dobře nebo dobře 5,9 % studentů zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů. Studenti ekonomických oborů disponují dvěma jazyky v 52,2 %. Studenti ostatních humanitních a společensko-vědních oborů mají největší podíl (25,2 %) ve znalosti tří jazyků ve své skupině, což je nejvíce ve srovnání s ostatními obory. Čtyřmi jazyky jsou vybavena více než tři procenta studentů z pedagogických oborů, což je také nejvyšší podíl ze všech oborů.

Graf 5.18 Jazykové znalosti na úrovni "velmi dobře“ a "dobře“ podle skupiny oborů studia (%)



5.6 Klíčové závěry

Na **zahraniční studijní pobyt** nejčastěji vyjíždějí studenti uměleckých oborů a studenti ostatních humanitních a společensko-vědních oborů, nejméně často studenti zemědělsko-lesnických a veterinárních oborů a studenti technických oborů. Výrazně častěji vyjíždějí nebo plánují vyjet studenti v prezenční formě studia a častěji vyjíždějí studenti s lepším sebehodnocením vlastních studijních výsledků. Studenti ve velké většině vyjíždějí do některé ze zemí EU.

Nejčastějším **hlavním zdrojem financování zahraničního studijního pobytu** je stipendium z Evropské unie, následovaný finančním příspěvkem od rodiny, rodičů nebo partnera. Vzájemný poměr těchto dvou zdrojů se liší podle formy studia.

Mezi nejvýznamnější **překážky pro zahraniční studijní pobyt** patří odloučení od partnera, dětí a přátel, těsně následované finančními náklady. Překážkami naopak obvykle nejsou zdravotní omezení, problémy s omezeným vstupem do vybrané země či ztráta placeného zaměstnání.

6 Zdravotní znevýhodnění

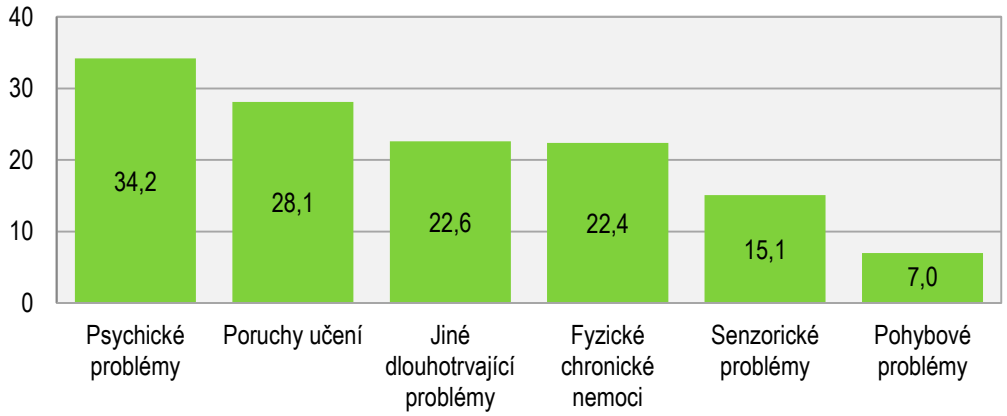
Ze studentů, kteří se v České republice zúčastnili šetření EUROSTUDENT VI, se 15 % označilo za zdravotně znevýhodněné. První podkapitola se zaměří na charakteristiku a problémy zdravotně znevýhodněných studentů, se kterými se musí během svého studia studenti vypořádat. Další podkapitola následně porovná subjektivní hodnocení studijních a životních podmínek zdravotně znevýhodněných studentů s ostatními.

6.1 Studijní podmínky zdravotně znevýhodněných studentů

Studenti mohli v šetření vybrat z následujícího seznamu znevýhodnění:

- fyzické chronické problémy,
- psychické problémy,
- pohybové problémy,
- senzorické problémy (zrakové nebo sluchové),
- poruchy učení (dyslexie aj.),
- jiné dlouhotrvající problémy.

Graf 6.1 Typy zdravotního znevýhodnění (%)

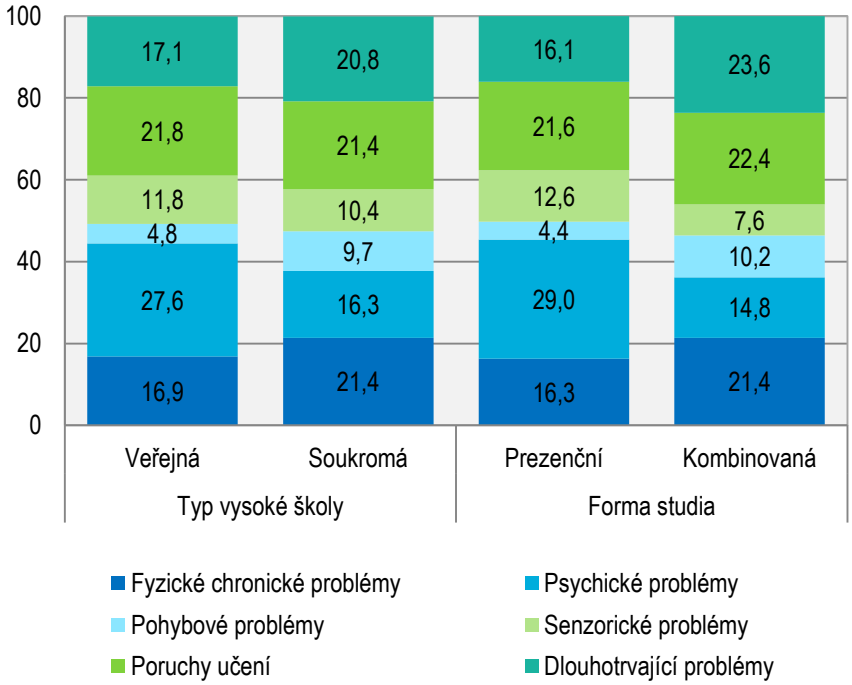


Poznámka: Jelikož studenti mohli volit více než jednu odpověď, součet není 100 %.

Největší zastoupení mezi zdravotně znevýhodněnými studenty mají studenti s psychickými problémy (34,2 %) a studenti s poruchami učení (28,1 %). Naopak nejnižší je podíl studentů s pohybovými problémy (7 %) a senzorickými problémy (15,1 %).

Typ vysoké školy a formu studia zdravotně znevýhodněných zachycuje graf 6.2. Největší zastoupení ze zdravotně znevýhodněných na veřejných vysokých školách mají studenti s psychickými problémy (27,6 %). Ty převažují i mezi studenty studujícími v prezenční formě studia (29 %).

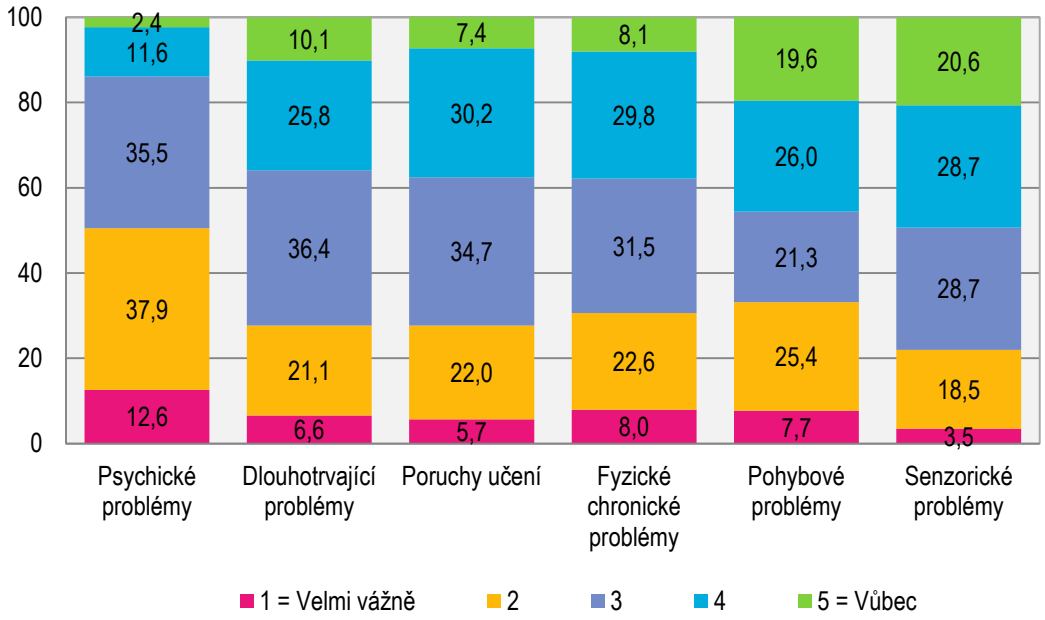
Graf 6.2 Zdravotně znevýhodnění studenti podle typu školy a formy studia (%)



Zdravotní znevýhodnění není zjevné u 67,4 % studentů, u 25,6 % studentů ostatní lidé zaregistrují jejich zdravotní znevýhodnění po nějakém čase a u 6,5 % si ho lidé všimnou hned.

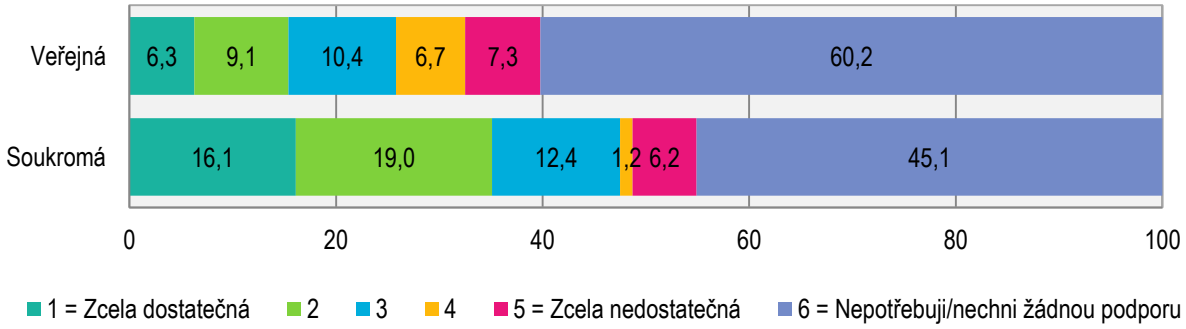
Jak zdravotní potíže ovlivňují studium zdravotně znevýhodněných studentů, zachycuje následující graf 6.3. Velmi vážně ovlivňuje zdravotní znevýhodnění ve studiu studenty s psychickými problémy (12,6 %) a fyzickými chronickými problémy (8 %). Možnost „vůbec neomezuje“ zvolilo 20,6 % se senzorickými problémy a 19,6 % zdravotně znevýhodněných studentů s pohybovými problémy.

Graf 6.3 Míra omezení zdravotním znevýhodněním ve studiu (%)



Studenti, které jejich zdravotní znevýhodnění omezuje ve studiu, subjektivně hodnotili podporu vysoké školy v rámci studia. Za zcela nedostatečnou ji označilo 7,3 % zdravotně znevýhodněných studentů veřejných, resp. 6,2 % soukromých vysokých škol.

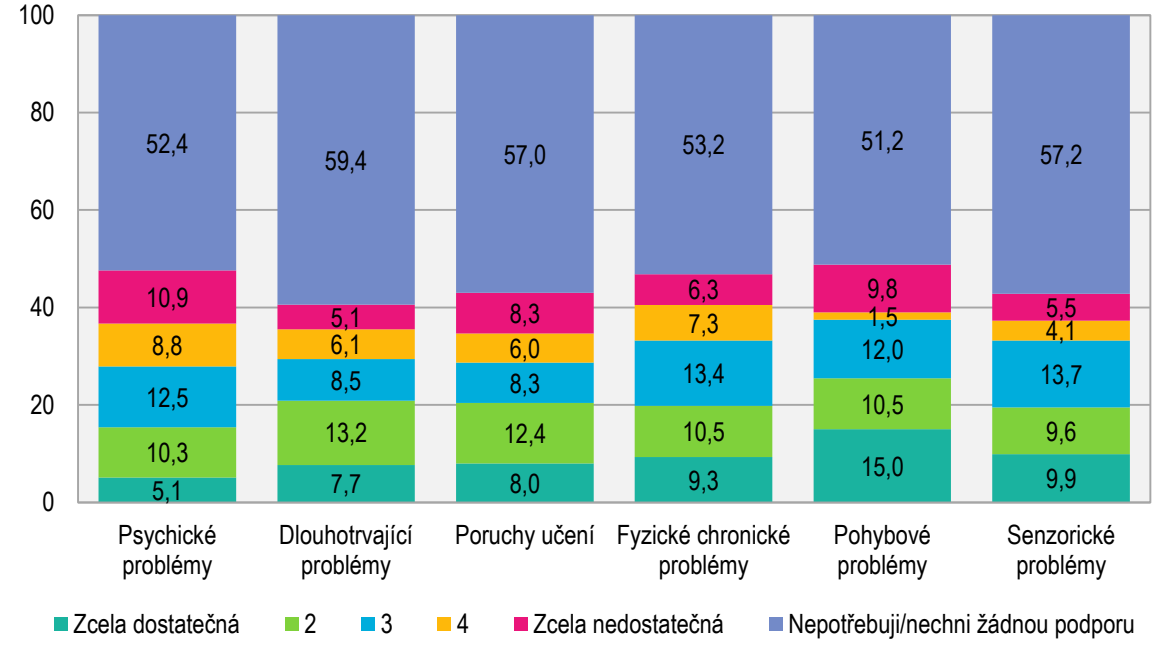
Graf 6.4 Hodnocení poskytnuté podpory v rámci studia podle typu školy (%)



Na veřejných vysokých školách 60,2 % zdravotně znevýhodněných studentů nepotřebuje (nechce) žádnou podporu během studia. Na soukromých školách se jedná o 45,1 % zdravotně znevýhodněných studentů.

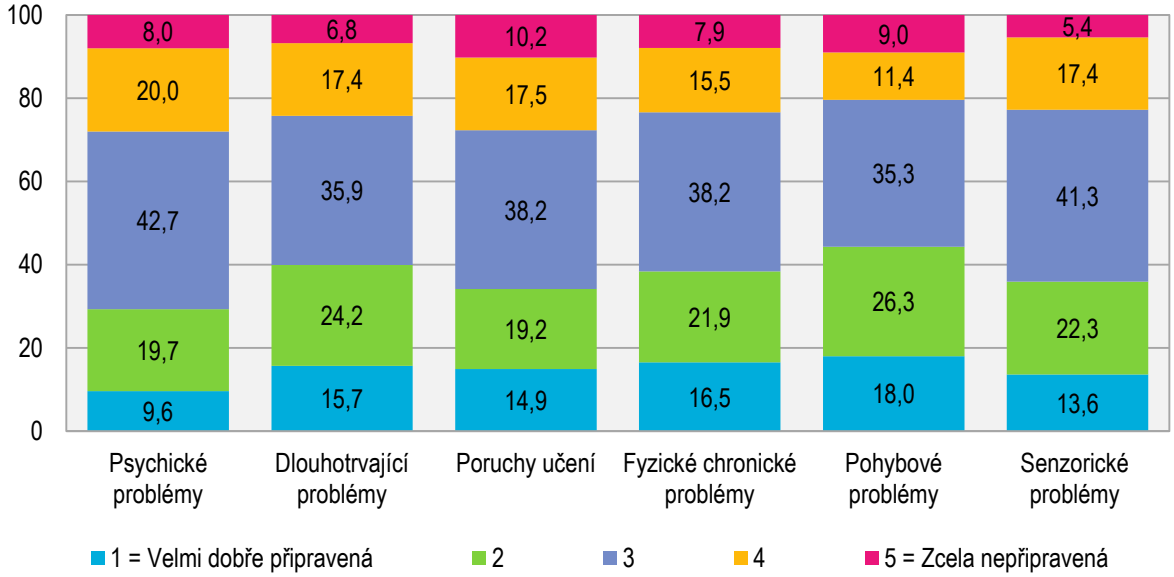
Z hlediska zdravotního znevýhodnění nepotřebuje podporu v průběhu studia 59,4 % studentů s dlouhotrvajícími problémy a 57,2 % se senzorickými problémy. Naopak za zcela nedostatečnou označilo podporu 10,9 % studentů s psychickými problémy a 9,8 % studentů s pohybovými problémy.

Graf 6.5 Hodnocení poskytované podpory v rámci studia podle zdravotního znevýhodnění (%)



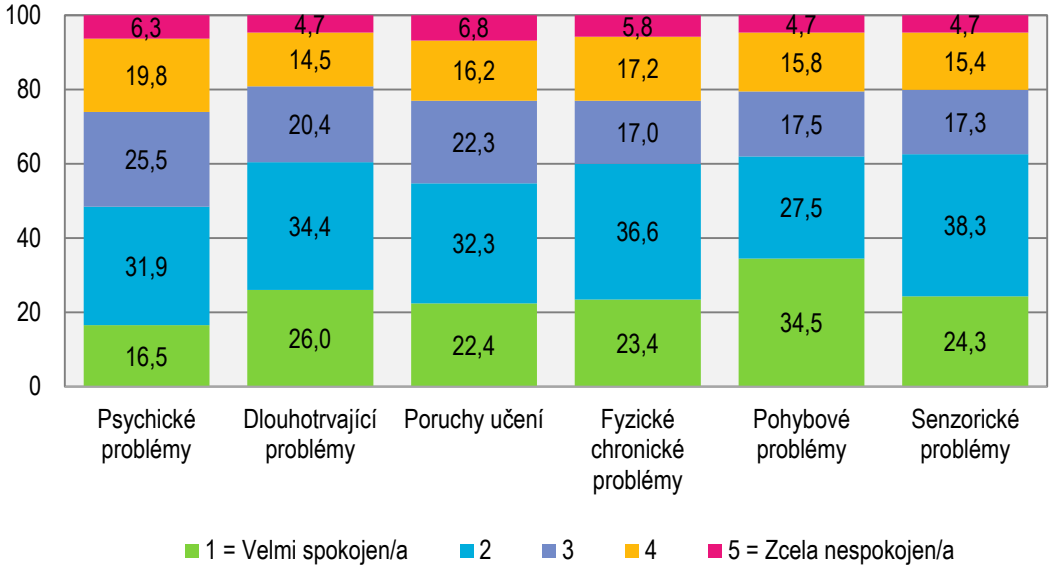
Zdravotně znevýhodnění studenti subjektivně hodnotili i připravenost školy na studium studentů se specifickými potřebami. Podle zdravotně znevýhodněných jsou nejlépe připraveny školy pro studenty s pohybovými problémy. Jako velmi dobře a dobře připravenou ji ohodnotilo 44,3 % takto zdravotně znevýhodněných studentů. Nedostatky zdravotně znevýhodnění studenti vidí v připravenosti vysoké školy pro studenty s poruchami učení. Za zcela nepřipravenou ji označilo 10,2 % z nich (graf 6.6).

Graf 6.6 Hodnocení připravenosti vysoké školy na studium studentů se specifickými potřebami podle zdravotního znevýhodnění (%)



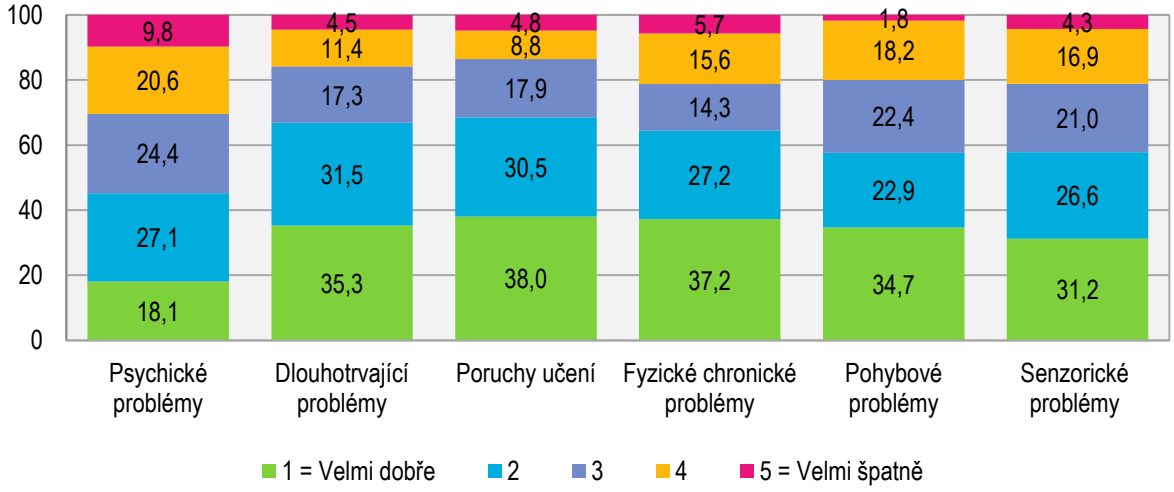
Zdravotně znevýhodnění studenti posuzovali spokojenost se studiem. Velmi spokojeni jsou na vysoké škole studenti s pohybovými problémy (34,5 %), dlouhotrvajícími problémy (26 %) a senzorickými problémy (24,3 %). Zcela nespokojených a nespokojených se svým studiem je 26,1 % studentů s psychickými problémy, 23 % studentů s poruchami učení a 23 % s fyzickými chronickými problémy.

Graf 6.7 Spokojenost se studiem podle zdravotního znevýhodnění (%)



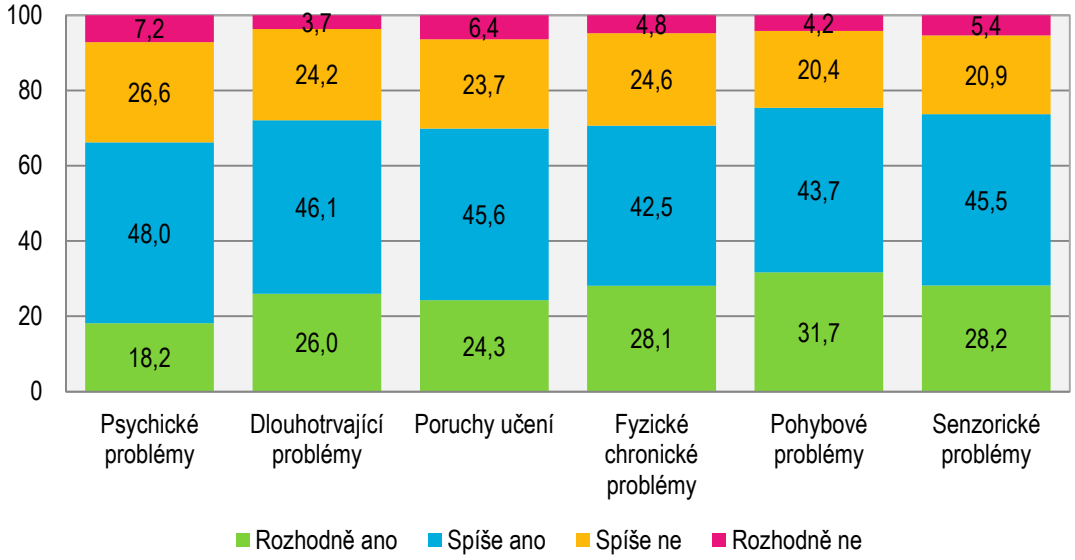
Další zkoumanou oblastí je začlenění zdravotně znevýhodněných studentů do kolektivu vysoké školy. Začlenění do kolektivu hodnotí jako velmi dobré a dobré 68,5 % studentů s poruchami učení a 66,8 % studentů s dlouhodobými problémy. Jako špatné a velmi špatné hodnotí začlenění do kolektivu zdravotně znevýhodnění se senzorickými problémy (21,2 %), fyzickými chronickými problémy (21,3 %) a s psychickými problémy (30,4 %).

Graf 6.8 Hodnocení začlenění do kolektivu/vysoké školy podle zdravotního znevýhodnění (%)

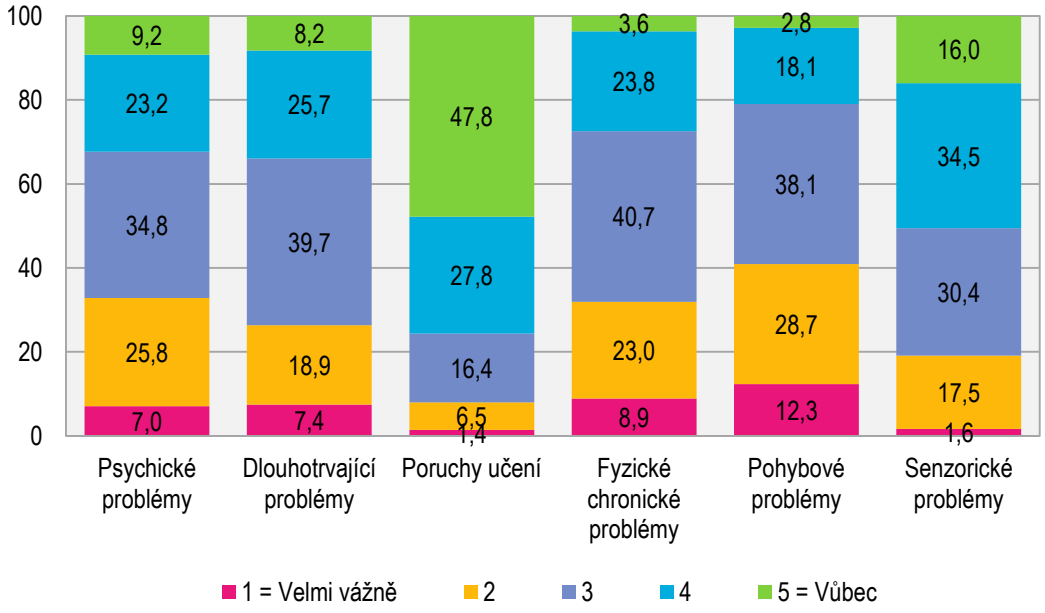


Samostatně byly hodnoceny odpovědi na otázku: Cítíte se být součástí vysoké školy, na níž studujete? Studenti mohli zvolit ze čtyř možností: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne a rozhodně ne. Součástí vysoké školy se rozhodně či spíše cítí být nejvíce studenti s pohybovými problémy (75,4 %) a senzorickými problémy (73,7 %). Naopak sounáležitost se svou mateřskou univerzitou rozhodně či spíše nepociťují studenti s psychickými problémy (33,8 %) a s fyzickými chronickými problémy (29,4 %).

Graf 6.9 Náležitost ke škole podle zdravotního znevýhodnění (%)



Graf 6.10 Do jaké míry Vás Vaše zdravotní znevýhodnění omezuje v běžných aktivitách? (%)



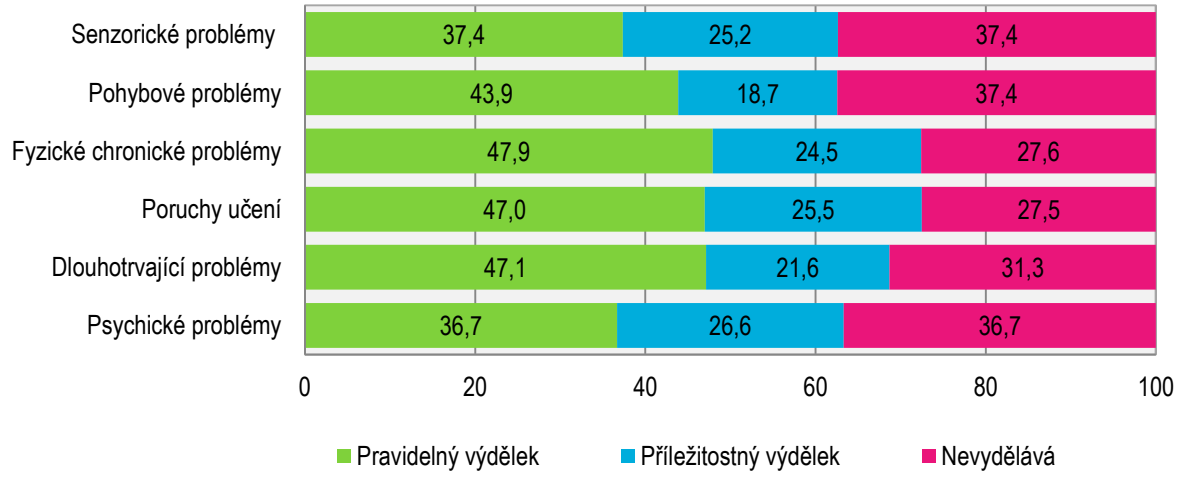
V každodenním životě zdravotně znevýhodněné studenty nejvíce omezují pohybové problémy. Za velmi vážné a vážné je označilo 41 % studentů s pohybovými problémy. Studenti s fyzickými chronickými problémy označili své zdravotní znevýhodnění jako velmi vážné a vážné ve 32 % případů.

Celkem 50,5 % zdravotně znevýhodněných studentů se senzorickými problémy uvádí, že je jejich zdravotní znevýhodnění neomezuje v běžných činnostech. Nejméně jsou v každodenním životě omezeni studenti s poruchami učení. Z nich 75,6 % uvedlo, že je zdravotní znevýhodnění vůbec nebo zcela vůbec neomezuje v běžných aktivitách.

6.2 Finanční situace zdravotně znevýhodněných

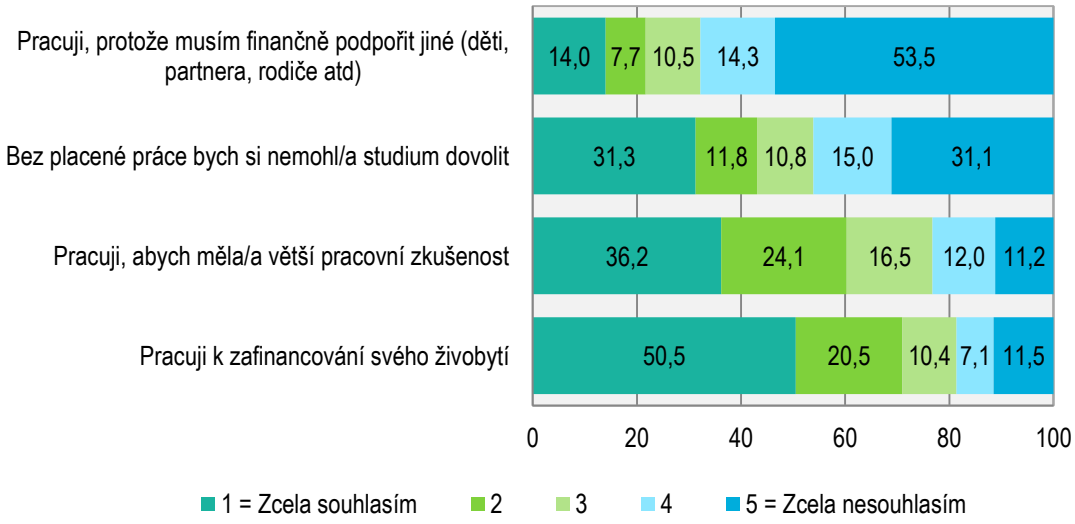
Další zkoumanou oblastí je finanční situace zdravotně znevýhodněných studentů. Pravidelně si během semestru vydělává 47,9 % s fyzickými chronickými problémy, 47,1 % s dlouhotrvajícími problémy a 47 % studentů s poruchami učení. Během studia si nevydělává 37,4 % zdravotně znevýhodněných se senzorickými a pohybovými problémy.

Graf 6.11 Ekonomická aktivita studentů podle zdravotního znevýhodnění (%)

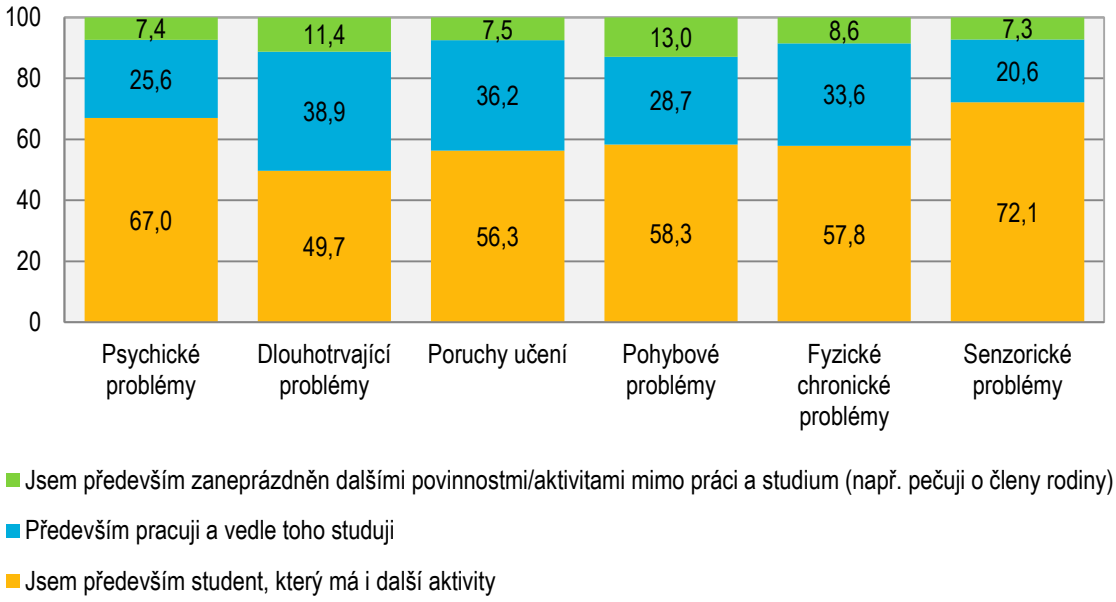


Polovina zdravotně znevýhodněných studentů zcela souhlasí s výrokem, že pracuje k zafinancování svého živobytí. S výrokem, že docházejí do zaměstnání kvůli získání pracovních zkušeností, souhlasí nebo zcela souhlasí 60,3 % zdravotně znevýhodněných studentů. Více než polovina (53,5 %) zdravotně znevýhodněných studentů zcela nesouhlasí s tvrzením, že pracují proto, že musí finančně podpořit jiné (děti, partnera, rodiče).

Graf 6.12 Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky (%)



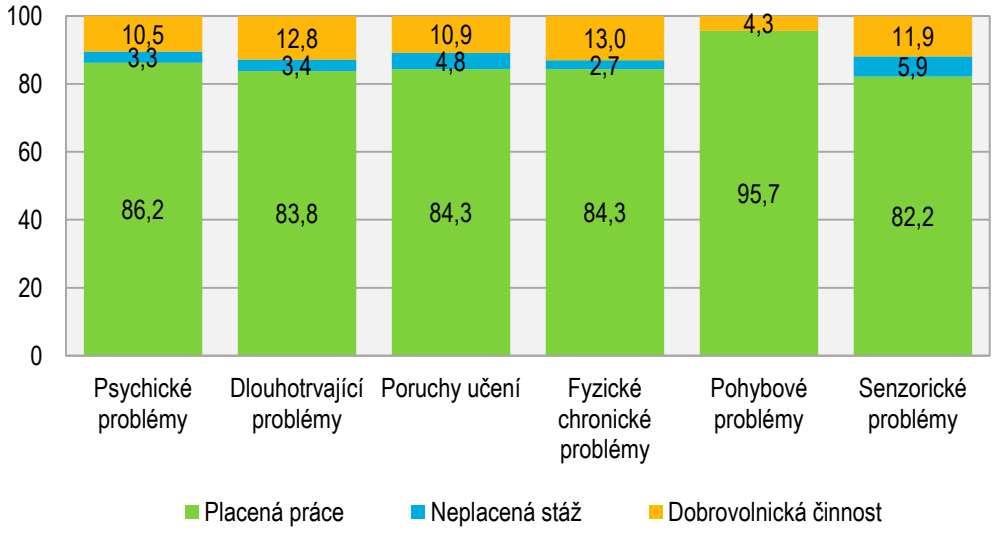
Graf 6.13 Současné postavení zdravotně znevýhodněných studentů (%)



Studenti se senzorickými problémy sami sebe označují zejména za studenty, kteří mají i další aktivity (72,1 %). Ve srovnání s ostatními skupinami mají studenti s dlouhotrvajícími problémy největší podíl především pracujících studentů (38,9 %). Nejvíce zaneprázdněnými dalšími povinnostmi jsou studenti s pohybovými problémy (13 %).

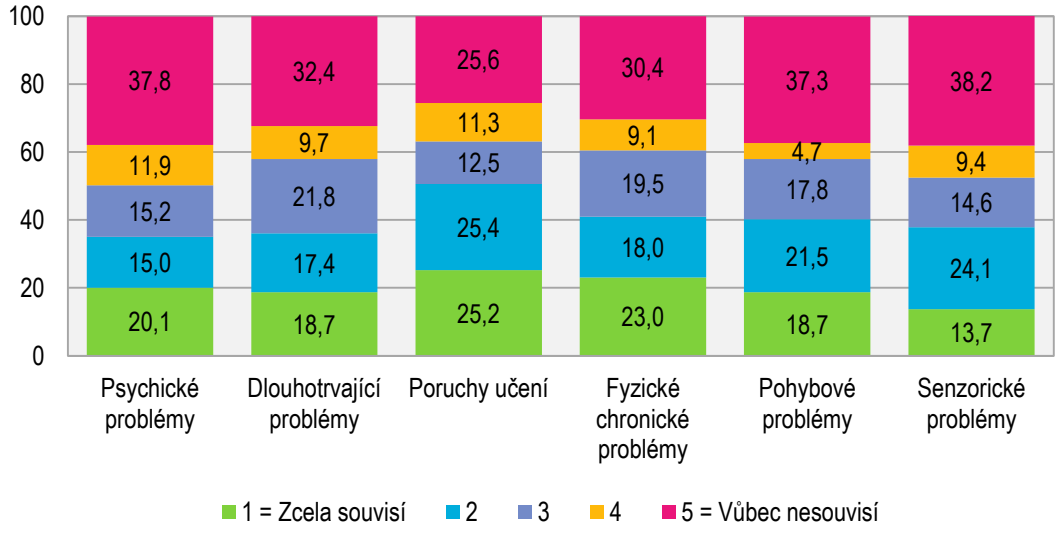
Více než tři čtvrtiny (85 %) zdravotně znevýhodněných studentů, kteří v předchozí otázce označili možnost „*Jsem především student, který má i další aktivity*“, dochází do placené práce, 4 % z nich na neplacenou stáž a 11 % se věnuje dobrovolnické činnosti. Tito studenti průměrně v placeném zaměstnání stráví dvacet hodin, na neplacené stáži jedenáct hodin a dobrovolnickou činností stráví 12,5 hodiny týdně.

Graf 6.14 Vedlejší aktivity studentů podle zdravotního znevýhodnění (%)



Třetina zdravotně znevýhodněných studentů si přivydělává v práci, která nesouvisí s oborem studia. V odvětví svého budoucího povolání pracuje pouze 40 % dotázaných se zdravotním znevýhodněním (označili na škále možnosti „zcela souvisí“ a „souvisí“).

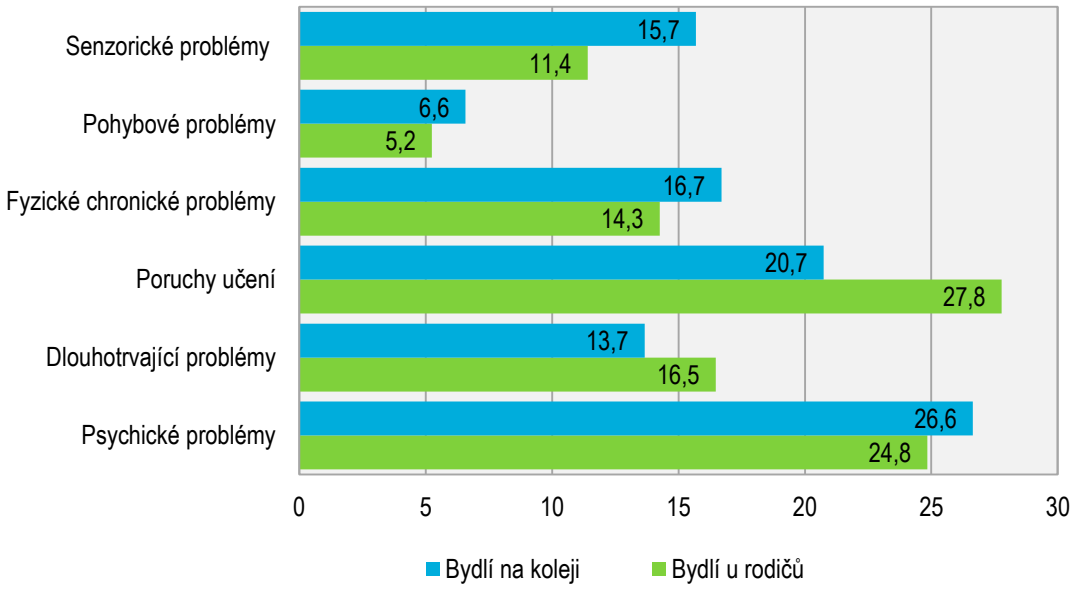
Graf 6.15 Jak úzce souvisí Vaše práce s náplní Vašeho studijního programu? (%)



6.3 Spokojenost s bydlením

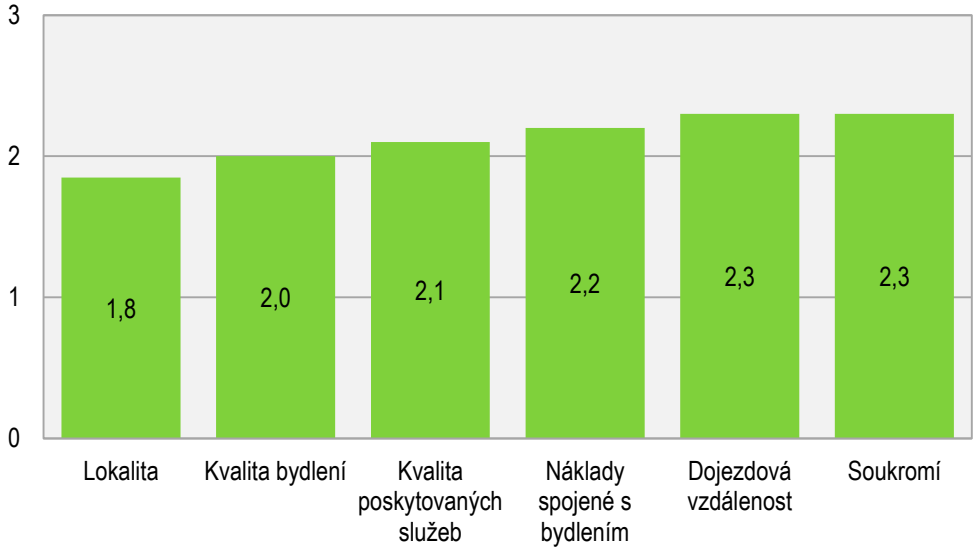
Ve většině případů zdravotně znevýhodnění studenti bydlí bez rodičů. Společnou domácnost s nimi má 34 % z nich. Největší zastoupení studentů bydlících s rodiči je ve skupině studentů s poruchami učení, kdy bydlí u svých rodičů 27,8 %. Čtvrtina studentů se zdravotním znevýhodněním využívá bydlení na studentské koleji.

Graf 6.16 Bydlení s rodiči a na koleji (%)



Zdravotně znevýhodnění studenti mohli ohodnotit svou spokojenost s bydlením na škále od 1 (zcela spokojen/a) do 5 (zcela nespokojen/a) v těchto oblastech: náklady spojené s bydlením, lokalita, kvalita bydlení, soukromí a dojezdová vzdálenost. Ve všech zmíněných kritériích jsou studenti převážně spokojeni. Nejlépe ohodnotili lokalitu ubytování.

Graf 6.17 Průměrná spokojenost s bydlením v následujících oblastech



Další sledovanou oblastí byla doba strávená na cestě z místa bydlení do školy. Nejvíce studentů (26 %) cestováním denně stráví 16 až 30 minut. O čtyři procentní body méně studentů cestuje za vzděláním méně než patnáct minut. Více než 90 minut jezdí do školy pouze 9 % zdravotně znevýhodněných studentů. Nejblíže vzdělávacímu zařízení bydlí studenti s psychickými problémy (30 % z nich dojíždí méně než 15 minut) a s poruchami učení (20 % z nich dojíždí méně než 15 minut).

6.4 Klíčové závěry

Nejčastěji uváděnými zdravotními znevýhodněními jsou psychické problémy a poruchy učení, nejméně častými pak pohybové problémy a senzorické problémy.

Studenti s psychickými problémy se ze všech skupin zdravotně znevýhodněných studentů cítí být (z hlediska dopadu na studium) **nejvážněji ohroženi zdravotním znevýhodněním**.

Podle zdravotně znevýhodněných jsou **školy nejlépe připraveny** pro studium studentů s pohybovými problémy, nejhůře naopak znevýhodnění vnímají připravenost škol na studium studentů s psychickými problémy a s poruchami učení.

Ve většině případů **zdravotně znevýhodnění studenti bydlí** bez rodičů, čtvrtina zdravotně znevýhodněných studentů bydlí na koleji.

7 Přílohy

Příloha 1 - Dotazník

EUROSTUDENT VI

Pokud není uvedeno jinak, je možná pouze jedna odpověď.

OBLAST 1 – AKTUÁLNÍ STUDIUM

Q1.1

Jste v současném semestru aktivním studentem v ČR?

1. Ano -> jdi na otázku 1.2
2. Ne, dočasně studuji v zahraničí (např. Erasmus) -> ukonči dotazník
3. Ne, v současnosti mám přerušené studium-> ukonči dotazník
4. Ne, přestal/a jsem studovat-> ukonči dotazník
5. Ne, již jsem dokončil/a svá studia-> ukonči dotazník

Q1.2 Uveďte jméno vysoké školy a fakultu, kterou studujete, a uveďte název města, v němž studujete.
Pokud studujte více vysokých škol zároveň, uveďte pouze tu, kterou považujete za hlavní

- Jméno vysoké školy
- Fakulta
- Ve kterém městě studujete:

Q1.3

Ve kterém studijním programu studujete?

Pokud studujete více programů, uvažujte pro tento výzkum ten, který považujete za hlavní.

1. V bakalářském
2. V magisterském (4 a víceletém)
3. V navazujícím magisterském (1-3letém)
4. V doktorském (Ph.D., nebo Th.D.) -> ukonči dotazník
5. V jiném postgraduálním (např. MBA, nikoli však v doktorském studijním programu) -> ukonči dotazník

Q1.4

Ve které formě studujete?

Pokud studujete více programů, uvažujte pro tento výzkum ten, který považujete za hlavní.

1. V prezenčním (denním) studiu
2. V kombinovaném studiu
3. V distančním studiu

Q1.5

Jaký je název Vašeho studijního programu?

Pokud studujete více studijních programů, vyberte ten, který studujete na vysoké škole, kterou jste považoval/a za hlavní v otázce 1.2.

Q1.6 POUZE PRO TY, KTEŘÍ V Q1.3 ODPOVĚDĚLI 3
Ve které zemi jste ukončil/a bakalářské studium?

1. Česká republika
2. Slovensko
3. Jinde, uveďte

Q1.7 POUZE PRO TY, KTEŘÍ V Q1.3 ODPOVĚDĚLI 3
Jak dlouho po ukončení předchozího studia jste začal/a studovat současný magisterský program?

1. Méně než rok po ukončení
2. Rok až dva roky po ukončení
3. Více než dva roky po ukončení

Q1.8
Byla vysoká škola, kterou právě studujete, Vaší první volbou?

1. Rozhodně ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Rozhodně ne

Q1.9
Jakou roli hrály níže uvedené aspekty při výběru školy, na které studujete?
1 = velmi důležitou, 2 = spíše důležitou, 3 = spíše nepodstatnou, 4 = zcela nepodstatnou

- Prestiž vysoké školy
- Zájem o obor
- Šance na přijetí
- Vzdálenost od místa bydliště (rodičů)
- Finanční dostupnost
- Uplatnění po absolvování studia

Q1.10
Pokud byste se znovu rozhodoval/a, šel/šla byste znovu studovat? (ano; ne)

a. Pokud ano, studoval/a byste na stejné vysoké škole? (ano; ne; nevím)
b. Pokud ano, studoval/a byste stejný studijní obor? (ano; ne; nevím)

Q1.11
Uveďte, jak jste spokojen/a se svým studiem v následujících oblastech.
(škála 1-5, kde 1 = velmi spokojen/a, 5 = zcela nespokojen/a)

1. Kvalita výuky
2. Organizace a harmonogram studia
3. Možnost vybrat si ze široké nabídky předmětů

4. Přístup studijních referentů/referentek ke studentům
5. Přístup vyučujících ke studentům
6. Vybavení školy (knihovna, počítače, učebny, atd.)

Q1.12

Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

1 = zcela souhlasím, 5 = zcela nesouhlasím

1. Učitelé mě inspirují.
2. Vždy jsem věděl/a, co budu studovat.
3. Svůj studijní program bych doporučil/a ostatním.
4. Podmínky studia byly od začátku jasné.
5. Učitelé se zajímají o výsledky mého studia.
6. Často mám pocit, že na vysokou školu nepatřím.
7. Občas se sám/sama sebe ptám, zda pro mě bylo studium správnou volbou.

Q1.13

Označte, nakolik Vám vyhovují jednotlivé formy výuky.

1 = zcela vyhovuje, 5 = zcela nevyhovuje, 6 = mého studia se netýká

1. Přednáška s monologem
2. Přednáška s diskuzí
3. Výuka s využitím interaktivních metod (přednášky s využitím videa)
4. Cvičení ve škole
5. Terénní cvičení
6. Práce v laboratoři
7. Praxe
    a. Praxe zajištěná školou
    b. Praxe zajištěna studentem pod kontrolou školy
8. Exkurze
9. Konzultace
10. Výuka prostřednictvím Learning Management System / Moodle apod.

Q1.14

Cítíte se být součástí vysoké školy, na níž studujete?

1. Rozhodně ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Rozhodně ne

Q1.15

Pokud byste měl/a své studijní a výzkumné výsledky porovnat s výsledky studentů stejného nebo obdobného oboru a stejného ročníku, zařadil/a byste se do:

- třetiny nejlepších studentů
- třetiny průměrných studentů
- třetiny nejhorších studentů

Q1.16

Plánujete po dokončení současného studia pokračovat v dalším studiu?

1. Ano, do roka po dokončení současného studijního programu -> jdi na Q1.17
2. Ano, ale **nikoli** do roka po dokončení současného studijního programu -> jdi na Q1.17
3. Ne, neplánuji pokračovat v dalším studiu-> jdi na Q1.18
4. Ještě nevím-> jdi na Q1.18

Q1.17

Ve které zemi plánujete pokračovat v dalším studiu?

1. V České republice-> jdi na Q1.19
2. V zahraničí-> jdi na Q1.19
3. Ještě nevím -> jdi na Q1.19

Q1.18

Jaké jsou Vaše plány v roce následujícím po ukončení aktuálně studovaného programu?

1. Budu pokračovat v placeném zaměstnání, které v současnosti mám.
2. Budu pokračovat ve vlastním podnikání.
3. Budu hledat nové placené zaměstnání/ začnu pracovat v novém placeném zaměstnání.
4. Založím si vlastní firmu.
5. Budu dělat něco jiného (například založení rodiny, cestování apod.), specifikujte.
6. Ještě nevím.

Q1.19

Jak hodnotíte své šance na trhu práce po dokončení současného studijního programu?
(škála 1 = velmi dobře, 5 = velmi špatně, 6 = nejsem schopen/schopna ohodnotit)

1. Na národní úrovni
2. Na mezinárodní úrovni

OBLAST 2 – DOSAVADNÍ VZDĚLÁNÍ

Q2.1

Jste držitelem maturitního vysvědčení či zahraničního ekvivalentu k němu?

1. Ano, získal/a jsem jej v České republice -> jdi na Q2.2
2. Ano, získal/a jsem jej v zahraničí -> jdi na Q2.2
3. Ne, nemám maturitní vysvědčení -> jdi na Q2.3

Q2.2

Získal/a jste svoje maturitní vysvědčení nebo jeho zahraniční ekvivalent bezprostředně (tj. do 6 měsíců) po úspěšném ukončení středoškolského studia?

1. Ano, bezprostředně po ukončení -> jdi na Q2.4
2. Ne, nezískal/a jsem jej v přímé návaznosti na ukončení středoškolského studia-> jdi na Q2.4

Q2.3
Kde jste naposledy studoval/a střední školu?

1. V České republice
2. V zahraničí

Q2.4
Jakou školu jste studoval/a před svým prvním nástupem na vysokou školu?.

1. Odbornou střední školu s maturitou (kromě lycea)
2. Nástavbové studium pro absolventy učebních oborů bez maturitní zkoušky
3. Lyceum
4. Čtyřleté gymnázium
5. Víceleté gymnázium
6. Vyšší odbornou školu

Q2.5
Jak dlouho poté, co jste absolvoval/a školu uvedenou v otázce 2.4, jste poprvé nastoupil/a na vysokou školu?

1. Méně než rok po absolvování
2. Rok až dva po absolvování
3. Více než dva roky po absolvování

Q2.6
Ve kterém měsíci a roce jste se v České republice poprvé zapsal/a na vysokou školu?
Zapište čísly ve formátu MM YYYY.

Q2.7
Ve kterém měsíci a roce jste se zapsal/a na současný studijní program?
Zapište čísly ve formátu MM YYYY.

Q2.8
Byly některé z kompetencí/zkušeností, které jste získal/a mimo vzdělávací systém, uznány při Vašem prvním nástupu na vysokou školu nebo v rámci studia Vašeho současného studijního programu?
Možnost více odpovědí

1. Ano, byly uznány při mém prvním nástupu na vysokou školu
2. Ano, byly uznány v rámci studia mého současného programu (např. mi byly odpuštěny některé zkoušky, byly uznány některé kredity apod.)
3. Ne

Q2.9

Jaké podmínky (kromě úspěšného ukončení střední školy) jste musel/a splnit při svém prvním vstupu na vysokou školu?

Možnost více odpovědí

1. Složit přijímací zkoušku na vysoké škole (včetně zkoušky v podobě např. testu studijních předpokladů)
2. Složit talentovou zkoušku na vysoké škole
3. Absolvovat národní srovnávací zkoušky (SCIO)
4. Mít dostatečné studijní výsledky ze střední školy
5. Žádné

Q2.10

Pracoval/a jste před prvním nástupem na vysokou školu?

Nezahrnujte vojenskou službu, avšak zahrnuje pracovní stáže.

1. Ano, soustavně jsem pracoval/a na alespoň poloviční pracovní úvazek (minimálně 1 rok a alespoň 20 hodin týdně).
2. Ano, soustavně jsem pracoval/a na zkrácený pracovní úvazek (minimálně 1 rok a méně než 20 hodin týdně)
3. Ano, pracoval/a, ale méně než rok
4. Ne, nepracoval/a jsem

Q2.11

Přestal/a jste studovat někdy po vstupu na vysokou školu na dobu nejméně jednoho roku?

1. Ano (pokud odpoví, pak následující odpovědi s možností více odpovědí)
    a. Ano, přerušil/a jsem na dobu nejméně jednoho roku studium (např. v průběhu bakalářského stupně jsem studium přerušil/a a opět se do studia vrátil/a). -> jdi na Q2.12
    b. Ano, přestal/a jsem na dobu nejméně jednoho roku studovat mezi absolvováním prvního stupně studia a vstupem do vyššího stupně (např. mezi absolvováním bakalářského stupně a vstupem na magisterský program) -> jdi na Q2.12
    c. Ano, přestal/a jsem studovat na dobu nejméně jednoho roku mezi předchozím neúspěšně* ukončeným studiem a současným studiem.

    *ukončení studia bez získání titulu (např. nesplnění studijních požadavků, ukončení z vlastní žádosti aj.) -> jdi na Q2.12
2. Ne. -> jdi na Q2.13

Q2.12

Které z uvedených důvodů Vás vedly k tomu, že jste přestal/a na dobu nejméně jednoho roku studovat?

Možnost více odpovědí

1. Finanční důvody
2. Rodinné důvody (např. těhotenství, péče o děti, péče o rodiče apod.)
3. Pracovní důvody (např. pracovní příležitost, stáž)
4. Zdravotní důvody
5. Nedostatek motivace
6. Jiné důvody, uveďte

Q2.13
Ukončil/a jste v minulosti neúspěšně* vysokoškolské studium?
*ukončení studia bez získání titulu (např. nesplnění studijních požadavků, ukončení na vlastní žádost aj.)

1. Ano -> jdi na Q2.14
2. Ne -> jdi na Q3.1

Q2.14 Vyberte důvody, které podle Vás významně přispěly k neúspěšnému ukončení předchozího studia.
Možnost více odpovědí
Pokud jste v minulosti neúspěšně ukončili více studií, vyberte to, které považujete za nejvýznamnější.

1. Vysoká náročnost studia -> Q2.15
2. Nespokojenost s náplní studia -> Q2.16
3. Nespokojenost s kvalitou výuky -> Q2.16
4. Zdravotní problémy-> jdi na Q3.1
5. Rodinné problémy-> jdi na Q3.1
6. Nutnost pracovat pro pokrytí životních nákladů-> jdi na Q3.1
7. Příležitosti na trhu práce (například stáž, pracovní příležitost) -> jdi na Q3.1
8. Nedostatečná sociální integrace (vztahy se spolužáky, s učiteli, celkové prostředí vysoké školy) -> jdi na Q3.1
9. Ukončené studium bylo jen „záložní variantou“ -> jdi na Q3.1
10. Jiné, uveďte -> jdi na Q3.1

Q2.15
V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením.
„Domnívám se, že kdybych studiu věnoval/a více času a energie, dokončil/a bych jej úspěšně.“
škála 1 až 5, kde 1 = zcela souhlasím, 5 = zcela nesouhlasím

Q2.16
V souvislosti se svým neúspěšně ukončeným studiem označte, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením.
„Domnívám se, že kdybych měl/a více informací o náplni a podobě studijního oboru, ani bych se na něj nepřihlásil/a.“
škála 1 až 5, kde 1 = zcela souhlasím, 5 = zcela nesouhlasím

OBLAST 3 – ŽIVOTNÍ PODMÍNKY

Q3.1
S kým bydlíte během semestru (uvažujte období od pondělí do pátku)?
Možnost více odpovědí

1. U rodičů (nebo u prarodičů, strýce, tety, či jiných příbuzných) –> přejít na Q3.3
2. S partnerem/partnerkou/manželem/manželkou -> přejít na Q3.2
3. Se svými dětmi -> přejít na Q3.2
4. Společně s jinými lidmi-> přejít na Q3.2
5. Bydlím sám-> přejít na Q3.2

Q3.2
Bydlíte na koleji?

1. Ano
2. Ne

Q3.3
Jak jste spokojen/a se svým bydlením v následujících oblastech?
(škála 1-5, kde 1 = zcela spokojen/a, 5 = zcela nespokojen/a)

1. Náklady spojené s bydlením
2. Lokalita
3. Kvalita bydlení
4. Kvalita poskytovaných služeb
5. Soukromí
6. Dojezdová vzdálenost

Q3.4
Představte si svůj typický den během semestru. Jak dlouho Vám trvá v průměru cesta z místa, kde bydlíte, do školy?

1. Méně než 15 minut
2. 16 až 30 minut
3. 31 až 45 minut
4. 46 až 60 minut
5. 61 až 75 minut
6. 76 až 90 minut
7. Více než 90 minut

Q3.5

Odhadněte, prosím, průměrnou měsíční částku (v Kč), kterou máte k dispozici v tomto semestru z následujících zdrojů. Pokud některý příjem dostáváte typicky za delší časové období (například stipendium vyplácené za 3 měsíce studia), rozpočítejte prosím údaj na jeden měsíc. Pokud daný příjem nemáte, zapište 0.

	Průměrná částka	
Od rodičů/partnera	_____	měsíčně
Veřejné zdroje - Stipendium - vládní stipendium - přídavky na děti - další	_____ _____ _____ _____	měsíčně
Zdroje mimo Českou republiku (např. domácí země, EU)	_____	měsíčně
Vlastní příjmy - současné zaměstnání - předchozí zaměstnání (např. z práce během prázdnin) – uveďte prosím pouze průměrnou částku za měsíc	_____ _____	měsíčně měsíčně
Jiné - nevratné soukromé zdroje (např. dary, příjmy z kapitálového majetku, příležitostné příjmy z prodeje apod.) - vratné soukromé zdroje (např. půjčka)	_____ _____ _____	měsíčně měsíčně
Celkem	SUMA	měsíčně

Prosím, zkontrolujte si, zda vypočtený součet odpovídá Vašim skutečným měsíčním příjmům.

Q3.6

Uveďte, prosím, průměrné měsíční výdaje (v Kč) v tomto semestru na následující položky.

Pokud uvedený výdaj nemáte, zapište 0. Do nákladů prosím nezahrnujte výdaje za praní, cestování (prázdniny, zábava) apod.

Životní náklady – uvažujte průměrné **měsíční náklady**

	Výdaje, které hradím sám	Výdaje, které mi hradí někdo jiný (rodiče, partner apod.)
Bydlení (zahrnuje nájem, vybavení, vodu, elektřinu)		
Výdaje na jídlo a stravu*		
Doprava		
Výdaje na telefon, internet		
Zdravotní výdaje (např. pojištění)		
Péče o děti		
Splátky dluhu (kromě hypotéky)		
Kulturní a volnočasové aktivity*		

Ostatní pravidelné výdaje (cigarety, oblečení, drogerie, zvířata, …)		
Celkem		

*Oběd v restauraci patří do výdajů denní spotřeby, návštěva restauračního zařízení k posezení patří do volnočasových aktivit.

Prosím, zkontrolujte si, zda vypočtený součet odpovídá vašim skutečným měsíčním životním nákladům a příjmům.

A) Náklady spojené se studiem – uvažujte **<u>výdaje za semestr</u>**

	Výdaje, které hradím sám	Výdaje, které mi hradí někdo jiný (rodiče, partner apod.)
Školné, poplatky spojené se studiem, poplatky za zkoušky		
Příspěvky do univerzitních/studentských asociací a spolků		
Studijní materiály		
Ostatní výdaje (např. vzdělávání mimo VŠ, doučování)		
Celkem		

Q3.7

Do jaké míry se v tomto akademickém roce potýkáte s finančními problémy?

Škála 1 až 5, kde 1 = vůbec, 5 = velmi vážně

Q3.8

Pokud byste musel/a zaplatit z vlastních zdrojů neočekávaný výdaj, v jaké maximální výši by mohl být?

1. Nejsem schopen/schopna uhradit mimořádný výdaj ani ve výši 5 000 Kč -> jdi na Q3.9
2. 5 000 Kč -> jdi na Q3.9
3. 10 000 Kč -> jdi na Q3.9
4. 20 000 Kč -> jdi na Q3.10

Q3.9

Dostal/a jste se v tomto akademickém roce do takových finančních problémů, že jste nebyl/a schopen/schopna zaplatit v termínu některé z uvedených plateb?

Možnost více odpovědí

1. Ubytování (nájemné, kolejné apod.)
2. Telefon
3. Splátka půjčky
4. Jiné, uveďte

Q3.10

Máte během semestru nějakou placenou práci?

1. Ano, během semestru si pravidelně vydělávám –> jdi na Q3.11
2. Ano, během semestru si příležitostně vydělávám –> jdi na Q3.11
3. Ne, během semestru si nevydělávám –> jdi na Q3.16

Q3.11

Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

	Zcela souhlasím = 1				Zcela nesouhlasím = 5
Pracuji k zafinancování svého živobytí					
Pracuji, abych měl/a větší pracovní zkušenosti					
Bez placené práce bych si nemohl/a studium dovolit					
Pracuji, protože musím finančně podpořit jiné (děti, partnera, rodiče atd.)					

Q3.12

Jak úzce souvisí Vaše práce s náplní Vašeho studijního programu?

škála 1 až 5, kde 1 = zcela souvisí, 5 = vůbec nesouvisí

Q3.13

Který z výroků nejlépe popisuje Vaši současnou situaci?

1. Jsem především student, který má i další aktivity -> jdi na Q3.14
2. Především pracuji a vedle toho studuji -> jdi na Q3.15
3. Jsem především zaneprázdněn dalšími povinnostmi/aktivitami mimo práci a studium (např. pečuji o členy domácnosti) -> jdi na Q3.15

Q3.14

O jaké vedlejší aktivity se převážně jedná? -> pak jdi na Q3.15

1. Placená práce
2. Neplacená stáž
3. Dobrovolnická činnost
4. Jiné, uveďte

Q3.15

Kolik hodin strávíte v typickém týdnu tohoto semestru následujícími činnostmi?

a. Placenou prací
b. Neplacenou stáží
c. Dobrovolnickou činností

Q3.16

Kolik hodin denně obvykle během semestru věnujete studiu ve škole a samostudiu?

Pokud se v daný den dané činnosti obvykle nevěnujete, zapište do daného políčka 0.

	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
Studium ve škole (semináře, přednášky, laboratoře, …)							
Samostudium (domácí příprava, seminární práce, …)							

Q3.17

Zamyslete se nyní nad množstvím času, který trávíte níže uvedenými aktivitami. Prosím vyjádřete svoji spokojenost s časovým vytížením.

	Rád bych aktivitě věnoval/a méně času = 1	Rád bych aktivitě věnoval/a stejné množství času = 2	Rád bych aktivitě věnoval/a více času = 3
Studium ve škole			
Samostudium			
Placené zaměstnání			
Neplacené stáže			
Dobrovolnická činnost			
Volnočasové aktivity			

Q3.18

Pracoval/a jste během posledních letních prázdnin?

1. Ano
2. Ne

OBLAST 4 – MOBILITA

Q4.1

Byl/a jste během studia na studijním pobytu na zahraniční vysoké škole?

(zahrnuje např. pobyty typu ERASMUS, Comenius, Leonardo apod., naopak nezahrnuje celé studijní programy absolvované na zahraniční univerzitě, letní školy, jazykové kurzy atd.)

1. Ano, byl/a -> jdi na Q4.3
2. Ne, ale mám to v plánu -> jdi na Q4.2
3. Ne, neplánuji se studijního pobytu v zahraničí účastnit-> jdi na Q4.8

Q4.2

Který z následujících výroků nejlépe popisuje stav plánování Vaší cesty?

1. Již jsem svoji svůj studijní pobyt začal/a plánovat (hledání informací, programů, země apod.). -> jdi na Q4.8
2. Studijní pobyt jsem ještě nezačal/a plánovat. -> jdi na Q4.8

Q4.3

V rámci kterého studijního programu jste absolvoval/a svůj studijní pobyt v zahraničí?

Možnost více odpovědí

1. V bakalářském
2. V magisterském (4 a víceletém)
3. V navazujícím magisterském (1-3letém)
4. V doktorském (Ph.D., nebo Th.D.)

Q4.4

Ve které zemi a jak dlouho jste v zahraničí studoval/a?

Pokud jste v zahraničí studoval/a vícekrát, uveďte poslední zahraniční studium.

- Země
- Délka pobytu v měsících

Q4.5

Uznali Vám na domácí univerzitě kredity získané při zahraničním studiu?

Pokud jste v zahraničí studoval/a vícekrát, uveďte poslední zahraniční studium.

1. Ano, uznali mi všechny získané kredity
2. Ano, uznali mi polovinu či více získaných kreditů
3. Ano, uznali mi méně než polovinu získaných kreditů
4. Ne, neuznali mi žádný ze získaných kreditů
5. Nezískal/a jsem žádné kredity
6. Ještě nevím
7. Nikdy jsem neplánoval/a získat kredity, které by mi byly uznány

Q4.6

Byl Váš studijní pobyt v zahraničí součástí některého z následujících programů?

Pokud jste v zahraničí studoval/a vícekrát, uveďte poslední zahraniční studium.

1. EU program (např. Erasmus, Comenius, Leonardo, Grundtwig, Jean Monnet, atd.)
2. Jiný program (Aktion, Central European Exchange Program for University Studies, Fulbrightův mezinárodní vzdělávací program, atd.)
3. Nebyl součástí žádného programu

Q4.7

Jak jste financoval/a Váš zahraniční studijní pobyt?

Vyberte všechny zdroje, které jste využil/a, a určete jeden hlavní zdroj financování.

	Zdroj financování (check box)	Hlavní zdroj financování (poslední)
Příspěvek od rodičů/rodiny/partnera		
Vlastní výdělek z předešlého zaměstnání		

Z příjmů z práce během tohoto zahraničního studia		
Stipendium od hostitelské země		
Stipendium od vlastní školy		
Stipendium z EU (např. Erasmus)		
Stipendium od soukromých firem a nestátních neziskových organizací		
Jiné		

Q4.8

Jak velkou překážku pro Vás při rozhodování o zahraničním studijním pobytu představují následující *položky?*

Pokud jste již byl/a na zahraničním studijním pobytu, v jakém rozsahu byly tyto aspekty skutečnými překážkami v plánování a v realizaci Vašeho pobytu? Pokud se na zahraniční studijní pobyt teprve chystáte, jak moc Vás uvedené aspekty odrazují od vycestování do zahraničí? 1- žádná překážka, 5 velká překážka

	Velká překážka = 5	Žádná překážka = 1
Nedostatečné znalosti cizího jazyka		
Malá informovanost ze strany VŠ		
Odloučení od partnera, dětí, přátel		
Další finanční náklady		
Ztráta placeného zaměstnání		
Nedostatek motivace		
Očekávaný malý přínos pro mé studium v ČR		
Náročné začleňování zahraničního studia do domácího studijního programu		
Problémy s uznáváním výsledků studia dosaženého v zahraničí v ČR		
Problémy s omezením vstupu do vybrané země (víza, povolení k pobytu)		
Omezený přístup na vybrané školy a/nebo studijní programy v zahraničí		
Omezená kapacita mobilitního programu		
Moje zdravotní problémy		

Q4.9

Absolvoval/a jste během studia nějaký jiný zahraniční pobyt?

	Ano/ne	Délka pobytu v měsících	Země	Získal/a jste ECTS kredity? (ano/ne/ještě nevím)
Výzkumný pobyt pro přípravu diplomové/bakalářské práce				
Pracovní praxe, stáž				
Letní/zimní škola				
Jazykový kurz				
Jiné				

OBLAST 5 – OSOBNÍ ÚDAJE

Q5.1

Kdy jste se narodil/a?

MM YYYY

Q5.2

Jste žena nebo muž?

1. Žena
2. Muž

Q5.3

Ve které zemi jste se Vy a Vaši rodiče narodili?

	Země	nevím
Vy		
Matka		
Otec		

O5.4

Jaké jsou Vaše jazykové dovednosti?

Vyplňte, prosím, Vaši úroveň mluvené i písemné znalosti dohromady u jednotlivých jazyků.

	mateřský	Velmi dobře	Dobře	Spíše špatně	Velmi špatně	Vůbec neovládám
Čeština						
Slovenština						
Angličtina						
Němčina						
Francouzština						
Španělština						
Italština						
Ruština						
Jiný jazyk, jaký						
Jiný jazyk, jaký						

Q5.5
Máte děti?

1. Ano
2. Ne -> jdi na Q5.7

Q5.6
Jaký je věk Vašeho nejmladšího dítěte (v letech)?

Q5.7
Jste ve svém studiu nějak zdravotně znevýhodněn/a?
Možnost více odpovědí

1. Ano, fyzickými chronickými nemocemi
2. Ano, psychickými problémy
3. Ano, pohybovými problémy
4. Ano, senzorickými problémy (zrakovými nebo sluchovými)
5. Ano, poruchami učení (dyslexie, aj.)
6. Ano, jinými dlouhotrvajícími problémy
7. Ne -> jdi na Q6.1

Q5.8
Je Vaše zdravotní znevýhodnění rozpoznatelné ostatními?

1. Ano, ostatní lidé si jej hned všimnou
2. Ano, ostatní lidé jej patrně zaregistrují po nějakém čase
3. Ne, mé zdravotní znevýhodnění není zjevné

Q5.9
Do jaké míry Vás Vaše zdravotní znevýhodnění omezuje v .....?
(*1 = velmi vážně, 5 = vůbec*)
POKUD BUDE ODPOVÍDAT POUZE NA Q5.9a, JDE NA Q6.1
…běžných aktivitách?
…ve studiu?

Q5.10 POUZE PRO TY, KTEŘÍ V RÁMCI Q5.9b ODPOVĚDĚLI VARIANTY 1 AŽ 4
Jak hodnotíte poskytovanou podporu v rámci studia?
1 = zcela dostatečná, 5 = zcela nedostatečná, 6 = nepotřebuji/nechci žádnou podporu

Q5.11
Jak hodnotíte připravenost vysoké školy na studium studentů se specifickými potřebami?
Škála, kde 5 = zcela nepřipravená, 1 = velmi dobře připravená

Q5.12
Jak jste spokojen/a se studiem?
Škála, kde 5 = zcela nespokojen/a, 1 = velmi spokojen/a

Q5.13

Jak hodnotíte své začlenění do kolektivu/vysoké školy?

Škála 1 až 5, kde 1 = velmi dobře, 5 = velmi špatně

OBLAST 6 – RODINNÉ ZÁZEMÍ

Q6.1

Kterou z úrovní vzdělání dosáhli Vaši rodiče? Uveďte nejvyšší dosaženou úroveň.

	Matka	Otec
nejvýše základní		
střední bez maturity		
střední s maturitou		
vzdělání na konzervatoři		
vyšší odborné		
Bakalářské		
Magisterské		
doktorské (Ph.D., CSc., DrSc.)		
Nevím		

Q6.2

Jaké je v současné době (či jaké bylo poslední) zaměstnání otce a matky? Vyberte pouze jednu možnost.

Klasifikace CZ-ISCO:

https://www.czso.cz/documents/10180/23172001/klasifikace_zamestnani_systematicka_cast_2015_07_01.pdf/d021dc22-a5f0-4d1c-b20e-42ce49daba51?version=1.0

	Matka	Otec
Zákonodárci a řídící pracovníci		
Specialisté		
Techničtí a odborní pracovníci		
Úředníci		
Pracovníci ve službách a prodeji		
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství		
Řemeslníci a opraváři		
Obsluha strojů a zařízení, montéři		
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci		
Zaměstnanci v ozbrojených silách		
Nevím		

Q6.3

Jak hodnotíte sociální postavení svých rodičů?

a. Výrazně nadprůměrné
b. Spíše nadprůměrné
c. Průměrné
d. Spíše podprůměrné
e. Výrazně podprůměrné

Příloha 2 – Metodika

V základním souboru se vyskytují různé druhy proměnných. Od měřitelných, přes pořadové až po kategoriální množné či alternativní. Pro jejich popis bylo využito základních metod popisné statistiky, jako absolutních četností, relativních četností, průměru. Při třídění bylo využito také kontingenčních tabulek:

Test nezávislosti v kontingenční tabulce

	y_1	y_2	…	y_s	n_{i+}
x_1	n_{11}	n_{12}	…	n_{1s}	n_{1+}
x_2	n_{21}	n_{22}	…	n_{2s}	n_{2+}
…	…	…	…	…	…
x_r	n_{r1}	n_{r2}	…	n_{rs}	n_{r+}
n_{+j}	n_{+1}	n_{+2}	…	n_{+s}	n

x_i hodnoty (kategorie) veličiny X,

y_i hodnoty (kategorie) veličiny Y,

n_{ij} (i = 1, 2, …, r; j = 1, 2, …, s) sdružené absolutní četnosti

n_{i+} marginální četnosti řádkové absolutní

n_{+j} marginální četnosti sloupcové absolutní

V případě srovnávání úrovně (struktury) dvou souborů bylo využito následujících testů:

Dvouvýběrový t-test (shoda průměrů)

V případě ověření shodné úrovně sledované měřitelné veličiny dvou populací na základě dvou nezávislých výběrů je možné využít dvouvýběrový t-test. V tomto případě je posuzována shoda středních hodnot dvou libovolných rozdělení, protože je zřejmé, že v případě výzkumu Eurostudent byly výběry dostatečně velké.

Pro srovnání byla využita následující testová kritéria:

1. V případě, že lze považovat variabilitu obou souborů za velmi podobnou, lze využít následujícího testového kritéria:

$$U = \frac{\overline{x}_1 - \overline{x}_2}{s\sqrt{\frac{1}{n_1} - \frac{1}{n_2}}}; \qquad (1)$$

kde $\overline{x}_1$ a $\overline{x}_2$ jsou výběrové průměry, s je zde směrodatná odchylka spočtená z obou výběrů, tedy ze všech n_1+n_2 hodnot.

2. V případě rozdílné variability je výběrová směrodatná odchylka určeně pro každý výběr zvlášť a pak je testové kritérium následující:

$$U = \frac{\overline{x}_1 - \overline{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} - \frac{s_2^2}{n_2}}}; \qquad (2)$$

kde $\overline{x}_1$a $\overline{x}_2$ jsou výběrové průměry, s_1a s_2 jsou výběrové směrodatné odchylky, n_1a n_2 jsou rozsahy jednotlivých výběrů.

Rozdělení statistiky U je asymptoticky normální a kritickými hodnotami jsou v tomto případě kvantily normálního rozdělení.

Shoda dvou relativních četností

V případě testování shody podílů jednotek s určitým znakem ve dvou dostatečně velkých (nezávislých) výběrech o rozsahu n_1a n_2, lze jako testové kritérium použít statistiku

$$U = \frac{p_1 - p_2}{\sqrt{p(1-p)(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2})}}; \qquad (3)$$

kde $p_1 = \frac{m_1}{n_1}$, $p_2 = \frac{m_2}{n_2}$, $p = \frac{m_1 + m_2}{n_1 + n_2} = \frac{m}{n}$, n_1a n_2 jsou rozsahy jednotlivých výběrů, m_1a m_2 jsou počty jednotek se sledovaným znakem ve výběru.

Rozdělení statistiky U je asymptoticky normální a kritickými hodnotami jsou v tomto případě kvantily normálního rozdělení.

V případě zkoumání závislosti mezi jednotlivými proměnnými (kategoriálními, ordinálními nebo měřitelnými) uspořádanými do kontingenční tabulky bylo využito testu nezávislosti v kontingenční tabulce.

Test nezávislosti v kontingenční tabulce

Tímto testem lze hodnotit údaje třízené v dvourozměrných kontingenčních tabulkách, které pocházejí ze vzorku pořízeného pravděpodobnostním výběrem z rozsáhlé populace. V takovém případě lze použít statistiku

$$\chi^2 = \sum_i^r \sum_j^s \frac{\left(n_{ij} - n_{i+} n_{+j}\right)^2}{n_{i+} n_{+j}}, \qquad (4)$$

která má asymptoticky chí-kvadrát rozdělení s (*rs*-1) stupni volnosti.

Pro posouzení síly závislosti lze využít statistiky V (Cramérova V):

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n(m-1)}}, \qquad (5)$$

kde χ^2je hodnota testového kritéria testu nezávislosti v kontingenční tabulce, *m* je min(*r,s*).

ZDROJ: PECÁKOVÁ, Iva. *Statistika v terénních průzkumech.* 2. dopl. vyd. Praha : PROFESSIONAL PUBLISHING, 2011. 236 s. ISBN 978-80-7431-039-3.

Příloha 3 – Profil průměrného studenta

Termín „průměrný český vysokoškolský student“ je samozřejmě značně zavádějící, neboť nikdo takový, jako průměrný student na akademické půdě vysokých škol nestuduje. Přesto se v této části zprávy pokusíme nabídnout profil průměrného studenta prezenčního studia i kombinovaného studia.

Z dotazníku jsme zvolili pro vytváření průměrného studenta následující proměnné:

- pohlaví
- subjektivní hodnocení studijních výsledků
- vzdělání rodičů
- pracovní zařazení rodičů
- sociální postavení rodičů
- bydliště
- absolvovaná střední škola
- sounáležitost s vysokou školou
- doba cesty do školy
- postavení studenta
- studijní zátěž

Na základě těchto proměnných můžeme se značnou dávkou opatrnosti definovat **průměrného studenta prezenčního studia** jako třiadvacetiletého člověka, který studuje technický nebo ekonomický obor a sám sebe považuje za spíše průměrně dobrého než vynikajícího studenta. Se svou vysokou školou je *spíše* spokojen a také se *spíše* cítí být její součástí.

Na vysokou školu se průměrný student zapsal po absolvování gymnázia. Jeho matka je pravděpodobně středoškolačka, otec však vysokoškolák. Rodiče pracují jako tzv. bílé límečky – jedná se o řídící pracovníky, specialisty, technické a odborné pracovníky, úředníky či pracovníky ve službách a prodeji. Sociální postavení rodiny průměrného studenta je, podle jeho vlastního hodnocení průměrného studenta, spíše nadprůměrné.

Průměrný student ale již u rodičů nebydlí, do školy ze svého bydliště dojíždí maximálně půl hodiny. S finančními problémy se nepotýká, možná proto, že si během roku běžně vydělává. Sám sebe však stále považuje především za studenta, který má i další aktivity (zejména placenou práci). Placenou prací tráví 10 hodin týdně. Pokud pracuje, vydělá si průměrně 5 707 Kč měsíčně. Jeho celkový měsíční příjem (který zahrnuje nejen vlastní výdělek, ale také zdroje od rodiny, stipendia nebo například půjčky) se pohybuje kolem 9 600 Kč měsíčně. Neplacenou stáží se naopak příliš nezabývá a dobrovolnické činnosti se nevěnuje. I jeho studijní zátěž z hlediska studia a samostudia je průměrná.

Profil průměrných prezenčních studentů jednotlivých oborů se od tohoto modelového profilu liší pouze v několika detailech:

- Průměrný student **přírodovědného oboru** pochází ze vzdělanější rodiny. Jeho matka je vysokoškolačka. Pokud pracuje, jeho průměrný měsíční příjem je vyšší než průměrný příjem průměrného prezenčního studenta.
- Průměrný student **technického oboru** je téměř totožný s průměrným studentem prezenčního studia, pracuje však o dvě hodiny týdně méně.
- Průměrný student **zemědělsko-lesnického a veterinárního oboru** pochází ze vzdělanější rodiny. Je o rok starší než průměrný prezenční student, jeho matka je vysokoškolačka. Potýká se však s vyššími finančními problémy a jeho studijní zátěž je výrazně vyšší. Pokud pracuje, vydělává měsíčně o čtyři tisíce korun méně než průměrný prezenční student.
- Průměrný student **zdravotnického, lékařského a farmaceutického oboru** pochází z rodiny vysokoškoláků, jeho studijní zátěž je velmi vysoká, a proto pracuje jen tři hodiny týdně. Jeho měsíční příjem je o tisícikorunu nižší než příjem průměrného prezenčního studenta.
- Průměrný student **ekonomického oboru** je o rok starší než průměrný prezenční student, týdně pracuje 15 hodin, také jeho celkový měsíční výdělek je proto o tisíc korun vyšší.
- Průměrný student **právnického oboru** se od průměrného prezenčního studenta liší výrazněji. Je o rok starší, pochází z rodiny vysokoškoláků a spíše se necítí být součástí své vysoké školy. Naopak výrazně více pracuje – placenou prací tráví dvacet hodin týdně, jeho průměrný měsíční výdělek je o 1 900 Kč vyšší ve srovnání s průměrným pracujícím studentem.
- Průměrnému studentovi **pedagogického oboru** je 24 let a pochází z rodiny středoškoláků. Potýká se s o něco vyššími finančními problémy. Přestože pracuje 12 hodin týdně, jeho celkový měsíční výdělek je zhruba o pět set korun nižší než příjem průměrného prezenčního studenta.
- Průměrný student **ostatních humanitních a společensko-vědních oborů** se od průměrného prezenčního studenta neliší téměř vůbec. Je sice o necelý rok starší a během týdne pracuje déle (15 hodin), ve všech ostatních ohledech však odpovídá modelovému studentovi.
- Průměrný student **uměleckého oboru** se od průměrného prezenčního studenta liší nejvýrazněji. Je o rok starší, pochází z vysokoškolské rodiny a své studijní výsledky považuje za nadprůměrné. Pracuje jen osm hodin týdně, a přestože je jeho měsíční příjem o tři tisíce korun vyšší, se svou finanční situací je méně spokojen.

Průměrný student kombinovaného studia je ve srovnání s průměrným studentem prezenčního studia o šest let starší, je mu 29 let. I on se považuje spíše za průměrně dobrého studenta. Se svou vysokou školou je též *spíše* spokojen a také se *spíše* cítí být její součástí.

Na vysokou školu se průměrný student kombinovaného studia zapsal také po absolvování gymnázia, nicméně oba jeho rodiče jsou spíše středoškoláci, byť i oni pracují jako tzv. bílé límečky. Sociální postavení rodiny průměrného kombinovaného studenta je průměrné.

Průměrný student kombinovaného studia u rodičů nebydlí a na výuku do své školy dojíždí z větší dálky (nejčastěji mu cesta zabere minimálně 45 minut). Pracuje v placeném zaměstnání 40 hodin týdně, jeho příjem je tedy vyšší (pohybuje se kolem 14 100 Kč). S finančními problémy se spíše nepotýká. Protože však především pracuje a až na druhém místě studuje, jeho studijní zátěž je výrazně nižší než u průměrného prezenčního studenta. Studiem a samostudiem tráví maximálně 20 hodin týdně. Zatímco tedy pracuje na plný úvazek, studuje pouze na úvazek poloviční.